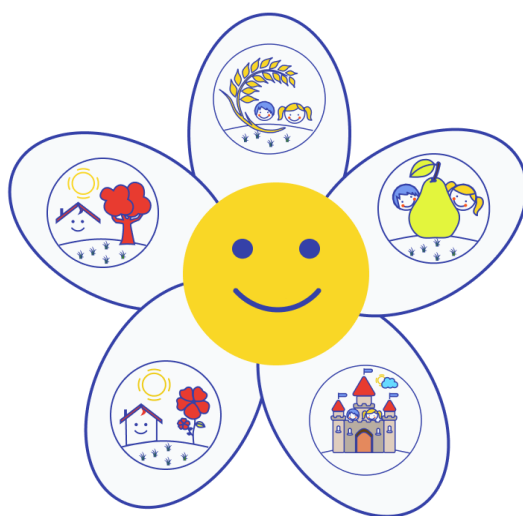


Búzaszem Nyugati Óvoda
4400 Nyíregyháza,
Búza utca 7.
Tel: (42) 512-940
E – mail: buzaszemovi@gmail.com



A BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 033101

2022. szeptember 01.

Beköszöntő

A Búzaszem Nyugati Óvoda 2011. augusztus 01. napján, öt óvoda összevonásával jött létre Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának, 86/2011. (V.31) Közgyűlési határozat alapján.

A közös Pedagógiai Program elkészítésekor az azonos értékek megfogalmazása egységet teremtett pedagógiai szemléletünkben. Az óvodák helyi sajátosságaiból adódó egyéni arculat megtartása színesebbé, változatosabbá teszi intézményünk egészét, mellyel biztosítjuk, hogy minden szülő megtalálja a gyermeke számára legideálisabb óvodát.

Szemléletünket meghatározza, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, melyben az óvoda, sajátos eszközeivel kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

A gyermekeket megillető jogokat tiszteletben tartjuk.

Törekszünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására, a testi, lelki, szociális szükségletek kielégítésére, előítélet nélkül, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést az óvodaneveléshez.

Pedagógiai hitvallásunkban a fejlődés alapja a féltő, óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság, differenciált személyre szóló bánásmód.

Az óvodás gyermek alaptevékenysége a játék, élményeit, tapasztalatait ezen keresztül éli meg, általa fejlődnek képességei, bővülnek ismeretei.

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmekben, gazdag környezetben, tevékenységközpontú szemlélettel támogatjuk a gyermek egészséges fejlődését, egyéni készségei, képességei, tehetségének kibontakoztatását, érdeklődésére adottságaira alapozva segítjük őt az iskolai életre való felkészülésben.

Kiemelten kezeljük a gyermekek saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyának pozitív alakítását, építünk a gyermeki aktivitásra, kíváncsiságra, kreativitásra.

Mindennapi munkánk fontos alapelve az empátia, a tolerancia és a különbözőségek elfogadása annak érdekében, hogy óvodáink „befogadó” intézményként működjenek.

A vezetők, a nevelőtestület jól képzett, hivatásukat szerető pedagógusokból áll, mindenki a helyi közösen kialakított értékeknek megfelelően végzi tevékenységét. Intézményünk minden dolgozója arra törekszik, hogy a hozzánk járó gyermekek biztonságban, derűs légkörben, otthon érezzék magukat közösségünkben. Gondtalan és örömteli gyerekkorukat újabb élményekkel, tapasztalatokkal gazdagítsuk, eközben játékosan fejlesszük személyiségüket, különböző egyéni képességeiket, hogy az itt szerzett tudással megállják helyüket az elkövetkező életszakaszokban.

Pedagógiai programunk figyelembe veszi a hazai óvodai neveléstörténet értékeit, a nemzeti sajátosságokat, a pedagógiai – és pszichológiai kutatások eredményeit és az Óvodai nevelés országos alapprogramja által meghatározott jogokat, alapelveket, valamint a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét.

Szalaiiné Benyusz Klára
intézményvezető

Tartalomjegyzék

Beköszöntő	3
Küldetésnyilatkozat	8
I. Helyzetelemzés	9
I.1. Személyi feltételek	9
I.1.1. Gyermeklétszám alakulása	9
I.1.2. Alkalmazotti közösségünk	9
I.1.3. Tárgyi feltételek	10
Alapítványaink:	10
II. Közös célok, alapelvek, feladataink	11
II.1. Célok, óvodakép, gyermekkép, alapelvek	11
II.2. Gyermekvédelmi feladatok	14
II.3. Az óvoda kapcsolatrendszere	16
II. 4. Pedagógiai dokumentáció	19
II.5. A gyermekek fejlődésének nyomon követése	20
III. A Búzaszem Nyugati Óvoda Intézményeinek Pedagógiai programja ...	25
III.1. BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA	27
III.1.1. Helyzetelemzés	29
III.1.2. Nevelőmunkánkról	32
III.1.3. Az egészséges életmód alakítása	39
III.1.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	43
III.1.5. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	45
III.1.6. Az óvodai élet tevékenységi formái nevelési rendszerünkben	47
III.1.6.1. Játék	47
III.1.6.3. Munka jellegű tevékenységek	67
III.1.7. Gyermekvédelem az óvodában	69
III.1.8. Az óvodai élet megszervezése	72
III.1.9. Óvodánk ünnepei, hagyományai	77
III.1.10. Óvodánk kapcsolatrendszere	78
III.1.11. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési programja /részprogram/	81
III.1.12. Képesség kibontakoztató tevékenységek,	98
III.2. ARANYKÖRTE TAGINTÉZMÉNY	105
III.2.1. Helyzetelemzés	107
III.2.2. Nevelőmunkánkról	109
III.2.3. Az egészséges életmód alakítása – környezetvédelem	113
III.2.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	118
III.2.5. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	121
III.2.6. Az óvodai élet tevékenységi formái nevelési rendszerünkben	123
III.2.6.1. Játék	123
III.2.7. Gyermekvédelem az óvodában	151
III.2.8. Az óvodai élet megszervezése	157
III.2.9. Óvodánk ünnepei, hagyományai	162
III.2.10. Óvodánk kapcsolatrendszere	163

III. 3. VÁROSMAJORI TAGINTÉZMÉNY.....	167
GYERMEKKERT TAGINTÉZMÉNY.....	167
BENCZÚR TÉRI TAGINTÉZMÉNY.....	167
III.3.1. Helyzetelemzés	168
III.3.1.1. A Városmajori Tagintézmény bemutatkozása	169
III.3.1.2. A Gyermekkert Tagintézmény bemutatkozása.....	170
III.3.1.3. A Benczúr Téri Tagintézmény bemutatkozása	171
III.3.2. Nevelőmunkánkról.....	172
III.3.2.1. Nevelési gyakorlatunk rendszer ábrája	174
III.3.3. Az egészséges életmód alakítása	175
III.3.4 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékközpontú közösségi nevelés	176
III.3.5 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	177
III.3.6. Az óvodai élet tevékenységi formái.....	178
III.3.6.1. Játék.....	180
III.3.6.2. A játékban, tevékenységekben megvalósuló tanulás	182
III.3.6.3. Munka jellegű tevékenységek.....	191
III.3.7. Az óvoda gyermekvédelmi tevékenysége	193
III.3.8. Az óvodai élet megszervezése	197
III.3.9. Óvodai ünnepeink rendje, tartalma	200
III.3.10. Az óvoda kapcsolatrendszere	201
III.3.11. A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke	203

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról 137/2018.(VII.25.) Kormányrendeletéhez

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 2016/679. számú rendelete – az általános adatvédelmi rendelet
- 2015. évi CXXXIII. törvény 21.§ (2) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységről
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- 275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Az intézmény bemutatása, adatai:

A köznevelési intézmény megnevezése: **Búzaszem Nyugati Óvoda**
OM azonosító: 033101

A köznevelési intézmény

- **Székhelye, címe:** **Búzaszem Nyugati Óvoda**

4400 Nyíregyháza, Búza utca 7.

csoportok száma: 9

felvehető maximális gyermeklétszám: 240 fő

Tagintézmények: **Búzaszem Nyugati Óvoda Aranykörte Tagintézmény**

4400 Nyíregyháza, Körte utca 39.

csoportok száma: 8

felvehető maximális gyermeklétszám: 224 fő

Búzaszem Nyugati Óvoda Városmajori Tagintézmény

4400 Nyíregyháza, Városmajor utca 1.

csoportok száma: 6

felvehető maximális gyermeklétszám: 168 fő

Búzaszem Nyugati Óvoda Benczúr Téri Tagintézmény

4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 20.

csoportok száma: 4

felvehető maximális gyermeklétszám: 112 fő

Búzaszem Nyugati Óvoda Gyermekkert Tagintézmény

4400 Nyíregyháza, Tőke utca 3.

csoportok száma: 4

felvehető maximális gyermeklétszám: 112 fő

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

szakágazat száma: 851020

szakágazat megnevezése: Óvodai nevelés

A köznevelési intézmény fenntartója: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

címe: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

Működési területe:

Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területén belül a Közgyűlés által meghatározott felvételi körzet.

A köznevelési intézmény alapfeladata: óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.

A köznevelési intézmény gazdálkodása: a költségvetési szerv előirányzatai felett rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörrel rendelkezik. Az intézmény gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat az Eszterlanc Északi Óvoda látja el.

Küldetésnyilatkozat

Pedagógiai hitvallásunkban a fejlődés alapja a féltő, óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság, differenciált személyre szóló bánásmód.

Az óvodás gyermek alaptevékenysége a játék, alapvető igénye a mozgás, élményeit, tapasztalatait ezen keresztül éli meg, általa fejlődnek képességei, bővülnek ismeretei.

A gyermeki kíváncsiságra alapozva, környezettudatos, tevékenységközpontú szemlélettel támogatjuk a gyermek egészséges fejlődését, egyéni készségei, képességei, tehetségének kibontakoztatását, érdeklődésére adottságaira alapozva segítjük őt az iskolai életre való felkészülésben, szoros együttműködésben a családokkal.

Sokat változott a körülöttünk lévő világ, a természeti, társadalmi környezet, a gyermekek, szülők elvárása az óvodával szemben. Ezért fontos, hogy pedagógiai programunk támogassa a gyermekek azon jogát, hogy életkoruknak és érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységben vegyenek részt. Feladatunk, hogy gyermekeinkben felébresszük a tanulás iránti vágyat, amely végig kíséri őket egész életük során.

Pedagógiai programunk igyekszik megalapozni a jelenkor és a jövő kihívásaihoz elengedhetetlen attitűdöket, készségeket és képességeket.

Pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük a megváltozott gyermeket, a megváltozott tanulási környezetet a gyermekek közötti különbségeket, mely új típusú pedagógust, új típusú vezetőt, új eszközöket, módszereket, eljárásokat, struktúrákat kíván.

Küldetésünk: felismerni a változást, reagálni rájuk, kritikusan gondolkodni és döntéseket hozni, kreatívnak, fantázia dúsak és ötletesnek lenni, érzékenynek lenni saját közösségünk, szűkebb, tágabb környezetünk problémái iránt mind a gyermekek, mind az óvodapedagógusok körében.

Feladatunk, a családi nevelés elősegítése, a család és az óvoda együttműködésének, jó partnerkapcsolatának erősítése a gyermek hatékony nevelése érdekében.

I. Helyzetelemzés

I.1. Személyi feltételek

I.1.1. Gyermeklétszám alakulása

Óvodáinkban, **31 csoportban 758 férőhelyen**, neveljük a gyermekeket. Évekig magas gyermeklétszám mellett dolgoztunk, az utolsó két évben igyekszünk közelíteni a törvény által előírt csoportlétszám kialakításához. Kis százalékban van jelen nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermek.

A Búzaszem Nyugati Óvodában (Búza utca 7.) 1986 óta nevelünk sajátos nevelési igényű gyermekeket. A speciális csoportban 8-10 gyermekeket fejlesztünk megfelelő személyi és tárgyi feltétellel, befogadó légkörben.

I.1.2. Alkalmazotti közösségünk

A Búzaszem Nyugati Óvoda **alkalmazottainak létszáma 111 fő**, ebből 63 fő óvodapedagógus, 1 fő óvodapszichológus, 46 fő pedagógiai munkát segítő.

Minden óvoda nevelőtestületére jellemző a nagyfokú gyermekszeretet, az újra való nyitottság, a szakmai megújulásra törekvés és a partnerek igényeire való odafigyelés. Elfogadó, segítő, támogató légkörben neveljük gyermekeinket.

Elvárásaink az óvodapedagógusok felé:

- Magas fokú gyermekszeretet, a gyermeki jogok tiszteletben tartása
- Pedagógusi elhivatottság, kiegyensúlyozottság, etikus, példamutató magatartás, kreativitás, jó humorérzék,
- Magas szintű pedagógiai ismeretek, tájékozottság a nevelőtestület jogkörébe tartozó dokumentumokban, belső szabályzatokban.
- Jó kapcsolatteremtő képesség, empátia, kedves, nyílt személyiség, jó szervezőképesség, az új iránti nyitottság jellemezze.
- Személyiségjegyei, beszédkultúrája, ápoltsága szolgáljon modellként a kisgyermek számára.

Elvárásaink a dajka munkatársak felé:

- A Pedagógiai Programban leírtak szerint az óvónő irányításával működjenek közre a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában.
- Feladatuk az óvodai környezet rendjének és tisztaságának fenntartása.
- Ismerjék az óvoda nevelési és egészségügyi előírásainak belső szabályzatát.
- Jellemezze őket a pontosság, megbízhatóság, türelem, segítőkészség.
- Legyenek igényesek saját és környezetük higiéniájára.
- Példaértékű kommunikációval, viselkedéssel, szerető gondoskodással, hozzáértéssel végezzék a gyermeki szükségletek kielégítését.
- Ismerjék a gyermekek életkori sajátosságaiból adódó nevelési feladatokat, melyet az óvodapedagógusokkal összhangban, egységes szemlélettel, elvárással végeznek.
- Tartsák be a gyermekekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségüket.

Elvárásaink a pedagógiai asszisztens munkatársak felé:

- Az óvodában folyó pedagógiai munka segítése, adminisztrációs-, szervező-tevékenységek végzésével.
- A Pedagógiai Programban leírtak szerint az óvónő irányításával működjenek közre a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában.
- Kedves, nyílt, gyermekszerető, segítőkész, példaértékű magatartás jellemezze.
- Tartsák be a gyermekekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségüket.

A dolgozói létszám, szakképesítésük a törvény előírásainak megfelelő.

I.1.3. Tárgyi feltételek

Intézményeink tárgyi feltételei jó lehetőséget teremtenek a gyermekek fejlesztésére. Az óvodák épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja, megfeleljen életkori sajátosságainak, biztosítsa egészségük megőrzését fejlődését, valamint, hogy lehetővé tegye mozgás és játékigényük kielégítését. A gyermekeket kellemes harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül.

Célunk: Pedagógiai programunk megvalósításához a tárgyi, környezeti feltételek megfeleltetésének elérése.

Feladatunk:

- a korszerű, az európai normáknak megfelelő minőségű eszközbeszerzése
- a játék és egyéb fejlesztő eszközök kiválasztásánál a tudatos, életkornak megfelelő képességfejlesztés szempontjainak érvényesítése
- az inkluzív neveléshez szükséges speciális kötelező eszközök beszerzése
- az elhasznált eszközök, berendezési tárgyak folyamatos cseréje, baleset és munkavédelmi szempontból évenkénti felülvizsgálata, a szükséges intézkedések megtétele
- a gyermekek IKT kompetenciáinak fejlesztéséhez a megfelelő eszközök beszerzése
- Az udvari játékok folyamatos fejlesztés alatt állnak. Az anyagi keret szűkös, ezért a különböző karbantartási munkákat, eszközbeszerzéseket újabb források, lehetőségek előteremtésével próbáljuk megvalósítani. A költségvetésen túl innovációs pályázatokon nyert összegek és hatékonyan működő alapítványok segítik óvodáink működését.

Alapítványaink:

Búzaszem Óvodásokért Alapítvány

Városmajori Óvodáért Alapítvány

18. sz. Napköziotthonos Óvoda Gyermekért Alapítvány

Benczúr Téri Mese kert Alapítvány

Óvodáink rendelkeznek a kötelező eszközjegyzékben felsorolt bútorokkal, felszerelési tárgyakkal, a mindennapi tevékenységhez szükséges játékokkal és egyéb fejlesztő eszközökkel.

II. Közös célok, alapelvek, feladataink

II.1. Célok, óvodakép, gyermekkép, alapelvek

Céljaink:

- Óvodáinkban a legitim központi nevelési programban foglaltak megvalósulása, a nevelés hatékonyságának növelése.
- Óvodáink sokszínű pedagógiai gyakorlatának megtartása és továbbfejlesztése.
- Az innovatív pedagógia támogatására való törekvés.
- Az óvodák közötti együttműködés erősítése, a „Jó gyakorlat” terjesztése.
- Szakmai kultúránk és a pedagógus kompetenciák folyamatos fejlesztése.
- Működésünkhöz szükséges személyi és tárgyi feltételrendszer és erőforrások optimalizálása a munkakörülmények javításával.

Óvodaképünk:

Az óvoda befogadó intézmény, a családi nevelés kiegészítője, ahol a gyermekek biztonságérzete természetes módon a gondoskodás és különleges védelem által alakul. Biztosított az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltétele, az óvó,- védő,- szociális funkció.

Óvodáinkban arra törekszünk, hogy:

- nevelésünk egészében érvényesüljön a gyermeki személyiséget elfogadó szeretet, tisztelet, megbecsülés és bizalom,
- biztosítsuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit,
- gondoskodjunk a gyermekek jó közérzetéről, testi-lelki harmóniájáról, mert ez előfeltétele fejlesztettségüknek,
- megalapozzuk egészséges testi fejlődésüket, tanulási vágyukat, képességeiket, nyitott érzékenységet alakítsunk ki bennük a világ dolgai iránt,
- lehetőséget teremtünk arra, hogy kipróbálhassák, megismerhessék képességeiket, és lehetőségeik határát,
- formáljuk környezettudatos magatartásukat,
- tudatosan segítsük elő a gyermeki személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, készségekre, képességekre, szokásokra, nembeli, érésbeli, vérmérsékleti, nemzeti, etnikai különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére,
- gazdag, élményekkel teli, sokoldalú fejlődési lehetőséget nyújtó, boldog óvodás évekkkel közvetetten segítsük a gyermekek iskolai közösségbe történő eredményes beilleszkedését.

Gyermekképünk:

A kisgyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők hatásának következtében a kisgyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Az óvodáskorú gyermek aktív befogadója a világnak. Kíváncsi, érdeklődő az őt körülvevő világ és a társai iránt. Felfedez, kérdez – felel, megfigyel, kipróbál, és folyamatosan tapasztal.

Alapelveink:

- A gyermekek mindenekfelett álló érdekeit figyelembe véve szervezzük és valósítjuk meg óvodai nevelésünket a gyermeki jogok és alapvető szabadságuk tiszteletben tartásával, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Óvodai nevelésünk meghatározó kulcsszereplője az óvodapedagógus. Tudatosan képviseli közös szakmai értékeinket, alapelveinket. Az óvodai nevelés mindennapjaiban az óvodai élet minden területén felkészült és megalapozott a tervező munkája. Nevelői tevékenységét folyamatos napi felkészülés jellemzi - teljes személyiségével vesz részt a gyermekek nevelésében.
- Az óvodásoknak joguk van ahhoz, hogy megkapják a nekik megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas időkeretet teremtünk, mely igazodik egyéni szükségleteikhez, életkori és egyéni sajátosságaikhoz, fejlődési ütemükhöz. Kialakításában meghatározó szempont: a folyamatosság, rendszeresség, a kiszámíthatóságot teremtő ismétlődés.
- A gyermekeink személyiségét, gyermeki méltóságát és jogait tiszteletben tartjuk, számukra védelmet biztosítunk a fizikai és lelki erőszakkal szemben.
- A játék óvodásaink elsődleges, természetes módon megjelenő tevékenysége. Mindennapjaikban elsődlegesen teret adunk az önkéntes, szabad gyermeki játékválasztásnak, ahol a szükségleteknek megfelelően, visszatérően, hosszan, tartósan, zavartalanul játszanak. Elvünk, hogy óvodásaink szabadjátékként élnek meg minden olyan gyermek által kezdeményezett játék tevékenységet az óvodai mindennapokban, amely engedi a szabad választást a tevékenységben, a társakban, az eszközökben és időtartamban.
- Az óvodapedagógus által tudatosan előkészített, megtervezett játékkörnyezetben gyermekeinket fejlesztő, erősítő, élményt nyújtó tevékenységgel, kezdeményezett játékkal kínáljuk. Fontosnak tartjuk a gyermek és az óvodapedagógus által kezdeményezett játéktevékenységek szerepét a mindennapokban az egyensúlyt fenntartva, a gyermek életkorához, egyéni játékszükségletéhez mérten, a szabad játék mellett.
- Az óvodai munkajellegű tevékenységek nagy lehetőséget hordoznak gyermekeink számára a közösségért végzett tevékenységek örömének megélésében. A munka jellegű tevékenységek a szocializációs folyamat fontos elemeként a normák, értékek, szabályok kiépülését is segítik. Elsődlegesnek tartjuk a munkaformák közül a gyermek önállósulási törekvését szolgáló magas szintű önkiszolgáló tevékenységeinek segítését.

- Óvodás korban igazi ismeret az, amit a gyermek érdeklődésének megfelelően előzetes tudására alapozottan, cselekvésen keresztül szerez meg. Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermekeket, tudatosan, folyamatosan.
- A hatékony nevelőmunka alapja óvodásunk személyiségének alapos ismerete, célzott képességeinek, készségeinek megfigyelése, diagnosztizáló mérése. Egyéni képességeihez igazodó arra épülő óvodai tevékenységrendszerteremtünk, valósítunk meg. A gondozás kiemelt szerepet kap az óvodai élet szervezésében, segíti a gyermekek önállóságát, a gyermekek komfort érzésének megteremtését, hogy biológiai szükségletei maradéktalanul kielégüljenek, gondozott, rendezett legyen.
- A gyermek fejlődésének alapja, hogy gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül.
- Óvodai életünk meghatározója a kölcsönös bizalom, tiszteletre, együttműködésre épülő légkör. Mind a felnőtt - gyermek, mind a gyermekek közötti szociális, kommunikációs kapcsolatokban érvényesülnie kell a tiszteletnek, az illemnek, a viselkedéskultúrát meghatározó egyéb értékeknek.
- Ahány gyermek, annyi személyiség. Tiszteletben tartjuk óvodásaink eltérő különbözőségeit, minden területen az óvodai nevelésben a differenciált bánásmódot alkalmazzuk, hiszen ez minden óvodásunkat megilleti. Intézményünk inkluzív szemlélete a befogadás: kölcsönös segítőkészség értékein és a másság felé természetes odafordulás értékein alapul. A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember.
- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeinket kiemelt, érzékeny pedagógiai figyelemmel neveljük a mindennapi nevelőmunka során.
- Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt figyelemmel tervezzük és valósítjuk meg valamennyi óvodai tevékenységhez kapcsolódóan anyanyelvi feladatainkat,
- A gyermekek alapvető igénye a mozgás. Hisszük, hogy a megfelelő feltételek (idő, helyszín, eszköz, módszer, attitűd) és a mindennapi rendszerességi mozgásszervezés biztosításával kialakítható az edzettségnek olyan állapota, amely alkalmassá teszi gyermekeinket az életkoruknak megfelelő terhelhetőségre (mentális és fizikai)
- Óvodásaink neveléséhez egészséges környezetet, megfelelő napirendet biztosítunk, jelentős alapvetés a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez nélkülözhetetlen, hogy érzelmileg biztonságban legyen az óvodai környezetben, ahol mindennapjait éli. Elengedhetetlen, hogy derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül, társaival és a felnőttekkel való kapcsolat során pozitív, kedvező hatások, élmények érjék. A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg mennyit ér a közösségben. A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Segít neki abban, hogy a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetben sikeresen legyen mihamarabb önálló, valamint a társadalmi viselkedés alapvető szabályait elsajátíthassa. Fejlődik igényessége, elvárás- és normarendszere, kötelesség érzéke, felelősségtudata, amely a sikeres iskolai beilleszkedés alapja.
- Az óvodai nevelés a családi nevelést kiegészítő funkcióját, esetenként hátránycsökkentő szerepét csak úgy tudjuk megvalósítani, ha megismerjük a hozzánk járó gyermekek

családjainak szokásait és közelítjük azokat az óvodai nevelési szokásokhoz, a folyamatos párbeszéd lehetőségét biztosító kapcsolatformák működtetésével. Intézményünk az óvodai nevelésben nem elkötelezett egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem, az azokat érintő kérdésekben semleges. Biztosítja szülői igények alapján a fakultatív hitoktatás szervezését.

Amennyiben megvalósulnak a közös Pedagógiai Programban kitűzött célok, feladatok, akkor az óvodai nevelés eredményesnek tekinthető, ezáltal a gyermekek számára az óvoda pozitív élmény, az örömforrás színtere. Együttműködésünk eredményeképpen a gyermekek ellátása magas színvonalú, eredményes lesz. Az óvodák sajátos arculata segíti a szülői igények és fenntartói elvárások kielégítését. Közös értékrendet teremtünk, megőrizve az intézmények sajátos arculatát, hagyományait, az innovációt, a szakmai kiteljesedés lehetőségét. Körzetünkben élő hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek 3 éves kortól rendszeresen járnak óvodába.

II.2. Gyermekvédelmi feladatok

Célunk:

A gyermekvédelmi törvénynek megfelelően az általános és speciális gyermekvédelmi feladatok eredményes ellátása.

Elvek:

- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg.
- Pedagógiai tevékenységünk középpontjában a gyermeki szükségletek kielégítése áll.
- A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti.
- Prevenációs tevékenység elsődlegességét a gyermek életében jelentkező problémák okainak feltárásával, a gyors beavatkozással biztosítjuk.
- A szülőkkel való bizalmi viszonyra épülő napi kapcsolattartást, családsegítést a prevenció feltételének tekintjük.
- HHH gyermekek esetében a jelzőrendszeri feladatokat a gyermekvédelmi felelős és az esélyegyenlőségi felelős összehangolt feladatvégzéssel látja el
- A jelzőrendszeri szerepből adódóan a Gyermekjóléti Központtal folyamatos kapcsolattartás érvényesül.
- Szociális segítők segítő jelenléte
- Az óvodában dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli.

Az intézményvezető, tagintézmény vezető, helyettesek feladatai:

- Intézményi, tagóvodai, szinten összefogja a gyermekvédelmi munkát.
- A gyermekvédelmi tevékenységéhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi felelős megbízása, feladatok, kompetenciák kijelölése nevelőtestületi szinten.
- A kapott jelzéseket, információkat ellenőrzi.
- Bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal.
- A törvények és rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása.

- Hatósági eljárást kezdeményez a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, veszélyeztető ok fennállása esetén.
- Étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeletnek megfelelően. Ezek dokumentálása, óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása.

Gyermekevédelmi felelős feladatai:

- a gyermekevédelemmel kapcsolatos adminisztrációt, nyilvántartást és statisztikát vezet,
- óvodai szinten nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket,
- folyamatos kapcsolatot tart a nevelőtestület tagjaival, a Gyermekjóléti szolgálat szakembereivel,
- a törvényi változásokat, rendelkezéseket nyomon követi, naprakészen informál,
- véleményével, javaslataival segíti a tagóvoda vezető munkáját,
- évente egy alkalommal beszámolót készít,
- folyamatosan képezi magát, kapcsolatot tart a gyermekevédelemmel foglalkozó intézményekkel.

Az óvodapedagógus feladata:

- A mindenkori érvényben lévő gyermekevédelmi törvény, a gyermeki jogok ismeretének birtokában a gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.
- Az óvodai és családi nevelés lehetőségek szerinti összehangolásával, az intervenciós gyakorlat alkalmazásával, a nevelőpartneri viszony megteremtése, erősítése a szülőkkel – közös tevékenységek, programok során.
- Preventív gyermekevédelem lehetőségének kihasználása, az óvoda védő-óvó funkciójának erősítése stabil szokásrendszerrel, a gyermekek egészséges, harmonikus fejlődésének biztosításával.
- A gyermekek testi épségének megóvása érdekében ismertesse meg a tilos és elvárható magatartási formákat, veszélyforrásokat.
- A szociálisan hátrányos és halmozottan hátrányos családi háttérrel rendelkező, beilleszkedési és tanulási nehézséggel küzdő gyermekek problémáinak feltárása, lehetőség szerinti megoldása, kompenzálása.
- A különféle érzékenységekben, betegségben szenvedő gyermekekre tudatos odafigyelés a speciális fejlesztési lehetőségek kihasználásával és diétás étkeztetésük megoldásával.
- Jelzőrendszeri feladataink folyamatos ellátás érdekében kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatfenntartás a Gyermekjóléti illetve gyermekevédelmi feladatokat ellátó szakemberekkel.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartásbeli nehézséggel küzdő gyerekek számára játékba integrált speciális fejlesztő foglalkozások szervezése szakemberek segítségével.
- A gyermekekben erősítse az eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadó képességét, a különbözőségek elfogadását.
- Családlátogatások megszervezése, visszatérő látogatás problémás esetekben, hosszabb idejű hiányzás esetén.
- Csoportnaplóban a kialakult szokásnak megfelelően jelezni a hátrányos helyzetű gyermekeket, statisztikai adatok szolgáltatása.

II.3. Az óvoda kapcsolatrendszer

Nevelőmunkánkban a gyermekek személyiségfejlődését folyamatnak tekintjük, melyben az óvodába lépést megelőző és az azt követő időszak egyaránt fontos szerepet tölt be. Az óvodát szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal, és azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti szolgálatok, családsegítő, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz, a szükségletekhez és a helyi sajátosságokhoz. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvodáink nyitottak és kezdeményezők.

Intézményen belüli kapcsolat: – Az óvoda és a család kapcsolat
– Az óvodák közötti kapcsolat

Az óvoda és a család kapcsolata

Alapelvek

- Az óvodai nevelésünk együttesen a családi neveléssel - azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása az együttműködésben a családhoz illesztett intervenciós gyakorlat működtetése, a családhoz illesztett megoldások keresése. Az elfogadás az együttérzés, az őszinteség, és az a fajta kölcsönösség, hogy mindkét fél meg tudja hallgatni a másikat. A szülő az óvodai intézmény kiválasztásával az ott dolgozók felé képviseli azt a bizalmat, hogy rájuk bízza gyermekét.
- Elsődlegesnek tekintjük az óvodai évek alatt a partneri kapcsolat kiépítését: tervezését, működtetését, ellenőrzését, értékelését.
- Intézményünk működésének hatékonyságát növelve építjük be a szülői véleményeket, igényeket.
- Természetesnek tekintjük a szülők eltérő elvárásait, igényeit az óvodai nevelést illetően.
- Törekszünk a szülők több helyzetben való megismerésére.
- Óvodai nevelésünk hatékonyságát a szülővel való kapcsolatunk minősége adja és mozgatja.

Cél: A családi nevelés elősegítése, a család és az óvoda együttműködésének, jó partnerkapcsolatának kiépítése a gyermek hatékony nevelése érdekében.

Feladat:

- Korrekt kölcsönös bizalom, kölcsönös segítségnyújtás kialakítása és fenntartása, az óvoda pozitív szerepének kialakítása, a szülők megnyerése a közös nevelés érdekében.
- A kapcsolattartási formák tervezése, dokumentálása a csoportnaplóban, megvalósítása ütemezés szerint
- Intézményi partnerközpontú működés értékelési folyamatban keresztül feltárni a szülők

véleményét, elégedettségét, és az eredményt beépíteni a hatékonyság, eredményesség érdekében az intézményi-tagintézményi folyamatokba.

- Intézményi szinten fontosnak tartjuk, hogy minden óvadás szülője óvodáinkban ugyanazt a lehetőséget megkapja az óvodai nevelés részvételében, feladatunk ennek érdekében a kapcsolattartásra vonatkozó közös intézményi szintű tartalmi minimum működtetése.
- Természetesen további feladatunk, hogy a tagóvodák saját szülői kör igényeihez igazodva adott esetben a tartalmakat tovább bővítsék, gazdagítsák.

Tagóvodák közötti kapcsolattartás

Cél: Az intézmények sajátos arculatának megismerése, megtartása, továbbfejlesztése, az óvodákban folyó szakmai munka minőségfejlesztése.

Újszerű pedagógiai módszerek átadásának lehetővé tételével az egymástól való tanulás, tapasztalatszerzés, szakmai viták, pedagógiai elemző munka biztosítása.

Feladat: Demokratikusan együttműködő nevelőtestületek, munkaközösségek formálása, melynek alapja a biztonságérzeten alapuló következetes, ésszerű, őszinte, mindenki által elfogadható munkafegyelem.

A döntések előkészítésében megfelelő, korrekt információcsere, vélemény és javaslattételi lehetőség nyújtása a tagintézmény-vezetők, dolgozók számára.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy a tagóvodák dolgozói megismerhessék egymás szakmai munkáját, törekszünk a jó munkatársi viszony kialakítására, az őszinte, nyílt véleménynyilvánításra.

A tagintézmény vezetők és az ott dolgozók bevonása a tervezéstől a végrehajtásig, az intézményeket érintő feladatok megoldása, hogy minél aktívabban, felelősségteljesebben vegyenek részt az irányító munkában is

Intézményi szintű értekezletek

Közös rendezvények	Időpontja	Helyszíne	Résztevők köre
Tanévnyitó értekezlet	Minden év augusztus vége	Székhelyintézmény	Óvodapedagógusok
Vezetői értekezlet	Minden hónap	Székhelyintézmény	Vezetőség
Munkatársi értekezlet	Nevelési év elején	Székhelyintézmény	Minden dolgozó
Nevelőtestületi értekezlet - Szakmai nap	Minden év február eleje	Székhelyintézmény	Óvodapedagógusok
Közös munkaközösségek Teamek	Meghatározott munkaközösségi (feladatterv) munkaterv szerint	Meghatározott program szerint	A munkaközösség tagjai Team tagok
Tanévzáró értekezlet	Minden év június	Székhelyintézmény	Óvodapedagógusok

Intézményen kívüli kapcsolatok

Partnerek	Kapcsolattartás módja	Kapcsolattartás felelőse	Időpont
Eszterlánc Északi Óvoda gazdasági szervezete	megbeszélések, adatszolgáltatás	intézményvezető, helyettes óvodatitkárok	napi rendszerességgel
Bölcsődék	Látogatás az intézményekben	intézményvezető, helyettes tagintézmény vezető,	esetenként
Általános iskolák	Látogatás az intézményekben, közös programok	intézményvezető, helyettes tagintézmény vezető,	évente
Önkormányzat (fenntartó)	Megbeszélések, beszámolók	Intézményvezető	esetenként
Közművelődési intézmények	Rendezvények	intézményvezető, helyettes tagintézmény vezető,	esetenként
Egészségügyi intézmények	Vizsgálatok, tájékoztatások,	intézményvezető, helyettes tagintézmény vezető,	esetenként
Szakmai szolgáltatók	Továbbképzések, szakmai előadások	intézményvezető, helyettes tagintézmény vezető,	esetenként
Szakszolgálatok	Gyermekvizsgálatok Szakvéleményekkel megbeszélések	intézményvezető, helyettes tagintézmény vezető,	esetenként
Civis Hungast Kft.	Megbeszélések, jelentések	intézményvezető, helyettes tagintézmény vezető	kialakított rend szerint
Gyermekjóléti Szolgálat Óvodai szociális segítő (2015. évi CXXXIII. törvény 21. § (2))	Megbeszélések, jelentések, beszámolók	intézményvezető, helyettes tagintézmény vezető, gyermekvédelmi felelős Óvodai szociális segítő	esetenként
Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek egészségügyi ellátása Nkt.4.§	Megbeszélések, tájékoztatások	intézményvezető, helyettes tagintézmény vezető,	esetenként

II. 4. Pedagógiai dokumentáció

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a Pedagógiai Program elv-, cél- és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok maximális választási szabadságát a módszerek és eszközök alkalmazásában.

A Búzaszem Nyugati Óvoda dokumentációja

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja (Alapprogram)
- Búzaszem Nyugati Óvoda Pedagógiai Programja
- Búzaszem Nyugati Óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata
- Házi rend
- Továbbképzési Program
- Éves Pedagógiai Munkaterv, Munkaterv beszámolója (egy közös, tagóvodák)
- Óvodai törzskönyv

Csoportok dokumentációi:

Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- a szülők napközbeni telefonszámát, a megjegyzés rovatot
- Amennyiben az óvoda sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.
- A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt

Óvodai csoportnapló

Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Tükröznie kell az óvodai nevelési programját.

A csoportnapló tartalmi kialakítása intézményi szinten a rendelet előírása szerinti, ezen felül természetesen a tagóvodai programrészhöz kapcsolódóan egyéni sajátosságokat is tartalmazhat.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- A napló megnyitva, tagóvoda vezető aláírásával, bélyegzővel, dátummal, a korcsoport feltüntetésével van ellátva;
- A gyermekek nevét és óvodai jelét, a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-öt éves, az öt-hat éves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak, (adatgyűjtő lap);
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét;
- A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket;
- Heti rendet napi bontásban;
- A családdal való kapcsolattartási formák tartalmát;
- A nevelési feladatokat (szocializációs tervet), a szervezési feladatokat, a tervezett programokat és azok időpontjait, a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat (éves tevékenységi tervet) a következő bontásban: verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, az értékeléseket;
- Az éves nevelő munka értékelését;
- A nyári tevékenységi tervet;
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzések;
- A fogadóórák időpontjai;
- A szülői értekezletek időpontjai;
- A hivatalos látogatásokat, a vezető ellenőrző látogatásait, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.

II.5. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Alapelv:

- Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.
- Minden gyermek „más”, saját kompetenciákkal rendelkezik, a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni.
- A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzíti. A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél: A hatékony nevelés, melynek alapfeltétele óvodásaink egyéni, értelmi sajátosságainak megismerése. A megismerésben első lépcső az óvodába lépést megelőzően a szülő, akivel anamnézist veszünk fel, a gyermek adott állapotára, fejlődésére vonatkozó információt gyűjtünk.

Az óvodai nevelés tartalma lefedi az óvodás gyermek személyiségének komplex fejlesztését, az egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel.

Feladat:

- Óvodánként kialakított rend szerint (*megfigyelés, mérés*) az óvodapedagógus ismerje meg a gyermekek fejlettségét. Minél több ismeretet igyekezzon szerezni a gyermekről természetes közegében, természetes tevékenységében való részvétele során.
- A gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyeléseit, méréseit az óvodapedagógus az óvodában kialakított egységes dokumentációban (táblázatok, DIFER füzet) rögzíti, a megfigyelések értékelését területenként elvégzi.
- A megfigyelés, mérés eredményeire építve az óvodapedagógus elkészíti éves szinten a pedagógiai tervezőmunkáját, és minden esetben figyelembe veszi a lassabban haladó és a gyorsabban haladó gyermekek ütemét.
- A fejlesztési terv konkrét megfigyelési és/vagy mérési eredményen alapulóan jelöli meg a konkrét fejlesztési célt. (Objektív, a gyermek fejlettségét mutató a tevékenység megfogalmazása.)
- A gyermek kedvelt tevékenységére, érdeklődésére alapozva tervezi meg a fejlesztés lépéseit az óvónő, amely egymásra épülő, 4-6 tevékenységi és/vagy gyakorlatsorból áll. Tervezi az egyéni fejlesztés lezárásának időpontját, és a fejlesztési alkalmak megvalósulását rögzíti. A fejlesztés során változtatatosan alkalmazza a hagyományos és korszerű módszereket. A fejlesztéshez szükséges eszközök sokszínűek (játék-, saját készítésű-, fejlesztő eszközök)
- Az óvodapedagógus az egyéni fejlesztési folyamathoz kapcsolódóan a szakpedagógus kollégáktól, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat pszichológusától, logopédusától az általuk nem ellátott gyermekek esetében is szakmai konzultációt, esetmegbeszélést kérhet.

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentációi

- Anamnézis
- Fejlettség mérő lapok, Fejlődési napló
- **Egyéni fejlesztési terv** Az OH határozata alapján a tanköteles korú, még egy évig óvodában maradó SNI vagy BTMN gyermekek számára az óvodapedagógus fejlesztő foglalkozást szervez, a fejlesztési tervet év elején elkészíti, a gyermek egyéni fejlődési dokumentációjában folyamatosan vezeti
A fejlesztés ideje: 10 - 20 perc
A fejlesztés formája: egyéni, kiscsoportos

Az óvodai nevelés feladatai, az óvodai élet tevékenységformái, részletesen az óvodák pedagógiai programjában található.

II.6. Egészséges életmód alakítása, egészségnevelési program

Célunk: A gyermek egészséges életmódjának, testi, lelki, szociális egészségének megalapozására, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.

A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét. Az egészségfejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása következik be.

Általános feladataink:

Egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek korának megfelelő optimális életritmus kialakítása.

- az egészséges életmód,(testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, a betegségmegelőzés
- magas telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése
- egészségmegőrzés szokásainak megalapozása
- mozgásigény kielégítése, a testi képességek fejlesztése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- a környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása
- a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel együttműködve speciális prevenciók,
- korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátása

Egészségnevelési Programunk tartalmi megvalósítása, részletesen megjelenik a tagóvodák Pedagógiai Programjában.

Egészségnevelési program feladatai, területei:

- Szomatikus egészségfejlesztés
- Pszichohigiénés egészségfejlesztés
- Szociálhigiénés egészségfejlesztés

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS TERÜLETEI, TARTALMAI

I. Szomatikus- Mentálhigiénés egészségfejlesztési feladatok

1. Személyi higiénia fejlesztése: testápolás: - tisztaság igény - egészséges ruházat	- elsősegélynyújtás	
2. Környezet higiénia fejlesztése: - optimális környezet: - óvoda udvara, helységei - pozitív viszony	II. Pszichohigiénés egészségfejlesztési feladatok	III. Szociohigiénés egészségfejlesztési feladatok
3. Pihenés- Alvás - nyugodt pihenés feltételeinek biztosítása	1. Egészséges életvezetés - egészséges életvezetés - napirend téli-nyári - egészséges életmód szabályai - hibás viselkedés megelőzése - egészségtelen szokások korrekciója	1. Esélyegyenlőség biztosítása és integráció nevelés: - befogadás, együttműködés - biztonság szeretetteljes légkör - érzékenyítés - sajátos nevelési igényű gyermek - másság elfogadása - megfelelő szakemberek
4. Egészséges táplálkozás igényének kialakítása: - korszerű étrend - egészséges táplálkozás megkedveltetése - folyadék pótlás - új ízek, sütés-főzés - befőzés, ételkóstoló	2. Érzelmi nevelés - bizalomra épülő kapcsolatok - szabálykövető magatartás - biztonság - otthonosság - szeretetteljes légkör - bántalmazás, erőszak megelőzése	2. Egészség propaganda - egészség nevelés összehangolása (szülők) - belső igény fejlesztése - egészséghét - reform ételek készítése (szülők meghívása) - helyes fogmosás bemutatása (fogorvosi asszisztens)
5. Prevenció és korrekció testi nevelés szervezése - egészségvédő szokások - betegségmegelőzés (elkülönítés, fertőző betegs.) - gerincoszlop, mozgásszervek elváltozásának megelőzése - helyes magatartás	3. Stressz elhárítás - idegrendszeri, lelki egészségvédelem - stresszhelyzetek kiküszöbölése - stressz hatások kompenzációja	3. Környezettudatos magatartás-egészségtudatos szemlélet formálása - példamutatás - ismeretközvetítés - papírgyűjtés - kirándulások - szelektív hulladékgyűjtés - hulladék anyagokból játék - zöldnapok - komposztálás folyamata - Zöld Óvoda kritériumainak való megfelelés
6. Mozgás-tesztelés Napi mozgásos tevékenységek: - mozgás a szabadban - mozgásos játékok - torna-foglalkozás - légfürdő, vízfürdő - téli játékok	4. Egészségre káros szokások megelőzése - egészségvédő modellek megismertetése - dohányzás elleni szokások - szenvedély betegségek - helyes életvitel - jó példa - harmonikus légkör - megfelelő zajszint	
7. Balesetek megelőzésére nevelés - balesetmegelőző ismeretek, készségek		

III. A Búzaszem Nyugati Óvoda
Intézményeinek Pedagógiai programja
A helyi gyakorlat megvalósítása



III.1. BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

FREINET ELEMekkel

(Székhelyintézmény)



**Az óvoda neve: BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA
székhelyintézmény**

**Címe: 4400 Nyíregyháza
Búza utca 7.**

Tel./fax : 42/ 512 - 940

E-mail: buzaszemovi@gmail.com



III.1.1. Helyzetelemzés

Az óvoda bemutatása

Óvodánk Nyíregyháza belvárosában- a Búza utca 7. sz. alatt található. 1979-ben nyitotta meg kapuit városunk gyermekei számára. A szomszédságunkban található Művészeti Szakközépiskolával aktív kapcsolatunk van – hangszeres, táncos előadásainkkal, táncház vezetésükkel – színesebbé, gazdagabbá, sokrétűbbé teszik pedagógiai munkánkat.

Gyermeklétszámunk folyamatosan magas, a szülők nagy érdeklődéssel keresik óvodánkat, melyet a magas szintű pedagógiai munkával érdemeltünk ki. Belvárosi óvodánk közlekedés szempontjából jól megközelíthető helyen található.

Intézményünk 2000-ben vette fel a **BÚZASZEM ÓVODA** nevet. Elsősorban a FREINET filozófia gondolatai hatására: „*Elvettem a magot, és hozzájárultam a rügyfakadáshoz...*” (FREINET), másodsorban pedig a helyhez való kötődésünket fejezi ki (Búza út).

1998-tól láttunk el Bázisóvodai feladatokat, melynek célja volt megyei, városi óvodák szakmai munkájának segítése, fejlesztése. Az érdeklődő szakemberek előadásokon, gyakorlati bemutatókon vehettek részt, ezzel is fejlesztve szakmai kultúrájukat.

Gazdag innovációs munka jellemzi intézményünket. Több mint 15 éve kezdődtek el a fejlesztések, melyek napjainkban is folytatódnak.

2000-ben, szinte az elsők között nyertük el – pályázat alapján – az Oktatási Minisztériumtól a lehetőséget a COMENIUS 2000. Minőségbiztosítási rendszer I. modelljének kiépítésére. A projektet kiépítve, 2002 szeptemberétől PARTNERKÖZPONTÚ OKTATÁSI INTÉZMÉNY lett óvodánk.

2007-ben Pedagógiai Programunkat módosítottuk: a **Freinet pedagógia** és a **Kompetencia alapú** óvodai nevelés alapelveit, cél és feladatrendszerét átdolgoztuk. Gyakorlati bemutatókkal és elméleti előadásokkal segítettük megyénk és városunk óvodapedagógusait a Kompetenciaalapú óvodai nevelés bevezetésében. A fokozatos bevezetés eredményeként a 2009/2010-es nevelési évtől óvodánk valamennyi csoportjában már így folyik a gyermekek sokoldalú fejlesztése.

Jelenleg **előminősített referencialhelyként** működünk.

„Jó Gyakorlataink”:

1. Szeressünk-segítsünk”- Részleges integráció lehetősége az óvodai nevelésben.
2. A kompetencia alapú nevelés megvalósítása a komplexitás jegyében.
3. A kísérletezés és társasjátékozás személyiségfejlesztő lehetőségei óvodáskorban.

2011 nyarán megtörtént Nyíregyháza város óvodáinak integrációja. Óvodánk a **Búzaszem Nyugati Óvoda székhely intézménye** lett, hozzánk integráltak három tagóvodát és egy telephelyóvodát, amely 2016. augusztus 1-től tagintézmény lett.

Székhely óvodánk tárgyi, infrastrukturális feltételrendszere

Óvodánk 9 csoportos, 240 férőhelyes, két épületből álló intézmény. Az óvoda 1979-ben épült, a foglalkoztatók tágasak, világosak, harmóniát árasztó szín-, formavilágukkal, természetes anyagukkal a gyermekek fejlesztésére, biztonságos nevelésére alkalmasak. Az eltelt 40 év alatt a meglévő értékek óvásán felül nagyon sok korszerűsítés is történt intézményünkben. Gazdag tárgyi felszereltséggel rendelkezünk a Pedagógiai Programunk megvalósításához.

Az óvoda épülete, játszóudvara szolgálja a gyermekek kényelmét. Biztonságos és esztétikus gyermekméretű berendezési tárgyak segítik a gyermekek egészséges fejlődését és az egészségmegőrzést. Fűves, árnyas, tágas óvodaudvaron elégítjük ki a gyermekek mozgás- és játékidőigényét.

A gyermekek által használt eszközöket hozzáférhető módon, a biztonsági előírásokat szem előtt tartva helyezzük el.

Az óvodában tiszta, higiénikus, biztonságos munkakörnyezetet biztosítunk a munkatársak számára. Valamennyi csoportban biztosított a digitális eszközök használata: magnó, CD lejátszó, fényképezőgép.

Intézményi szinten lehetőség nyílik interaktív tábla, internet, nyomtató, fénymásoló használatára.

Óvodánk nyitott, bármikor lehetőséget teremtünk az óvodánkba járó gyermekek szüleinek fogadására.

Szakmai, személyi feltételek

Gyermeklétszám alakulása

Intézményünkben kilenc csoportban neveljük a gyermekeket. A 240 férőhelyes óvodánkban, a csoportlétszámok megfelelőek. Óvodánkban a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek elenyészően kis százalékban vannak jelen.

1986 óta nevelünk sajátos nevelési igényű gyermekeket. A speciális csoportban a 8 férőhelyen 8-10 sajátos nevelési igényű gyermeket fejlesztünk nagyon jó személyi és tárgyi feltétellel, befogadó légkörben.

Alkalmazotti közösségünk

A Székhelyóvoda alkalmazottainak létszáma 35 fő, ebből 19 fő óvodapedagógus végzi a nevelőmunkát, egy óvodapszichológus, 15 fő pedig a pedagógiai munkát segíti.

Az óvoda alkalmazotti közösségére az összehangolt munka, a nagyfokú gyermekszeretet, az újra való nyitottság, a szakmai megújulásra törekvés és a partnerek igényeire való odafigyelés jellemző. Elfogadó, segítő, támogató munkahelyi légkörben neveljük a ránk bízott gyermekeket. A dolgozói létszám szakképzettsége a törvény előírásainak megfelel.

Az óvodapedagógusok az óvodai nevelőmunka kulcsszereplői, akik a nevelés egész időtartamában feltétlen jelen vannak.

Nevelőtestületünkre jellemző az ismeretszerzés, a tudás iránti vágy, a folyamatos ön- és továbbképzés. Az óvodapedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdjükkel mintaként állnak a gyermekek előtt. Pedagógiai Programunk eredményes megvalósításához a szükséges szakértelemmel, pedagógus továbbképzéssel rendelkezünk.

Óvodánkban sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelünk, melyhez nagyon jól képzett szakemberekkel (gyógypedagógus, gyógytestnevelő) rendelkezünk.

Gazdálkodás, finanszírozás

Az intézmény részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerv, gazdálkodását az Eszterlánc Északi Óvoda látja el. Az intézmény a számára biztosított költségvetés teljes körű felhasználására törekszik. Az anyagi keret szűkös, ezért a különböző fejlesztéseket újabb források, lehetőségek előteremtésével valósítjuk meg.

Költségvetésen túl az alábbi bevételek segítik az intézmény működését

- Innovációs **pályázatokon** elnyert összegek – a szakmai eszköztár bővítését segítik.
- Az óvoda hatékonyan működő **Alapítvánnyal** rendelkezik, melyek az óvodáskorú gyermekek egészséges életre nevelését segítik. A szülők szja. 1%-ának felajánlásával vagy egyéb befizetésekkel támogatják intézményünk működését.
- Az óvodai nevelésünkben az esélyegyenlőség biztosítását javítja a **szülők egyéb támogatása** is: felszerelések, játékeszközök, gyümölcsök, zöldségfélék biztosítása a csoportok számára, és a társadalmi munkák, melyek értékét nehéz meghatározni.

Az intézmény bevételei nagymértékben segítik a Pedagógiai Program eredményesebb megvalósítását.

III.1.2. Nevelőmunkánkról

„Az élet által az életre nevelni.”

(Celestin Freinet)

Az 1997/98-as tanévben döntöttünk úgy, hogy a **FREINET pedagógia rendszert** bevezetjük óvodánkban. Kidolgozója: Celestin Freinet (1895-1966) francia pedagógus.

Freinet pedagógiáját azért választottuk, mert az egyik legnyitottabb rendszer. Megadta számunkra azt a lehetőséget, hogy a gyakorlatban már kialakult, jól működő értékeinket megőrizzük és integráljuk a nevelési rendszerünkbe.

E nevelési rendszer **központi tétele**: a gyermek személyisége akkor fejlődik harmonikusan, ha megkapja a lehetőséget az érzelmi, gondolati, élményi kifejezésre.

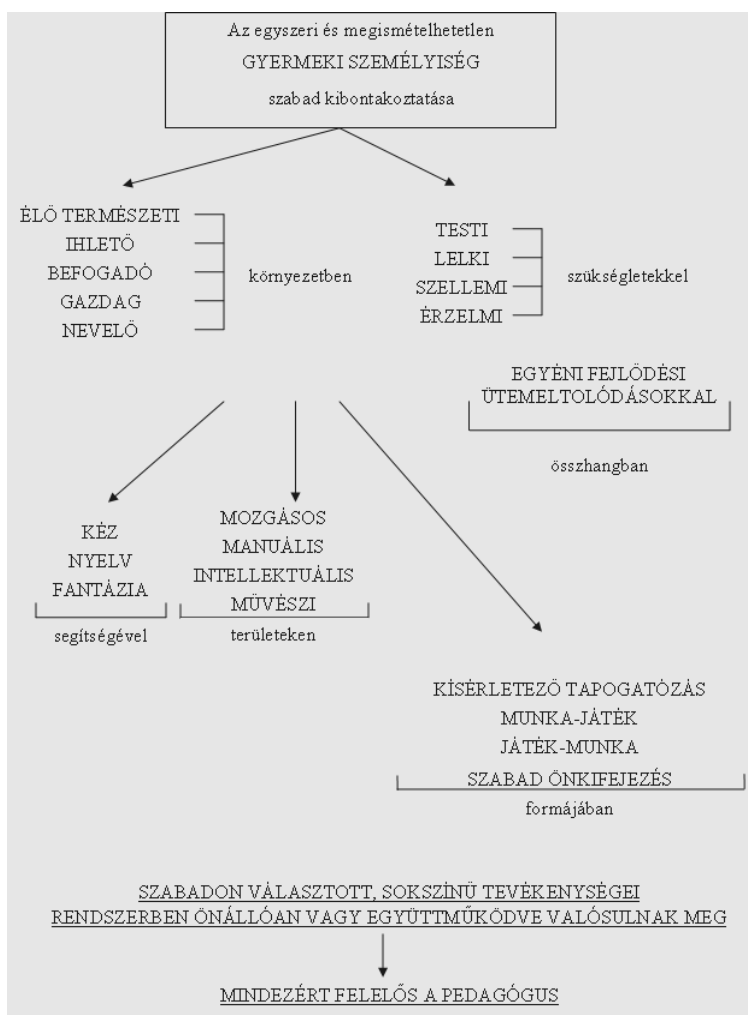
Freinet rendszere tevékenységközpontú, öröm, siker és gyakorlatorientált szintézis pedagógia, amely mobil, nyitott rendszer, újabb ötleteket, módszereket is befogad, szabad kezet ad a pedagógusoknak programok kidolgozására és technikák bővítésére.

A Freinet pedagógia természet- és élet közeli, a gyermek és az óvodapedagógus egyéniségét tisztelő, kényszer nélkül fejlesztő és szabad önkifejezést biztosító életet körvonalaz.

E pedagógia eredményesen alkalmazható eltérő képességű gyermekek esetében is, ide értve a sajátos nevelési igényű gyermekeket is.

A Freinet alapelveket a technikák alkalmazásán keresztül valósítjuk meg. Ezek az önálló gyermeki ismeretszerzést teszik lehetővé. Előtérbe helyezzük a gyermeki alkotást és a természetes kísérletező tapogatózást. A Freinet technikák egyszerre módszerként és eszközként funkcionálnak nevelésünkben.

A Freinet pedagógiai rendszer és a Búzaszem Óvoda nevelési rendszere



Eperjesi Barnáné – Zsámboki Károlyné:
Freinet itt és most c. műve alapján

A Freinet pedagógia és a Kompetenciaalapú óvodai nevelés óvodánkban

Óvodánkban 2006-ban kezdtük el a Kompetenciaalapú óvodai programot bevezetni. Felismertük, hogy a Freinet pedagógiai rendszer alapján végzett nevelőmunka módszertana nagyon közel áll a Kompetenciaalapú óvodai neveléshez.

2008-ban a Pedagógiai Programunkat módosítottuk: a Freinet pedagógia és a Kompetenciaalapú óvodai nevelés alapelveit, cél- és feladatrendszerét összedolgoztuk. Freinet szellemiségű éves projektjeinket átdolgoztuk, bővítettük az óvodai programcsomag tevékenységtartalmával. Nagyon nagy értéke a programoknak számunkra, hogy a szakmai párbeszédet megindították a pedagógusok között. Egymást segítve ötleteinket, tapasztalatainkat megbeszélve tökéletesítjük szakmai munkánkat, melynek legnagyobb nyertesei a gyermekek, hisz még több élménnyel, inger gazdag környezetben bontakoztathatjuk ki egyéni képességeiket.

Óvodánkban 2007-től fokozatosan vezettük be a programcsomag gyakorlati megvalósítását és 2009 szeptemberétől már valamennyi csoport beépítette mindennapi nevelőmunkájába. A kezdeti nehézségek után ma már eredményesen alkalmazzuk a nevelési rendszert. Az alkalmazotti közösség magáénak érzi, egyre biztonságosabb a gyakorlati megvalósítása.

Alapelvek

Óvodakép

- Az óvodás gyermek nevelésének első színtere a család, az óvoda a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.
- Gyermeket, felnőttet tisztelő, barátságos, tiszta, esztétikus, biztonságos óvodai légkör vegye körül a kisgyermeket, ezzel biztosítva az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkcióját.
- A külsőségek, a dekoráció, az óvoda felszereltsége tükrözze a Pedagógiai Programunk szellemiségét, dekorációul a gyermekmunkák szolgáljanak, kapjon nagy szerepet a nyomdatechnika.
- Nevelési rendszerünk központi tétele a természetközpontúság, a gyermek környezettudatos magatartásának kialakítása. Az óvoda minden helyiségében a természetes anyagok, a magvak, a termések, a kincsek, a gyűjtemények megtalálhatóak legyenek.
- A bútorzat, a textília világos, natúr, pasztellszínű legyen, melyek a gyermekek kényelmét, fejlődésük, nevelésük optimális feltételét biztosítsák.
- Óvodai nevelésünk támogassa olyan gyermeki személyiségjegyek kialakulását, mely később segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedését.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatása érdekében nevelőmunkánk igazodjon a gyermekek egyéni képességeihez, és övezze elfogadás, szeretet és bizalom, nagy hangsúlyt fektetve a kiemelt figyelmet igénylő és sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában.
- Gazdag tevékenységrendszerünk és a játékfeltételek megteremtése segítse a gyermeki szükséglet kielégítését, a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítését, a hátrányok csökkentését.

Gyermekekép

- A gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető fejlődő személyiség, szociális és szellemi lény, egyénenként változó testi és lelki szükséglettel, sajátos érési folyamattal.
- Magas színvonalú gyermekközpontú, előítéleteknek helyt nem adó, befogadó nevelésünkkel biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést a tevékenységekhez.
- Segítjük személyiségük kibontakoztatását, meglévő hátrányaik csökkentését, erkölcsi és biológiai értelemben egyaránt.

A FREINET pedagógia alapelvei

A gyermek reakciói

- Senki ember fia – a gyerek éppen úgy, mint a felnőtt – nem kedveli, ha tekintéllyel parancsolnak neki. Adjuk meg a választás lehetőségét, és minden rendben fog menni.
- Senki sem szereti alávetni magát, passzívan engedelmeskedni egy külső erőnek. Bizonyos fajta fegyelemre szükség van a megszervezett csoportok együttélése

folyamán. A gyerekek megértik, elfogadják, gyakorolják, maguk szervezik, ha szükségesnek tartják. Ezt a fegyelmet kell kialakítani.

- Senki sem szereti, ha bizonyos munkák elvégzésére kényszerítik, még ha az nincs is különösen ellenére. A kényszer maga az, ami bénít.
- Mindenki szereti, ha maga választja meg munkáját. Adják meg azt a lehetőséget a gyerekeknek, hogy maguk választhassák meg a munkájukat, hogy maguk határozzák meg a munka elvégzésének idejét és ritmusát. Minden meg fog változni.
- Senki sem szereti az üresjáratokat, a robotmunkát.
- A munkát motiválnunk kell!
- Minden emberi lénynek szüksége van sikerre. A kudarc kizárja és lerombolja az erőt és a lelkesedést. A gyermeki természetnek a munka, a tevékenykedés felel meg.

Tanítási technikák

- Az ismeretszerzésnek nem a megfigyelés, a magyarázat és a bemutatás a rendes menete, hanem a természetes és egyetemes kísérletező tapogatózás.
- Az emlékezet csak akkor válik értékessé, ha kísérletező tapogatózás kiegészítője, amikor valóban az életet szolgálja.
- A közhittel ellentétben a tudást nem szabályok és törvények vizsgálatával szerezzük meg, hanem a gyakorlattal.
- A gyerek nem fárad ki, ha számára funkcionális, életmenetébe illeszkedő tevékenységet végez. A gyereket épp úgy, mint a felnőttet, a természetellenes és erőszakolt erőlködés fárasztja ki.
- Sem a gyerek, sem a felnőtt nem szereti az ellenőrzést és a büntetést, amelyet mindig méltóságán ejtett sebként él meg. Egyedül a segítő részvétel az elfogadható magatartás a pedagógiában.
- A pedagógus beszéljen minél kevesebbet!
- A gyerek nem szereti a csordaszellemben végzett munkát, amelyben az egyén alávetett szerepet játszik. Kedveli viszont az egyéni vagy csoportmunkát egy együttműködő közösség keretein belül. A csoportban vagy közösségben végzett munka nem azt jelenti, hogy mindenki ugyanazt csinálja. Ellenkezőleg: Az egyénnek maximálisan meg kell őriznie az egyéniségét a közösség szolgálatában.
- A csoportban szükség van rendszerre és fegyelemre. Szükséges a gyerekek viselkedésébe és munkájába beivódott alapos rend, egy olyan valóságos életvezetési technika, amelyet a használók maguk akarnak és motiválnak.
- A büntetés mindig hiba. Mindenki számára megalázó és soha nem éri el a kívánt célt.
- A túl nagy csoportlétszám is pedagógiai hiba. 25 gyermek felett minden csoport névtelen tömeggé válik.
- Végül egy olyan alapelv, amely létjogosulttá teszi minden tapogatózásunkat és érvényesíti a cselekedeteinket: és ez az **életben való optimista hit**.
- (Célestin Freinet: A Freinet-pedagógia alapelvei. Pedagógiai Szemle 1994/95. Részlet Galambos Rita fordítása)

Alkalmazotti kép

- Az óvoda minden dolgozója magatartásával, kommunikációjával nyújtson mintát a gyermekek számára.
- Tisztelje, szeresse a gyermeket, jó partnerként tudjon részt venni a nevelésben.

Pedagóguskép

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, a nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus.
- Szakmailag jól képzett, pedagógiából és pszichológiából jól felkészült pedagógus, aki azonosulni tud a FREINET pedagógiával, melyet a gyakorlatban hatékonyan tud megvalósítani.
- Az óvodapedagógus elfogadó, támogató, attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.
- Tiszteli, szereti a gyermeket, jó partnerként tud részt venni nevelésében, feltétlen jelen van a nevelés egész folyamatában.
- Képes jó kapcsolatot kialakítani az óvoda partnereivel.
- Törekszik az óvodai feltételek gazdagítására, az élmény gazdag óvodai légkörre, a gyermeki személyiségének komplex fejlesztésére.
- Aktívan kapcsolódik be a továbbképzésekbe, képezi magát, azon fáradozik, hogy minél több ismeretet szerezzen a FREINET pedagógiáról.
- Megismeri a családok nevelési szokásait és közelítse az óvodai nevelési szokásokhoz.

Szülőkép

- Aki azonosulni tud a FREINET pedagógia szellemiségével, a kötetlen szervezeti keretekkel, a tevékenységi formákkal, aki gyermekközpontú személyiségével segíti a Pedagógiai Program megvalósítását.
- Elvárásainknak megfelelően képes az együttnevelésre, a gyermek személyiségfejlesztésére.
- Segíti a gyermek óvodai beilleszkedését, nevelését, képes a jó kapcsolat kialakítására és megtartására a gyermek nevelése érdekében.
- Figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését, ehhez minden segítséget megad.
- Rendszeresen tartson kapcsolatot gyermeke pedagógusával, folyamatos párbeszédre törekedjen.
- Gondoskodjon a gyermeke testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről.
- Tartsa tiszteletben az óvoda vezetőit, pedagógusait, alkalmazottait, emberi méltóságukat és jogukat.

Nevelési elveink

- Hangsúlyozzuk a gyermekek, szeretetteljes testi, lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását, a családi neveléssel együtt.
- Elvünk a gyermeki szükségletek kielégítése.

- A gyermek személyiségét tisztelet és elfogadás övezze, minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön a színvonalas nevelésben.
- A felnőttek minden megnyilvánulása modell értékű legyen a gyermekek számára.
- Játék és mozgástér, a gyermekek természetes megnyilvánulásának biztosítása.
- Mindent a maga környezetében megfigyelni, minden lehetőséget kihasználni a szabadban való tartózkodásra.
- Biztosítani a felfedezés örömét, a kísérletezést, a tapogatózást, a természet adta lehetőségek megismerését. A természetes módszer alapja, hogy a kisgyermek a saját maga szerzi lényeges tapasztalatait, kipróbálja erejét, „megízleli”, kitapintja a távoli világot. Megpróbálja legyőzni az akadályokat, tévedésekkel él együtt és sikerélményekből táplálkozik. Ezen az úton kialakul egy reális kép önmagáról és képességeiről.
- Óvodánk nyitott legyen az érdeklődő és támogató partnerek felé.
- **A gyermekek egyéni képességeihez, fejlettségéhez igazodó, fejlesztőképesség kibontakoztató nevelőmunka: hátránycsökkentés, tehetséggondozás.**
- Munkánkra jellemző vonások: szeretetre, megértésre és toleranciára épített egyéni bánásmód, a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése.
- Minden gyermek érték, a különbözőség elfogadására nevelés fontos nevelési érték.
- Támogatjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs lehetőségeinek, az együttműködés feltételeinek megteremtését a gyógypedagógus szakemberek fejlesztési tervei alapján.

Célok, feladatok

Óvodánkban a Freinet pedagógia jó gyakorlata mellett fokozatosan bevezettük a Kompetenciaalapú óvodai nevelést (2006-2010 között). Pedagógiai Programunk céljai és feladatai ezek egységét tükrözik.

Alapvető céljaink

- Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség adottságainak, képességeinek és szükségleteinek szabad kibontakoztatása az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével.
- A 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődése, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, gazdag, sokrétű játéktevékenységekben, az életkori, az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.
- Meglévő gyermekismeret birtokában az egyéni adottságokhoz mérten felzárkóztatás, tehetséggondozás, hátrányok csökkentése.
- Alapvető erkölcsi szokások, normák megismertetése, befogadása.
- Célunk, hogy a személyiségfejlesztő képességeket kibontakoztató nevelőmunka által a gyermekek ériék el az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet.
- Az anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztés megvalósítása játékban, munkában, a tevékenységekben megvalósuló tanulásban és a program által nyújtott tevékenységi formákban.

- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és az önmegvalósító képesség kialakítása a program által nyújtott tevékenységi formákban.

Helyi lehetőségeink, adottságaink alapján felvállalt speciális célunk

- A befogadó pedagógiai elvek elfogadásával arra törekszünk, hogy a gyermekek őszintén elfogadják, befogadják, tolerálják a sajátos nevelési igényű társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség váljék természetessé számukra.
- A pedagógusok tekintsék kiemelten fontosnak, hogy az óvodába járó gyerekek mindegyike fejleszthető és megfelelő gondoskodást, szeretetet, biztonságot és differenciált fejlesztést igényelnek.
- A közösen végzett tevékenységek öröme, az együttlétek erősítik az erkölcsi tulajdonságokat, mint az udvariasság, a segítőkészség, a figyelmesség, a kitartás, szabálytudat, önzetlenség, igazságosság, együttérzés.

Nevelési feladataink:

- **Minden gyermeket el kell juttatni – saját belső erőit aktivizálva és személyiségének teljes körű tiszteletben tartása mellett– képességeinek maximumára.**
- Feladatunk a gyermek fejlődés iránti igényét ébren tartani, testi, lelki, szellemi szükségleteit kielégíteni. Elő kell segíteni az önkibontakoztatás folyamatát.
- A gyermek egyéni sajátosságait megismerve, ebből kiindulva kell képességeit fejleszteni, viselkedésének önszabályozását kialakítani, szabadságát megadva erősíteni önbizalmát, csökkenteni esetleges hátrányait.
- Az egészséges életmód, egészséges szemléletmód szokásainak megalapozását, a természet erőinek, a közvetlen környezet lehetőségeinek maximális felhasználásával (mozgás, táplálkozás, életritmus, környezettudatos magatartás) kell kialakítani.
- Kiemelten hangsúlyos a természeti és társadalmi környezet megismertetése, a szoros érzelmi kapcsolat kialakítása, az emberi együttélés szokásainak és szabályainak elsajátíttatása. Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a különbözőség elfogadása mindenkinek természetessé válik.
- Az emberi együttélésnek és érintkezésnek megvannak a maga szokásai és hagyományai. Ezek azok a ritmusok, melyek segítik, hogy elkerülhessük azokat a helyzeteket, melyben saját vágyaink érvényesítése közben megbántunk másokat. Szokások alakítása, melyek segítik megelőzni az emberek közötti konfliktusokat.
- A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt **szokásrendszer!** Normarendszer. A gyermeknek meg kell tanulnia alkalmazkodni az óvodai szabályokhoz, feltételekhez, elvárásokhoz és a szerepekhez. Biztosítani kell számára az "elvonulás", "félrevonulás" lehetőségét, ahol nyugodt körülmények között feldolgozhatja élményeit és a felé irányuló elvárásokat.
- A helyi lehetőségekre támaszkodva és az életkori sajátosságokhoz igazodva biztosítani kell az értékközvetítés körülményeit.
- Az óvodapedagógus feladata a különböző típusú helyzetteremtés és a fejlesztő környezet biztosítása.

- Életszerű körülmények között, változatos tevékenységeket kell a gyermekek számára biztosítani. Meg kell teremteni a fejlesztő hatású természetes és mesterséges környezetet. Lehetőséget kell adni, hogy megfelelő hely, idő, élmény és eszköz álljon rendelkezésre a szabad játékhoz és a szabad alkotások létrehozásához. A gyermek érdeklődése, tapasztalataira épüljön a tevékenységrendszer.
- A szociális tanulás feltételeit személyes tapasztalatokból kiindulva kell biztosítani. A tevékenységközpontú, sikerorientált, komplex tapasztalat- és ismeretnyújtás, a felfedező ismeretszerzés módszerével kell biztosítani.
- Az óvodai nevelés célját és feladatait csak úgy lehet megvalósítani, ha elfogadjuk és tiszteletben tartjuk, hogy **az óvodáskorú gyermek legfőbb pszichikus szüksége, alapvető tevékenysége a játék.**
- A gyermek önként, szabadon, belső késztetésből, kíváncsiságból belefog valamibe: **játszik.** Közben ismeretekre, tapasztalatokra tesz szert, új információkhoz jut: **tanul.** Tevékenységeinek eredménye lesz: **dolgozik.**
- A tanulás és a munka is, mint tevékenység a játékból indul ki és a játékban fejlődik. Jól szervezzük meg az örömteli játékokat, és óvodáskor végére kialakul a tudatos munkavégzés és a tanulás iránti vágy, a feladat és felelősségvállalás képessége. Ezért az óvodai élet mindennapjait úgy kell megszervezni, hogy a gyerek annak minden percét játékként élhesse meg, hiszen Ő csak játszani akar, szabadon, hosszú időn keresztül és zavartalanul.
- A közösen értelmezett óvoda-iskola átmenettel a **zökkenőmentes iskolakezdés elősegítése**, mellyel 6-7 éves korra belépnek a **lassú átmenet** azon **állapotába**, amelyben majd az iskolában óvodásból iskolássá érnek.

III.1.3. Az egészséges életmód alakítása

Cél

A gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása és testi-lelki fejlődésük elősegítése. Az adekvát és rendszeres életritmus, a megfelelő napirend kialakítása a gyermek számára.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Az egészséges táplálkozás és a kulturált étkezési szokás alakítása.
- A gyermek testi képességeinek fejlesztése egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének biztosítása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása, egészség tudatos szemlélet formálása.
- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Prevenció és korrekció testi-lelki nevelési feladatok megszervezése, megvalósítása – megfelelő szakember bevonásával – (a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve).

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Gondozás, testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés

A gyermek gondozásának záloga az óvodapedagógus és a gyermek közötti meghitt, szeretetteljes kapcsolat, a természetes testközelség megléte. A gondozás során az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát segítő munkatársak folyamatos odafigyeléssel biztosítják a gyermekek komfortérzetét, **személyi higiénia** feltételeit. Az óvodapedagógus a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket. Az egy csoportban dolgozók – óvodapedagógusok, dajkák – állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében, az azonos gyakoroltatás érdekében.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvodapedagógus.

A **testápolás** a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Az óvodapedagógus folyamatos odafigyeléssel biztosítsa, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. A gyermekek egyéni fejlettségében nagy különbségek vannak. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos szokások kialakításában, az azonos elvek betartásában. A személyi higiénia nevelés során különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használatához a felnőttek úgy teremtsék meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék el ezeket a teendőket.

A **táplálkozás** a növekedés, fejlődés egyik feltétele. Az óvoda napi ötszöri étkezést igényel, teljes tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában kapják. Az óvoda ezért figyeljen oda, hogy a gyermekek étrendje változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később az óvodapedagógus az új ízekhez nyújtson kedvcsináló ismereteket, ösztönözze a gyermekeket az ételek megízlelésére.

A kisgyermek folyadékigénye nagy, ezért biztosítsák a pedagógiai munkát segítő munkatársak, hogy a nap bármely szakaszában ihassanak.

Az óvodapedagógus az egészséges táplálkozás és a kulturált étkezésszokássá alakítása érdekében ételkészítési és kóstolási programokat szervez, mely segíti az óvodai és az otthoni táplálkozási szokások összehangolását, a helyes táplálkozás megvalósítását.

A felnőttek biztosítsák a kulturált étkezés feltételeit és az előkészületbe a gyermekeket is vonják be fejlettségüknek megfelelően (önkiszolgálás, ill. naposi munka).

Az időjárásnak megfelelő **öltözködés** védi a gyermeket, ezért az óvodapedagógus hasson a szülőkre, hogy többretegűen öltöztessék gyermekeiket. Az óvodapedagógus kérje a szülőket, hogy szükség esetén tartalék ruhaneműket tartsanak a szekrényben. Az óvodai ruha, cipő biztosítsa a gyermek szabad mozgását és óvjon a sérülésektől.

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. A csoportszobát **pihenés** előtt jól szellőztessük ki, a folyamatos levegőcserét pihenés alatt is biztosítani kell. A fektetők elhelyezése előtt a padló portalanításáról gondoskodni kell. A nyugodt pihenés, alvás megteremtéséhez elkerülhetetlen a zavaró belső és külső ingerek megszüntetése (belső – feszült érzelmi állapot, telt gyomor, hólyag, külső – zsúfoltság, zaj, levegőtlenység, kényelmetlen ruhanemű).

Fontos, hogy ott, ahol a gyermekek pihennek csend és nyugalom legyen. Az elalvás előtti rövid mesének, halk altató éneklésnek is nyugtató hatása lehet.

A gyermekek alvásiigénye eltérő. Az óvodapedagógus ügyeljen arra, hogy a korábban felébredők, vagy a nem alvók ne zavarják a még alvó társaikat, csendes tevékenységet, játékot biztosítson számukra. A nyugalom, a kellemes közérzet a nehezen elalvó gyermekekre is jó hatással van.

A környezettudatos magatartás megalapozása, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása. Vegyenek részt szelektív hulladékgyűjtésben, városi természetvédelmi napokon, egészség-megőrzési programokon. Zöldség-, gyümölcsnapok, ételkóstolók szervezése, reformételek megismerése.

Mozgásfejlesztés, testedzés

Az óvodai nevelés magában foglalja: a szervezet mozgásigényének rendszeres kielégítését, mozgáslehetőségek megteremtését:

- A szervezet edzését (természetes mozgás, levegőzés, napozás, fürdés).
- A rendszeres kondicionálást (a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás, a testi teherbíró képesség fejlesztése).
- Az óvodai mozgásos tevékenységeket (az ügyesség, a gyorsaság, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlesztését, az egyes szervek teljesítőképességének tervszerű, rendszeres fejlesztése).

A kisgyermek mozgásigényének kielégítésére minden nap biztosítani kell a gyermekek számára a szabad, mozgásos játéklehetőséget, mozgásigényének szabadkifejtését.

A szervezet edzésével kapcsolatban a rendszeresség mellett a fokozatosság elvét kell érvényesíteni. A fokozatosság elvét mindig az egyes gyermek teherbíró képességén belül értelmezzük, ne legyen a gyermek számára kellemetlen.

A gyermek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennap edzési lehetőségük van. Erre a legtöbb alkalmat a **szabadban tartózkodás** biztosítja, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. A szervezett edzési programok maximális ideje 10-20 perc. A kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek.

Egészségnevelési program

Egészségvédelem, speciális gondozás, preventív szemlélet, prevenció korrekció

Az óvodát csak egészséges gyermekek látogathatják. Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg a szülei meg nem érkeznek. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, fertőtlenítéssel és külön törölköző használatával igyekezzenek gátolni.

Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Ennek oka általában pszichés eredetű. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód, és a szülőkkel való partneri, jó kapcsolat szüntetheti meg az okokat.

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenció fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.

Bármilyen egészségi rendellenességet észlel az óvodapedagógus, tájékoztassa a szülőt.

Az érzékszervi- és mozgásszervi problémákkal küzdő gyermekek speciális bánásmódot igényelnek (gyengén látók, nagyothallók, hanyag testtartásúak, a lúdtalpasok).

A korrekciós eszközöket viselő gyermekeknél (szemüveg, nagyothalló készülék, járógép) fontos feladat a segédeszköz rendeltetésszerű alkalmazásának ellenőrzése, valamint a csoport tagjainak felkészítése ezeknek a gyermekeknek elfogadására, segítésére.

Egészséges, biztonságos környezet

Az óvodai nevelőmunkához jó alapot ad a gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt.

Az **óvoda udvarát** úgy célszerű kialakítani, hogy minden csoportnak legyen egy állandó helye, ahol a gyermekek bármikor megtalálhatják óvónénijüket. Az udvar esztétikai szépségét növeli a sok szép virág, cserje, fa. A balesetmentes, mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget.

A homokozó állapotát naponta ellenőrizni kell, gereblyézéssel, ásással a **balesetmentesítést** és a nap fertőtlenítő hatását biztosítani kell. Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan rendezzék be.

A csoportszoba barátságossá, otthonossá tétele az izlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás céljából csak olyan függönyt használjunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyermekek. Erős napsütés ellen a csoportszobát árnyékolással védjük. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató szükséges. Az óvodapedagógus a többféle tevékenységhez alakítson ki elkülönített csoportszoba részeket. A gyermekek által használt tárgyak, eszközök elérhető magasságban, biztonságos helyen legyenek. A környezet védelme, a rend és tisztaság fenntartása csak akkor érhető el, ha a gyermekeket is bevonjuk a takarításba, rendrakásba, a játékszerek összegyűjtésébe.

Az óvoda **környezethigiéniájának** fenntartását a helységek folyamatos takarítása biztosítja. Ez a dajka néni feladata, de kisebb feladatokba a gyerekek is bevonhatók.

Az öltözőben a szülők részére legyen esztétikus hirdetőtábla, ahol tájékoztatást kapnak a csoportnevelési - fejlesztési tervéről és eredményeiről. a mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek legyen elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje.

Feltételek

- Tágas, barátságos, világos, esztétikus foglalkoztató helyiségek.
- Tiszta, higiénikus, gondozott mellékhelyiségek.
- Tágas, egészséges, gondozott, jól felszerelt, sokféle mozgáslehetőséget biztosító udvar.
- Minden gyermek számára, jellel ellátott törölköző, fésű, fogkefe, fogmosó pohár, tornafelszerelés, váltóruha, benti cipő, párnahuzat, pizsama, alvópárna, takaró.
- Egészséges, vitamindús, változatos ételek.
- Tiszta, hibátlan, megfelelő számú eszköz az étkezéshez, terítéshez.
- A ruhák higiénikus tárolására öltözőszekrény.
- Rugalmas, folyamatos napirend.
- Szeretetteljes bánásmód.
- A családdal való jó együttműködés, együttnevelés.
- A gyermek-fogorvossal való hatékony együttműködés.
- Az óvodai dolgozók pozitív mintaadása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Ügyelnek környezetük rendjére, saját személyük gondozottságára.

A személyi higiéné szokássá válik, igényé alakul a mosakodás, fésülködés, zsebkendő használat és a fogmosás tevékenysége. Önállóan használják a WC-t, ügyelnek a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszik.

Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják és kikapcsolják. Önállóan, megfelelő sorrendben vetkőznek, öltöznek. Ruhaneműjükkel gondosan bánnak, cipőfűzőjüket megkötik. Ruhájukat, esztétikusan, összehajtva a helyére teszik.

Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket (kanál, kés, villa).

Szívesen tartózkodnak a szabadban, szeretnek rendszeresen mozogni.

Az ágyak elrakásában, a terem átrendezésében segítenek.

Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.

Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

Tisztában vannak a környezetvédelem fontosságával, cselekedeteik helyességével, esetleges következményeivel.

III.1.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél

A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, barátságos, családi légkör kialakítása az óvodáskor kezdetétől a végéig, melyben lehetővé válik képességeinek, tulajdonságaiknak fejlesztése a közösségen belül, a csoport normái szerint, a gyermek találja meg a helyét a közösségben.

Az óvodapedagógus feladata

Barátságos, szeretetteljes, kiegyensúlyozott, derűs, vidám családi csoportlégkör kialakítása, ahol a gyermeknek igényévé válik a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor egyedül is tevékenykedhet.

Fejlessze az erkölcsi, érzelmi, akarati tulajdonságokat, egymás iránti figyelmesség, egymás segítése, fegyelmezettség, illetudó viselkedés, együttérzés, kitartás, felelősség, feladattudat, szabálykövetés, értékrend.

Építse ki a bizalmat, pozitív attitűd jellemezze az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, illetve gyermek-gyermek közötti érzelmi viszonyt, mellyel biztonságérzetüket is fokozza.

Fogadtassa el a gyermekek alá-, és mellérendeltségi helyzetét, segítse a gyermek, erkölcsi szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, együttműködésével történjen.

Nevelje a gyermeket annak elfogadására, hogy az emberek különbözőek.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- Az óvodába kerülő gyermekeknek érdekes tevékenységekkel, játékkal, sok-sok mesével, ölbeli ringatókkal, kiszámlálókkal, sok vidámsággal, énekkel kedveskedik az óvodapedagógus.
- A beszoktatásba minden felnőtt és az idősebb csoporttársak is részt vesznek. A szülőkkel meg kell ismertetni az óvoda szokásrendszerét, a heti rendet, napirendet. A beszoktatás hogyanját, folyamatát, a jelválasztást az óvodapedagógusok megbeszélik a szülőkkel.
- Az óvodapedagógusok családi, féltő, óvó gondoskodó légkörben segítik a társas kapcsolatok alakulását, amelyet gazdag tevékenységekkel és közös élményekkel segítenek.
- Az óvodapedagógus kialakítja a közösségi élet szabályait, segíti elsajátítását, betartását, úgy neveli a gyermekeket, hogy a konfliktusokat tudják megoldani, ha nem, akkor kérjék óvónénijük segítségét, aki odafigyeléssel, meghallgatással, segítségnyújtással segít, ha szükséges.
- Az óvodapedagógus nyugodt időt biztosít a beszélgető-körben az egymásra figyelésre, egymás meghallgatására, a jó kapcsolatok erősítésére, a konfliktusok megbeszélésére, egymás megbecsülésére, a közösségi érzés fokozására. Bátorítással segítse a gyermekek pozitív énképének kialakítását.
- Magatartása legyen példaértékű, viselkedésében jelenjen meg a vidámság, a humor, a pozitív gondolkodás, a bátorító nevelés, melyek erősítik a kapcsolatokat. Törekedjen arra, hogy minden gyermekkel jó, bensőséges kapcsolatot alakítson ki, melyre megfelelő időt kell szánnia. Ezzel példát kell mutatni a gyermekek közötti érzelmek gazdag, szeretetteljes kapcsolatra, viselkedéskultúrára.
- A nevelőmunkát hassa át az egymásra figyelés, egymás megbecsülése, szeretete, meghallgatása, a saját érzés elmondása. Nevelésünk során érzük el, hogy a gyermekek értsék meg, fogadják el, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek számára szükség esetén a megfelelő szakember biztosítása (fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógytestnevelő, pszichológus).
- A nevelésre legyen jellemző a célirányosság, folyamatosan figyelni, elemezni szükséges a társas kapcsolatokat, a gyermekek viselkedését. A csoport légkörét a teljes és kölcsönös bizalom hassa át.
- Óvodán belül minél több programot kell szervezni a csoportok együttműködésére. A kapcsolatot erősíteni kell az iskolákkal, akik előadásokkal, zenével, énekkel, tánccal, mesével kedveskednek az óvodásoknak.
- Séták, kirándulások alkalmával ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, ezáltal is erősödik a **szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet** érzelmi megvalósítása. Tudjanak rácsodálkozni a szépre, jóra a környezetükben és az emberi környezetben is.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Szeretik, elfogadják, ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz és a felnőttekhez. Ez megnyilvánul érzelmeikben, tetteikben.

A közösségi élet szabályait betartják, igényükké válik. Érdeklődéssel fordulnak társaik és a felnőttek iránt. Szükség szerint szívesen segítenek a felnőtteknek és gyermektársaiknak.

A tevékenységekben szívesen működnek együtt társaikkal. Legalább egy társas kapcsolatuk van a csoportban. Szociálisan érettek az iskolakezdésre.

A gyermekek elfogadják, hogy különbözőek egymástól, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra. Képesek rácsodálkozni a környezet szépségeire, óvják azt.

III.1.5. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél

A gyermekek életkori sajátosságaira, érdeklődésére építve, változatos tevékenységek, élethelyzetek biztosításával testi, szellemi egységének, kognitív képességeinek (megfigyelés, érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése.

Az anyanyelvi nevelés hassa át valamennyi tevékenységi formát.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységeket. Keltse fel az érdeklődésüket, kíváncsiságukat az egyes tevékenységek iránt, biztosítson gazdag tapasztalatszerzést és a kísérletező tapogatózás lehetőségeit. A környező világról szerzett sokszínű, gazdag tapasztalatokat rendszerezze. A gyermekeket differenciáltan, egyéni képességeik szerint fejlessze.
- Fordítson nagy gondot az anyanyelv fejlesztésére, a kommunikációs képességek különböző formáinak alakítására. Helyes minta és szabályközvetítéssel, javítgatás elkerülésével nevelje a gyermeket az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére. Fokozza beszédkedvüket, ösztönözze őket arra, hogy bátran kérdezzenek, kezdeményezzenek maguk is kommunikációs helyzeteket, illetve fogadják mások kommunikációs kezdeményezését. Fejlessze a gyermekek szabad önkifejezését, gondolkodását, cselekvését, döntési képességét, „Énképét”, vizuális percepcióját, összerendezett mozgását, figyelemkoncentrációját, a szabad önkifejezés képességét.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Nyugodt, szeretetteljes, barátságos légkör biztosítása, ahol sokféle inger érheti, változatos tevékenység közül szabadon választhat a gyermek. Fantáziát segítő, változatos élmények, ösztönző környezet biztosításával az értelmi képességek, kreativitás fejlesztése.

Rendszerezze a gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit. Fejleszteni a gyermekek értelmi képességeit és a kreativitást, alkalmazva drámajátékot és anyanyelvi játékokat.

A Kompetencia alapú nevelés módszertani segédanyagából (Néphagyomány) tudatos válogatás után fejleszteni a gyermekek anyanyelvi kultúráját, érzékelteni annak szépségét, játékosságát, zeneiségét. Megalapozni a gyermekek érzelmi, esztétikai és morális biztonságát.

Nyelvi kommunikációs képességfejlesztés nyelvi játékok
A nyelvi játékok rendszere.

Kiscsoportban	Középső csoportban	Nagycsoportban
Élettani beszédhibák felszámolása: - Beszédszervek fejlesztése, - Beszédtechnikai gyakorlatok, - A tiszta hangképzést elősegítő játékok. Hallásfejlesztő gyakorlatok Szókincsfejlesztés	Fogalmak tisztázására, a jelentéstartalom megérésére szolgáló gyakorlatok: Szókincsfejlesztés Logikus gondolkodást fejlesztő játékok Ritmusgyakorlatok.	A nyelvi finomságokat, árnyalatokat, azonosságokat fejlesztő játékok - Nyelvtörők, - Népies, humoros kifejezések, - Közhiedelmek, - Szólások, - Hasonlatok, - Találós kérdések, - Szókincsbővítés, - Mondatalkotás. - Figyelemfejlesztő gyakorlatok - Összefüggő beszéd fejlesztése - Emlékeztetőfejlesztő gyakorlatok

A játékok leírása, rendszere a Módszertani segédanyagunkban található meg.

A drámajáték rendszere

A pozitív életvezetéssel kapcsolatos készségek	A mozgással kapcsolatos képességek	Kommunikációs képességek fejlesztése	Zenei képességek fejlesztése
- hatékony kommunikáció és kifejező készség - önértékelés és önbecsülés - társas alkalmazkodás kapcsolatok építésének készsége - érzelmek alkotó jellegű feldolgozása - stressz kezelés - magabiztosság fejlesztése - kritikus gondolkodás kialakítása - problémamegoldás	- motoros képességek - érzéklek fejlesztése - egyéb területek: mimika, gesztus, testtartás, helyes légzés, ajak, nyelv, fog "tornája"	- érzékszervek - hanglejtés, ritmus - beszédhang, szókincs, mondatalkotás - összefüggő beszéd és párbeszéd	Hallásfejlesztés - tiszta egyöntetű éneklés - önálló éneklési készség - zenei memória Ritmusérzék fejlesztés - egyenletes lüktetés - ritmus, ritmus zenekar - tempótartás gyors-lassú Komplex feladatok - szabad improvizáció - néptánc egyszerű elemei - esztétikus mozgás

A drámajátékok tartalma

- Ismerkedő, kapcsolatteremtő játékok
- Lazítógyakorlatok
- Mozgás-, látás-, halláskoncentráció gyakorlatok
- Térérzékelő, tapintás, száj- és íz érzékelő gyakorlatok
- Szöveges ritmus gyakorlatok
- Élet- helyzet gyakorlatok, szöveges rögtönzéssel.

Feltételek

Az óvodapedagógus rugalmas napirendet biztosítson, változatos, gazdag FREINET technikákkal. Képességfejlesztő eszközök és játékok álljanak a gyermekek rendelkezésére.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek élményeiket, érzelmeiket kifejezik szóban, mozgásban, zenében, ábrázolásban egyaránt.

Az ok- okozati összefüggéseket felfedezik, problémamegoldó képességgel rendelkeznek.

Tartósan tudnak figyelni, figyelmüket tudják összpontosítani.

Beszédük érthető, a kommunikáció különböző formáit ismerik és alkalmazzák, árnyaltan fejezik ki magukat. Tudják értékelni társaikat és önmagukat.

Mozgásuk összerendezett. Aktívan vesznek részt a különböző tevékenységekben.

III.1.6. Az óvodai élet tevékenységi formái nevelési rendszerünkben

III.1.6.1. Játék

Cél

A játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettségének elősegítése. Az intellektuális, a manuális, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása, fejlesztése. Minél gazdagabb, sokrétűbb – kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé váljon a játék.

Az óvodapedagógus feladata

- **Nyugodt**, barátságos, egymásra - figyelő **léggört** teremtsen, amely motiválja az elmélyült, nyugodt, játékot.
- Tudatos jelenléte, segítse a gyermekek közötti játékkapcsolatok alakulását.
- Szükség és igény szerint játsszon együtt a gyerekekkel, indirekt reakcióival serkentsen, ösztönözze az elmélyült játék kibontakozását.
- Biztosítson **rugalmas**, folyamatos napirendet a szabad játékhoz hosszan egybefüggő időkeretet.
- **Gazdag**, változatos **élményeket** nyújtson, melyek tapasztalatait, eszközeit beépítheti a gyermek a játékába.

- **Kuckókat, műhelyeket alakítson ki**, - amelyek variálhatóak, mobilok, jó minőségű és mennyiségű játékszerekkel, - melyek hozzásegítik a gyermeket a meghitt, elmélyült játékhoz.
- **Gazdagítsa** a gyermekek **játékfajta**it, azok tartalmát és minőségét, figyelembe véve az óvodások életkori sajátosságait.
- **Fejlessze** a gyermekek **beszédét** a játékban, játékségi módszerei legyenek gazdagok.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az óvodáskorú gyermek játékában megfigyelhető a játékeszközök rakosgatása, amely során megismerik a tárgyak, eszközök tulajdonságait. A többszöri ismétlés, cselekvés örömet szerez a gyermeknek, ezért többször megismétli, - szinte ritmikusan.

Ez a **gyakorló játék**. Az óvodapedagógus biztosítsa a gyakorló játékhoz az eszközöket, játék közben adjon mintát az eszközök helyes használatára, a játékok elrakására. Ez a tevékenység jól szolgálja a szem - kéz koordinációt.

A gyermekek játék közben halandzsálnak, az ismételt szöveg pozitív érzelmeket kelt, - ezt figyelje érdeklődéssel az óvodapedagógus. A gyakorló játékhoz biztosítsa a feltételeket: víz, homok, kavics, fa, - a természetből gyűjtött eszközöket.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekek játékának a továbbfejlődését, már a legkisebbeknél is megjelenik a **szimbolikus szerepjáték**. A gyermekek mellett az óvónéni is vállaljon szerepet, - így adjon mintát a kapcsolatok alakítására. a szabályok elfogadására és betartására. A gyermekek játékában kapjon teret a babaszobai - babakonyhai, a papás - mamás játék, a fodrászos, az orvosos, a Ki Mit Tud?-os, a boltos játék. Vállaljanak szerepeket, az óvónéni pozitív mintaadással segítse a játék folyamatosságát.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó élményeit, tapasztalatait jeleníti meg szabad játékában.

A **konstruáló játékokra** legyen jellemző a forma, a szín, a minőség gazdagsága, a gyermekek éljék át az alkotás örömét. Először az óvodapedagógus készítsen kellékeket, amelyet a gyermekek bevonásával hoz létre.

Az óvodapedagógus tervezzen és szervezzen olyan játékokat, - amelyek szabályokhoz kötöttek, - és amit a gyermekek könnyen be tudnak tartani. Tervezzenek olyan **szabályjátékokat**, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégítik.

Az óvodapedagógus szeretesse meg a gyermekekkel a szabályjátékokat, segítse őket, hogy maguk is alkossanak szabályokat.

Indirekt módon segítse a gyermekek szabad játékát, hogy minél tartalmasabb és gazdagabb legyen, hogy beleélhessék magukat a szerepekbe. Tudatos jelenlétével segítse a tartalmas játék során a gyermekek kommunikációs képességének fejlődését.

Szerettesse meg a gyermekekkel a szabályjátékokat, segítse őket, hogy ők maguk is alkossanak szabályokat.

Feltételek

- Alkotó, jókedvű csoportléggör, megteremtésével biztosítani a feltételeket, a fantázia kibontakozását segítő anyagokat, ötleteket, segítséget, megerősítést.
- A különböző típusú játékokhoz szükséges állandó hely biztosítása, - amely variálható is legyen. Meghitt mesesarok bábokkal, a dramatizálás eszközeivel álljanak a gyermekek rendelkezésére.
- Az udvari játékok eszköztárának megteremtése, és biztosítása, segítse a gyermekek mozgásigényének fejlesztését.
- A gyermekekkel közösen készített munkakártyák, társasjátékok, dominók, puzzle játékok, a szimbolikus szerepjátékok kiegészítő kellékei a közösen gyűjtött eszközök, kincsek hatékonyan segítik a gyermekek kreatív játékát.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek kitartóan több napon át egy játéktémában együttesen részt venni.

Játékukban erőteljesen lesz jelen a szerepjáték.

Képesek szabad játékokhoz elkészíteni a szükséges eszközöket, kellékeket.

Bonyolult építményeket hoznak létre, az eszközöket pontosan, tudatosan használják.

Szeretik a szabályjátékokat, képesek a szabályok betartására, odafigyelnek egymásra.

Társas viselkedésükre jellemző az együttjátszás, az egymás segítése, az egymáshoz való alkalmazkodás.

Beszédük érthető, világos, gazdag szófordulatokat használnak.

III.1.6.2. Tevékenységben megvalósuló tanulás

Cél :

A gyermekek találják meg az érdekes, ösztönző körülmények között a számukra a legmegfelelőbb tevékenységi tanulási helyzeteket a felnőtt hozzáigazodó, megértő, befogadó támogatásával. Ennek elsődleges célja attitűdök erősítése, képességek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítsa a játékos, cselekvéses tanulást az egész nap folyamán.
- Kötetlen szervezeti formában, vagy szervezeten a játék adta lehetőségek kihasználásával, játékos helyzetek megteremtésével, valamennyi tevékenységi formában a tanuláshoz szükséges képességek kifejtése.
- A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tevékenykedtetéssel fokozza a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, kitartását, fejlessze problémamegoldó gondolkodását.
- A tanulás élményszerűségét, a felfedezés örömeit érdekességét fokozza szerepjátékokkal, mozgásos értelemfejlesztő játékokkal, nyelvi játékokkal, saját készítésű társasjátékokkal, illetve gátlást, szorongást oldó eljárásokkal.
- Szervezzen a gyermekek számára kommunikációs, önismereti és versenyjátékokat.
- Teremtsen együttműködést kívánó helyzeteket, mikrocsoportos tevékenykedést.

- Biztosítsa a szabad alkotások feltételeit, a gyermekekkel közösen állítsa össze a napirendet és a projektet.
- A gyermekek eredményeit értékelje pozitívan, mindenkit juttasson sikerélményhez, segítse a gyermekek egészséges személyiségének kialakulását.
- Alakítson ki rugalmas, nyugodt feltételeket teremtő napirendet.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermekek utánzásos, minta - és modellkövetéses magatartás és viselkedés - tanulással szokásokat sajátítsanak el.

Vegyenek részt játékos kísérletezésekben, megfigyelésekben, szerezzenek ismereteket és tapasztalatokat szűkebb és tágabb természeti- és társadalmi környezetüktől önállóan, vagy közösen.

Emlékezetből idézzenek fel élményeket, tapasztalatokat. Kreatív gondolkodást, képzeletet, probléma- és feladatmegoldást fejlesztő tevékenységekben vegyenek részt.

Teljesítsenek megbízásokat.

Figyeljék meg a jelenségek változásait, azok összefüggéseit, végezzenek összehasonlításokat és megkülönböztetéseket, keressék a megoldásokat.

Tevékenységek biztosítása által fejlődjön szókincsük, beszédük, mondatalkotásuk, kifejezőkészségük.

Feltételek

Gyűjtőmunka által megismert tárgyak, anyagok, képességfejlesztő eszközök, játékok, társasjátékok, barkácsolt eszközök kellékei, kiegészítők, tornaszerek stb.

Az óvodapedagógus a tanulás támogatása érdekében, saját lehetőségeinek, érdeklődésének megfelelően tájékozódik az interneten, anyagot gyűjt, eszközöket készít.

- magnó használata, CD, nyomtató, másoló, projektor

A Pedagógiai Programunk megvalósítását elősegítő speciális eszközrendszerünk:

- sajátkészítésű társasjátékok
- kísérletezés eszközei (mikroszkóp, nagyító, stb.)
- munkakártyák
- életkönyvek
- recept füzetek
- újságok, lapozgatók

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek a hatékony kommunikációra és kifejezőkészségre, versenyszellemre és az együttműködésre.

Tudnak alkalmazkodni, képesek önértékelésre és önbecsülésre, kapcsolatokat tudnak építeni, az érzelmeket fel tudják dolgozni.

Képessé válnak a stressz kezelésére, a problémamegoldásra. Aktívan kapcsolódnak be minden tevékenységbe, döntéseket tudnak hozni, célkitűzéseket megfogalmazni.

A három éves kortól óvodába járó, lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodás kor végére nyitott, érdeklődő, a tanuláshoz szükséges képességei kialakultak, készen áll az iskolába lépéshez.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamatának eredményeként a kisgyermekek többsége 6-7 éves korra belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Technikák a környezet tanulmányozására

Cél

A fenntartható fejlődés érdekében a gyermekekben a természetet és az életet tisztelő környezettudatos magatartásforma kialakítása. Élményszerű kapcsolat létrehozása szűkebb és tágabb természetes környezetünkkel a családi kultúra és a néphagyományok értékeivel.

Az óvodapedagógus feladata

- A valóság felfedeztetése során pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, az emberi alkotásokhoz, és azok védelmének, az értékek őrzésének alakítása.
- Kísérletező tapogatózás során a környezet tevékeny megismerésére biztosítson alkalmat, időt, helyet és eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat - és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Szülőföld megismertetése, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek megszerettetése, védelme.
- A környezetben való, életkornak megfelelő eligazodás és tájékozódás kialakítása – tapasztalatok gyűjtése a szűkebb és tágabb természeti - emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi és téri viszonyairól.
- Komplex tevékenységrendszer megszervezésével – ahol a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el – kompetenciák fejlesztése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Mivel az óvodáskorú gyermekeket az érzelmeik irányítják, ezért a természet megszerettetése, szépségének felfedeztetése élő és élettelen csodáinak észrevételére is érzelmein keresztül történjen.

- Az évszakok jellemzőinek megfigyelése kirándulások, séták, kísérletezések, videofilm segítségével. Levélgyűjtés, térképek rajzolása. Kirándulási terv és kísérletezések gyűjteménye segíti az élményszerűbb feldolgozást.
- A négy őselem (levegő, tűz, víz, föld) tapasztalati úton történő megismertetése gyűjtőmunka, dramatikus játékok, kísérletezések, mozgásos játékok és saját készítésű társasjátékok segítségével.
- Gyümölcsök, zöldségfélék egészségmegőrző hatásának megismertetése, ezek fogyasztására való ösztönzés.
Ételkóstolók, szüreti napok, befőzések szervezése. Gyümölcsök, zöldségfélék fogyasztása nyersen, befőttként, salátaként, kompótként.

- A helyes közlekedésre nevelés, a közlekedési eszközök gazdag tárházának megismertetése, megfigyelése. A közlekedés gyakorlása különböző szintereken, eszközökkel: gyalogos közlekedés, autóval, autóbusszal, vonattal való utazás.
- A virágoskertek, udvar közös gondozása. Kísérletező tapogatózások során különböző tulajdonságú földekkel ismerkedhetnek meg (pl. rögös föld morzsolása, szemcsés homok markolászása, sima agyag formázása - tapintása, lépkedés kavicsos talajon.)
- Az élsarokban: növényhajtás, csíráztatás, ültetés, növénygondozás lehetőségeinek megteremtése. A természet kincseit, amelyeket séták, kirándulások alkalmával gyűjtünk, itt helyezzük el. A kisállatok gondozásában való aktív részvétel biztatására és hasznuk megfigyelésére akváriumot rendezünk be és giliszta - farmot készítünk üvegben, valamint télen az itt telelő madaraknak madárcsemegét készítünk, folyamatos etetésünkről gondoskodunk.
- Az állatok sokszínű élőhelyének, testének, táplálkozásának, viselkedésének, a környezethez való alkalmazkodásának megfigyelése. (lehetőség szerint természetes környezetünkben, vagy ismeretterjesztő könyvekben)
- A családi házzal, a családtagokkal való szeretetteljes, segítőkész kapcsolat kialakítása (munkahelyi látogatások, családtagok helye a családban).
- Szűkebb és tágabb környezetünkkel való ismerkedés (óvodánk épülete, helységei, színház, könyvtárlátogatás. Múzeumlátogatás. Múzeumfalu és régi mesterségek megtekintése. Vásárlás boltban, piacon.
- Népi megfigyelések, jeles napok összegyűjtése, az azokhoz kapcsolódó néphagyományok felidézése. Falu és város élete régen és ma.
- Környezetvédelem: tiszta víz szerepe az élővilág életében; poros levél letörlése, jeles napok megünneplése – Állatok Világnapja, Víz napja, Föld napja stb.
- A testrészek funkcióit, ápolásukat ismerjék meg kísérletező tapogatózás, öltözködés és tisztálkodás közben és után. Szerezzenek ismereteket a betegségekről – megelőzéseikről.
- Életkönyv készítése a gyermekekkel közösen gyűjtött képanyagból, rajzokból, élményekből: pl. Kedvenc állataink könyve, Madarak könyve, Virágok könyve, Változások könyve, Termékek könyve, Falevelek könyve, Gyógynövények könyve, Barangolások könyve stb.
- A kirándulások alkalmával gyűjtött természetes anyagokból ajándékok, játék-kiegészítők barkácsolása. Környezetünket díszítjük vele, illetve mikroszkóppal, nagyítóval vizsgáljuk.

Feltételek

- Tálcákon elhelyezve a kísérletezés eszközei (mikroszkóp, nagyító, kémcsövek, üvegedények, kancsók, csipesz, kiskanál stb.).
- Természettudományi könyvek, természetfilmek, képek.
- Élsarok kialakítása, a gyűjtőmunka kiállítása.
- Akvárium vagy terrárium.
- Kerti szerszámok, locsolók.
- Kirándulásokhoz busz biztosítása szülők segítségével.
- Növények, távcső.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Ismerik otthonuk címét, családtagjaik nevét és foglalkozását.
- Az elemi közlekedési szabályokat helyesen alkalmazzák.
- Ismernek vízi, szárazföldi, légi közlekedési eszközöket.
- Ismerik néhány, környezetünkben található intézmény rendeltetését (bölcsőde, iskola, könyvtár, színház, múzeum) és nevezetességét (műemlék, szobor, falumúzeum).
- A színek sötét és világos árnyalatait cselekvéseik során felismerik, és megnevezik.
- Tapasztalatszerzésük során néhány feltűnő összefüggést felismernek.
- Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik alapján, rendeltetésük szerint felismernek és összehasonlítanak.
- Felismerik és megnevezik az évszakokat és a napszakok közül a reggelt, délutánt és estét.
- Növénygondozással, - ápolással kapcsolatos egyszerűbb munkákat el tudnak végezni. Csoportosítani tudják a növényeket (pl. fa, bokor, virág, zöldségféle, gyümölcs).
- Az állatokat élőhelyük szerint csoportosítani tudják.

Szabad beszélgetés és vita

Cél

A gyermekeket arra ösztönözni, hogy a hozzájuk közel álló, őket foglalkoztató témákról egyénileg, esetleg közösen átélte eseményekről saját szintjüknek, ismereteiknek, nyelvi kifejező készségüknek megfelelő szinten beszéljenek, vitatkozzanak érvek és ellenérvek felsorakoztatásával.

Az óvodapedagógus feladata

Teremtse biztonságos, meghitt, barátságos, egymást elfogadó és megbecsülő légkört. Naponta szervezzon Beszélgető kört, - amelynek lényege a kötetlen gondolatok cseréje legyen.

Tolerálja a különbözőséget, találja meg minden gyermekhez az utat, hiszen más odafigyelést kíván a visszahúzódó, vagy állandóan szerepelni vágyó gyermek. A gyermekekkel közösen foglalmazzon meg korlátokat, szabályokat, betartására irányuló hagyományokat építsen ki, amelyek erősítik a közösséget, segítik az elfogadó magatartás fejlődését.

Beszélje meg a gyermekekkel a napi, a heti feladatokat, munkakártyákat, egyéni vállalásokat.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- A 3 - 4 éveseknél legelőnyösebb az érzelmeikről, vágyaikról, álmaikról kezdeményezni, - néha báb, eszköz, kellék segítségével. Témái lehetnek állatok, növények, családtagjaik, otthoni élményeik és az ünnepek.

- A 4 -5 éves korúaknál a sokfunkciós technikákat kell fejleszteni. Beszéljenek meg hétvégi eseményeket, ünnepeket, üdülést, kirándulásokat. Közösén készítsenek napi, - heti tervet, mondjanak önállóan mesét, értékeljék az alkotásokat.
- Az 5-6-7- éves korban közösén állítsanak össze projekteket, - amelyek egy - egy tervidőszak témáját, fogalmait, kérdéseit, eseményeit és tevékenységeit tartalmazzák. Mutassanak be táncokat, jeleneteket, találjanak ki verseket, dalokat az ünnepekre. Játsszanak jó hangulatú képzelet - fantázia játékot. Álmodozzanak, képzelődjének zenét hallgatva, vitassák meg hova menjenek sétálni, kinek, mit küldjenek ajándékba, mi kerüljön a levélre, a csomagba, a csoportújságba.

Feltételek

A tevékenységet szervezhetjük a csoportszoba szőnyegén, körbe ülve, hogy mindenkit jól lehessen látni. Lehet beszélgetni az óvodai udvar kispadján, esetleg a fűben. A beszélgető kör jól illeszkedjen a napirendbe. Időtartama néhány perctől tovább is tarthat, fontos, hogy ne legyen kényszerű, unalmas, hanem érdekes, motiváló hatást váltson ki a gyermekekből.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek beszámolni az aznapi munkájukról. Büszkék eredményeikre, meg tudják magyarázni a dolgokat, történeteket. Képesek tevékenységet, feladatot vállalni, és azt megvalósítani. Tudják magukat és társaikat is ellenőrizni, a vállalt és elvégzett feladatokat értékelni.

Színpadai kifejezés

Cél

A gyermekek életkorának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, szemléletmódjának, világképének formálása. Érdeklődésükre-kíváncsiságukra építve változatos tevékenységek bábozás, dramatizálás biztosításával az anyanyelv fejlesztése, beszédkedvük fenntartása fokozása.

Az óvodapedagógus feladata

- Az irodalmi anyag igényes összeállításával a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének elősegítése.
- A mesehallgatás intim állapotának, érzelmi biztonságának megteremtése a mesélővel való személyes kapcsolatban.
- A mesékkal feltárni a gyermek előtt, a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedési formákat.
- A csoport napjait úgy szervezze, hogy minden nap jelen legyen a színpadai kifejezés, a színjátás, a mese-vers, dramatizálás, bábozás.
- Kuckók, sarkok kialakításával inspirálja a gyermekeket változatos tevékenységekre.
- Példaértékű bábjátékkal fokozza a bábozás iránti érdeklődésüket, melynek kapcsán jussanak el az önmegvalósításhoz, önmegismeréshez.

- Feladata a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése,- versekkel, mesékkel, dramatikus játékdalokkal-, a népi hagyományok, a klasszikus és kortárs irodalmi művek megismertetése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A Freinet technikák közül, az egyik legösszetettebb önkifejezési forma, mely magába foglalja az összes önkifejezési formát, az egyéni technikákat is.

Igazi alkotó munka, mely a mese, a cselekmény kiválasztásával kezdődik, folytatódik az eszközök, jelmezek, díszletek kiválasztásával, elkészítésével. Ez a technika az óvodában szorosan kapcsolódik a szerepjátékhoz. Célja a játék az alkotás, a jó hangulat, az együtt töltött vidám, örömteli percek. A színjátszás rendkívül összetett technika, amely felhasználja a beszéd, a zenei és mozgásos önkifejezés sokszínű formáit.

Mimikai, pantomimikai, ritmusos táncos elemei a mozgásfejlődés nagyhatású alakítói.

A kompetencia alapú nevelés módszertani segédanyagának felhasználásával, az irodalmi anyag bővítése, színebbé tétele.

Verselés- Mesélés

A 3-4 évesek versanyaga a népi mondókák, rigmusok, egyszerű cselekményű állatmesék.

A 4-5 évesek már értik a többfázisú állatmeséket, népmeséket, dramatikus népszokásokat.

Megismerkednek magyar klasszikus, mai magyar írók modern meséivel, verseivel.

Versanyaguk népi mondókák, kiolvasók, vidám, humoros versek.

Az 5-6-7 évesek bonyolultabb cselekményű népmeséket, tündérmeséket hallgassanak.

Ismerkedjenek meg tréfás mesékkel, meseregényekkel, szép magyar versekkel.

Feltételek

A gyermekek számára biztosítson a szabad önkifejezéshez szükséges eszközöket: bábparaván, bábok, ruhák, fátylak, színpadi kellékek, ezek közös elkészítésének lehetőségét, kazettákat, könyveket, minden szükséges anyagot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek várják, igénylik a meséket. Szívesen mondogatják a hallott, tanult verseket, rigmusokat.

Örömmel mesélnek, báboznak, játszanak el történeteket saját, és társaik szórakoztatására. Anyanyelvük, szókincsük bővül a mesékből-versekből megismert új szavakkal, fogalmakkal. Beszédük szép tiszta, választékos, nyelvi fordulatokban bővelkedő.

A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek felszabadultabbak, bátrabbak, nyíltabbak lesznek.

Kreatívabbak, a világra nyitott, kiegyensúlyozott, derűs személyiségű kisgyermekek lesznek.

Kitalált verseket, meséket előadnak, kifejezik magukat mozgással, ábrázolásban, stb.

Szabad rajz és vizuális alkotások

Cél

Vizuális műveltség megalapozása és fejlesztése: a gyermek ízlésének, alkotó - befogadó képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásmódjának kibontakoztatását, az

esztétikumra való érzékenység kifejlesztését, az egységes művészet és valóság szemlélet kialakítását a gyermekek egyéni és életkori sajátosságának figyelembe vételével.

Az óvodapedagógus feladata

- Teremtsen ihlető környezetet a gyermekek képi, plasztikai kifejező nyelvének ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Alakítson ki egy helyet "műhelyt", ahol a gyermekek bármikor - a nap bármely szakában - kedvük szerint tevékenykedhetnek.
- Keltse fel az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenységi vágyat.
- Törekedjenek a jó minőségű anyagok használatára.
- A sokféle kifejezési módhoz biztosítson technikai eszközöket.
- Nyújtson ismeretet az eszközök használatához.
- Teremtsen befogadó közeget odafigyeléssel, amely elősegíti a megnyilvánulást.
- Biztosítson élményeket - kirándulás, séta, kiállítás - amely lehetőséget ad a szabad alkotás szabad önkifejezés öröméhez, belső képek gazdagításához.
- Adjon lehetőséget a műalkotások, népi mesterfogások megismertetésére.
- Készítsen munkakártyákat egy-egy vizuális technikához.
- Minden gyermeket juttasson el saját belső erőit aktivizálva képességeinek maximumára.

Vizuális képességek fejlesztése

Vizuális megismerési képességek	• Érzékelés, észlelés, megfigyelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás. • Képi gondolkodásmód, térbeli tájékozódás fejlesztése, taktilis ingerek erősítése.
Vizuális élmény befogadása	• Vizuális megértés, befogadás képessége. • Érzelmi fejlesztés, amely elengedhetetlen az élményhez.
Alkotó fantáziát	• Képi, plasztikai, konstruáló, kifejező képességek fejlesztése. • Kézmozgások, kézügyesség, mozgáskoordináció fejlesztése. • Szén, - formavilág gazdagítása, fejlesztése.
Vizuális információ közlését és értelmezését	• Helyes esztétikai ítéletek és értékelések.
Esztétikus tárgy és környezet átalakítását	• Technikai ismeretek, rendezőképességek fejlesztése. • Egyszerű munkafogások, eszközhasználati képességek fejlesztése.

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

Élményeik, elképzeléseik, képzeteik megjelenítésében biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikba megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is. Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket, önállóan díszítenek sík és térbeli tárgyakat.

Tudnak formákat mintázni elképzelés alapján, és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, maketteket. Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, térkialakításban.

Biztonsággal használják az eszközöket, rendelkeznek helyes ceruzafogással, eszközfogással. Tisztán tartják eszközeiket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikai fogásokat. Rendelkeznek koordinált szem- és kézmozgással.

Mozgásos önkifejezés

Cél

Az óvodás korú gyermekek mozgásigényének kielégítése – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőség szerint a szabadban, természetes és változatos eszközökkel, a mozgás megkedveltetése, a testkultúra, az egészséges életmód és életvitel megalapozása, a pszichomotoros készségek és képességek kialakítása, formálása és fejlesztése. A ritmusos, zenés mozgásokkal a mozgásos önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése, fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata

- A projekteknek megfelelően készítse el tervező munkáját és következetesen hajtsa azt végre. Biztosítsa az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és készségeket figyelembe véve, minden gyermek számára.
- Balesetmentes körülményeket teremtsen a szabad mozgáshoz a csoportszobában és az udvaron.
- A testnevelés foglalkozások feltételeit teremtsen meg az időjárástól és a lehetőségektől függően a szabadban, vagy az óvoda aulájában illetve a csoportszobában.
- Sokféle sportolási, mozgási lehetőséget biztosítson a gyermekek számára. A sokszínű, a változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítse a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.
- Mozgásos élmények biztosításával önálló tapasztalatokat szereztessen. Alakítsa ki az **"Én képes vagyok rá!"** érzését.
- Törekedjen a gyermekeket a legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Kötetlen, mindennapos motivált mozgástevékenységek

A gyermekek mozgásfejlesztésére sokfajta lehetőség van az óvodai tevékenységekben.

Az évszakoknak megfelelő udvari játékok, séták, kirándulások, naponta szervezett csoportszobai szabad mozgások jól fejlesztik a gyermekek nagymozgását. A járás, kúszás, mászás, futás, ugrás mozgásformáinak zavartalan gyakorlására adnak lehetőséget.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, probléma megoldó gondolkodás- fejlődésére.

Tervszerű, fejlesztést szolgáló testnevelés, testedzés

Az óvodapedagógus a gyermek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. A feladatok nehézségi fokát a csoportba járó gyermekek mozgásfejllettsége határozza meg. Amennyiben megvalósítható, többféle gyakorlási lehetőséget ajánljon fel, melyből a gyermekek választhatnak. Ösztönözze őket, hogy ha segítséggel is, de vállalkozzanak a nehezebb feladat végrehajtásra is.

Minden csoportban kedveltek a **futásgyakorlatok**. Az egyszerű, utánzó futójátékokat többféle módon nehezítse. Lehet futni irányváltoztatással, és különböző feladatok végrehajtásával pl. babzsák hordásával futás, futás közben átbújások karika alatt, futás zsámolyra történő fel-lelépéssel, átugrások akadály fölött.

A futással kapcsolatos különböző feladatok megoldására alkalmazza a futó-fogójátékokat, az egyéni, páros és a sor- és váltóversenyeket.

A lábgyorsuló ereje fejlődik a különböző formában végzett **ugrásgyakorlatokkal**. Szökdelhetnek a gyerekek páros és egy lábon, haladhatnak párhuzamos vonalak felett átszökkenéssel, vagy egymás után letett karikából karikába érkezésekkel, szökdelés közben zsámolyra vagy padra fel - leugrással. Nehéz feladat a 4 -5 vagy több tárgy feletti sorozatátugrás.

Többféle módon változtassa a tárgyak magasságát és egymástól való távolságát. Az ugrások irányulhatnak magasba, és távolba, végezhetők helyből és nekifutásból, történhetnek egy és két lábról elugrással.

A játékos távol- és magasugró versengéseket nagyon kedvelik a gyermekek. Az óvodapedagógus fontos szervezési feladata a megfelelően felásott homokgödör vagy szivacs szőnyeg előkészítése az ugrásokhoz.

A **dobásgyakorlatok** a hajító készségnek a későbbi korokban történő kialakulását alapozzák meg. Hajíthatnak a gyermekek távolba és célba, de mindkettőt helyből végrehajtva. A helyből távolba dobást végezhetik különböző testhelyzetből pl. hajlított terpeszülésből, terpeszülésből és többféle kiinduló helyzetből pl. terpeszállásból, haránt terpeszállásból és dobó terpeszállásból. Távolabbi dobásra ösztönzi őket, ha valamin át, vagy valamin túl kell dobniuk. A sokoldalú fejlesztés érdekében a hajításokat az ellentétes oldali karral is el kell végezni. A célba hajítás módja lehet egy és kétkezes dobás illetve alsó vagy felsődobás. A céltárgyat vízszintesen és függőlegesen is el lehet helyezni.

A gyermekek ügyességétől függően változhat a cél távolsága, magassága és mérete. Dobhatnak a gyermekek babzsákkal, medicinlabdával, különböző méretű és anyagú labdákkal.

A léglabda az egyik legkedveltebb játékszere az óvodás korú gyermekeknek. Sokféleképpen játszhatnak vele helyben, járás és futás közben is. Meg lehet fogni, tornázhatnak vele, guríthatják egy és két kézzel vagy lábbal előre és hátra, különböző helyzetekben leüthetik és pattinthatják. Dobhatják helyben, haladással egyénileg és társnak is. Ismerkedjenek meg a gyermekek a labdavezetéssel és a kosárpalánkra dobással.

A természetes gyakorlatok közül a **támasz - függés - és egyensúlygyakorlatokat** alkalmazza az óvodában. A természetes támaszgyakorlatok közül a talajon és a megfelelő szereken végezhető csúszás, kúszás, mászás és az ezekhez kapcsolható átbújásokat gyakoroltassa.

A **talajtorna gyakorlatai** közül a hossz tengely körüli gurulással, a guruló-átfordulással és a kézálást előkészítő „csikórugdalózással” ismertesse meg a gyermekeket. A támaszugrások közül a padon, zsámolyon tova haladással is végezhető átugrást és az ügyesebbeknek az egy - két részes ugrószekrényen támasszal fel és le illetve átugrást tanítsa meg.

A rézsútos vagy függőleges irányú mászó gyakorlatokat és a függőállásban, ill. függésben végzett gyakorlatokat a sérülésveszély miatt megfelelő tornaszerekkel, szőnyegekkel és állandó felnőtt jelenléttel végeztesse. A bordásfal, Tini-kondi, Greiswald- szekrény, mászóka használatakor fokozottan hívja fel a gyermekek figyelmét a balesetveszélyre. Az egyensúly gyakorlatok is nagy figyelmet igényelnek. A kisebbek talajon vagy talajra fektetett két pad között egyensúlyozhatnak. Később padon, felfordított padon és mozgó padon való haladással is próbálkozhatnak. Egyensúlyozni lehet előre és hátrafelé haladással, egyenesen és irányváltoztatással pl. hullámvonalban. Változatosan használható a talajra fektetett mászókötel. Az egyes feladatokat nehezíti, ha valamilyen eszközt pl. babzsákot, labdát stb. kapnak a gyermekek.

Az óvodapedagógus a **gimnasztikai gyakorlatok** végzése során sokféle kar-törzs-láb-hát-oldal- és hasizom gyakorlattal ismertesse meg a gyermekeket. A mozgáselemek között a testtartást javító, gerinc- és lúdtalp rendellenességek kialakulását megelőző speciális gyakorlatokat is alkalmazza. Nagyon szeretik a gyermekek, ha eszközökkel tornázhatnak. Kaphatnak kendőt, szalagot, babzsákot, botot, labdát, párnát, karikát, stb. de csoportszobai játékokkal is érdekes és változatos a gyakorlás pl. babával, építőjátékkal, de a székekkel is mozoghatnak.

A játékos, utánzó gyakorlatok végzése közben a testnevelési szakszavakkal és vezényszavakkal is ismertesse meg a gyermekeket. Mutassa meg a helyes végrehajtást és igényelje a pontos, esztétikus végrehajtást.

A foglalkozásokon a **játékok** a legkedveltebb tevékenységi formák. A kisebbek egyszerű utánzó, futó játékokat játszhatnak. A nagyobbaknak többnyire futás közbeni pantomin - szerep - fogó - verseny - szabály játékokat tanítson.

A kötelező foglalkozásokon is adjon lehetőséget a gyermekeknek a felkínált eszközökkel való szabad mozgásra.

A fejlesztendő mozgásképeségek köre

Motoros képességek fejlesztése	Érzéklek fejlesztése	A fejlesztés egyéb területei
Kondicionális képességek Erő: a terhelés nagyságának változtatása, a mozgás-végrehajtás gyorsaságának fokozása, az ismétlések számának növekedésével történhet. Állóképesség: Az állóképességet a lassú vagy közepes iramú futás fejleszti. Az erő-állóképességet a huzamosabb ideig végzett támaszgyakorlatokkal alakíthatjuk. Gyorsaság: A gyors rajtolások és a gyors futással végzett futóversenyek segítik elő. Koordinációs képességek Hajlékonyság, ügyesség.	Külső érzéklek Mozgás közben többféle külső inger, látási, hallási tapintási inger éri a gyermekeket. Ezekre minél rövidebb idő alatt mozgásukkal kell reagálniuk. Belső érzéklek A nagy területen végzett többféle mozgásforma, az eszközök használata fejleszti a térérzékelés képességét. A változatos módon gyakorolt egyensúlygyakorlatok az egyensúly-érzékelés képességét segítik.	A mozgásos, játékos gyakorlatok elősegítik a helyes testtartás kialakítását. Mozgás közben is kifejeződnek az érzelmek melyek a mimika és gesztusrendszer fejlesztését szolgálják. A helyes légzéstechnika kialakítása a tüdő vitál kapacitásának növelését segíti. A mozdulatok tudatosítását a mozgásformák többszöri, változott körülmények közötti gyakorlásával érhetjük el. A közös játékok segítik a személyiség akarati tényezőinek alakulását; a társra figyelmet. Felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Feltételek

- Az óvodapedagógus a mozgásos tevékenységeket lehetőleg az udvaron, friss levegőn szervezze. Ha erre nincs lehetőség, akkor az óvoda aulájában és a csoportszobákban.
- Bent is biztosítsa a tiszta, friss levegőt a folyamatos szellőztetéssel és a pedagógiai munkát segítő munkatársak mozgás előtti portalanító felmosással.
- A lehetőségeknek megfelelően igyekezzon minél több sétát, kirándulást beiktatni a gyermekek óvodai életébe.
- A tornára, a játékos mozgásra, teremben és a szabad levegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai élet minden napján legyen lehetőség.
- A testnevelés foglalkozások időpontját minden óvodapedagógus szeptember hónapban a "Heti rendben" rögzítse.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek szeretnek együtt mozogni, játszani. képesek hosszabb ideig is kitartóan egy-egy mozgásos játékban részt venni. Az egyéni versenyjátékot, csoportos - sor és váltóversenyeket önállóan vagy felnőtt segítségével játsszák, a szabályokat betartják. Mozgásuk összerendezettebb, egyre hosszabb távokat futnak le. Futás közben is tudnak irányt változtatni. Sokat mozognak, tornáznak szabad időben is újfajta mozgásformákat találnak ki.

Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik. Szeretnek labdázni, tudják dobni, megfogni, célozni, pattogtatni helyben és járás közben. Sokféle tornaszert ismernek, azokat rendeltetésszerűen használják.

Zenei alkotások

Cél

Zeneértő, zenekedvelő emberek nevelése. A közös énekléssel, a közös játék örömének megszerettetésével a gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának fejlesztése, a zenei kreativitás, a zenei anyanyelv kialakításának elősegítése. A magyar népdalkincs megismerésével a szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet érzésének megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata

- Énekléssel, tánccal, zenéléssel, a környezet hangjainak megfigyelésével, ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal keltse fel a zenei érdeklődését.
- Mondókákat, dalokat és a zenehallgatás anyagát a projekteknek megfelelően válogassa. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé váljon.
- A gyermekekkel és a szülőkkel közösen gyűjtsön a hangszerkészítéshez alapanyagot, és készítsen hangszereket.
- Olyan zenei összeállítást készítsen, amely hatékonyan motiválja a gyermekeket a szabad mozgásra, a szabad zenei önkifejezésre.
- Mutassa be a néphagyomány, ezen belül a nyírségi táj jeles napjaihoz, ünnepi alkalmaihoz fűződő népszokásokat, amelyek az óvodai zenei nevelésbe ötvözve átadhatóak az óvodás gyermekek számára. A népdalok éneklése hallgatása a gyermektáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.
- Énekes, táncos dalos játékokkal fejlessze a gyermekek esztétikai érzékét, gazdagítsa érzelmi életét. Fejlessze a közösséghez való alkalmazkodás készségét, és a gyermekek harmonikus mozgását.
- Mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal fejlessze a gyermekek anyanyelvi képességeit, zenei kreativitását, zenei képességeit – egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás.
- Énekes előadással, hangszeres játékkal keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt.
- Ismertesse meg a gyermekekkel más népek zenei kultúráját.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A dallam, a ritmus, a mozgás szépségének felfedezése különböző tevékenységeken keresztül. Az óvodapedagógus a gyermekekkel közösen készítsen hangszereket, ezekkel ismerkedjenek, játszanak, szerezzenek tapasztalatokat használatáról.

Közösen, majd önállóan is találjanak ki különböző ritmusokat, dallamokat, kiszámolókat, csúfolókat színesítsék az óvodai nevelőmunkát, népi gyermekjátékokat, egyszerű tánclépéseket ismerjenek meg.

Népdalok éneklésével, gyermek néptáncokkal és népi játékok által ismerjék meg a néphagyományokat és biztosítsák továbbörzését.

Mondogassanak utánzó mozgással kísért mondókákat, énekeljenek csoportosan és egyénileg is gyermekdalokat.

Énekeljenek vissza egyszerű dallam-motívumokat dallamokat ismerjenek fel dúdolásról, sajátos kezdő, illetve belső motívumról, figyeljék meg a környezetük hangjait.

A „Zenevarázs” eszközeivel (zenefestés, szabad improvizáció) változatos zenei élményekhez, sokféle önkifejezési lehetőséghez jussanak.

A fejlesztő zenei képességek köre

Hallásfejlesztés	Ritmuserzők fejlesztés	Hallás és ritmus összekapcsolása	Mozgás
- Légzéstechnika - Tiszta, egyöntetű éneklési készség - Dallamfelismerés, zenei memória. - Dallambújtatás (belső hallás fejlesztése) - Magas - mély, halk - hangos relációk - Motívum visszhang	- Egyenletes lüktetés - Ritmuserzőkel-tetés, ritmus zenekar - Tempótartás - Tempó különbségek: gyors-lassú	- Szabad improvizáció, zenei alkotókedv - Esztétikus mozgás - Néptánc egyszerű elemei - Zenei formaérzők	- Esztétikus egyöntetű mozgás - Változatos térformák - Esztétikus játékmozdulatok - Játékos táncmozdulatok

Feltételek

Az óvodapedagógus alakítson ki alkotókedvű zenesarkot, biztosítson gyermekméretű hangszereket, (dob, triangulum, cintányér, metallofon, csörgődob, bűgő, kolomp, kasztanyetta, templex block, guiró, kereplő stb.). Népzenei kazetták, természetes anyagokból készített hangszerek, tágas hely, tiszta friss levegő biztosított legyen a zenei neveléshez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, gátlások nélkül, egyedül is tudnak énekelni.

Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat, tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.

Megtanulják a ritmushangszerek nevét és azok helyes használatát, érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

A zeneileg tehetséges gyermekek elsajátítják a furulya használatát.

Szívesen bekapcsolódnak egy-egy ünnep, jeles nap előkészületeibe, érdeklődéssel hallgatják a felnőttek elbeszéléseit a régi szokásokról, a hagyományokról.

Örömmel vállalnak szerepet az ünnepeken a kisebbek, a felnőttek és önmaguk szórakoztatására.

Matematikai és informatikai alkotások

Cél

A gyermekek a környezet megismerése során szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat és ismereteket. A gyermekek kognitív képességeinek a fejlesztése, a matematikai ismeretek és tapasztalatok befogadásának elősegítése változatos, gazdag tevékenységek biztosításával.

Az óvodapedagógus feladata

- Adjon lehetőséget, állandó helyet, változatos eszközrendszert, a gyermekek érdeklődésének a fenntartásához. Tartsa szem előtt az aktualitást és a komplexitást.
- Fordítson nagy figyelmet az egyéni képességek felismerésére, az egyéni fejlesztésre, a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra. Biztosítsa a megtapasztalás, a kipróbálás, a kísérletezés felfedezés örömeit.
- Használjon ki minden lehetőséget és helyzetet - játéktevékenység, munka, séta, kirándulás, ünnep -, ami a matematikai képességek fejlesztését elősegíti.
- Bővítse a matematikai eszköztárat a gyermekekkel közösen, készítsen munkakártyát, társasjátékot stb.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermekek hasonlítsanak össze személyeket, tárgyakat, - vegyék észre a hasonlóságokat és a különbségeket. Tárgyakat, eszközöket, játékokat válogassanak, rendezzenek a számfogalom előkészítése, alapozása, a halmazképzés céljából.

Hozzanak létre halmazokat, bontsák azokat részhalmazra, egyesítsék, csoportosítsák tulajdonságaik szerint: szín, alak, forma, anyag.

Halmazokat hasonlítsanak össze becsléssel, párosítással. Halmazokat rendezzenek számosság szerint, tulajdonságaikat változtassák meg hozzátevással, elvétellel és ugyanannyivá tétellel.

Különböztessék meg a tő és sorszámneveket. Az óvodapedagógus kezdeményezzen értelemfejlesztő szabályjátékokat, - amelyeket a későbbiek során önállóan is játszanak a gyermekek.

Tevékenységek, biztosítása a gyermekeknek legyen lehetőségük megtapasztalni becsléssel és összeméréssel a térfogatot, a felületet, a kiterjedést és a hosszúságot.

Figyeljék meg és ismerjék fel a sík és térmértani formákat, az egyenes, görbe, zárt, nyitott vonalakat.

Tapasztalják meg a térbeli tájékozódást, - a jobb - bal irányokat, és a tükörképet. Ismerkedjenek a névutókkal, a beszédükben is alkalmazzák a kifejezéseket: alatt - felett, előtt - mögött, stb. A tevékenység tartalmát a játék, munka, és a tevékenységekben megvalósuló tanulás során valósítsa meg az óvodapedagógus.

A tevékenységek tartalmi megvalósításával a matematikai kompetenciák fejlődnek, alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík-, mennyiségsszemléletük.

Feltételek

A környezet eszközei, a MINIMAT eszközei játékok, munkakártyák.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek matematikai műhelymunkára, jó tempóban önállóan matematikai feladatokat végezni, az óvodapedagógus utasításait követni.

Kíváncsivá válnak új matematikai ismeretek, információk befogadására.

Szert tesznek olyan praktikus ismeretekre, amelyek a logikus gondolkodás alapjai.

A matematikai műveletek körében a 10-es számkörben, megfelelő jártasságra és készségre tesznek szert.

Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, rendelkeznek megfelelő ítéliképességgel.

Képesek verbális úton is matematikai műveletek gyűjtőfogalomba sorolására, következtetések levonására, ok- okozati összefüggések, eredmények megfogalmazására.

Rendelkeznek minden olyan képességgel, amelyek az újabb matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek birtokába segítik őket.

Kommunikációs technikák

Cél

A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, a szabad önkifejezés maximális biztosítása.

Önálló alkotásaikon keresztül magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása, élmény gazdag, harmonikus fejlődés elősegítése.

A gyermekek és a kommunikációs technikák közötti pozitív viszony kialakítása.

Az óvodapedagógus feladata

- Teremtse életszerű helyzetet, biztosítson önálló választási lehetőséget.
- Találja meg a legmegfelelőbb technikákat, aktívan kapcsolja be a gyermekeket az ismeretszerzésbe, más életformák megismertetésébe.
- Kapcsolja össze az életet az óvodával.
- Megláttatni, hogy a kommunikációs technikákon keresztül kommunikálhatnak egymással, a világgal.
- Ösztönözze a gyermekeket egyéni elképzeléseik megvalósítására, önálló alkotásra.
- Biztosítson bizalommal teli családi légkört.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Nyomdatechnikák

A gyermekek a számukra fontos dolgokat, eseményeket, érzéseket alkotásukon keresztül sokszorosítani tudják. Készítsenek meghívókat szülő értekezletekre, ünnepekre, kirándulásokra. Karácsonyra, születésnapra készítsenek üdvözlőkártyát, nyomdatechnikával készülhetnek albumok, tablók, munkakártyák.

Csomagküldés

Tapasztalják meg az örömezt a csomagérkezéskor, ők is küldjenek levelet, csomagot másoknak, barátoknak. Fogadják el egymás munkáját. Tervezzenek, válogassanak, rendezzenek, beszélgessenek, vitatkozzanak együtt, ajándékozzák meg egymást, a hagyományok kapjanak nagy jelentőséget.

Újságszerkesztés

A gyermekek szerkesszenek kis újságokat, lapozgatókat - előtérbe helyezve a nyomdatechnikát, egy - egy témakörhöz kapcsolódva. Készítsenek munkakártyákat, recepteket salátakészítéshez, sütéshez, kísérletezésekhez rajzos formában, nyomdázással, képekkel megjelenítve.

Levélírás

A kapcsolattartás egyik jó formája, természetes módon kell beépíteni az óvoda, illetve a csoport életébe. Fontos eseményeket, örömeiket megoszthatják másokkal.

Levélírás közben újra átélhetik kellemes élményeiket. A levél által ötleteiket, munkakártyáikat is továbbadhatják barátaiknak, társaiknak. Fedezzék fel a levélküldés örömét „a mi levelünk” „a mi barátaink” stb.

Feltételek

Egyszerű nyomdatechnikai eszközök: mese, állat, növény, szám, betűnyomda, fénymásoló, számítógép, nyomtató stb.

Kölcsönös látogatások

A csoportok látogassanak el iskolákba, bölcsődékbe, más óvodákba stb. Látogatásaik során ismerjenek meg más emberi körülményeket, élményeket, mások örömeit, problémáit. Kapjanak ötleteket új, megoldásokra az egyes tevékenységekhez.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

Képesek önállóan nyomdatechnikával képeket, újságokat készíteni. Aktívan kapcsolódnak be levél és csomagküldésbe, különböző közösségekben feltalálják magukat. Önálló gondolataik vannak, keresik a megoldásokat. Alkotásaikon keresztül ki tudják fejezni élményeiket, gondolataikat, saját érzelmeiket. Megfelelő önismerettel, toleranciával rendelkeznek.

III.1.6.3. Munka jellegű tevékenységek

Cél

Feladatok, munkafolyamatok aktív végzése során élje meg a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét.

A gyermeki munka megszeretetésén keresztül alapozódjon meg a munka iránti tisztelet, eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosításának értelme. Olyan tulajdonságok alakuljanak ki, amelyek pozitívan befolyásolják a közösségi kapcsolatot, kötelesség teljesítést.

Az óvodapedagógus feladata

- A munkatevékenységek által biztosítsa a felfedezést, a kísérletezést, a szabad kifejezést, az önálló megfigyelést.
- Cselekvő tapasztalással vezesse rá a gyermekeket a feladatok elvégzésére, ismertesse meg velük a munka eszközeit, annak használatát, fogásait, sorrendjét és az ellenőrzés módjait.
- Erősítse a munkára készítő indítékokat, saját és mások munkájának elismerésével erősítse a közösségi kapcsolatot.
- Teremtse meg az önálló munkavégzés lehetőségét is, de az együttműködés és a közösségi munka feltételeit is, figyelembe véve egyéni sajátosságokat.
- Biztosítsa a rendszeres, mindennap elvégzendő munkák állandóságát és folyamatosságát a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, tulajdonságok (pl. kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) kialakítását.
- A munkatevékenység fázisait munkakártyán rögzítse.
- Szerettesse meg a munkát, örüljön együtt az eredményeknek, az értékeléssel továbbra is ébresszen kedvet a munkatevékenységekhez.
- A feladatok elvégzését munkatábláról, önállóan vállalják a gyermekek, - mindenkinek feladata van.
- Az óvodapedagógus a gyermekekkel közösen tervezi meg a munkát, – a munkafolyamatokat lerajzolják. Munkakártyák készítése a munkafolyamat menetéről, pl. a salátakészítés fázisainak ábrázolása, a virágültetés folyamatának ábrázolása.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A FREINET technikákban rejlő munkák	A közösségért mindennap elvégezendő munkák	Meghatározott időszakra vonatkozó munkafolyamatok
- Játékszerek, ajándékok, munkaeszközök készítése. - Ismerkedés kézi, ipar és népművészeti alkotásokkal - tanulják meg a szövés-fonás különböző formáit. - Barátoknak küldjenek levelet, csomagot. - Nyomdázzanak, kapcsolódjanak be az óvodai újságszerkesztésbe. - Ismerkedjenek meg a szüreteléssel, gyümölcs szedéssel, befőzéssel, tartósítással. - Kapcsolódjanak be a sütésbe, főzésbe, salátakészítésbe. - Vegyenek részt a kerti munkába, növény gondozásba, csíráztatásba, hajtásba. - a kisállatok gondozásába aktívan kapcsolódjanak be. - Gyűjtsenek terméseket, kincseket, újságot. - Készítsenek albumokat, életkönyveket, munkakártyákat. - Önállóan kísérletezzenek, fedezzék fel az ok-okozati összefüggéseket. - Készüljenek az ünnepekre, a vendégvárásra.	- Saját személyükkel kapcsolatos munkát végezzék el. - Végezzenek felelősi munkát - öltözködő - mosdó rendje stb. - Aktívan kapcsolódjanak be a játék elrakásba, ágyrakásba, a terem rendezésbe. - Szívesen vállaljanak naposi munkát, viráglocsolást, madáretetést, természetsarok gondozást, udvarrendezést. - Teljesítsék az egyéni megbízatásokat, - pl. eszközöket, üzeneteket adjanak át.	- Aktívan kapcsolódjanak be a napi munkatevékenységekbe. - Érezzék át az ünnepi időszak előtti készülődést kapcsolódjanak be a díszítésbe, dekorációba, süteménykészítésbe, stb. - Vegyenek részt a tervezési folyamatba - az előre megtervezett heti feladatok megvalósításában.

Feltételek

Az óvodapedagógus tudatosan teremtsen nyugodt, alkotó kedvű légkört, biztosítsa a munkavégzéshez a feltételeket, a gyermekméretű eszközöket, kerti szerszámokat, a kísérletezés eszközeit, valódi edényeket, valódi alapanyagokat, munkatáblákat, munkakártyákat, növényeket, állatokat.

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek képesek önállóan, esztétikusan megteríteni, étkezés után a környezetüket rendbe tenni.

Játék elrakáskor esztétikusan rakják a tárgyakat, eszközöket, játékokat a helyükre.

Segédkeznek a csoportszoba átrendezésében, díszítésében, a tevékenységekhez szükséges eszközöket önállóan előkészítik.

A munkafolyamatok megtervezését ötleteikkel segítik, s a megvalósításban aktívan vesznek részt.

Szívesen végeznek gyűjtőmunkát. Kis segítséggel készítenek ajándékokat, játékszereket.

Teljesítik az óvodapedagógus megbízásait.

Aktívan vesznek részt az öltöző és a mosdó rendjének kialakításában, megőrzésében.

Önállóan ellátják a növény és állatgondozást.

Örömmel vesznek részt az évszakokhoz kapcsolódó munkákban - szüretelés, befőzés, kerti munka stb.

Kirándulások, séták, kerti munkák végzésekor megfigyelik a természet változásait, s csak azok figyelembe vételével gondozzák a növényeket. Önállóan ültetnek, locsolnak.

Egész évben segítenek az udvar gondozásában.

Önállóan végzik a saját személyükkel kapcsolatos munkát. (öltözködés, tisztálkodás)

Szívesen segítenek a rászoruló társuknak és a kicsiknek.

Szívesen vesznek részt a játékeszközök takarításában, rendezésében.

III.1.7. Gyermekvédelem az óvodában

Cél: A gyermekvédelmi tevékenységgel biztosítani a gyermekek fejlődését, közösségi életre való felkészülését. A sajátos nevelési igényű valamint a szociálisan hátrányos helyzetben lévők segítése, védelme, felzárkóztatása.

A nemzeti-etnikai kisebbségekhez tartozó és a migráns gyermekek differenciált fejlesztése, helyzetének, kultúrájának tiszteletben tartásával.

Az óvodapedagógus feladata

- Az éves gyermekvédelmi program alapján látja el feladatait. A hátrányos helyzetű gyermekek családlátogatását szükség szerint végzi, a gyermekfelelőssel.
- Nyilvántartást vezet a veszélyeztetett helyzetű gyermekekről. A gyermekek veszélyeztetettségének okait szempontok figyelembe vétele, mellett állapítja meg nevelési hiányosságok, erkölcstelen családi környezet, italozó szülők, bűnöző családi helyzet, rossz lakásviszonyok, egészségügyi okok, anyagi okok, megromlott családi kapcsolat.
- Az óvodába járó gyermekek családi helyzetének felmérése az alábbi szempontok alapján:
 - Az óvodások száma összesen:
 - Ebből halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek:
 - Hátrányos helyzetű gyermekek:
 - Három vagy többgyermekes családban élők:
 - Tartósan betegek:
 - Sajátos nevelési igényű gyermekek:
 - Egyedülálló szülővel nevelkedők:
- Nyilvántartani és különös gondot szentelni a halmozottan hátrányos helyzetű, a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő gyermekekre.
- Szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi feladatokról. Egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése a szülők bevonásával.
- A szülők anyagi nehézsége esetén támogatást és juttatásokat kell részükre biztosítani. (pl. ingyenes étkezés, rendszeres gyermekvédelmi, valamint rászorultsági támogatás az önkormányzat által).
- Figyelemmel kísérni a gyermekek egészségét.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járásának ösztönzése.
- Folyamatos élő kapcsolat az óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős, család, gondozó között (jelzőrendszer működtetése).
- Szükség esetén védő - óvó intézkedéseket kell tenni a gyermekek érdekében.
- Kapcsolatot kell tartani a Szociális Osztállyal, valamint a Gyermejkölési Központtal. A pedagógusok a tudomásukra jutott információkat, - amely a gyermekekkel és a családokkal kapcsolatos - bizalmasan kötelesek megőrizni a törvényi előírásoknak megfelelően.
- Minden óvodapedagógusnak kötelessége a gyermekvédelmi munka, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- A családlátogatások és a szülőkkel való elbeszélgetések alapján pontosan fel kell mérni a gyermekek, szocio-kulturális helyzetét. Figyelembe venni a család jövedelmét, szociális helyzetét. Megfigyelni a gyermekeket: gondozottságát, viselkedését, szülő - gyermek kapcsolatát, a gyermek helyét a családban, fejlettségét.

Megállapítani, hogy képességei kibontakozásában mi akadályozza. Meghatározni a lemaradás mértékét és meghatározni a fejlődési utat.

- A gyermekek személyiség fejlődéséhez használt írásos dokumentációban, valamint az étkezési naplóban nyilvántartani a H.H. és a H.H.H. és a fokozott figyelmet igénylő gyermekeket. A gyermekek személyiségének alakulását, az eseményeket, történéseket, a családlátogatásokat az egyéni differenciált fejlesztést szolgáló feladatokat, módszereket, - elért eredményeket a pedagógiai dokumentációkban folyamatosan vezetni kell.
- Megkeressük azokat a hátrányos helyzetű gyermekeket, akikre a védőnők felhívják a figyelmet.
- Étkezési kedvezmények igénylése havonta a ténylegesen leélt napok alapján, igazolások begyűjtése.
- Indokolt esetben a Szülők Szervezetének segítségét kérni.
- Továbbra is jó kapcsolatot tartani a Szociális Osztállyal, valamint a Gyermejjóléti Központtal.
- A rászorultaknak rendszeres gyermekvédelmi támogatást javaslunk. Indokolt esetben felhívni a figyelmet a veszélyeztetett környezetre: megváltozott családszerkezet, a szülők italozása - betegsége, brutalitása, a gyermek gondatlansága, elhanyagolása. stb.
- Pedagógiai, pszichológiai ismereteinket folyamatosan bővítjük.
- Szükség szerint megbeszélni az intézkedéseket, a családlátogatások tapasztalatait, az egyéni fejlesztés eredményeit, esetleg kudarcait.
- A kapcsolatot továbbra is megtartani a bölcsődével és az iskolákkal.
- A problémás gyermekek esetében az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat szakembereinek véleményét, segítségét kérni.
- Csoportlátogatások alkalmával megfigyelni a hátrányos helyzetű gyermekek helyét, fejlődését csoporton belül. Szükség esetén segítséget nyújtani fejlődésükhöz, felzárkóztatásukhoz.
- A gyermekek egészségének megőrzése érdekében a kialakult jó kapcsolatot továbbra is megtartani a gyermekorvossal és a védőnővel.

Feltételek

Írásos dokumentációk, csoportnaplók, igazolások az étkezési kedvezmény igénybeviteléhez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Hathatós segítség nyújtásával a hátrányos helyzetű gyermekek fel tudnak készülni az eredményes iskolakezdésre képességeiknek megfelelően.

Esélyegyenlőség az óvodában

Cél: Az intézmény körzetéből a teljes körű óvodáztatás megvalósítása: H.H.H. gyermekek körében.

Az esélyegyenlőség elősegítése, az azonos minőségű neveléshez való hozzáférés esélyének biztosítása, különbségek csökkentése.

A speciális csoportban foglalkoztatott gyermekek részleges integrációjának megvalósítása.

Az intézményben az inkluzív pedagógia erősítése, támogatása.

Az óvodapedagógus feladata:

- Folyamatosan figyelemmel kíséri az óvoda körzetében élő H.H.H. gyermekek beóvodáztatását (védőnő, gyermekorvos).
- Előítélet mentes nevelés, befogadó és toleráns légkör biztosítása.
- Személyi és tárgyi feltételrendszer biztosítása a képességek fejlesztéséhez (fejlesztő illetve tehetséggondozó tevékenységek).

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- Az intézmény minden dokumentumában érvényesüljenek az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek, célkitűzések, feladatok.
- A speciális és a normál csoportok közös tevékenységi rendjének kialakítása.
- A pedagógusok felkészültségének segítése, továbbtanulás támogatása, az inkluzív pedagógia, differenciált fejlesztés, az egyéni bánásmód (mentálhigiéné, fejlesztőpedagógia stb.) témákban.
- Hatékonyabb együttműködés a Tanulási Képességeket Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottsággal és az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival.
- Speciális játékok, képességfejlesztő eszközök folyamatos beszerzése, pótlása a gyermekek speciális fejlesztése érdekében.
- A kompetencia alapú óvodai nevelés működtetésével erősíteni a differenciált – egyénre szabott – fejlesztést.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Az óvoda körzetéből a H. H. H. gyermekek elvárható arányban, rendszeresen járnak 3 éves kortól óvodába, majd az esélyegyenlőség megteremtésével sikeresek az óvodai életben, ezt követően az iskolai tanulásban.

III.1.8. Az óvodai élet megszervezése

A **csoportszervezés**nél figyelembe kell venni a szülők igényeit, az óvoda adottságait, személyi és tárgyi feltételeit. Ügyelni a célszerű rokoni, baráti kapcsolatokra, a fiú-lány arányra, az optimális létszáma, a szülők szociokulturális háttere, valamint arra, hogy bölcsődéből, vagy családból érkezik-e a gyerek. A környezetünkben fel kell venni azokat a gyerekeket, akik szociálisan hátrányos helyzetűek, és betöltötték a három évet.

Olyan csoportokat kell szervezni, melyek leginkább megfelelnek a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatására, ahol érvényesülnek a kiemelt készség-, és képesség-fejlesztések

Óvodánkban heterogén (vegyes életkorú) csoportok működnek melynél fontos a megfelelő életkori arány kialakítása. Jól érvényesíthető az „együtt és külön” elv, mely gyorsítja a szocializációt. Biztosítani kell a gyermekek számára az egyéni fejlettségi szintnek megfelelő fejlesztést. Tervezéseknél figyelembe kell venni az eltérő életkort és eltérő fejlődési ütemet. Párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével biztosítjuk az egyéni szükségletek kielégítését. Folyamatos és rugalmas napirenddel teremtjük meg a tevékenységek közötti harmonikus arányt, szem előtt tartva a játék kiemelkedő szerepét. A beszoktatás könnyebb a régi óvodások aktív részvétele miatt. Lehetőséget biztosítunk a testvérek egy csoportban történő elhelyezésére.

A gyermekek napirendje

A folyamatosság és rugalmasság elveinek megfelelő napirendet kell biztosítani a gyermekek egészséges tevékenységben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez. A feltételek és a megfelelő időtartamú, differenciált tevékenységi formák mellett figyelembe kell venni a helyi szokásokat, igényeket. A gyermekek együttműködő képességének, feladattudatának fejlesztése érdekében (5-35 perces) időtartamú csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével segítjük a gyermekek egészséges fejlődését.

ÉVKÖZI - NAPIREND

IDEJE	A TEVÉKENYSÉGEK MEGNEVEZÉSE
06.30 - 11.30	Folyamatos gyülekezés, szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység. Tisztálkodás, folyamatos tízóraiás. A „beszélő-körben” az aktuális feladatok megbeszélése, elosztása, a felkészüléshez ötlet-, segítségadás. A vállalt feladatok teljesítése; szervezett, kötött és kötetlen foglalkozások, tevékenységek, kezdeményezések, tapasztalatszerzések ideje, rugalmas időkeretben és időelosztásban. lehetőleg természetes környezetben, szabadban. Séták, kirándulások szervezése. Mindennapos testnevelés
11.30 - 15.00	Öltözködés, tisztálkodás, előkészület az ebédhez, a megbízatások folyamatos végrehajtásának tükrében. Ebéd, készülődés a lefekvéshez. Pihenés.
15.00 - 17.30	Öltözködés, tisztálkodás és az uzsonna elfogyasztása folyamatosan, az ébredés ütemében. A délelőtti félbemaradt tevékenység folytatása, szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység, lehetőleg udvaron.

NYÁRI - NAPIREND

IDEJE	A TEVÉKENYSÉGEK MEGNEVEZÉSE
06.30 - 12.30	Folyamatos gyülekezés, szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység az udvaron. A „beszélgető-körben” az aktuális feladatok elosztása, élmények megbeszélése, a tevékenységekhez ötlet-, és segítségadás. Tisztálkodás, folyamatos tízóraiás. A vállalat feladatok teljesítése, tevékenységek, játék, kezdeményezések, tapasztalatszerzések ideje rugalmas időkeretben és elosztásban az udvaron, a szabadban. Séták, kirándulások szervezése, pancsolás, fürdőzés lehetőségének biztosítása. Mindennapos testnevelés
12.00 - 15.00	Tisztálkodás, előkészület az ebédhez - a megbízatások folyamatos tükrében. Ebéd, készülődés a lefekvéshez - pihenés.
15.00 - 17.30	Öltözködés, teremrendezés, tisztálkodás és az uzsonna elfogyasztása folyamatosan, az ébredés ütemében. A délelőtti udvari játék, egyéb szabadon választott tevékenységek folytatása.

Az óvodai életben a gondozás kiemelt szerepet kap, így a gondozási feladatok során is építi kapcsolatait a gyermekekkel, segítve önállóságukat.

A gyermekek hetirendje

A hetirend hagyományos értelmében az egyes tanulási tevékenységek naponkénti váltakozását foglalja magába.

Egy-egy témát több napon át is fel kell dolgozni másféle megközelítésből, változatos formában, módszerekkel, eszközökkel. Kivétel a testnevelés, ami helyhez és időhöz kötött.

A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. Törekedni kell a tevékenységek közötti belső arányok kialakítására.

A nevelési tevékenység tervezése

Óvodánkban, a Freinet pedagógiában a látszólagos spontaneitás ellenére tudatos tervezésre, következetes pedagógiai munkára van szükség.

Tervezés tartalmazza azokat a dokumentumokat, amelyek hosszútávon meghatározzák az óvoda stratégiai tervét.

A tervezés elengedhetetlen feltétele, hogy a gyermekek fejlődését, önfejlődését tudatosan segítsük, életüket úgy szervezzük, hogy az optimális körülmények biztosítva legyenek az önálló tevékenykedéshez, a felfedezéshez, az alkotáshoz és tapasztaláshoz.

A tervező munkánk figyelembe veszi az óvadás gyermekek szükségleteit, személyes érdeklődését, támogatja a fejlődését, és egyben segíti a tudatos, fejlesztő munkánkat.

Legfőbb cél, hogy a különböző dokumentumok, tervek, fejlesztési területek harmonikusan kapcsolódjanak össze, tükrözze a célokat, a partereink elvárásait, és a gyermekek vágyait.

A tervezést különböző szinten, egymást kiegészítve és erősítve állítjuk össze.

A tervezés alapja az **Óvodai nevelés országos alapprogramja**, mely az óvodai nevelés pedagógiai alapelveit határozza meg.

- **Az óvoda Pedagógiai Programja:**

Elkészítésnél figyelembe kell venni az Óvodai nevelés országos alapprogramja mellett; a fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelveit is. A Pedagógiai Program olyan nevelés centrikus óvodamodell, amely jól kidolgozott, célirányosan és hatékonyan működtethető. A nevelésmélet megmutatja, hogy mit kell fejleszteni a nevelési folyamat keretében, milyen módszerekkel és eszközökkel. Konceptiónk célkitűzéseken alapul, az óvodáskorú gyermekek életvezetésének megalapozására és kialakítására irányulnak, alapja a Freinet pedagógiai rendszer.

- **Pedagógiai Munkaterv:**

A tanévre szóló pedagógiai terv, tartalmazza a kiemelt célokat, feladatokat, a megvalósítás ütemezését, munkaközösségek tervét, gyermekvédelmi feladatokat, az óvoda ünnepeit, hagyományait, határidő és felelősök jelölésével. Tartalmazza az alkalmazotti közösség munkarendjét, az éves ellenőrzési, értékelési és mérési feladatokat is.

- **Éves hálóterv, projekt terv**

Egész évre szóló pedagógiai terv, amely tartalmazza a feldolgozandó témaköröket, élményköröket, a technikák feladatait és tartalmát és projekteket a témakörökhöz.

Lehet a témakörhöz igazított, heti vagy napi tervezés, mindig a csoport összetétele, gyermekek fejlettsége, érdeklődése határozza meg. (Az éves projekt lebontása).

- **Csoportnapló**

A törvényben meghatározott tartalom, kiegészül a Freinet pedagógia jellemzőivel.

Az óvodapedagógus a csoport naplóban negyedévente tervezze a csoport fejlettségének megfelelő nevelési feladatokat az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés, az egészséges életmód alakítása, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása területeken.

Negyedévente értékelje a megvalósulást, jelölje a következő negyedév feladatait.

A nevelési év végén értékeljen a Freinet technikák tükrében, elemezze tapasztalatait, mindezek figyelembe vételével, ha szükséges módosítsa projektterveit.

Technikák a környezet tanulmányozására

Matematikai és informatikai alkotások

Zenei alkotások

Színpadi kifejezés

Szabad rajz és vizuális alkotások

Mozgásos önkifejezés

- **Fejlettségmérő lapok:**

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük és írásban rögzítjük. Az óvodapedagógus egyik alapvető feladata, hogy biztosítsa minden gyermek részére a fejlődéshez szükséges optimális körülményeket, gazdag tevékenységrendszert. Ezt úgy tudja megvalósítani, ha minden gyermeket és annak környezetét minél teljesebben megismeri, fejlődését nyomon követi, fejlődési ütemét rögzíti. Segítségével kiszűrhetők a részfunkció zavaros gyermekek és a szükséges támogató, hátránycsökkentő nevelés egész korán elkezdhető. A megfigyelési szempontsорт folyamatosan alkalmazza, így képet kap a gyerekekről. A megfigyelést a mindennapi életben folyamatosan, a gyermek természetes tevékenységei közben végezzük. Évente kétszer, szükség esetén többször a fejlettségmérő lapon rögzítjük.

- **Munkakártyák**

A feladatokat rajzos formában közvetíti a gyermekek felé. Jelöli a folyamatot, az egymásra épülést.

- **Társasjátékok**

A gyermekekkel közösen készített, az élménykörök ismeretanyagának rögzítésére, rendszerezésére, gyakorlására irányulnak.

- **Gyűjtőmunka**

Felkészülés a projekt megvalósítására. A témakörrel kapcsolatos képek, eszközök, gyümölcsfélék, zöldségfélék, gyűjtése a gyermekek és szülők bevonásával.

- **Életkönyvek**

Az egyéni életkönyvek a gyerekek élményeiről készült fényképeket, különféle alkotásaikat, általuk írt meséket, történeteket, recepteket, leveleket tartalmaz.

Óvodánk ünnepei, hagyományai

A távlatok és hagyományok rendszeréből kiemelkednek az időről - időre visszatérő sajátos keretek között lezajló közös események. Az ünnepek perspektívát adnak, erősítik a hagyományokat, fokozzák a gyermek közösséghez tartozását a közös élmény erejével. Az ünnepre való készülődés sok lehetőséget ad a gyermeknek az együttműködésre, együttmunkálkodásra, beszélgetésre, ez örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Az óvodapedagógus a hosszabb előkészület alatt a gyermek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítson változatos tevékenységeket. A napokig, hetekig tartó készülődés nagyon fontos a gyermek fejlesztése, ötleteik, önálló elképzeléseik megvalósítása, sokszínű tevékenykedtetése szempontjából, de mindenre a koronát maga az együtt ünneplés teszi fel. Az ünnep fényét emelje a feldíszített óvoda, a gyermekek, felnőttek ünneplő ruhája, a meglepetés, a kölcsönös ajándékozás.

Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat. Ünnepeink a hagyományok ápolása szempontjából is rendkívül fontosak, hiszen kultúránk megteremtésére, az óvodánk egyéni arculatának megteremtésére, megmutatására adnak lehetőséget. Maga az ünnep külsőségeivel együtt vidám hangulatú, felszabadult együttlét legyen.

III.1.9 Óvodánk ünnepei, hagyományai

Születésnap – névnap – A csoportok hagyományai szerint. A csoporttársak énekkel, verssel, egyszerűbb maguk készített ajándékaikkal köszöntik az ünnepeltet.

Ki mit tud? – A tanköteles korú, iskolába készülő gyermekek bemutatkozása egy műsorszámmal (mese, vers, dalos játékok, gyermektánc, ének, furulya) csoportonként egymásnak, szüleiknek, tanító néniknek.

Anyák napja – A szülők, az édesanya iránt érzett nagy szeretet kedves, hangulatában érdeklődő megünneplése apróbb ajándékkészítéssel, az édesanyáról, a segítségnyújtásról való beszélgetéssel hangolódunk rá erre a szép ünnepre. A gyermekek dallal, verssel és a saját készítésű ajándékkal kedveskednek az édesanyáknak és a nagymamáknak.

Gyermek-Hét – Az óvoda gyermekei közösen ünnepelnek több napon át. A felnőttek bábműsorral, vendég művészek "koncerttel" köszöntik a gyerekeket. Vidámság, jókedv, sport, kirándulás, táncjáték jellemzi ezt a hetet.

Környezettudatos életmód formálása:

Zöld napok

- Takarítási világnap: szeptember 23.
- Állatok világnapja: október 04.
- Víz világnapja: március 22.
- Föld napja: április 22.
- Madarak – fák napja: május 10.
- Környezetvédelmi világnap: június 05.

Az aktualitásoknak megfelelően a csoportok önállóan szerveznek programokat, tevékenységeket, részt vesznek városi rendezvényeken.

Egészségnap – Néphagyományokhoz, az óvodai életéhez kapcsolódó ételkóstoló szervezése. (Szüreti-nap, Farsangi ételkóstoló, születésnap)

Kirándulások – A kirándulások alkalmasak a környezettudatos magatartás megalapozására. (környezetszeretet-környezetvédelem)

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

Szüret – Hagomány óvodánkban a szüreti mulatság megszervezése. A gyermekek kedvük szerint szemezik a szőlőt, kóstolják a mustot, népzene táncolnak, kukoricát morzsolnak, természetes anyagokból játékokat, hangszereket készítenek.

Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig) – A gyermekek megismerkednek az advent jelképeivel (koszorú, naptár). A naptár alapján mindennap egyszerűbb feladatokkal készülnek a karácsonyra pl. dalokat, verseket, mondókát tanulnak, fenyődíszeket és ajándékokat készítenek, figyelik a Borbála napon (december 04.) vízbe tett cseresznyeágot, a Luca napon (december 13.) ültetett búzát, mézeskalácsot sütnek, almát, mézes diót esznek.

Mikulás napján (december 06.) a Mikulás meglátogatja a csoportokban a gyerekeket, akik dalokkal, versekkel köszöntik őt.

Karácsony (december 24 - 25 - 26) – Közös óvodai ünnepség. Az adventi ráhangolódás után nagy szeretetben énekkel, verssel, hangszeres játékkal, betlehemezéssel, táncsal kedveskednek egymásnak, szeretteinknek. E meghitt ünnep a családban teljesedik ki.

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig) – Télbúcsúztató népszokás. Farsangi dalokkal, tréfás versekkel, álarcok készítésével, teremdíszítéssel telik a készülődés. A farsangi mulatságon a csoportokban a gyermekek a szülőkkel együtt jelmezes felvonulással, táncolással, énekléssel, ügyességi játékokkal búcsúztatják a telet. Ételkóstoló.

Húsvét (az első tavaszi napéjegylenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap) – Mondókákat, verset tanulnak a locsoláshoz, dalt a komatál-küldéshez. A lányok tojást díszítenek, a fiúk meglocsolják a lányokat.

A komatálba süteményt sütnek és a barátokkal és más csoporttal komálnak. Az ünneplés a családban folytatódik.

Május elseje – Minden csoport az udvarán májusfát díszít, majd körbejárják tavaszi dalokat énekelve. Zenés majális, játék az udvaron.

Nemzeti ünnep

Március 15. – Az első tavaszi közös óvodai ünnepség. A gyermekek beszélgetéssel, könyv és képnézegetéssel, verseléssel, dalokkal készülnek a nemzeti ünnepünk méltó megünneplésére. A közös ünnepi műsor és a kokárdás ünnepi ruha is hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek megismerjék hazánk történelmét, múltját, a régen és a ma élő ember életét, megtanulják ezek szeretetét és védelmét.

III.1.10 Óvodánk kapcsolatrendszere

Az együttműködés elve, tartalma

Nyitott világban élünk. Elengedhetetlen, hogy az intézmények is azok legyenek. Az eredményes nevelés csak úgy jöhet létre, ha nyitottak vagyunk a világra, ha ismerjük azt a közeget, ahonnan a gyermek érkezik (család, bölcsőde) és ahová tőlünk megy (iskola).

Figyelembe kell vennünk, hogy mit vár el tőlünk a társadalmi környezetünk, a szülők igényeit be kell építeni nevelőmunkánkba, másfelől pedig fel kell készíteni a gyermekeinket arra, hogy megállják helyüket az iskolában.

Az együttműködés legyen pozitív, fejlesztő hatású, hagyományos, rendszeres. A gyermek minden irányú fejlesztésére törekszünk, az életre készítjük fel őket, ezért nagy szükség van az óvodán kívüli színterek megismerésére is.

Használjuk a digitális eszközöket, ösztönözzük a gyermekeket és a szülőket azok óvodával kapcsolatos információszerzésére.

- Honlap folyamatos frissítése, dokumentumok feltöltése- Pedagógiai Program, Házi rend, Alapítvány, aktualitások (szülői értekezletek, nyílt napok, beiratkozás időpontja, telefonszámok, az intézmény bemutatása, stb.)
- Pályázatok felkutatása, feltöltése, esetleges szavazás.
- Térítési díjak átutalásos kiegyenlítése.
- Értesítések, információ, tájékoztató kérés e-mail címen.

Kapcsolat a Fenntartóval

Munkánkat eddig is a kölcsönös tisztelet, és a jó partnerkapcsolat jellemezte, - amit továbbra is feladatunknak tekintünk.

A jövőben is fontosnak tartjuk a jó partneri együttműködést, a korrekt tájékoztatást, a jó munkakapcsolat megtartását.

A Családdal való együttműködés

Családlátogatások – Legfontosabb együttműködő partnerünk a család, a szülő. A gyermek neveléséért elsősorban a család a felelős, amelyben mi partnerek, segítőtársak igyekszünk lenni. Minden gyermeket meglátogatunk otthonában, ahol megfigyelhetjük a családtagok egymáshoz való viszonyát, a gyermek családban elfoglalt helyét, az esetleges gondokat, problémákat, a szülők nevelési módszerét.

Az **egyéni beszélgetésekre** rendszeresen sort kerítünk akár szülői, akár óvodapedagógusi kezdeményezésünkre. Fontosnak tartjuk a rendszeres, reális tájékoztatást, mely segítőszándékú, tapintatos és őszinte, különösen hátrányos helyzetű, magatartási problémák esetében.

Nyílt napokra hívjuk a szülőket, minden évben előre meghatározott napokon bepillantást nyerhetnek a csoportokban folyó munkába gyermekeik óvodai életbe. Ezen kívül bármikor betekinhetnek a szülők az óvodánkba, csoportjainkba előzetes megbeszélés után.

A **fogadó órákat** a négy szemközti találkozást igénylő dolgok megbeszélésére szervezzük, ahová személyre szóló meghívást is kaphat a szülő, de ő is jelezheti érdeklődését. Főleg a nagycsoportos gyerekek szüleivel beszéljük meg az iskolaérettséggel, gyermekük személyiségfejlődésével kapcsolatos dolgokat.

Szülői értekezletet a tanév elején valamennyi új gyermek szüleinek tájékoztató, megismerő jelleggel tartunk, félévkor pedig a nagycsoportos, iskolába készülő gyerekek szüleinek az iskolaérettség kritériumairól, lehetőségeiről.

Csoport szülői értekezleteket tanév elején és végén az aktuális feladatokról, teendőkről tartunk. A Szülői szervezet tagjainak szükség esetén évi két alkalommal van értekezlet.

Ünnepeinkre, rendezvényeinkre rendszeresen kapnak meghívást a szülők. Így közösen élhetjük át az ünnepek hangulatát, együtt örülhetünk gyermekeink műsorának, s akár segítségükkel is fokozhatják azok sikerét.

Különböző **csoportprogramokat** szervezünk. Minden csoport lehetőségeihez mértén színes, változatos tevékenységeket, programokat szervez szülők bevonásával, segítségével.

A **Szülői Szervezet** eredményesen és hatékonyan működik, aktívan segítik az óvoda működését és a gyermekek nevelését.

Alkalmanként, külső pedagógiai szakember munkáját is igénybe vesszük a segítséghez, közreműködünk a szülő és a szakember közötti kapcsolat megteremtésében.

Kapcsolat a Bölcsődével

A Hóvirág Bölcsődével kölcsönösen ellátogatunk egymáshoz, közös beszélgetések, konzultációk, nyílt nap alkalmával megismerjük egymás munkáját, szokásait, a gyerekek fejlesztésének lehetőségeit. Gyakorlati bemutatókra hívjuk a gondozónőket, a gyerekeket is vendégül látjuk, ajándékkal kedveskedünk nekik, közösen játszunk. Ezáltal is megkönnyítjük a beszoktatásukat.

Az iskolával való együttműködés

Az átmenet megkönnyítése érdekében fontos a nevelőmunkánk összehangolása az iskolával, s a kölcsönös nyitottság mindkét oldalról elengedhetetlen. Törekszünk egymás munkájának megismerésére, kapcsolatunk tartalmassá tételére. Aktív kapcsolatunk van a Kazinczy Ferenc Általános Iskolával, Gárdonyi Géza Általános Iskolával és a Kodály Zoltán Általános Iskolával. Nyílt napjainkra, rendezvényeinkre hívjuk meg őket. Mi is szívesen teszünk eleget nagycsoportosainkkal az ünnepségeikre, különböző versenyekre, nyílt napjainkra való meghívásaiknak.

A speciális csoportban dolgozó kolleganőink a Bárczi Gusztáv Általános Iskolával és a Göllesz Viktor Speciális Szakiskola és Általános Iskolával tartják a kapcsolatot. A gyermekekkel közösen látogatják meg az iskolát, továbbképzésekre, bemutató órákra is ellátogatnak, ahol megfigyelhetik volt óvodásaink fejlődését.

A pedagógiai szakmai szolgáltatás és óvodánk kapcsolata

Törekszünk a tartalmas, jó kapcsolat kialakítására a **Pedagógiai Szakszolgálat** szakembereivel. A problémás gyermekek, a beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességekkel küzdő gyermekek problémáinak feltárásában, illetve, ha nem tudjuk megállapítani az iskolaérettséget, szakvélemény készítésében kérjük a **pszichológusok** segítségét. Előadások keretében adnak tanácsot a szülőknek, és segítik a mi nevelőmunkánkat is. A **logopédus** óvodán belül segít a beszédhibás gyerekek problémáinak feltárásában, megoldásában. A speciális csoportba járó sajátos nevelési igényű gyermekeket a **Megyei Szakértői Bizottság** szakvéleménye alapján vesszük fel, ők állapítják meg javaslatainkat figyelembe véve - a tanköteles gyerek iskolatípusát is.

Óvodák és óvodánk kapcsolatai

Tapasztalatcsere céljából ellátogatunk olyan óvodákba, ahol szintén Freinet szellemű nevelés folyik pl. Debrecen, Hajdúszoboszló.

A nyíregyházi óvodákkal jó szakmai kapcsolatunk van, erősítjük, gazdagítjuk az együttműködést, továbbképzéseken, tanfolyamokon, szakmai rendezvényeken.

Kapcsolat a Közművelődési intézményekkel

Nevelési feladataink sokoldalúbb, színesebb megvalósítását segítik a közművelődési intézmények által kínált érdekes, hasznos programok, lehetőségek, melyeket be tudunk illeszteni a mindennapok tevékenységeibe.

Színházi, bábszínházi előadásokat tekintünk meg. Részt veszünk a **Megyei Könyvtár irodalmi** foglalkozásain, a **Kölyökvár** rendezvényein, kiállításain. Megtekintjük a **Múzeum** állandó és időszakos kiállításait, a **Falumúzeum** és a Gyermekcentrum színes programjait, városi rendezvényeket.

III.1.11. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési programja /részprogram/

Tartalma:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek általános jellemzői
- Az óvodai nevelés célja
- A gyógypedagógus feladata
- Óvodai csoportunk népsége
- Felvétel a speciális óvodai csoportba
- Fejlesztendő területek
- A közösségi és az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása
- Tevékenységek fejlesztése a csoportban
- Játékra nevelés
- Színpadi kifejezés (beszédfejlesztés)
- Technikák a környezet tanulmányozására
- Mozgásos önkifejezés
- Zenei alkotások
- Szabad rajz és vizuális alkotások
- Egyéni fejlesztés
- Integrált nevelés inkluzív környezetben
- Szervezeti és időkeretek
- A csoport napirendje
- A gyermekek fejlődési szintjének megállapítása
- A csoport dokumentumai

Sajátos nevelési igényű gyermekek általános jellemzői

A sajátos nevelési igényű gyermekek valamiben eltérnek ép társaiktól, ami miatt kiemelt figyelmet igényelnek. Nevelésük-oktatásuk a Szakértői Bizottság véleménye alapján történhet. Gyakran az intellektuális sérülés, mint vezető tünet, ám bizonyos esetekben más területek sérülésével együtt, az egész személyiséget átható tünetegyüttesben jelenik meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi a gyermek életkori sajátosságainak, fejlődésének, intellektuális képességzavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar miatt kialakult részleges, vagy teljes mértékű elváltozását, a képességek részleges vagy teljes kiesését, eltérő ütemben történő fejlődését.

Az intellektuális sérülés, mint vezető tünet, más területek sérülésével együtt az egész személyiséget átfogó tünet együttesben jelenik meg.

- Bizonyos funkciók nem alakulnak ki vagy rendellenessé válnak.
- Megváltozik a környezethez való viszonya és az arra ráhatása.
- Akadályozottá válik a szocializáció, létrejöhet izoláltság.
- Fejlődésmenetük és személyiség szerkezetük eltér a normálistól.
- Személyiségfejlesztésük a normál pedagógiai eszközeivel nem oldható meg.

Az óvodai nevelés célja

A sokoldalú, tudatos fejlesztés hatására valamennyi érzékszerv bevonásával tanulják meg a helyes érzékelést, észlelést, mint a magasabb mentális folyamatok kialakulásának első lépcső fokát.

A sérülés mértékéhez mérten alakuljon ki, fejlődjön alkalmazkodó, együttműködő készségük, akaraterejük, önállóságuk, érzelmi életük.

Kis lépésekkel sok-sok gyakorlás útján éri el, saját lehetőségeik képest az optimális fejlődést a mozgás a beszéd, a játék, kognitív funkciók, valamint az önkiszolgálás terén.

A gyógypedagógus feladata

Testi, lelki, szociális, értelmi érettség kialakítása, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztásával, alkalmazásával.

A gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe véve olyan képességek fejlesztése, mely kellő időt és alkalmat biztosít minimális kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a beszéd indítására, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére. A napirend folyamán csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Felvétel a speciális óvodai csoportba

A gyermekek felvétele Nyíregyháza város és vonzáskörzetéből történik.

Az óvoda speciális csoportjába a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság véleménye alapján kerülhet a gyermek, aki megfelel a következő a követelményeknek:

- Helyzet és helyváltoztató alapmozgásokra képes
- Öltözésnél együttműködő, kanállal képes enni, pohárból képes folyadékot inni.
- Figyel a beszélőre, minimális kontaktus kialakítható vele
- Csoportban nevelhető, önmagára és társaira nem jelent veszélyt
- Rendszeres ültetés mellett szobatiszta

Fejlesztendő területek

- Mozdásfejlesztés

- Magatartás és viselkedés korrekció
- Kognitív képességek fejlesztése
- Kommunikációs képességek fejlesztése
- Személyiség fejlesztés

A közösségi és az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása

• Közösségi szokások

Minden ember életében vannak szokások, amelyek nagymértékben befolyásolják a személyiség fejlődést. A kialakult szokásnál nincs szüksége a gyermeknek a figyelem koncentrációjára, nincs szükség akarati erőfeszítésre, ez különösen fontos az értelmükben akadályozott gyermekeknél. A szokások kialakításánál a már kialakult szokásokra építünk, ezeket megerősítjük, új szokásokat alakítunk ki úgy, hogy a nem kívánatos szokásokat megpróbáljuk kioltani. Fontos a szokások kialakításánál, hogy a már kialakult szokásokat mindig azonos módon követeljük meg a gyermekektől.

Mivel a sajátos nevelési igényű gyermek nem látja be helyes vagy helytelen viselkedésének következményét, nagy jelentősége van az utánzásnak, a modellkövetésnek. Ezért rendkívül fontos a mintaadás a felnőttek és a gyermekek részéről, azaz a pozitív példa.

Fontos, hogy olyan szabályokat állítsunk fel, amelyek könnyen érthetők, egyértelműek, egyszerűek a sajátos nevelési igényű kisgyermek számára is.

A szokások kialakításánál nagy segítséget nyújt a jól megválasztott napirend, a határozott, de szeretetteljes követelés.

Ahhoz, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek odafigyeljen a felnőttre, meg kell, hogy bízson benne.

A felnőtt és a gyermek közötti pozitív érzelmi kapcsolat, a szereteten, elfogadáson, bizalmon alapuló nevelés segíti a fejlesztést.

Egészséges életmódra nevelés

• Környezet

Esztétikus, barátságos, szeretetteljes környezetben várjuk gyermekeinket. Igyekszünk elérni, hogy az óvodai közösség természetes közeg legyen számukra, és jól érezzék magukat. A hatékony fejlesztőmunka érdekében intenzíven tartjuk a kapcsolatot a szülőkkel, mindenkor partnernek tekintjük őket.

• Életritmus, tevékenységrendszer

A helyes életritmus kialakításának elengedhetetlen feltétele a mozgás, a tanulás, pihenés aktív-passzív szakasza. Gazdag változatos tevékenységet nyújtunk számukra, melynél figyelembe vesszük az egyéni fejlettségi szintjüket, életsajátosságait, élettempójukat, s az otthoni nevelétségből adódó eltéréseket.

- **Gondozás**

A gondozás szűkebb értelemben a napi gondozási teendők ellátását jelenti, tágabb értelemben pedig az egészséges életmódra nevelést, a mozgásvágy kielégítését, valamint a pszichés és szociális harmónia megteremtését foglalja magába.

Az egészség megőrzése még kiemeltebben jelenik meg az SNI gyermekek esetében, melyhez hozzátartozik az alapvető higiénés szokások, valamint az ehhez tartozó alapvető fogalmak elsajátítása, mint pl.: mosdó, wc, fürdőszoba, kézmosás, fésülködés, stb.

- **Testápolás**

Célunk a tisztaság igényének felkeltése, a fokozatos önállóság kialakítása. Az egyes feladatokat részfeladatokra lebontva végezzük. Ki kell alakítani gyermekeinkben, hogy igényeljék bizonyos cselekvésekhez kötötten is a tisztálkodást.

- **Étkezés**

Esztétikus környezetben fokozatosan alakulnak ki az étkezési szokások az etetéstől az önálló kanalizáson át megtanulják a szalvéta használatát, a pohárból való önálló ivást, a rágást. Az étkezésnél fontos a tempó és a helyes mérték megtanulása is, valamint a kulturált étkezési szokások elsajátítása.

- **Öltözés, vetkőzés**

A sajátos nevelési igényű gyermekek többségét öltöztetik, ezért fontos feladat az önállóságra nevelés ezen a téren is. A fokozatosság elvét betartva tanulja meg a gyermek az egyes ruhadarabok levételét és kis segítséggel az öltözködés fázisait. Fontos, hogy saját ruhadarabjaikat, valamint a saját jelüket ismerjék fel.

- **Szobatisztaságra nevelés**

A szobatisztaság egy képesség, amelynek kialakulása normál fejlődési ütemű gyermeknél is egy hosszú folyamat. A sajátos nevelési igényű gyermek esetében ez a képesség később, vagy egyáltalán nem alakul ki.

Amikor a gyermek pelenkája hosszabb ideig száraz marad, érdeklődik a toalett használata iránt, képes egyszerű utasítások megértésére, végrehajtására, akkor rendszeres ültetés mellett segítjük őt a szobatisztaság kialakulásában. A gyakori ültetés mellett célunk, hogy eljusson először az után jelzésig, majd a szükséglet időben történő jelzéséig.

- **Pihenés**

Az egészséges életritmushoz hozzátartozik a pihenés, alvás is. Gyermekeink nyugodt környezetben, kényelmesen pihenhetnek az erre a célra külön kialakított helyiségben. A pihenéshez is megfelelő higiénés szokásokat alakítunk ki – ágyhuzattal ellátott ágyneműben és pizsamában alszanak gyermekeink.

- **A környezet rendjének megőrzése, önálló munkafeladatok**

A sajátos nevelési igényű gyermek is szívesen tevékenykedik, segít, dolgozik. A túlféltő környezet azonban gyakran gátolja, megakadályozza próbálkozásait.

Ha a gyermek érzi munkája fontosságát, szívesen hajt végre feladatokat:

- Saját hely felismerése
- Székek helyrerakása
- Játékok elrakása
- Szőnyeg fel-, letekerése
- Közös rendteremtés
- Egyszerű tárgyak kiosztása

- Asztal letörlése
- Szemét összeszedése
- Saját ruhadarabok elrakása
- Ágyazás

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Önállóan használják a mosdót
- Rendszeres ültetés mellett szobatiszták és jelzik szükségletüket
- Önállóan kanállal esznek, pohárból isznak
- Önállóan vetkőznek, kis segítséggel öltöznak, ruhájukat a megfelelő helyen rendben hagyják
- Tudják az elemi illemszabályokat (köszönés, kopogás, lábtörlés, stb.)
- Ismerik a napirend változásait
- Egyszerű feladatokat „munkatevékenységeket” elvégeznek

Tevékenységek, fejlesztések a csoportban

Tevékenységek, fejlesztések a heti rendje:

Típusa	Száma	Foglalkoztatási formák
Játékra nevelés	5	Csoportos + mikrocsoportos + egyéni
Színpadi kifejezés / beszédfejlesztés	5	Egyéni + csoportos
Technikák a környezet tanulmányozására	2	Mikrocsoportos
Mozgásos önkifejezés	4	Csoportos
Zenei alkotások (játékra nevelés)	5	Csoportos + mikrocsoportos + egyéni
Szabad rajz és vizuális alkotások	3	Mikrocsoportos + egyéni
Egyéni fejlesztés	5	Egyéni
Integrált nevelés	Kötetlen	Mikrocsoportos + csoportos

Kiegészítő terápiák: gyógytorna
logopédia

Játékra nevelés

A sajátos nevelési igényű óvodás korú gyermekek napi tevékenységének legfontosabb része a játék. Szervesen kapcsolódik az óvodai tevékenységekhez, amikor a tanult játékos

tevékenységek segítik a különböző foglalkozások eredményességét. Játék közben megismerik a környező világot, a természeti és társadalmi környezetet. A bizonyos területen sérült gyermek játéka is az óvodás évek alatt fejlődésen megy át, viszont ez egy lassúbb, alacsonyabb szintű változás, folyamat.

Kezdetben a mozgásos játékok dominálnak. Mozgás sorozatokat próbálgatnak, amely segíti a gyermeket saját teste és a téri viszonyok megismerésében, az alapmozgások összerendezésében.

A tárgyakkal való manipuláció során a játékokat igyekeznek egymással kapcsolatba hozni (ki-, illetve bepakolással, egymásba rakással, építéssel, stb). Eleinte cél nélkül csak a játék örömeért tevékenykednek, később megjelenik az alkotás öröme, mint motiváló erő. A siker újabb próbálkozásra ösztönzi őket, megjelenik a szándékosság, pl.: házat, kerítést építenek. Lassabban, de megjelenik az elemi szerepjáték, ahol a látott, hallott dolgokat próbálják megismételni. Tevékenységét hangadással, később - a sérülés mértékétől függően - akár beszéddel is kísérik. Lassan játékaikban a különböző tárgyak alkalmanként más-más szerepet töltenek be.

A körjátékok, a népi játékok a beszédfejlesztésen és a ritmusérzék fejlesztésén túl segítik az elemi szabályok, kooperatív képességek és a szociális képességek elsajátítását, fejlesztését

A játékra nevelés célja:

- a játékkedv felkeltése
- az együttjátzás örömeinek felfedeztetése
- elemi szabályok megtanítása
- a játéktevékenység örömforrásának biztosítása
- az önálló játék segítése
- a finommotorika fejlesztése
- elemi szituatív szerepjátékok, a konstruálás megtanítása
- egymás játéktevékenységének elfogadtatása

A játékra nevelés feladatai:

- nevelői irányítással bevezetni a gyermeket a játéktevékenység különböző formáiba (gyakorló, konstruáló, alkotó, szabály és szerepjáték)
- önálló játékra nevelés
- kapcsolatalakítás társakkal, felnőttekkel
- beszédfejlesztés, személyiségfejlesztés
- játéktevékenységen keresztül megismertetni környezetüket

A játékra nevelés ideje: 10-15 perc

Szabad játék ideje: folyamatosan egész nap

A játékra nevelés formája: mikrocsoportos, csoportos, egyéni

A játékra nevelés tartalma:

- **Finommotorikát fejlesztő játékok:** fűzés, illesztés formatáblába, ujjak ügyesítése, fogás-elengedés tanítása, ki- bepakolás, építés vízszintesen, függőlegesen, játékok egymásba illesztése, válogatás, csoportosítás, csipeszelés
- **A megismertető tevékenységet fejlesztő játékok:** Képes lottó, szétvágott képek összeillesztése, hasonlóság, különbség észrevételét segítő játék, sorozatok, csoportosítás, hallási differenciát fejlesztő játékok, tájékozódás hangok alapján, képtörténet kirakása, matató doboz/üveg
- **A szerepjáték elemei:** Autótologatás, szállítás, garázsépítés, babaringatás, etetés, altatás, sétáltatás, öltöztetés, utazás, orvosos játék, fodrász játék, főzőcske, takarítás, boltos játék, népi körjátékok eszközökkel
- **Barkácsolás:** Egyszerű tárgyak készítése felnőttel
- **Játék a szabadban**

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- tudnak egymás mellett, illetve együtt játszani
- elemi szerepjátékot eljátszanak
- biztonsággal használják az udvari játékokat

Színpadi kifejezés (beszédfejlesztés)

A sajátos nevelési igényű gyermekek beszédfejlődési sajátosságai:

Az intellektuális képességzavar egyik fő társuló tünete a különböző mértékű beszédfejlődésbeni elmaradás. Az autista, valamint az értelmi fejlődésükben különböző mértékben sérült gyermekek beszéde minőségileg és mennyiségileg egyaránt eltér az ép társaikétól. Jellemzően később indul be, lassabb ütemben fejlődik beszédük, szókincsük, neheztelt a beszédmegértésük, és a kifejező beszédük. Gyakran vannak artikulációs nehézségeik, beszédük olykor diszharmonikus. Sok esetben a beszéd felfogásához és létrehozásához szükséges érzékszervi apparátus működik, külső ingereket érzékelnek ugyan, de gondolkodási képességük (fogalomalkotás, elvonatkoztatás, absztrakció, stb.) sérülése olyan nagyfokú lehet, hogy szavaik, megnyilvánulásaik nélkülöznek az általánosított jelentéstartalmat. A sérülés mértékétől függően ugyan, de motiválhatóak, a kommunikációs igény megjelenik náluk (testbeszéd, gesztus, mimika, stb.

Az óvodába kerülő fogyatékos gyermekek beszédének sajátosságai:

Az óvodába kerülő gyermekek beszédfejllettsége igen eltérő. Beszédállapotuk összefügg a sérülés súlyosságával.

Óvodába kerüléskor jellemző:

- A beszédmegértés alacsony szintje
- Indítékszegénység, akadályozott a beszédre való odafigyelés képessége
- A figyelem és koncentráció zavara
- Többnyire szótöredéket, egy-egy szót használnak
- Sérült a beszélőszervek finommozgása
- Érdeklődésük korlátozott, a sérülés mértékétől függően hiányozhat belőlük a közlési vágy
- Beszédfejlődésükre jellemző a belső tartalom kifejezésének zavara
- Sérült a nyelv jelrendszere

A beszédfejlesztés célja:

- A gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése, utánzóképeség fejlesztése, kommunikációs igény felébresztése
- A beszédszervek ügyesítése
- A beszéd indítása, a passzív, ill. aktív szókincs bővítése
- Hallási figyelem fejlesztése
- A közvetlen környezet tárgyairól, élővilágáról, cselekvéseiről tapasztalatszerzés
- A kognitív funkciók, a figyelem, emlékezet fejlesztése

A sajátos nevelési igényű gyermekek **speciális beszédfejlesztését** az teszi szükségessé, hogy beszédük, beszédértésük minőségileg és mennyiségileg is eltér ép társaikétól. Később indul és lassúbb ütemben fejlődik. Beszédfejlesztésükhöz olyan módszer szükséges, amely számol azzal, hogy az egyes funkciók terén sajátos elmaradások vannak.

A beszédfejlesztés feladatai:

A beszédfejlesztés jelen van a gyermek egésznapos tevékenységében, ezért nem tekinthető egyetlen foglalkozás megvalósítandó feladatának. A beszédfejlesztés szorosan kapcsolódik más fejlesztendő területekhez, mint a mentális képességek, szocializáció, mozgás, játék fejlesztéséhez.

A pozitív példa nagymértékben elősegíti a gyermekek fejlődését, ezért a környezetükben lévők legyenek modellértékűek.

Fontos a pedagógus és a gyermekkel foglalkozók empátiás készsége, a pedagógus színes egyénisége, amely a jó érzelmi kapcsolatot biztosítja. Fontos a gyermeket körülvevő társak pozitív példája, ezért törekszünk arra, hogy minél több időt töltsenek gyermekeink normál közösségben, de mindig kiemelve a **speciális megsegítés fontosságát**.

Speciális feladatok:

- Az érdeklődés felkeltése
- A beszédmegértés fejlesztése
- Az otthonról hozott közlési normákra való támaszkodás
- Az ismeretek tevékenységbe ágyazott nyújtása
- Nonverbális elemek alkalmazása
- Hallási figyelem fejlesztése
- A figyelem tartósságainak, terjedelmének, akaratlagosságának növelése
- A gondolkodás és a nyelv fejlesztésének összekapcsolása

A beszédfejlesztés ideje: 5-30perc

A beszédfejlesztés formája: csoportos, egyéni

A beszédfejlesztés tartalma:

- A beszédszervek ügyesítése
- A beszédkedv felkeltése, hallási figyelemfejlesztés, hallási figyelem felkeltése (zajkeltés)
- A beszéd beindítása, a passzív szókincs bővítése, aktív szókincs bővítése
- Beszédmegértés fejlesztése

Színpadi kifejezések célja

- A beszédkedv felkeltése, fokozása
- A bábjáték lehetőségének biztosítása

Színpadi kifejezés feladata

- A gyermek értelmi fejlődésének elősegítése
- A beszéd, zene és mozgás alkalmazásának elősegítése

A színpadi kifejezés tartalma

- egyszerű cselekményű állatmesék
- népi mondókák

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Egyszerű szavakban illetve mondatokban beszélnek
- Szituációkhoz kötötten jól értik a közléseket
- Egyszerű rövid verset, mondókát megtanulnak
- Egy részük csak a beszédmegértés szintjére jut el – szavakat nem mond, csak hangokat hangoztat

Technikák a környezet tanulmányozására: A sajátos nevelési igényű kisgyermek ismeretei óvodába kerüléskor jóval elmaradnak ép társaikétól, mivel megismerési folyamataik lassabbak, sérültet a kognitív képességeik. Csak a konkrét cselekvésbe ágyazott gondolkodásig jutnak el.

A környezetismeret-foglalkozás feladata, hogy a gyermeket megismertesse a közvetlen környezetük tárgyaival, élőlényeivel, az őket körülvevő emberekkel és önmagukkal, azaz saját testükkel.

Célja

- a közvetlen környezet tárgyairól, élővilágáról, cselekvéseiről, történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése
- a kognitív funkciók a figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlesztése

Feladatai

- az érdeklődés felkeltése
- az ismeretek tevékenységbe ágyazott nyújtása
- az észlelés (látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás) fejlesztése
- a közvetlen környezetük tárgyainak, élőlényeinek tapasztalati úton való megismertetése
- a természet szépségeinek megismertetése séták, kirándulások alkalmával

A foglalkoztatás ideje: 10-20 perc

A foglalkoztatás formája: csoportos, mikrocsoportos

Témakörök a környezet megismerésére:

- saját név, jel, felnőttek neve
- tájékozódás az óvoda helyiségeiben
- testünk: saját testrészeink, mások testrészei
- az óvoda: csoportszoba, öltöző, konyha, udvar
- a család: családtagok megnevezése, szülők munkája, a család otthoni tevékenysége
- az őszi: őszi természet megfigyelése (kirándulás, séta kísérellet)
őszi időjárás, gyümölcsök, zöldségek
őszi öltözködés, testséma fejlesztés
- a téli: a téli természet megfigyelése, téli sportok, téli örömei
téli időjárás, téli öltözködés, téli ünnepek
- a tavaszi: a tavaszi természet megfigyelése (kirándulás, séta kísérellet)
tavaszi időjárás
tavaszi virágok, gyümölcsök, zöldségek
tavaszi öltözködés
a tavasz ünnepei
- otthoni tevékenységek (munka): takarítás, terítés, ágyazás, mosogatás
- közlekedés: járművek felismerése
közlekedés az utcán
közlekedés járműveken

- az állatok: a ház körül élő állatok
állatkertben élő állatok
- játékok: csoportszobai játékok
udvari játékok

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

- ismerik nevüket, jelüket, egymás nevét és a csoportban dolgozó felnőttek nevét
- megmutatják saját testrészeit
- biztonságosan mozognak szűkebb környezetükben
- egy-két gyermek tudja szülei nevét, munkahelyét
- egy-két gyermek különbséget felismer a tél és a tavasz között
- 3,4 járművet megkülönböztetnek
- a házi állatokat felismerik jellemző jegyeik alapján
- ismerik és használják a játékokat

Mozgásos önkifejezés

A sajátos nevelési igényű gyermekek mozgásának jellemzői: A sajátos nevelési igényű gyermeket jellemez egy sajátos mozgáskép mivel a mozgásfejlődés során bizonyos fázisok kimaradnak, kevésbé gyakorlódnak be, illetve hibásan rögzülnek.

Ez az eltérés megmutatkozik a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék zavarában, a mozgás folyamatainak, kivitelezésének (pontosságában) pontatlanságában, a testséma, a térorientáció fejlődésének elmaradásában, ügyetlen, lassú mozgásban vagy hipermobilitásban.

Az óvodába kerülő sajátos nevelési igényű kisgyermek mozgása bizonytalan, ügyetlen. Járása széles alapú. Jellemző a nagymozgások és a finommotorika koordinátlansága.

Nem ismeri fel a tárgyak, személyek önmagához, illetve egymáshoz való viszonyát. Gyakran megfigyelhetők mozgásos sztereotípiák.

A mozgásos önkifejezés célja:

- a motoros tanulás elősegítése
- a teljesítőképesség növelése
- mozgásos gátlás oldása
- a szervezet sokoldalú, harmonikus, arányos fejlődésének biztosítása, az egészség megőrzése

A mozgásos önkifejezés feladatai:

- légzéstechnika javítása
- ritmusérzék fejlesztés
- egyensúlyérzék fejlesztése
- ügyesség, állóképesség, erő fejlesztése
- utánozókézség fejlesztése
- testséma fejlesztése
- téri tájékozódás fejlesztése

- mozgáskoordináció fejlesztése
- a biztos egyensúly kialakítása
- alapmozgások kialakítása, korrigálása
- légzéstechnika javítása

A mozgásos önkifejezés ideje: 10-30 perc

A mozgásos önkifejezés formája: csoportos, egyéni

A mozgásos önkifejezés gyakorlatai: „Sajátos nevelési igényű gyermekek speciális mozgásfejlesztése” című alternatív programunkban.

Várható eredmény óvodáskor végére

- kialakul a természetes mozgásigény
- örömmel szívesen mozognak
- tudnak mozgást utánozni
- alkalmazkodnak a foglalkozások rendjéhez
- értik az egyszerű verbális utasítást
- alapmozgásuk jártasság szinten van
- lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekednek
- biztosan mozognak udvari játékokon, tornaszereken
- elemi szabályokat ismerik, betartják

Zenei alkotások

A zenei alkotások helye a gyógypedagógiai óvodában:

Az éneklés a felnőtt és gyermek közötti közös öröm forrása lehet, elmélyíti a személyes kapcsolatot. Az sajátos nevelési igényű óvodások esetében a lovagoltató, höcögtető mondókák, dalocskák jelennek meg először, mivel ezeket mozgás kíséri, s így érezhetik a dalok ritmusát, tempóját. A testi kapcsolat, pedig érzelmi összetartozást eredményezhet.

A mondókák, egyszerű dalok, dalos játékok éneklése, játszása mellett mód nyílik hangszerek megszólaltatására is.

Az éneklés, a zene nyugtatóan hat a sajátos nevelési igényű gyermekekre is, ezentúl azonban fontos szerepe van a mozgásfejlesztésben, finommotoros fejlesztésben, beszédfejlesztésben.

A zenei nevelés célja:

- a környezet hangjainak felismerése, differenciálása
- a gyermekek érzelmi életének alakítása, a gátlások oldása
- a beszéd, mozgás, zene, játék összekapcsolása
- zenei hallás fejlesztése
- ritmusérzék fejlesztés

A zenei nevelés feladatai:

- környezet zörejeinek felismertetése
- egyszerű mondókák, énekek, dalos játékok megtanulása
- a mozgás és zene összekapcsolása
- a zene és beszéd kapcsolata (tempó, ritmus, hanglejtés, hangmagasság érzékelteése)
- egyszerű hangszerek hangjának megismertetése (dob, csörgő, cintányér, csörgődob)
- zenei élmény nyújtás zenehallgatással

A zenei nevelés időtartama: 10-20 perc

A zenei nevelés formája: csoportos, mikrocsoportos, egyéni

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- 4, 5 mondókát, egyszerű dalt tudnak
- 4,5 dalos játékot eljátszanak
- ismerik a dobot, cintányért, csörgőt, csörgődobot
- megkülönböztetik a magas és mély hangokat

Szabad rajz és vizuális alkotások**Az értelmileg sérült sajátos nevelési igényű gyermekek vizuomotoros készségének**

jellemzői: Az értelmi fogyatékos gyermek, mozgásos ügyetlensége a manualitásban is megjelenik. Mozgásos tanulás közben vizuális, akusztikus, kinezetikus, taktilis ingerek fejlesztik a percepciót, hatnak a megismerő funkciókra, a beszédre és segítik a manipulációt.

Az ujjak és a kéz ügyesedésével, kialakul a szem-kéz koordináció. Az értelmi fogyatékos gyermek kéz fejlődési üteme lassúbb. A két kéz együttes mozgása, a test középvonalának átlépése nehézséget jelent. A finommozgást igénylő feladatokat erőtlen, pontatlan mozgáskoordinációval oldják meg.

A vizuális alkotások fejlesztésének célja:

- testséma fejlesztés
- az ábrázolókedv felkeltése, ábrázoló képesség fejlesztése
- a kéz izomerejének szabályozása
- célirányos kézmozgások kialakítása
- a különböző technikák megismertetése
- a téri tájékozódás fejlesztése

A vizuális alkotások fejlesztésének feladatai:

- érzékelés, észlelés, tapintás fejlesztése az ujjak ügyesítésével
- az ábrázolókedv felkeltése, a gyermek önkifejezésének támogatása
- pontos megfigyelésre való törekvés
- a tárgyak fixálásának megtanítása
- színek, formák, nagyság, súly osztályozása
- tárgyak tapintás útján való megkülönböztetése
- az ujjak és a kéz ügyesítése

- különböző anyagok, technikák megismertetésével, élményeik rajzzal, festéssel, mintázással való kifejezése

A vizuális alkotások fejlesztésének ideje: 20-30 perc

A vizuális alkotások fejlesztésének formája: mikrocsoportos, egyéni

A vizuális alkotások fejlesztésének tartalma:

- kézügyességet fejlesztő játékok
- fixáló gyakorlatok
- szem-kéz koordinációt fejlesztő játékok
- mintázás: homokozás, vízzel játszás, pancsolás, gyurmázás, agyagozás
- festés: kézzel, tenyérrel, ujjal, eszközökkel-dugóval, ecsettel, szivaccsal
- nyomdázás: játéknymoddával, dugóval, szivaccsal, terményekkel
- rajzolás: színes ceruzával, zsírkrétával
- papírmunkák: tépés, gyűrítés, hajtogatás

A fejlesztés várható eredménye:

- tudnak rövid ideig helyhez kötötten tevékenykedni
- kialakul háromujjas fogásuk
- szívesen ábrázolnak
- rajzukban kialakul a helyes nyomaték
- használják az ábrázolás foglalkozáson megismert eszközöket
- tudnak ritmikus sort 2 elemből kirakni
- munkájukban balról-jobbra haladnak

Egyéni fejlesztés

Az egyéni fejlesztés a gyermek speciális nevelési szükségletéhez, a képesség-struktúra egyenetlenségéhez igazodó, sérülésspecifikus fejlesztés.

Gyakorisága: naponta

Időtartama: 5-15 perc a gyermek állapotától és az adott tevékenységtől függően

Célja: hatásfokozó, erősítő, támogató, esetleg tehetséggondozó tevékenység, munkatevékenység illetve a közösségi élet nehézségeinek leküzdése. Társuló sérülésekből adódó problémák kiküszöbölése

Feladata:

- a figyelem az emlékezet fejlesztése, a nyelvi zavarok kiküszöbölése, a beszédszervek ügyesítése, a beszéd indítása
- formaészlelés, alak-háttér differenciáló képesség, a látási-hallási diszkriminációs készség fejlesztése
- a finommotoros készség fejlesztése

- a megfigyelőképesség fokozása
- analízáló, szintetizáló készség valamint a szerialitás fejlesztése
- válogatás, csoportosítása, rendezés (nagyság, szín, forma szerint) analógiás sorok kirakása, rész-egész viszony észrevétele
- az együttműködő készség, kitartás, feladattartás fejlesztése
- a modális, szeriális észlelés fejlesztése

A fejlesztés tartalma:

Mozgásfejlesztésre irányuló gyakorlatok

- testkép, testfogalom, testséma fejlesztése
- vestibuláris rendszer fejlesztése
- egyensúlyfejlesztő gyakorlatok
- téri tájékozódás fejlesztése
- a mozgás és a beszéd összekapcsolása

Beszédfejlesztő gyakorlatok

- a beszédre való figyelés fejlesztése
- a beszédszervek ügyesítése
- passzív és aktív szókincs bővítése
- verbális és nonverbális jelzések megtanítása
- a beszédmegértés segítése

A megismerő-tevékenység fejlesztését szolgáló gyakorlatok

- azonosság-különbség felismerése, összehasonlítás
- a rész-egész viszonya, érzékeltetése
- hiány felismerése, változás észrevétele
- analízáló, szintetizáló készség fejlesztése
- fő fogalom alá rendelés
- színek egyeztetése, megnevezése, osztályozása, válogatása
- ritmikus sorok kialakítása
- analógiás gondolkodás fejlesztése

Vizumotoros koordinációt fejlesztő gyakorlatok

- ujjak ügyesítése
- kézügyességet fejlesztő gyakorlatok
- fixációs gyakorlatok
- a szem-kéz koordináció fejlesztése
- az ábrázoló készség fejlesztése, helyes ceruzafogás, kellő nyomaték kialakítása
- téri orientáció, alak- háttér differenciáló készség fejlesztése

A fejlődés várható eredménye

- kialakul a megközelítőleg helyes ceruza fogásuk
- szívesen ábrázolnak
- ritmikus sort 2, 3 elemből kiraknak
- munkájukban balról-jobbra haladnak
- kialakul testsémájuk
- fejlettségi szinttől függően szavakban, egyszerű mondatokban beszélnek
- eljutnak a beszéd megértés bizonyos szintjére (szituációhoz kötötten értik a közléseket, kéréseket, utasításokat)
- tudnak rövid ideig a felnőttre figyelni

Integrált nevelés inkluzív környezetben

A sajátos nevelési igényű gyermekek csoportja a normál 8 csoportos óvoda épülete melletti külön épületben helyezkedik el. A normál csoportok szemlélete a befogadáson alapszik, ezért az eltérés nem akadály a együttnevelésnek. A gyermekek fejlettségétől függően a részleges integráció gyakorlata valósul meg.

Integrált nevelésünk alapelvei:

- a különbözőség elfogadására nevelés
- sajátos nevelési igényű gyermekekben rejlő értékek felismerése, fejlesztése
- sajátos nevelési igényű gyermekek sikerélményhez juttatása integrált neveléssel

Integrált nevelésünk célja:

- sajátos nevelési igényű gyermekeink ép társaikkal való együttnevelése
- a szociális és viselkedési normák kialakítása
- az ép gyermekek pozitív példája fejlesztően hat a sérült gyermekek magatartására, viselkedésére, mozgására, kognitív képességeire
- ép gyermekek érzékenyítése, másság elfogadtatása

Integrált nevelés feladata:

- magasabb szintű játéktevékenység (elemi szerepjáték, elemi szabályok) megtanulása
- mintakövetés, modellkövetés a különböző tevékenységekben
- együttjátás, együtt cselekvés a normál csoportos gyermekekkel

A fejlődés várható eredménye:

- az ép értelmű gyermekek megtanulják sérült társaikat elfogadni, segíteni, szeretni
- az együttnevelés fejlesztően hat a sajátos nevelési igényű gyermekek mozgására, kognitív képességeire, viselkedéseire, beszédére, érzelmi életére
- a sajátos nevelési igényű gyermekek biztosabban mozognak az ép társaik között, alkalmazkodóbbak, együttműködőbbek lesznek.

Szervezeti és időkeretek

Speciális csoportunkba a gyermekek a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján kerülnek. Csoportunk vegyes, ahol a gyermekek korcsoportba sorolását nem az életkor, hanem a fejlettségi szint határozza meg, mely az év eleji megfigyelésen és szintfelmérésen alapul.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlődésére jellemző az egyenetlen fejlődés. Önmagukhoz képest fejlődésük lehet lassúbb vagy gyorsabb ütemű, ez a fejlesztőprogram aránybeli eltolódását is szükségessé teheti.

Gyermekeink spontán tanulása is sérült, ezért a fejlesztő programok nagy részét kötött formában szervezzük.

Fejlesztő munkánkban kiemelt szerepe van az önállóságra nevelésnek, ezért ez a terület fejlesztése óvodába kerüléskor nagyobb időkeretet kap, mint az értelmi nevelés, de az arány a későbbiekben változik.

Nagy hangsúlyt fektetünk a mozgás-fejlesztésre, amely nemcsak a fejlesztő foglalkozást, hanem az udvari játékokat, sétákat, kirándulást is magába foglalja.

Tág időkeretet biztosítunk a gyermek alapvető tevékenységére a szabad játékra is.

Mivel a sérült gyermekek életében nagy jelentősége van a napi ritmusnak, ezért fontos a napirend.

A csoport napirendje:

07.00 – 8.00	Gyülekezés – szabad játék
08.00 – 8.30	Beszélgetés, reggeli torna, mosakodás
08.30 – 9.00	Tízórai
09.00 – 10.30	Irányított egyéni és kötelező foglalkozás
10.30 – 11.30	Séta, levegőzés, játék, mozgás a szabadban
11.30 – 12.00	Öltözködés, mosakodás, készülődés az ebédhez
12.00 – 13.00	Ebéd, készülődés a lefekvéshez
13.00 – 15.00	Délutáni pihenés
15.00 – 17.00	Készülődés uzsonnához, uzsonna, játék, hazabocsátás

A gyermekek fejlődési szintjének megállapítása

Csoportunkban a gyermek fejlődési szintjének megállapítása 4 hetes megfigyelés után történik. A fejlettségi szint megállapításához autista gyermekeknél Kathleen Ann Quill: Tedd-Nézd-Hallgasd-Mondd! Című könyvében szereplő felmérőlapokat használjuk, valamint az egyéb intellektuális képességzavarral rendelkező gyermekek számára a B. J. Mix – W. Sailor által kidolgozott TARC kérdőívet alkalmazzuk. Mindkét módszer segít felmérni a gyermekek:

- önellátását, szociális készség szintjét
- a finommotoros készség szintjét
- a nagymozgás készség szintjét
- a nyelv és beszéd készség szintjét
- a gondolkodás, érzékelés, észlelés készség szintjét

A mérést évente három alkalommal végezzük el és a tanév végén értékeljük.

Az összesítő pontos képet ad arról, hogy a gyermek a mérési időközök alatt mennyit fejlődött az egyes területeken a tanév során.

A csoport dokumentumai:

- Éves ütemterv
- Egyéni fejlesztési terv
- Csoportnapló

III.1.12. Képesség kibontakoztató tevékenységek,

1. speciális fejlesztő munka

Beilleszkedési zavarokkal, magatartási rendellenességekkel, tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek terápiája

Cél: Minta adással, tanácsadással, fejlesztő terápiával segíteni a nehezen kezelhető gyermekeknél felmerülő nevelési és tanulási problémák megoldását.

A fejlesztőpedagógus feladata

- A gyermek állapotának feltárása. A szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása, a megismerő funkciók fejlődési lemaradásának csökkentése.
- A figyelem tartósságának, terjedelmének növelése. A megfigyelő-képesség fejlesztése. A tanulás tartósságának biztosítása.
- A taktilis érzékelés fejlesztése, a szenzomotoros koordináció erősítése. A testkép, testfogalom kialakítása. Az egyes érzékelési területek összehangolt működésének fejlesztése.
- A vestibuláris rendszer működésének korrigálása. A téri tájékozódás és a mozgáskoordináció fejlesztése. Beszédmegértés fejlesztése, szókincsfejlesztés, egyszerű mondataalkotás.
- Ritmus - mozgás - beszéd koordinálása, hallási differenciáló képesség fejlesztése. A gondolkodási funkciók erősítése. Az időbeli tájékozódás fejlesztése.

A fejlesztésbe való bekerülés

A fejlesztő terápiában azon gyermekek vehetnek részt, akiket a szülő vagy pedagógus kérésére az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat vizsgál és a szakvélemény részképesség gyengeséget vagy magatartási zavart állapít meg.

- A fejlesztés ideje: 10 - 20 perc
- A fejlesztés formája: egyéni

A fejlesztés területei

- Mozgásfejlesztés

- Anyanyelvi fejlesztés
- Megismerő funkciók fejlesztése
- Grafopercepció fejlesztése

Mozgásfejlesztő program területei

A testtudat fejlesztése

Módszertani szempontból három részre osztjuk, mint testkép, testfogalom és testséma fejlesztés. A testkép fejlesztésének első számú segédeszköze a tükör, fejlesztő gyakorlat a tükörkép játék. A testkép kialakulásához a különböző izometriás gyakorlatokat használjuk, mint tolás, húzás, feszítés. A testkép kialakulását segítik még a relaxációs gyakorlatok is. A testfogalom kialakító gyakorlatok során tulajdonképpen a testrészek elhelyezkedését, nevét és funkcióját tanítjuk meg a gyermekeknek. Erre szolgálnak a következő gyakorlatok: festéssel, habbal stb. megjelölt testrészek, egymás testrészeinek megnevezése, felnőtt vagy baba testrészeinek megnevezése. A testséma a test gravitációhoz való alkalmazkodásának, egyensúlyának megélése. Gyakorlatai a növények, állatok mozgásának utánzása, emberi arcjátékok utánzása, emberi járásmódok utánzása.

A vesztibuláris rendszer fejlesztése

Ayris terápiával, statikus egyensúly gyakorlatokkal, dinamikus egyensúlyt fejlesztő gyakorlatokkal (Bady-roll) történik.

A két testfél mozgásának összerendezése

A páros testrészek egyidejű, egyforma mozgatása.

Négy végtag egyidejű mozgatása.

Alapmozgások koordinációjának javítása

(gurulás, kúszás, mászás, járás, futás, ugrás)

A téri tájékozódás fejlesztése

Alapvető téri irányok gyakorlása: előre, hátra stb. különböző akadálypályák.

Anyanyelvi fejlesztés

Fújási gyakorlatok. Szívás- fújás differenciálása. Orr és szájlégzés differenciálása. Légzőgyakorlatok. Artikulációs izmok ügyesítése. Ciklizálás. Hallási differenciáló képesség fejlesztése. Beszédmegértés fejlesztése, instrukciók megértése. Folyamatos beszéd fejlesztése lábbal, szólásokkal, közmondásokkal, megkezdett történetek befejezése.

Szókincsfejlesztés után mondással, analógiás sorok kirakásával dramatizálással. Passzív szókincs fejlesztés rövididejű verbális emlékezet fejlesztéssel. Aktív szókincs fejlesztés közvetlen verbális emlékezettel, valamint egyeztetéssel.

Azonos ábrák egyeztetése, azonos fogalom eltérő ábra, tárgykép - sziluettkép egyeztetése. Igék tanítása. Utasítások megértése. Egyszerű mondatalkotás. Analógiás sorozatok kirakása. Melléknevek tanítása színekkel. Mozgás, beszéd, ritmus koordinálása.

Megismerő funkciók fejlesztése

A megismerő funkciókhoz tartoznak az érzékelés, észlelés, figyelem, megfigyelő-képesség, emlékezet, gondolkodási funkciók.

A fejlesztés tartalma

- Tapintás - párosítással stb.
- Szaglás, ízlelés - különböző ízek, illatok
- Hallási differenciálás - zörejek, saját hang, instrukció követése stb.
- Látás: forma, szín egyeztetés, alak - háttér differenciálás, téri orientáció fejlesztése, irány azonosság.
- Gondolkodásfejlesztés: összehasonlítás, különbségek megfigyelése, analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése, rész - egész viszonya, hiányok pótlása, szimmetria felismerése.

A feladatsor része még a részekre bontás, részekről egész összerakása, főfogalom alá rendelés.

Grafopercepció fejlesztése

Ujjtornával, kézügyességet fejlesztő játékokkal, gyurmázással, magvak válogatásával. Ide tartoznak a fixációs gyakorlatok, valamint a szem - kéz koordinációs gyakorlatok.

A fejlődés várható eredménye

- Tudnak időben, térben tájékozódni
- Beszédük mind alakilag, mind tartalmilag eljut az életkoruknak megfelelő szintre.
- Nő a figyelem tartóssága. Pontosabb a megfigyelő-képességük.
- Mozgásuk harmonikusabb. Kialakul a helyes ceruzafogásuk. Munkájukban balról, jobbra haladnak, ritmikus sort kiraknak.

Gyógytestnevelés

Cél: Az óvodáskorú gyermekek szerzett vagy veleszületett betegség következtében kialakult egészségi állapotának javítása, mozgásuk fejlesztése. A testnevelés és a sport mozgásanyagának felhasználásával a gyermeki személyiség alakítása, testi- lelki rehabilitációja.

A gyógytestnevelő feladata

A gyógytestnevelő az óvodapedagógusok és a gyógypedagógus segítségével ismerkedjen meg a gyermekek aktuális egészségi állapotával, mozgásfejlettségével. Balesetmentes körülményeket teremtsen a mozgásfejlesztéshez. A sokféle változatos mozgástevékenységgel biztosítsa a gyermekek számára az önálló mozgástapasztalatok szervezését, képesség és készség fejlesztését, ezáltal javítsa a betegség következtében kialakult egészségi állapotot, járuljon hozzá a gyermekek rehabilitációjához. Prevenciós gyakorlatok végzettségével akadályozza meg az egészségi állapot romlását.

A gyógytestnevelésre járó gyermekek jellemzői

A gyógytestnevelésre utalt gyermekek szomatikus egészségi állapota eltér a többi gyermekétől. Különbségek mutatkoznak morfológiai és funkcionális vonatkozásban is. Testformájuk, testi felépítésük, külső megjelenésük más, mint egészséges társaiké: Down-szindróma, alkohol szindróma stb.

Mozgásukban, cselekvésükben egészséges társaikhoz viszonyítva bizonyos mértékig korlátozottak: szívbetegség, labilis egyensúlyérzék stb. Gyakran előfordul, hogy a fogyatékos gyermekek túl mozgékonyak, mozgásuk összerendezetlen. Vannak közöttük, akik éppen ellenkezőleg viselkednek, félénkek, csak nehezen vehetők rá a mozgásra. A mozgásfejlesztésen túl a pszichés kiegyensúlyozottság kialakítása is szükséges számukra.

A gyógytestnevelés feladata

- A születés előtti, illetve a fejlődési rendellenességekből eredő elváltozások, deformitások, betegségek javítása.
- A testi képességek, erő, állóképesség fejlesztése úgy, hogy a gyakorlatokat fokozatosan nehezítjük.
- A mozgáskészség fejlesztése közben kiemelt jelentőségű az ismert vagy tájékozottság szintje. Fontos, hogy a gyermekeknek pontos ismerete legyen a helyes mozgásról.
- A mozgásjártasságok, mozgáskészségek kialakításával a mozgásműveltség fejlesztése.
- Az érdekes, játékos gyakorlatokkal a gyermekek mozgásigényének felkeltése, kielégítése.

A gyógytestnevelés mozgásanyaga

Játék	Előkészítő gyakorlatok	Fő gyakorlatok	Kontraindikált mozgások
Egyszerű mozgásos játékok, helykeresők átfutások, futójátékok, versengések. Minden foglalkozáson lehetőség az önálló eszközválasztásra, szabad játékra, a mozgásos önkifejezésre. Lehetőség van sokféle eszközzel, azok használatával megismerkedni pl. roller, gördeszka, füles labda, trambulín stb.	Játékos utánzó gimnasztikai gyakorlatok, melyek az izmokra kifejtett hatása alapján lehetnek: • mobilizáló gyakorlatok • nyújtóhatású gyakorlatok • erősítőhatású gyakorlatok Többféle kézi szerrel is végezhetőek: karika, babzsák, szalag, labda, párna, Badyroll-henger stb. A légzési gyakorlatok a gimnasztikai mozgással összekötött speciális gyakorlatok. A relaxációs gyakorlatok az izomtónus és a pszichés feszültségi állapot csökkentését segítik.	I. Torna vonatkozású főgyakorlatok <i>Természetes támaszgyakorlatok:</i> kúszás, csúszás, mászás, egyensúlyozás. Talajon és torna-szereken is végezhetőek. Pl.: pad, zsámoly, mászás. <i>Talajtorna gyakorlatok:</i> gurulás a test hossz tengelye körül kézben fogott eszközzel vagy eszköz nélkül szőnyegen. <i>Függőgyakorlatok:</i> mászások bordásfalon, Tini-kondin felfelé-lefelé, balra-jobbra II. Atlétikai vonatkozású főgyakorlatok <i>Futások:</i> rövid ideig, játékos formában. Közbeiktatott pihenőkkel. <i>Ugrások</i> <i>Dobások:</i> hajítás kis-labdával, babzsákkal távolba és függőleges vagy vízszintes célba. Léglabdával végezhető gyakorlatok a gurítás, feldobás- elkapás, átadás, labdavezetés	A túlságosan magas tornaszereken végzett mozgás. Guruló-átfordulás előre, a tarkóállás és gurulóátfordulás hátra előgyakorlatai. További gyakorlatok egyénre szabottak lehetnek pl. lajhármászás. Tilos mozgások. Káros mozgások

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermekek szívesen beállnak tornázni, a kapott utasításokat igyekeznek végrehajtani, együttműködők.
- Egészségi állapotuk nem romlik, hosszabb ideig is képesek mozogni.
- A nagymozgásokat, egyensúly gyakorlatokat bátran, változott körülmények között is elvégzik.
- A megismert játékokat felnőtt irányításával eljátsszák.
- Sokféle tornaszert ismernek, azokat önállóan használják.
- Szeretnek labdázni, többféleképpen használják: dobják, pattogatják, céloznak vele.

2. Képesség kibontakoztató, tehetségfejlesztő munka

A gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve Tehetségfejlesztő foglalkozásokat is szervezünk, ahol az egy-egy részterületen kiemelkedően tehetséges gyermekeket is továbbfejleszthetjük. A tehetségfejlesztő foglalkozások vezetéséhez az óvodapedagógusok megfelelő képesítéssel rendelkeznek.

Gyermektorna – úszás – Cél: A gyermekek edzettebbé, ellenállóbbá, egészségesebbé váljanak. A mozgás örömeinek biztosítása. Testi képességek erő-, ügyesség-, gyorsaság-, állóképesség fejlesztése. Térben való tájékozódás, finommotorika fejlesztése. Az úszással a gyermekek egészségi, edzettségi állapotának javítása, a tartási rendellenességek kialakulásának megelőzése. Sportversenyeken való részvétellel a versenyszellem megérettetése.

Népi- gyermektánc – Cél: A népi gyermekjátékdalok, a nemzeti mozgáskincs alapjainak megismertetése, amely a személyiség sokoldalú fejlesztését szolgálja. Az óvodás gyermekek személyiségfejlesztése - énekes - táncos játékokkal, daltanulással, gyakorlással, és ismétléssel az értelmi képességek kibontakoztatása.

A mozgáskultúra és a táncokultúra fejlődését elősegítő legfontosabb célunk a gyermekek életkorának megfelelő művészi értékű anyag felhasználásával a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a ritmusérzék fejlesztése, harmonikus mozgásuk elősegítése. Előadásukkal színesítsék az óvodai ünnepségeket.

Kézműves műhely – Cél: Tehetséges, érdeklődő nagycsoportos korú, jó kezűgyességű, fantáziadús, alkotószellemű gyermekek vizuális alkotótevékenységének, esztétikai érzékének fejlesztése. A gyermekek fantáziájának, kreatív gondolkodás módjának intenzívebb kibontakoztatása. Ismerkedjenek meg a népi kismesterségek technikáival, a csuhézással, vesszőfonással, agyagozással, és a batikolással. Rajzversenyeken való részvétellel juttassuk sikerélményhez a gyerekeket.

Idegen nyelv – Cél: Játékos tevékenységek közben az anyanyelvi neveléshez hasonló módon, az idegen nyelv alapjainak elsajátítása, a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével.

A korai nyelvtanulás pozitív hatással van a gyermekek nyelvi kompetenciáira, növeli önbizalmukat, jótékony hatással van a beszélőszervek ügyesítésére.

Furulyázás – Cél: Kiemelkedő zenei képességű és jó hallású nagycsoportos korú gyermekek ismerjék meg a fúvóhangszerek megszólaltatását. Barátkozzanak meg a furulyával, egy oktávon belül kis terjedelmű dalok utánzásos elsajátítása, a zenei műveltségük fejlesztése. Gyermekjátékdalok, műzenei szemelvények: művészi igényű megkomponált gyermekdalok megtanulása, furulyázása. Önálló és csoportos előadásukkal az ünnepségeket hangulatosabbá teszik.

Zeneovi – Cél: Kiemelkedő zenei képességű, jó hallású nagycsoportos korú gyermekek zenei képesség-, készségfejlesztése. (Ritmus, tempóérzék, egyenletes löktetés, belső hallás, zenei emlékezetük fejlesztése.) Zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk formálása.

Hittan – Cél: Az emberi kapcsolatokban a szeretet, a bizalom, a türelem, igazságosság, szelídség, a szolgálat megismertetése a gyermekekkel. Részvétel érdeklődő óvodásaink köréből. Szeretetteljes légkörben hallgassanak bibliai történeteket, irodalmi és zenei művekkel hitük erősítése, bővítése, érzelmi biztonságuk fokozása. Ismerkedjenek meg az egyházi ünnepek jelentőségével, tartalmával.



III.2. ARANYKÖRTE TAGINTÉZMÉNY

**EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD, KÖRNYEZTI NEVELÉS,
KÖRNYEZETVÉDELMI PEDAGÓGIAI
PROGRAMJA**



**Az óvoda neve: BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA
ARANYKÖRTE TAGINTÉZMÉNY**

**Címe: 4400 Nyíregyháza
Körte utca 39.**

**Tel./fax : 42/512-929
E-mail: aranykorteovoda@gmail.com**



III.2.1. Helyzetelemzés

Az óvoda bemutatása

Intézményünk Nyíregyháza, Körte u. 39.sz. alatt a városközpont, közművelődési intézmények és a Bem József Általános Iskola szomszédságában található.

Ebben a "kultúrközegeben" (művelődési ház, színház, könyvtár, múzeum) szerzett élmények gazdagabbá teszik óvodásaink érzélemvilágát, tapasztalatait, ismereteit. Pozitívan hatnak az esztétikai, az etikai és szociális képességeik fejlődésére. Közvetlen környezetünk kedvezően segíti komplex nevelési programunk – „Egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelem” - megvalósítását, amely nevelő, fejlesztő munkánk, sajátos arculatunk meghatározója.

Az óvoda 1980-ban kezdte meg működését. 2001.-ben kapta az Aranykörte Óvoda, 2011.-től racionalizálás eredményeként a Búzaszem Nyugati Óvoda Aranykörte Tagintézmény nevet. Nyolc csoportunk elnevezésük szerint: Méhecske, Özike, Mókus, Delfin, Pillangó, Pingvin, Cica, Panda Maci.

Óvodánk befogadó, gyermekközpontú intézmény, ahol színvonalas pedagógiai tevékenység, szeretetteljes gondoskodás által érvényesülnek a gyermeki jogok. Programunk alapján kiemelt és átfogó szerepet kap az egészséges életvitelre nevelés, a környezetvédelem, környezettudatos magatartás megalapozása.

A csoportszobák változatos szín és formavilágukkal kellemes komfortérzetet biztosítanak a gyermekek, felnőttek számára. Elegendő tér áll rendelkezésre a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítéséhez. Környezetünket változatos növényvilág jellemzi. A belső-külső környezet egyaránt biztosítja a gyermekek harmonikus fejlődéséhez szükséges feltételeket, óvodásaink jól érzik magukat.

Szülői igény alapján, homogén és vegyes csoportok egyaránt működnek.

A személyi erőforrásunk az óvodapedagógusaink plusz képesítései /hozzájárul a tehetséggondozáshoz képességbeli hátrányok csökkentéséhez, a gyermekek egyéni adottságaihoz mért szakszerű, nevelő fejlesztő tevékenységhez.

Óvodánkra jellemző sajátos vonások

Komplex egészségfejlesztés, környezetvédelemre nevelés, környezettudatos gondolkodás, környezetbarát magatartás formálása. Az „Örökös Zöld Óvoda” cím kritériumának való megfelelés. Zöld tartalmak megjelenítése, a fenntarthatóság pedagógiájának megvalósítása.

Környezetvédelem jeles napjairól való megemlékezés.

Népi kultúránk, nemzeti hagyományaink ápolása, hagyományörző népszokások megtartása.

A témahetek alapján természetes környezetben szervezett játékos megfigyelések, tapasztalatszerzések évszakonként visszatérő kirándulások, túrák, változatos szabadidős programok.

A csoportok nevelőmunkájába, az óvodai életbe természetes módon épül be a drámapedagógia, néphagyományörzés, tehetséggondozás /furulyaoktatás, zenés ritmikus torna, angol nyelvtanulás / és a fejlesztő – hátrány csökkentő tevékenység.

„Add a kezed és megmutatom a világot!”

Óvodánk mottója azt tükrözi, hogy olyan jellegű élményeket és tapasztalatokat biztosítunk, melyek lehetővé teszik gyermekeink számára a közeli és távolabbi környezetünk megismerését. Ezáltal tanulják meg szeretni és tisztelni a természetet, váljanak fogékonnyá a körülöttünk levő élő és élettelen környezet szépségének meglátására és védelmére. Nevelőmunkánk, programunk eredményessége érdekében számítunk a partnereinkkel, fenntartónkkal, szülőkkel, társintézményekkel, környezetvédő szakemberekkel való szoros együttműködésre, kölcsönös segítségnyújtásra

Személyi feltételek

Nevelőtestületünk 16 fő óvodapedagógusból áll.

Szakmailag jól felkészült, gyermekszerető, nagyfokú hivatástudat, a program és a minőségi munkavégzés, a fenntartható életre nevelés, és a jó gyakorlat iránti elkötelezettség jellemzi.

A pedagógiai munkát a gondozási feladatok ellátását 8 fő szakképzett dajka segíti. Elvárásunknak megfelelően példaértékű kommunikációval, viselkedéssel és szerető gondoskodással segítik a gyermekek személyiségéhez igazodó szükségletek kielégítését. Dolgozóink száma 2 fő technikai személlyel bővül: egy pedagógiai asszisztenssel - aki az adminisztrációs feladatokat is ellátja és egy karbantartó aki gondoskodik a külső környezet rendben tartásáról is. Időnként közcélú foglalkoztatottak segítenek a takarítási feladatok elvégzésében. A szakmai innovációs munkát évente két munkaközösség fogja össze, amely a fejlesztendő területeken történő munkavégzés színvonalának, hatékonyságának növelése érdekében jön létre. Az általuk szervezett képzések, gyakorlati bemutatók, feltáró, elemző munkák hozzájárulnak a szakmai fejlődésünkhöz, pedagógiai programunk a sajátos intézményi arculatunk fejlődéséhez.

Nevelési háttér

A családok szociokulturális háttere nagyon heterogén. A szülők iskolázottsága, életmódja, lakáskörülményei, jövedelemszintje nagy eltéréseket mutat. Minden csoportban jelen vannak a legszegényebb és a kiemelkedően jómódban élő családok gyermekei is. A családokat más – más életcél, beállítottság, munkamegosztás, életmód, hagyomány és szabadidős tevékenység jellemzi. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 5% körüli. Megfelelő módszerek megválasztásával törekszünk a családokkal való szoros támogató együttműködésre, a jó partnerkapcsolat kialakítására.

Az utóbbi években egyre nagyobb számban jelennek meg a migráns szülők gyermekei, (ukrán, román, kínai) akik a kezdeti nyelvi nehézségek leküzdése után sikeresen illeszkednek be az óvodai közösségbe.

A családok többsége együttműködő, jó partnerként segítik nevelőmunkánkat, minden segítséget és támogatást megadva a jobb működéséhez, együttneveléshez.

Tárgyi feltételrendszer

Óvodánk épülete célkitűzéseinknek megfelelően kellemes, egészséges és biztonságos környezetet, feltételeket biztosít a gyermekek fejlődéséhez.

A csoportszobák száma nyolc melynek alapterülete egyenként 57 m².

Tágas aulánk alkalmas különböző óvodai rendezvények lebonyolítására. A szervezett

egészségfejlesztő mozgásos tevékenységeket is itt tartjuk.

Csoportszobák tágasak, világosak, kellemes komfortérzetet nyújtanak. A berendezési tárgyai a fektetők kivételével megfelelnek az óvodáskorú gyermekek testméretének, elhelyezésük célszerű. Arra törekszünk, hogy a gyermekek nyugodtan tevékenykedhessenek a nap bármely szakában úgy, hogy egymást ne zavarják, szükségleteiket önállóan is kielégíthessék. A változatos tevékenységekhez / vizuális neveléshez, szabadjátékhoz, bábozás dramatizálás./a feltételek biztosítottak. Környezetnevelési feladataink megvalósítását évszaknak megfelelően kialakított természetsarok segíti.

Két csoporthoz egy öltöző és egy mosdóhelyiség tartozik. A gyermekek szükségleteinek megfelelően jól segítik a higiénés szokások rögzítését. Az öltözőszekrények korszerűek, esztétikusak, a gyermekek ruházata egyénenként külön tárolható, segíti az öltözködési szokások alakulását. Az óvoda egyéb helyiségei (öltözők, nevelői-szoba, irodák, szertárak) is megfelelnek a munkatársak igényeinek, elvárásainak, melyek teret adnak a nyugodt munkavégzéshez.

A program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételek adottak, karbantartásukra, és folyamatos bővítésükre azonban szükség van. Ezt elsősorban költségvetésből, egyéb bevételi forrásainkból, pályázati és szponzori támogatásból tudjuk biztosítani.

Tárgyi felszereltségünk fejlesztése érdekében mindent megteszünk a modern, esztétikus külső és belső környezet biztosításáért, szem előtt tartva partnereink legfontosabb elvárásait.

III.2.2. Nevelőmunkánkról

- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.
- A gyermek a legfőbb érték, akit elfogadás, tisztelet, szeretetteljes minőségi nevelés, állandó értékrend, és bizalom övezen.
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek mindenkifelett álló érdekeinek figyelembevételével, az egyenlő hozzáférés, integrált nevelés lehetőségének biztosítása érvényesüljön.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél speciális felkészültségű szakemberek segítségét igényeljük.
- A gyermekek változó, testi – lelki - szociális szükségleteinek kielégítése, és érzelmi biztonságának megteremtése.
- A szocializáció minél teljesebb kibontakoztatása a családi neveléssel együtt.
- Befogadó szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, törekszünk, erősítve óvodánk hátrányt csökkentő szerepét.
- A gyermekek sokoldalú harmonikus fejlődését, képességfejlesztését, a jogaik tiszteletben tartásával, az egyedi személyiségükre alapozva, az érési ütemük és szükségleteik figyelembevételével biztosítjuk.
- Előítéletektől mentességre, a különbözőségekre elfogadására nevelünk.
- A játékot a tevékenységek sorában elsődleges, kiemelt, semmi mással nem pótolható alaptevékenységnek tekintjük.
- A gyermeki személyiség és a kulcskompetenciák fejlesztésében kiemelt szerepet kap a beszélő környezet, anyanyelv és a kommunikáció.

- Természetes környezetben közös élményeken alapuló a játékos tanulás, tapasztalatszerzés lehetőségeinek kihasználása.
- Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés erősítése állandó értékrend, szokás és szabályrendszer alapján. A közösség formálása az egyén személyiségének tiszteletben tartásával, alakításával.
- Természeti értékeink cselekvő védelme közösségi felelősségvállalás, környezettudatos magatartásminták követése, fenntarthatóságra nevelés.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek a „jó gyakorlat” megőrzésére törekvés.
- Különleges védelem, a biztonságérzet feltételeinek megteremtése a gyerekek és az intézményben dolgozók számára.

Alapvető céljaink

- Óvodásaink (3-7 éves gyermekek) életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával személyiségük teljes kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése, kiemelkedő képességeik fejlesztése, tehetséggondozás.
- A gyermekek sikeres iskolai átmenetéhez, beilleszkedéséhez szükséges képességek, belső pszichikus feltételek kialakítása.
- Kiemelt figyelmet igénylő /sajátos nevelési igényű, HH, HHH /gyermekek integrálása, fejlesztése, esélyteremtést támogató gyakorlat, speciális szakemberek segítségével.
- Az anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztés magasabb szintű megvalósítása játékokban, tevékenységekben megvalósuló tanulásban a program által nyújtott szituációkban.
- A gyermekek egészséges életvitel iránti igényének és környezettudatos magatartásának megalapozása, elkötelezettség és a fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése.
- Nemzeti értékeink megismerése által, nemzeti identitástudatuk megalapozása, a keresztény kulturális értékek megbecsülése, ápolása. Kedvező érzelmi, erkölcsi, közösségi hatás alapján, a különbözőségek elfogadására nevelés, a személyiség szocializációjának megalapozása a családdal együtt.

Programunk sajátosságából adódó nevelési céljaink:

- Játékos, kiegyensúlyozott, a világra nyitott, környezetével harmonikus egyensúlyban élő, humánus értékrendű, alkotóképességű, környezetbarát gyerekek nevelése.
- Olyan tárgyi, környezeti kultúra kialakítása, amely segíti a gyermekek egészséges életvitelének, környezettudatos gondolkodásának, magatartásának megalapozását az „Örökös Zöld Óvoda” cím kritériumai alapján.
- Népi hagyományörzés, a drámapedagógia sajátos nevelő hatásának érvényesítése egy-egy csoportban.

Gyermekkép

- Minden gyermekek egyformán magas színvonalú szeretetteljes nevelésben részesül. Egyedi személyiségként, szellemileg, erkölcsileg, biológiailag, szociálisan, önmaga lehetőségeihez mérten, harmonikusan fejlődik.

- Képességeinek kibontakoztatása során, meglévő hátrányai csökkennek.
- Nyitott az őt körülvevő világ ingereinek, értékeinek, befogadására egyéni adottságaihoz mérten. Sokszínű érzelmi kapcsolat, élmény fűzi a természethez.
- Őszinte, érzékeny – elfogadja az emberek különbözőségét, segítő, biztató szándékú.
- Egyéni képességei, lehetőségei birtokában felelősséget érez társai iránt, egészséges önbizalommal rendelkezik.
- Felnőtt példa, pozitív nevelő hatás alapján az egészséges életmód környezettudatos magatartás szokásainak betartására törekszik.
- Megismerési, alkotási vágyát, kíváncsiságát, játékos tevékenységek során aktívan kielégíti.
- Érti a családot, a szülőföld szeretetének fontosságát.
- Korához mérten érdeklődik és tiszteletben tartja a nemzeti, népi hagyományainkhoz, jeles napjainkhoz fűződő szokásokat.

Óvodakép

- Befogadó, érzelmek gazdag légkörben a gyermekek és felnőttek egyaránt jól érzik magukat. Szeretetteljes gondoskodás, különleges védelem által természetes módon alakul biztonságérzetük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek érdekében együttműködünk a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- Támogató – differenciáló pedagógiai tevékenységrendszerünk a játék, tanulás, állandó értékrend, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő hatásokra teremti meg a gyermeki szükségletek kielégítésének feltételeit, lehetőségeit, a képességeik kibontakoztatását.
- Tárgyi feltételrendszerünk folyamatos minőségi szintű fejlesztése biztosítja a legmegfelelőbb környezetnek. óvó- védő- személyiségfejlesztő funkció kiteljesedésének, a teljes körű egészségfejlesztésnek, környezetbarát szokások megalapozásának.
- A gyermekek az óvodába lépéstől az iskolai közösségbe való beilleszkedésig - érési sajátosságaiknak megfelelően úgy nevelkednek, hogy képességbeli hátrányaik csökkennek, megteremtődnek bennük a következő életszakasz belső pszichikus feltételei.

Kiemelt figyelmet kap nevelőmunkánkban:

- A gyermekek jogainak, esélyegyenlőségének biztosítása, a különbözőségek elfogadására nevelés.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, társadalmi integrálása.
- Nyelvi kultúra ápolása, a mindennapos népi mondókázás, verselés, a játékos, sokszínű tevékenységeken keresztül, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel.
- Az egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelem, az értékek mentén történő tanulás, az önmegvalósítást segítő nevelői hatás, a környezettudatos szemlélet magatartás formálása, fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése

Az óvoda szellemiségére jellemző

- Inkluzív pedagógia, játékos cselekvéses tapasztalatszerzés, a közös élményekre, tevékenységekre épülő, szenzitív módszerek alkalmazása.

- Stabil szokásrendszer szolgálja a gyermekek önálló, alkotó, egészséges, környezettudatos életvitelének megalapozását, az erkölcsi tulajdonságok, értékrendünknek megfelelő közösségi magatartás kialakulását.
- A családdal való kapcsolatunkra a partneri együttműködés, a kompetenciák tiszteletben tartása, intervenciós gyakorlat érvényesül.
- Kapcsolatrendszerünk széleskörű, a célkitűzéseink, nevelési programunk eredményes megvalósítását szolgálja.

Pedagóguskép

- Programunk olyan pedagógust kíván, aki biztosítja minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, a gyermeki jogok érvényesítését, szükségleteik kielégítését, az inkluzív és differenciáló pedagógia által.
- Nem ad helyet semmiféle előítéletnek, szociális érzékenység, a különbözőségek elfogadásának képessége, szakmai elhivatottság jellemez.
- Elkötelezett a pedagógiai programunkban megfogalmazott küldetés, értékrend, minőségi munkavégzés iránt, személyes példát mutat azok betartásában, képes a szakmai megújulásra.
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, tehetséggondozásra a hátrányok csökkentésére való törekvés jellemez, különös tekintettel a kiemelt figyelmet - különleges bánásmódot igénylő gyermekekre.
- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- Képes tevékenységközpontú, élmény-gazdag, ösztönző környezetet, állandó értékrendet, érzelmi biztonságot, nyugodt derűs légkört teremteni a gyermekek számára.
- Biztosítja a folyamatos képességfejlesztést az alkotóképesség kibontakoztatását.
- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt.
- Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait. Értékközvetítő tevékenysége tudatos.
- Pedagógiai munkája során az intézmény programjának megfelelően tervez: éves tevékenységi tervet, félévente nevelési tervet, hetente a témahétnek megfelelő tevékenységekre bontott fejlesztési tervet készít.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- Kiemelt figyelmet fordít a egészségfejlesztésre, a környezetvédelemi nevelésre, kötelességének érzi, és minden lehetséges erőfeszítést megtesz a gyermek testi lelki, szociális egészségének megóvása a veszélyhelyzetek elhárítása, az előírások betartása érdekében
- Az alkalmazott pedagógiai módszerekkel a kompetenciafejlesztést támogatja. A gyermekek hibáit, tévesztéseit mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.

- Személyiségét szakmai, lélektani, természetvédelmi ismeretekben való jártasság, módszertani kultúra jellemez.
- Élő kapcsolatot tud kialakítani közvetlen partnereinkkel – elsősorban a szülőkkel – egyéni megbízatásai alapján közvetett partnereinkkel.
- Az intézmény érdekében önként vállalja a feladatokat, megbízatásokat, a kreatív - alkotójellegű munkát, amelyben egyenrangú motiváció az egyénisége és az intézmény szükséglete.
- Emberi kapcsolataiban, beszédstílusában, megnyilvánulásaiban mint a gyermek, szülő és munkatársai számára. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.
- A családokkal való együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot.
- Jellemző rá a pedagógiai optimizmus, a fejlődőképesség igénye.
- Használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.
- Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek. A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal.
- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről,
- Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában. Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA - ciklus.
- A gondozás folyamatában is nevel, - együttműködve munkatársaival, segítve a gyermeki önállóságra nevelést.
- Eredményesen segíti a gyermekek iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges képességek, belső pszichikus feltételek megalapozását, a sikeres átmenetet.

Szülőkép

- Programunk olyan szülőt kíván, aki támogató partner és azonosulni tud nevelési programunk tartalmával, gyermekközpontú szemlélettel rendelkezik, minden döntésében a gyermek érdekeit helyezi előtérbe.
- Nyitott az óvoda felé, az óvodai és családi élet összhangjának megteremtésével, őszinte bizalomra épülő, együttműködő kapcsolatot képes kialakítani a csoportban dolgozó óvónőkkel, tiszteletben tartja az óvoda dolgozóinak kompetenciáját a szülők különbözőségét.

III.2.3. Az egészséges életmód alakítása – környezetvédelem

Célunk:

- A gyermekek testi-lelki-szociális szükségleteinek kielégítése, rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységek által egészségük védelme, óvása, edzése.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, biztonságos, stressz mentes környezet megteremtése, és megőrzése.
- Az egészséges életvitel a környezet megóvására irányuló szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Az óvoda pszichikai sérüléseket megelőző és hátrányt csökkentő szerepének erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Egészségmegőrzést biztosító, balesetmentes, esztétikus, környezet állandó értékrend megteremtése, mely biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését, teljes testi – lelki – szociális jólétét.
- Az egészségmegőrzéshez és környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó alapvető szokások, szabályok kialakításával, segítse elő, hogy azok értékként beépüljenek a gyermekek személyiségébe.
- A gyermekekkel ismertesse meg a tilos és elvárható magatartásformákat, testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat és rögzítse azokat a csoportnaplóban.
- Tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést a teljes körű egészségfejlesztés, a veszélyhelyzetek elhárítása érdekében a szülők bevonásával, felvilágosító programok szervezésével.
- A gyermekek egyéni és sajátos szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése a nap folyamán.
A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása, állandó értékrend

- Az elmúlt években olyan egészséges, biztonságos, esztétikus és nyugtató hatású környezet kialakításán fáradoztunk, mely jó alapot ad nevelőmunkánkhoz.
- Minden csoportnak saját udvarrésze van, de kialakításra került egy 150 m²-es ütéscsillapító burkolattal ellátott tornapálya és egy 100 m² füves terület, ahol a gyerekek különböző sportjátékokat, mozgásos tevékenységeket végezhetnek.
- Az egészségügyi előírásoknak megfelelően arra törekszünk, hogy a játszóterület mindig tiszta, rendezett legyen. Váljon alkalmassá változatos játékra, különféle munkajellegű tevékenységekre, a gyermekek balesetmentes mozgásigényének kielégítésére. A gyerekek egyéni képességeik függvényében tevékenyen részt vesznek környezetük rendbetartásában.
- Az óvoda belső terét a nevelési, fejlesztési feladatok, a gyermeki igények figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan alakítják. Elsősorban természetes alapanyagú, környezetbarát termékekkel díszítünk. A csoportszobák alkalmasak a szabad játékra, a változatos tevékenységek végzésére, az étkezésre és pihenésre. Az óvoda világítása, fűtése, a mosdóhelyiségek felszereltsége korszerű, energiatakarékos. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató készüléket helyezünk el. Erős napsütés esetén a csoportszobákat sötétítőfüggönnyel védjük. A gyermekek által használt helyiségekben vizuális jelek segítik a szokások elmélyítését.

A gyermekek gondozása, testi – lelki - szociális szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az egészség megőrzése, a szokások kialakítása szempontjából fontosnak tartjuk a testközelséget, a pszichés és szociális harmónia megteremtését, a gyermeki szükségletek kielégítését, komfortérzetük biztosítását.

A helyes életritmust fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a család bevonásával próbáljuk eredményesen kialakítani. A gyermek óvodába lépésekor anamnézist készítünk, mely tájékoztatást ad a gyermek mozgás és beszédfejlődéséről, a nevelési háttéréről, az egyéni sajátosságokról, az aktuális fejlettségéről. További képességbeli fejlődésüket a „Fejlődési Naplóban” rögzítjük. Kiemelt figyelmet fordítunk a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre: sajátos nevelési igényű, hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetűekre.

A gyermekekben az egészséges életmód iránti igényt a tevékenységek ritmikusságával, az ok-okozati összefüggések feltárásával, testi szükségleteik kielégítésével alakítjuk ki – folyamatos életszervezésben. A várakozás nélküli napirend által életvitelüket családiasabbá, oldottabbá tesszük, megteremtjük a gondozó – nevelőmunka pszichés feltételeit. Az óvodapedagógus és gyermek közötti emocionális alapközeg, természetes testközelség, látens-rögzítő kapcsolat, elősegíti a szokások eredményes kialakítását. Az egy csoportban dolgozó felnőttek személyes példaadással, egységes elvárások és követelmények alapján sajátítatják el a tevékenységek mozzanatait.

Személyre szabott tervezéssel a gyermek egyéni és sajátos igényeinek figyelembevételével törekszünk a szokások elsajátítására, rögzítésére. Az óvodapedagógus tapintatot, elfogadást közvetítve, differenciált pedagógiai eljárásokkal törekszik arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket, sajátítsák el a fogásmódokat, eszközhasználatot, a tevékenységek optimális sorrendjét. Váljon igényükké a jól ápoltság, a társak iránti udvariasság, segítőkészség.

A testápolás szokásainak, az eszközök rendszeres használatának elsajátíttatását az egyéni bánásmód, az otthonról hozott szükséglet kielégítési módok megerősítésével, pontosításával, kiegészítésével végezzük.

A praktikus öltözködés és a gyermekek fokozatos önállóságra szoktatása érdekében igyekszünk megnyerni a szülőket. A szülőkre hatva hangsúlyozzuk az időjárásnak megfelelő réteges öltözködést.

A gyermekek fejlődésének érdekében, igényük szerint nagy figyelmet fordítunk a korszerű táplálkozásra, az étkezési ritmus, a kulturált étkezés szokásainak kialakítására, erősítésére. Előnyben részesítjük a vitaminban gazdag zöldségeket, gyümölcsöket, gondot fordítunk főzelékekre, a tejtermékekre, az alacsony cukor, só és zsírtartalmú ételekre, italokra, magas rosttartalmú kenyérfélék fogyasztására, és a reform ételek megszerettetésére. A gyermekek által hozott zöldségekből, gyümölcsökből közösen készítünk gyümölcsleveket, salátákat, „játékos figurákat”. Étél kóstolóval, „Egészségsgiget” kialakításával, receptek közreadásával szeretettjük meg az ízeket a családok körében.

Az étkezési szokásoknál a folyamatosság rendszerével élünk. (különösen a tízórai és uzsonna esetén). Vallási, valamint egyéb okból (más nemzetiség, vegetáriánus) az eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait tiszteletben tartjuk. A különféle táplálékallergiás gyermekek megfelelő étkeztetését a konyha dolgozói biztosítják. A gyermekek

szükségleteinek megfelelően egész nap biztosítjuk a folyadékot. (gyógytea, gyümölcs tea, gyümölcslé)

A gondozási szokásokat az azonos elvek betartása érdekében összehangoljuk a családdal. A gyermekek biológiai és fiziológiai szükségleteinek kielégítéséhez, a bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használatához – olyan feltételeket biztosítunk, hogy a tevékenységeket fokozatosan, önállóan végezhessek.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme óvodai életünknek. A gyermekek mindennapi mozgásigényét változatos udvari játékokkal, frissítő tornával, szabadidős programokkal, hosszabb-rövidebb sétákkal, túrákkal igyekszünk kielégíteni.

A nyugodt pihenéshez szükséges feltételeket – elalvás előtti szellőztetéssel, meséléssel, dúdolással, bensőséges kapcsolattal – biztosítjuk. A gyermekeknél az eltérő alvásigényeket figyelembe vesszük. Megengedjük, hogy a hozzájuk érzelmileg közelálló tárgyakat, játékokat bevigyék az ágyba, így a kevésbé fáradékony gyerekek is nyugalomban töltik a pihenés idejét.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

A gyermekek egészséges életmódját, rendszeres egészségfejlesztő mozgás, mozgásos játékok mellett edzési lehetőségekkel biztosítjuk. Minden időszakban sokat tartózkodunk a friss levegőn, futkározhatnak, szabadon mozoghatnak. Télen is sokat játszhatnak, sportolhatnak a szabadban, közösen csúszkálunk, szánkóznak. Nyáron a víz edző hatását kihasználva zuhanyoznak, pancsolnak.

A helytelen testtartást, különféle rendellenességek kialakulását játékos preventív mozgással, próbáljuk megelőzni. A speciális gyakorlatokat beépítjük a mindennapi frissítő és irányított mozgásos tevékenységek anyagába.

A tartáshibák, gerinc deformitások megelőzése céljából a légzés, állás, ülés, járás, futás helyes technikájának elsajátíttatására törekszünk. Kóros rendellenesség esetén kérjük a szülőt, forduljon szakorvoshoz.

Az óvodában megbetegedett gyerekekkel megkülönböztetett gondoskodással bánunk, mindaddig elkülönítjük egészséges társaiktól, míg a szüleik meg nem érkeznek. A gyermekek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés érdekében önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük őket, megismertetjük velük a tilos és elvárható magatartásformákat. Amennyiben mégis baleset, vagy egyéb rosszullét történik intézkedünk, hogy a beteg gyermek időben kapjon orvosi ellátást.

A fertőzések terjedését fokozott odafigyeléssel, szellőztetéssel, a személyes holmik használatával, a higiéniai szokások fokozottabb betartásával igyekszünk megakadályozni. Fontosnak tartjuk a szülők tájékoztatását felvilágosító előadásokkal, figyelemfelkeltő, az egészségvédelemre ösztönző felhívásokkal.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A testápolási teendőket a szokásokat szükségleteiknek megfelelően, önállóan, felszólítás nélkül végzik. Készség szintjén kiszolgálják magukat, ismerik az eszközök rendeltetészerű használatát.
- Esztétikusan terítenek, étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Tevékenységüket – egyéni képességeikhez mérten – meg tudják fogalmazni.
- Teljesen önállóan öltözködnek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik,

- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a szekrényükbe helyezik.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Aktívan részt vesznek annak alakításában.
- Érzékelik a természetben végezhető sportok, túrák, edzések jótékony hatását szervezetük fejlődésére, egészségük megőrzésére.
- Megismerik saját igényeiknek, képességeiknek korlátait. Mozgásuk, viselkedésük, testi, szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani tudják. Fejlődnek személyiségvonásaik, (önfegyelem, kitartás, tolerancia) testi – lelki - szociális képességeik, erkölcsi ítélőkészségük.
- Az egészség, mint érték, beépül a személyiségükbe.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermekek egészséges fejlődéséhez, az egészség-kulturális ismeretek átadásához szükséges biztonságos környezeti, tárgyi feltételek megteremtése.
- A gyermekek érzelmeire hatva gondolkodásbeli változások elérése.
- A család bevonásával az egészséges bioritmus, életritmus kialakítása, az óvodai - családi élet és elvárások összhangjának megteremtése.
- Az egészség kulturális értékeinek szokássá formálása az egésznapos tevékenységek során a védőnők, orvosok, gondozónők bevonásával, tudatos, pontos szóbeli megerősítéssel, következetességgel, gyakorlással, számonkéréssel.
- A szociokulturálisan hátrányos környezetből érkező gyermekek „feltérképezése”, mentális és testi egészségének kiemelt védelme, szakemberek segítségével.
- Az egészséges, korszerű táplálkozás szokásainak kialakítása az óvodán belül, a speciális étkezést igénylő gyermekek ellátása..

Egészségfejlesztő programunk az éves munkatervben rögzítjük.

Célja:

- Az egészséges életmód népszerűsítése életvezetési szemlélet formálása, környezettudatos gondolkodásmód erősítése a család /gyermekek, szülők / körében.
- A rendezvényeken való részvétellel a tájékoztatás formáinak eszközeinek bővítése, a családdal való kapcsolat mélyítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A teljes körű egészségfejlesztés érdekében a gyermekek életkori és egyéni
- sajátosságait figyelembe vevő preventív programok, felvilágosító munka tervezése, szervezése a családok körében.
- A programok szervezéséhez szükség szerint segítség igénylése az egészségügyi a gyermekvédelmi szolgálattól, és más speciális szakemberektől.
- A tájékoztatás lehetőségeinek kihasználása /hirdetmények, szóróanyagok/

Várható eredmény:

Természetes módon válik szorosabbá, hatékonyabbá a kapcsolatunk a családokkal. Az egészséges életmódot, mozgást, környezetvédelmet népszerűsítő programok révén formálódik életvezetési szemléletük. Jobban megismerhetik az óvodánk életét, közben tapasztalat szerezhetnek a családok egymás szokásairól is. /ételek készítése módja, recept csere, szabadidő eltöltése, gyermeknevelés /.

III.2.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél:

- Lelki egészségvédelem érvényesítése, a gyermek erkölcsi érzelmeinek, szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának alakítása, önkifejezésének biztosítása.
- A szocializáció fejlődésének támogatása, közös élményeken alapuló tevékenységekkel, az erkölcsi tulajdonságok, az érzelmi, akarati élet formálása, a szokás – szabályrendszer megalapozása.
- A gyermek személyiségfejlesztése, szociális kompetenciájának, társas kapcsolati képességének támogatása, a pozitív pszichológia eredményeire épített élménypedagógia módszereinek alkalmazásával.
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, a szűkebb és tágabb környezet megismertetésével a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldről és a családhoz való kötődés megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi, befogadó légkör megteremtése a beszoktatástól az iskolába lépésig.
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, alkotó tevékenységre ösztönző hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése.
- A szocializáció fejlődését elősegítő magatartásformák, erkölcsi normák alakítása.
- A gyermekek szociális képességeinek erősítése, erkölcsi, érzelmi, értékorientált nevelésének támogatása a Boldogságóra programmal.
- Inkluzív szemlélettel, pozitív attitűddel neveljük a gyermekeket az emberek különbözőségének elfogadtatására, megértésére.
- A sajátos nevelési igényű, és a lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben élő gyermekek számára egyenlő esélyteremtés, hátránycsökkentés. Együttműködés az ágazati jogszabályban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek fejlődésének, kreativitásának a támogatása.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek, készségek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntéshozatalának támogatása.
- A környezettudatos viselkedés és a környezetvédő magatartásformák alakítása, az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés. A természeti és társadalmi környezet

állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása.

- A gyermeki magatartásban megnyilvánuló egyszerű idegrendszeri és pszichés zavarok felismerése, kompenzálása, szükség esetén szakemberekkel való együttműködés.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése beszoktatástól az óvodáskor végéig

Családias meghitt közegben, érzelem gazdag légkörben alakítjuk a gyermekekben a kötődési igényt és erősítjük a szociális biztonságérzetét – felnőttekkel, társaival való kapcsolatában.

Óvodánk külső és belső környezetének kialakításakor arra törekszünk, hogy a gyermekeket és a szülőket már az óvodába lépés pillanatában pozitív benyomások ériék. Az óvodánk aulája az évszakoknak, ünnepeknek megfelelő dekorációval, üde színfoltját jelenti óvodánkban. Igény szerint lehetőséget adunk arra, hogy a szülő és a gyerek együtt ismerkedjen az óvodával. Minden csoportnak külön is meg van a maga szimbóluma, hangulata, amely sajátos légkört biztosít és segíti a befogadást a közösségi összetartozást.

A szülők betekintheznek az óvodánk szokásrendjébe, belső életébe, ezzel könnyebbé tesszük az új környezet elfogadását. Megismerkedünk a családban kialakult szokásaikkal, magukkal hozhatják kedvenc tárgyaikat, játékaikat. A befogadás ideje alatt a szülőkkel együtt próbáljuk megteremteni a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. A nehezen beilleszkedő gyermekeket személyiségük igényeit figyelembe véve mondókával, dallal, ölbeli játékkal, bábbal nyugtatjuk meg. Az óvodába lépés napjától kezdve játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit. Pihenéskor különös figyelmet fordítunk a személyes kapcsolatra (simogatás, betakargatás, mesélés).

Az érzelem gazdag légkör mellett a társas kapcsolatok kialakulásában kiemelt szerepet tulajdonítunk a játéknak, az élményalapú változatos közös tevékenységeknek.

A gyermek - gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

A gyermek pozitív kapcsolatai csak úgy alakulnak, ha jól érzi magát a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt és gyermekközössége. Az óvodapedagógus társa és irányítója a gyerekeknek. Feltétel nélküli szeretettel, megfelelő modellként korlátokat szabva – tapasztaláson alapuló jó szokások kialakításával érünk el eredményt a társas együttélés terén. A korlátokat úgy állítjuk, hogy az adott közösség meg tudja felelni az elvárásoknak. A csoport elé állított feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük – egyéni sajátosságaik figyelembevételével. A szülőkkel bizalmas kapcsolat kialakítására törekszünk, így megismerhetjük a gyerekek sajátos jellemzőit, melyek segítik egyénre szabott nevelésüket, szükségleteik kielégítését.

A felnőtt mint modell, fontos szerepet játszik abban, hogy gyermekek elfogadják eltérő képességű vagy színű társaik különbözőségét és baráti kapcsolatok alakuljanak. A nevelői példának ezen a téren is meghatározó szerepe van, hisz a gyermekek önkéntelenül átveszik a felnőtt viselkedésmódját, mozdulatait, beszédstílusát. Ezáltal olyan erkölcsi tulajdonságok alakulnak ki bennük, mint az együttérzés, segítőkészség, szeretet, elfogadás, tisztelet, kölcsönös figyelem.

A gyermek egészséges énképének kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógus szociális visszajelzéseinek a gyermek teljesítményéről, a közösségben elfoglalt helyéről. Árnyalt, differenciált értékeléssel, a gyermeki tevékenység, közösség előtti pozitív megerősítésével elősegít önállóságának, önfegyelmének, önkifejező törekvéseinek kedvező alakulását, kommunikációs készségének fejlődését. Mondanivalóját kísérő testbeszédével egyértelműen fogalmazza meg a közösségi élet szabályait. Bátorít minden gyermeket, hogy belső elégedettségének teljesebbé válásával erősödjön pozitív énképe, örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjon be a közös tevékenységekbe, fejlődjön kitartása, feladattudata. A gyermekekben a közös tevékenységek, az óvodai programok, séták, kirándulások során átélt élmények, olyan erkölcsi tulajdonságok fejlődését segítik, mint a lelkiismeretesség, segítőkészség, őszinteség, igazmondás, figyelmesség, önzetlenség. Fejleszti erkölcsi ítélőképességüket, akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.

A kapcsolatok erősítése érdekében minden gyermeknek biztosítjuk a személyes percek, ahol lehetőség nyílik a saját és mások érzéseinek meghallgatására, elfogadására.

A nehezen szocializálható, kiemelt figyelmet és speciális fejlesztést igénylő gyermekeket differenciáló pedagógia alapján, fejlesztő foglalkozások segítségével próbáljuk hatékonyan kezelni. A fejlődésben tartósan akadályoztatott, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében – a szülővel együttműködve – szakember segítségével oldjuk meg a problémát.

Módszereink: pedagógiai célzatú játékok, megbízatások, szerep,- és szabályjátékok a humor, a művészeti nevelés adta lehetőségek kihasználása.

Idegrendszeri, érzelmi és pszichés téren sérült gyermekek felismerése:

Célunk: a viselkedési problémák korrekciója szülők és szakember segítségével.

Az óvodapedagógus feladata:

A vegetatív idegrendszeri sérülések, pszichomotorikus rendellenességek okainak felismerése, megfelelő eljárásokkal való csökkentése, korrigálása szakember segítségével.

Mindazon stressz-tényező kiszűrése, melyek az idegrendszer kimerüléséhez vezetnek és a gyermeknél kedvezőtlen közérzetet okoznak.

Empátiás készséggel segítse elő a gyermek egészséges énképének, önértékelésének alakulását. Megfelelő felkészültség birtokában váljon alkalmassá a mentálhigiénés nevelési feladatok ellátására, a prevencióra.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, ragaszkodnak társaikhoz és a felnőttekhez, elfogadják társaik különbözőségét. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Megjelennek viselkedésükben az erkölcsi értékrend szerinti viselkedési formák, s annak betartására gyakran társaikat is figyelmeztetik.
- Konfliktushelyzetben törekednek a mindkét fél számára elfogadható megoldásra, szükség esetén kérik a felnőtt segítségét.
- Az érzelmi alapokon létrejövő beszéd és kommunikációs készségük fejlettsége révén

képessé válnak mélyebb, tartósabb kapcsolatokra.

- Szeretik, és koruknak megfelelően védik a természetet, megbecsülik és tiszteletben tartják az élővilágot, szívesen ápolják a növényeket.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Az énkép,- önismeret,- önértékelés fejlődése révén képessé válnak az önálló helyzetmegoldásokra, önérvényesítésük a társas kapcsolatban elfogadható módon történik.
- Képesek egymáshoz alkalmazkodni, toleránsan, felelősen viselkedni egyéni képességeikhez mérten
- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, melyek a hiányosságaik.
- Megalapozódnak azok a szociális, értelmi, érzelmi, erkölcsi képességek, pszichikus funkciók, melyek biztosítják a sikeres iskolai átmenetet, beilleszkedést.

A fejlődés várható eredményéből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermek óvodába lépésétől kezdve nagy hangsúlyt fektetünk a szeretetteljes, nyugodt, élmény gazdag óvodai életre a gyermekek biztonságérzetének kialakítására.
- A közös kirándulások, jeles napok, ünnepek és hagyományok megünneplésével fokozzuk a gyermekek és felnőttek egymáshoz való tartozását.
- A felnőtt példamutató magatartása segítségével a gyermekek különbözőségének elfogadása.

III.2.5. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél

- Képessé tenni a gyermeket arra, hogy érzékszerveik útján az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetet tapasztalati úton megismerje. Különböző élethelyzetekben való gyakorlás, ismereteinek rendszerezése értelmi nevelés, képzelet, kreativitás, alkotóképesség fejlesztése
- Beszélő környezet megteremtésével, helyes mintaadással anyanyelvi és kommunikációs készségük fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata:

- A kultúra átadás hatásrendszerében, ösztönző környezet biztosításával a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, valamennyi értelmi képesség/képzelet, kreativitás /fejlesztése.
- A gyermekek intellektuális képességeinek fejlesztésében építünk érzelmeikre, kíváncsiságukra, érdeklődésükre, a játékosagra, figyelembe véve egyéni és életkori sajátosságait.
- A gyermekek saját személyükről, környezetükről alkotott, szerzett ismereteit tegyük realisabbá, pontosabbá, rendszerezettebbé, játékos tapasztalatszerzés, mozgás, cselekvés,

eltérő környezetben végzett gyakorlás, a visszakapcsolás fázisai során.

- Tudatosan használjuk ki a spontán és irányított tanulásban a tevékenységi formák közti koncentrációt, a transzferhatást, a gyermekek megismerő képességeinek kibontakoztatására.
- Természetes élettérben, játékos tanulás során a tapasztalatszerzés komplex módját érvényesítve a megfelelő érzékszervek aktivizálásával alakítsuk ki a pszichikus funkciókat.

Beszélő környezettel helyes mintaadással és szabály közvetítéssel, a verbális és nonverbális képességek tudatos fejlesztésével a kommunikáció különböző formáinak megalapozása.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés tartalmi megvalósítása

A gyerekek kíváncsiságára, érzelmeire, érdeklődésére, megismerési vágyára épülő tapasztalatszerzésekkel tesszük lehetővé, hogy egyre több ismeretet szerezzenek az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetről. A környezet élményekkel telített befogadása, megismerése segíti őket, hogy jól tájékozódjanak, biztonsággal mozogjanak életterükben. Az ismeretszerzés során minél több megerősítést kapnak a gyermekek, annál inkább elősegítjük képességeik kibontakoztatását. Az elsajátítandó ismereteket, műveltségtartalmakat témahetekre bontottuk le. A tevékenységi formák keretein belül a játékos tanulás, differenciált fejlesztés folyamatában bővülnek a gyermekek ismeretei, melyek pontosabbá, rendszerezettebbé válnak. A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek, a környezetben gyűjtött tapasztalatok élményszerű átélése, újrendezése során érdekes problémahelyzetekkel találkozhatnak. A problémák megoldása segíti az egyszerű gondolkodási műveletek kibontakozását, logikus gondolkodásuk, problémamegoldó képességük, kreativitásuk fejlődését. A testileg, lelkileg, szociálisan harmonikusan fejlődő gyermekekben az óvodáskor végére kialakítjuk azokat a képességeket, melyek további életvitelükhöz, az iskolába lépéshez szükségesek (szándékos figyelem, bevésés, felidézés, megőrzés, elemi és problémamegoldó gondolkodás).

Fontos, hogy egyéni adottságaikhoz mértén megtanuljanak érthetően és folyamatosan kommunikálni, rendelkezzenek azokkal a szokásokkal, magatartási formákkal, elemi és mennyiségi ismeretekkel, amelyek a természeti környezet megbecsüléséhez, megóvásához, a végbemenő változások megértéséhez szükségesek. Szem előtt tartjuk, hogy a gyermekek mindig teljesíthető feladatot, megbízatást kapjanak. Megtanítjuk kérdezni, hibát felismerni, javítani.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Könnyen motiválhatók az ismeretszerzésre, a cselekvő közreműködésre, a szóbeli aktivitásra.
- Gondolkodásuk érzelmi vezéreltségét egyre erőteljesebben felváltja a belső motiváltság alapuló ismeretszerzés igénye.
- Szándékos figyelmük fokozódik, egyre tartósabb. Érzékelésük, észlelésük pontosabbá, emlékezetük megbízhatóbbá válik.
- Érzékenyek, fogékonyak a környezet értékei, problémái iránt, képesek egyszerű probléma

szituációkat megoldani.

- Rendelkeznek az iskolába lépéshez, a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciókkal, képességekkel (figyelemösszpontosításra való képesség, reprodukív emlékezet, gazdag képzelet, problémamegoldó gondolkodás, kommunikációs készség)
- A gyermekeknek sokirányú ismeretük van (egyéni sajátosságaikhoz mérten) amit különböző élethelyzetekben jól tudnak alkalmazni.
- Mondanivalójukat helyesen és folyamatosan, mások számára is érthetően, tudják megfogalmazni. Végig tudja hallgatni, megérti mások beszédét.
- A globális szemlélet mellett képessé válnak a jelenségek egyes részeinek észrevételére is.

A fejlődés várható eredménye és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A spontán és szervezett módon gyűjtött élményeket valósághű észlelés útján feldolgozza a gyermek az objektív világ megismerése érdekében.
- A figyelemösszpontosítás idejének növelése, a megosztásának tudatossága összhangban működik a problémamegoldó gondolkodás fejlődésével.
- Tartós emlékezete által képesség válik a megszerzett ismeretek felszínre hozására és alkalmazása. A cselekvő,- a szemléletes képszerű gondolkodás, az ok-okozati összefüggéseket feltáró fogalmi gondolkodás irányába fejlődik.
- Megteremtődnek a kisiskolás korba való átlépés belső pszichikus feltételei a gyermekekben.

III.2.6. Az óvodai élet tevékenységi formái nevelési rendszerünkben

III.2.6.1. Játék

Cél:

- A gyermekek szabad képzettársításának elősegítése, elemi pszichikus szükségleteinek kielégítésével érzelemvilágának gazdagítása, testi – lelki- szociális egészségének védelme, fejlesztése, egyéni ötleteinek, vágyainak teljesítése.
- Tartalmas, elmélyült, élményeken alapuló, tevékenységeken keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása. Szociális, társas viselkedésének formálása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó feltételek megteremtése a folyamatos, szabad játékhoz.
- A gyermekek játékválasztásának, aktivitásának, szabad képzettársításának tiszteletben tartása.
- A játék tanulási stratégiákhoz inger – gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, környezet kialakítása.
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően azt maguk is szabadon átrendezhessék.

- A szűkebb és tágabb környezetben szerzett tapasztalatok, élmények, ismeretek feldolgozásának, újbóli átélésének biztosítása a szabad játékban.
- Tudatosan alakított feltételekkel, együttjátszással a individualizált játékgyakorlás, biztosítása, játéktechnikák elsajátíttatása.
- A gyermekek kommunikációs és kooperatív készségeinek fejlesztése.
- A játék, mint a gyermeki megismerés, fejlesztés és terápia eszközként való alkalmazása.
- A természetes anyagok állandó biztosításával, segítségadással, a gyermekek barkácsoló kedvének felkeltése, kreativitásuk, alkotó készségük kibontakoztatása.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

A játékhoz nyugodt és alkotó kedvű légkört teremtünk, ahol a gyermek játékigényének megfelelően, szabadon választhat és dönthet. Olyan szokásokat, szabályok alakítunk ki, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra válását. A kreatív légkör biztosítja a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. Folyamatos napirendünk jól biztosítja, hogy a gyerekek minél hosszabban, megszakítás nélkül tudjanak elmélyülni, kreatív módon szabad játékot játszani, a csoportszobában, udvaron egyaránt, legyen lehetőségük a játék nyugodt befejezésére.

A gyermekek játszóhelyeinek biztosításánál figyelembe vesszük az adott korcsoport gyermekeinek játékszükségletét, a szabad játék feltételeit. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat hozunk létre, amit később a gyermekek is átalakíthatnak kreativitásuknak, játékigényüknek megfelelően. a játékszituációnak megfelelően

Az óvodaudvar környezete változatos tevékenységeket biztosít a gyerekek mozgásigényének, szerepjátékának kielégítésére.

A kisebb gyermekek szinte egész nap játszanak, egyedül, egymás mellett, esetleg kisebb csoportokban. A nagyobbak már összeszokott csoportokat alakítanak ki, képesek a szerepek elosztására, együttműködésre, a szabályok betartására, a játéktéma tartalmi gazdagítására.

A játék eszközök a játék komplex feltételrendszere, sokszínűsége, variálhatósága miatt fontos, hogy gyermeki érdeklődést felkeltő, igényes, jó minőségű, esztétikus, variálható és fejlesztő hatású legyen. Az eszközválasztékban biztosítjuk a természetes anyagokat is (termények, termések, kövek stb.) melyek alkotásra, kreativitásra serkentik a gyermekeket. Az óvodapedagógusok a gyermekek játékigényének a témáknak megfelelően bővítik a játéktárat, elsősorban a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal. Másodsorban értelem, képességfejlesztő és konstrukciós játékokkal, amit a gyermekek egyénileg vagy kisebb csoportokban játszanak.

A gyerekek szabadon választják meg, hogy melyik játékkal kívánnak játszani, és kit választanak társul maguknak a játékban. A játékok elrakását rugalmasan kezeljük, azokat a játékszereket, melyek közvetlenül nem akadályozzák a más jellegű tevékenységeket (pl. étkezés) nem szükséges elrakni, azt folytathatják., igyekszünk hosszabb ideig megőrizni.

A játékok tartalmát élményekkel, a gyermekek környezetében szerzett tapasztalatokkal gazdagítjuk. Ezért kapnak kiemelt szerepet a séták, kirándulások, óvodai ünnepélyek, szabadidős programok. Biztosítjuk a lehetőségét annak, hogy a gyermekek újra és újra átélhessék a családban, óvodában, a természeti és társadalmi környezetben szerzett élményeiket, tapasztalatokat. A gyermek kapcsolatát a természettel, a környezettel játék által erősíthetjük.

Játékfajták, és azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva.

A gyakorlójáték során lehetőséget adunk, hogy önállóan próbálkozzanak a játékeszközök rendezgetésével földön, asztalon és az udvaron, hogy alkalmuk legyen újabb ötletek kitalálására. A finommozgások elemeit az összerakható, szétszedhető játékok segítségével gyakorolják. Eközben fejlődnek érzékszerveik, (látás, hallás, tapintás) készségei, összefüggéseket fedeznek fel, technikai ismereteket szereznek.

Az építő, alkotó játék során a gyermeknek lehetőséget adunk arra, hogy különböző játékszerekből, elemekből, anyagokból összerakhassanak, létrehozhassanak valamit. Játék közben átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitásuk, értelmi képességük, együttműködésük. A legkisebbeknél is megjelenik a szimbolikus szerepjáték, amikor valamilyen szerepet magukra vállalnak. Megteremtjük azokat a lehetőségeket, amelyekben kijátszhatják pozitív és negatív élményeiket. A gyerekek játékát figyelemmel kísérve, a szituációtól függően az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű elmélyült, gyermeki játék kibontakozását. Szükség és igény szerint támogató serkentő, ösztönző magatartással indirekt módon érjük el.

Az egyszerű mesék megjelenítésében az óvodapedagógus modellt ad dramatizálással bábozással egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben minél több kelléket alkalmazunk a képzeletbeli képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy ők maguk is felelevenítsék a látottakat, de alkalmat adunk bábok készítésére, a kedvenc bábok mozgatásának gyakorlására is, ahol maga a mozgás jelent vizuális élményt a gyerekeknek. A bábozás, dramatizálás és dramatikus játékok számtalan lehetőséget biztosítanak a gyermekek beszédfejlesztésére, a nonverbális jelzések (mimika, gesztus) gyakorlására. Az anyanyelvi játékok (hangutánzó, fonémahallás fejlesztő, légzéstechnikát segítő, szinonimakereső játékok) segítik az artikuláció, szókincs, kifejezőképesség fejlesztését.

Minden életkorban jelen van a szabályjáték. A kicsiknél fontos, hogy egyszerű szabályhoz kötött, elsősorban mozgásos játékokat játszunk. A nagyobbak játékában megjelennek a több szabályt magukba foglaló értelemfejlesztő és társasjátékok (kártya, dominó, memória, logikai stb.). Arra ösztönözzük őket, hogy maguk is alkossanak szabályjátékokat, legyenek a játékok vezetői. A szabályjátékok gyakorlása közben helyes magatartási formákat sajátíttatunk el, (akarat, türelem, kitartás stb.) közben fejlesztjük közösségi érzésüket, feladattudatukat. Az óvodapedagógusok kezdeményezésére a gyermekek szívesen kapcsolódnak be énekes és mozgásos szabályjátékokba. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek szabadon választ a felkínált szerepek, játékhelyzetek, társak között. Az óvodapedagógus az együttjátszás során megteremt a játékhoz szükséges feltételeket, a gyermekekkel közösen alakítja a szabályokat.

A játék elgondolásukhoz a hiányzó eszközöket barkácsolással pótolhatják, amihez egész éven át folyamatosan gyűjtjük a terméseket és a természetes anyagokat. (gesztenye, makk, csuhé, csutka, kóró, szalma, kagylók, kavicsok stb.) Kezdetben a mi segítségünkkel, később egyéni ötleteiket megvalósítva önállóan dolgoznak a gyerekek. Az általuk készített eszközök a szerepjátszó – bábozó tevékenység természetes eszközeivé válnak.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Élményeiket, tapasztalataikat, képesek a játékaikban kitartóan, egyre pontosabb cselekvéssel átélni, újra játszani.
- Kedvelik a bonyolultabb szabály és alkotó, konstrukciós játékokat. kooperatívan együttműködnek, betartják a szabályokat.
- A játék során olyan tulajdonságok, személyiségjegyek, magatartásformák alakulnak ki, amelyek a későbbiekben (iskolába való beilleszkedésükhöz) meghatározóak lesznek.
- Önállóan kezdeményezik a barkácsolást az általuk gyűjtött természetes anyagok felhasználásával, amit beépítenek más játéktémába is.
- Igényükké válik a társakkal való tartós együttműködés, kommunikáció, melyben megjelennek a közösség által kialakított erkölcsi, viselkedési normák.
- Szívesen játszanak átváltozós játékot, báboznak, dramatizálnak az általuk készített eszközökkel.

A fejlődés várható eredménye és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermekek számára a játék során biztosított az a játékosztönző inspiráló környezet, élmény melynek hatására, önállóan döntenek el, mivel, kivel és hogyan szeretnének játszani. Kialakul az önfeledt játék.
- Élménynyújtás hatására olyan játékhelyzeteket képesek létrehozni, amelyben önállóan, kreatív módon választják ki a szükséges eszközöket és osztják ki a szerepeket egymás között. A megkezdett játéktémát képesek napokon keresztül folytatni társaikkal.
- Az óvodában szerzett közös élmények hatására, az óvodapedagógus motiválása alapján alkalmassá válnak hagyományörző játékok felelevenítésére, azok beépítésére szerepjátékukba.
- Évszaknak megfelelő futó,- fogó,- szabályjátékok szervezésével lehetőséget biztosítunk a szabadban történő változatos mozgásra.

III.2.6.2. Tevékenységben megvalósuló tanulás

Cél:

- A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, a mikro és makro környezetében szerzett tapasztalatok bővítése, rendezése, képességeik fejlesztése.
- Tanulást támogató környezet megteremtése, differenciált pedagógiai eljárások biztosítása, az ismeretszerzés iránti igény megalapozása (különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre).

Az óvodapedagógus feladata:

Teremtse meg a tanulást támogató környezetet, a természetes élethelyzetben való játékos tanulás lehetőségét a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira építve.

Használja ki az aktuális helyzeteket a gyermeki szükségletek alkalmait, (testi, lelki, szociális) az értékes, társadalmilag elfogadott normák megalapozására.

Élménynyújtás által motiválja a gyermekeket, hogy örömmel vegyenek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.

Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalási lehetőségének biztosítása.

Szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.

Spontán, játékos gyakorlati probléma megoldásra ösztönző helyzetek kihasználása.

A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.

Alkalmazzon olyan módszereket, teremtsen olyan érdekes helyzeteket, amelyek az addig nem érdeklődő gyermekeket is elvezetik a megismerés élményéhez.

Tartsa tiszteletben a gyermek önkéntességét, a tervszerű, fejlesztő folyamatokban az az esélyegyenlőség, hátrány csökkentés érvényesülését.

Kérdéseivel, magyarázatával irányítsa a tárgy, jelenség, szituáció tanulmányozását, megfigyelését. A dolgok, jelenségek legfeltűnőbb közös jegyeinek felismerésében segítse a gyermekeket.

A témahetek anyagának feldolgozása során használja fel egy-egy gyermek különösen széleskörű tájékozottságát. Ismeret – jártasság – készség hármas egységével a fokozatosság, aktivitás elvének betartásával biztosítsa a tehetséggondozást.

Biztosítson elegendő időt, lehetőséget a cselekvéses tapasztalatszerzésre, a gyermekek egyéni élményeinek, tapasztalatainak elmondására..

Személyre szabottan, differenciált feladatadással, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének képességeinek kibontakozását.

Nevelésünkben a tapasztalatok, az ismeretek, a tanulás tartalma a közvetlen környezetből származnak, így ennek megfelelően választjuk ki az alkalmas helyszínt. A tanulás az egész nap folyamán adódó spontán és játékos helyzetek kihasználása során valósul meg. Az alkotó életvitel előhívása céljából olyan élethelyzeteket, lehetőségeket teremtünk, amelyben a tanulás szükségleteként lép fel a gyermekben. Teret biztosítunk a kompetencia megéléséhez – önmaga elégítse ki szükségleteit, önálló felfedezéssel, alkotással, próbálkozással. Elképzelései szerint választhat a felkínált lehetőségekből. Az utánozható, vonzó minta, a motivált állapot ébrentartása, a gyermek érdeklődésének kielégítése segíti a készségek, képességek fejlődését, az értékek beépülését a személyiségükbe. (intellektuális, esztétikai, erkölcsi, érzelmi és szociális)

A tanulás tartalma, módszerei:

A külső világ megismerésében a gyermek és a természet kapcsolatát helyezzük a tevékenység középpontjába. A komplexitás megvalósítása a témahetek gazdag tartalma, a benne rejlő műveltségtartalmak, az átélt érzelmek, élmények biztosítják a cselekvéses tapasztalatszerzést, a kommunikáció fejlődését, az értékek megalapozását. A tanulás alapja a játék, emlékképek, mely akkor vésődnek be mélyen, ha a benyomásokat, tapasztalatokat, cselekvéseket,

felfedezéseket, megismeréseket élmények kísérik. A gyermeki érzékelés, észlelés, megfigyelés fejlesztésére különös gonddal ügyelünk, mert erre tudjuk építeni az emlékezet, képzelet és a gondolkodás fejlesztését. Mivel a játékot tekintjük a legfőbb ismeretszerzési lehetőségnek, ezért elsősorban a játszás élményéhez próbáljuk hozzájuttatni a gyermeket. Játék által alakítjuk ki azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi értékeket is, melyek ebben az életkorban kívánatosak. A hatékony tanulás érdekében stabil szokás és szabályrendszer alakítunk ki, mert csak nyugodt, zavartalan légkörben lehet eredményes munkát végezni.

A szabadon választott játék rengeteg információhalmazt tartalmaz, melyből a gyermek mindig azt az egységet választja ki, melyikre az adott játék során szüksége van. A többszöri ismételtetések hatására az ismeretek szinte spontán beépülnek a meglévő rendszerbe, felidézhetőek és felhasználhatóak lesznek azonos, hasonló és később eltérő szituációkban is.

A spontán módon kialakult játékok mellett szükség van a kezdeményezett és irányított fejlesztő játékokra is. A kötetlenség a legalkalmasabb foglalkoztatási forma, mely az óvónő részéről nevelői céltudatosságot, tervszerűséget, és biztos gyermeklélektani ismereteket követel. A mikro-csoportos tevékenységek időpontjának megválasztása nagy körültekintést igényel, a kezdeményezés nem zavarhatja a szabad játékot.

A tudatosan és tervszerűen irányított differenciált tevékenység lehetőséget ad az egyéni bánásmódra, a gyermek fejlődési ütemének figyelembevételére. Az alkotó életvitel légkörében minden gyermek szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykedhet, átélve a keresés, felfedezés, ráismerés érzését. Arra törekszünk, hogy a tanulási folyamatban minden gyermek személyre szabott pozitív megerősítést kapjon, mely fokozza teljesítményét, énképének erősödését.

Arra törekszünk, hogy a nagyobb gyermekek fogadják el a feltételeit, - a szándékos figyelem, a kitartás, önfegyelm, csoporthelyzet, feladattartás, türelem fejlődéséhez – amely az iskolába lépéshez szükséges pszichikus feltétel.

A folyamatos és alkalmi megfigyelések kapcsán sok cselekvéses tapasztalás, sokoldalú érzékelés biztosításával érzük el, hogy később kialakuljon a belső motiváltságon alapuló ismeretszerzést.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek eljutnak a pontos, valóság-hű észleléséhez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek.
- Képesek lesznek a figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra.
- Megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel. A környezet mennyiség, formai, színbeli eltéréseivel, matematikai fogalmakkal.
- A kapott feladatokat megértik, igyekeznek azt képességeikhez mértén elfogadni és teljesíteni.
- A kompetenciák fejlődése által alkotó életvezetésük megalapozódik.
- Elsajátítják az egészséges, környezettudatos magatartást egyéni képességeikhez mértén.
- Szókincsük képessé teszi őket arra, hogy gondolataikat folyamatos beszéd által másokkal megértessék.
- Szövegvisztaadásuk megbízható, egyszerű cselekvéseket megneveznek.

- Testi-lelki- szociális képességeik belső pszichikus feltételek alkalmassá teszi őket az iskolába való átlépésre, beilleszkedésre.
- Kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik, melynek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A témahetek és a gyerekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével közelíti meg az óvodapedagógus az elsajátítandó műveltség tartalmakat.
- A gyermekek számára szervezett ismeretszerzés során biztosított a motiváló, nyugodt, egészséges környezet, eszközrendszer.
- Cselekvéses tanulási folyamat során biztosított a megismerési képességek fejlődése (sokoldalú észlelés, megfigyelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodási műveletek: rész-egész viszonya, analízis, szintézis, absztrakció, általánosítás).
- Változatos motivációval, jól megválasztott eljárásokkal, eszközökkel, új tevékenység, dolog, tárgy többoldalú bemutatásával biztosítjuk az újdonság varázsát és az érzelmi feltöltődést.
- Olyan tevékenységi rendszereket biztosítunk, mely alkalmat adnak a tapasztalatok megbeszélésére, magatartási és viselkedési formák újraélésére megerősítésére, a kooperációra, társadalmilag fontos értékek (érzelmi, szociális, esztétikai, erkölcsi) megalapozására, elfogadtatására a gyermekekkel.

Külső világ tevékeny megismerése - környezetvédelem

A tevékenység célja:

- A szűkebb és tágabb környezet felfedezése, megismerése, megóvása.
- Élményalapú tapasztalatok által pozitív érzelmi viszony kialakítása a gyermekekben, a természeti és társadalmi környezet, a szülőföld értékeinek, hagyományainak megbecsülése, megőrzése iránt.
- Célrányos, komplex tervező-szervező munkával érjük el, hogy a természetben végzett játékos tevékenységek, jeles napok, kirándulások minden gyermek számára a természet szeretetéből fakadó élményt jelentsenek.
- A fenntartható fejlődés érdekében környezettudatos magatartásformálás, olyan személyiségvonások, kialakítása, melyek a szülőföldhöz kötődést, a környezet és a társadalom harmonikus együttélését segítik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével teremtsünk kedvező feltételeket, megfelelő szervezeti formát a megfigyelésekhez, a környezet felfedezéséhez, megszerettetéséhez, a biztonságos életvitel alakításához.
- Óvónői modell, pozitív megerősítések során a fenntartható fejlődés érdekében alakítsuk ki a gyermekben a környezettudatos szokásokat, magatartásformákat, a problémaérzékenységet, az értékfeltáró és negatívumokat megszüntető szemléletmódot.

- Az élménypedagógia módszerének alkalmazásával tegyük lehetővé szűkebb és tágabb környezetünk természeti értékeinek, növény és állatvilágának, földrajzi adottságainak, az ott élő emberek kultúrájának megismerését.
 - A természet csodálatos-rejtelmes világának feltárásakor teremtsük beszélőhelyzet a gyermekek kommunikációs készségfejlődésének, alapozzuk meg nyelvi kultúrájukat.
 - A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségei,- alaki,- nagyságbeli,- tér és síkbeli szemléletének alakítása.
 - A környezettudatos viselkedéshez szükséges készségek, személyiségvonások kialakítása, a szelektív hulladékgyűjtés fontosságának megismerése.
 - Gyermekeink tudatos környezet,- természetvédő magatartásra nevelése, melynek során már óvodáskorban megtanulják, miként lehet harmóniában élni a természettel.
 - Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A környezetvédelmi jeles napok élményszerű, tartalmas megszervezése – a szülők aktív részvételével – szemléletformálás, a gyermekek érzélemvilágának gazdagítása.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

- A gyermekek fejlesztése többnyire mikro csoportos formában kötetlen jelleggel valósul meg, közvetlen tapasztalat,- és élményszerző udvari megfigyelések, séták, kirándulások alkalmával.
- Hetente egy természeti,- ember,- tárgyi,- környezeti téma megfigyelését tervezzük.
A legkisebbekkel az óvoda udvarán, valamint közvetlen környezetében - parkokban - végzünk megfigyeléseket. A 4-5 éves gyerekekkel félnapos kirándulásokat szervezünk városunk olyan látnivalókban gazdag helyszíneire, mint Sóstó, Bújtosi-tavak, Sóstói-erdő. A 6-7 éves gyermekekkel évente 2-3 egész napos kirándulást szervezünk tágabb környezetünkbe, melynek során megyénk nevezetességeivel, a falusi környezettel, Zempléni hegyek természeti szépségeivel ismerkednek meg. Környezetnevelési feladatainkat évszakonként témahetekben dolgozzuk fel, mely igazodik a gyermekek életkori sajátosságaihoz.
- A feladatok eredményes megvalósítása érdekében a környezettel való kapcsolatunkban fontosnak tartjuk annak a szemléletnek a kialakítását, hogy a "virágok az élőhelyükön a legszebbek, az állatok a természetes környezetükben érzik jól magukat." A gyermekek számára olyan feltételeket, esztétikus, harmóniát sugárzó környezetet igyekszünk teremteni, mely érzelmileg is motiválja őket a szokások betartására, szűkebb és tágabb környezetük felfedezésére, megismerésére. Rácsodálkozhatnak a természet jelenségeire, az ember alkotta értékekre, ezáltal képességeikhez mértén maguk is "alkotói" és védelmezői lesznek környezetüknek. Az "együtt fedezzük fel" elv, a játékosság, jó hangulat fokozza az élményt, az ismeretszerzést.
- Környezetnevelő munkánk hatékonysága érdekében minden lehetőséget kihasználunk a szabadban való tartózkodásra, évszakonként ismétlődő, folyamatos megfigyelésekre, tapasztalatgyűjtésekre, összehasonlítások, kísérletek végzésére. Arra törekszünk, hogy az ismeretek segítsék elő a környezet egészének megértését és tartalmazzanak alapvető tényeket, összefüggéseket, problémákat és az ezzel kapcsolatos megoldásokat. Olyan

ismereteket nyújtunk, amelyek realisztikusak, megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak, de megalapozzák a világkép, a kultúra és az értékrend, fenntartható fejlődés alapvető elemeit. Fontosnak érezzük helyi adottságaink, értékeink megismerését is, hiszen itt élünk, itt töltjük mindennapjainkat. Igyekszünk jó együttműködést, folyamatjellegű kapcsolattartást kialakítani a szülőkkel, környezetvédő szakemberekkel, programunk támogatóival. A szülőkben aktív támogatókra találunk, akik segítségével tartalmasabbá és élményszerűbbé válnak kirándulásaink, jeles napokhoz fűződő rendezvényeink, közös programjaink. A **természetvédő szakemberek** tanácsait, közreműködését és támogatását kérjük programok, kirándulások, jeles napok szervezéséhez, szemléltetéshez, környezetünk növényvilágának gazdagításához.

Nagy hangsúlyt fektetünk az érzelmi nevelésre, mivel érzelmi nevelésen alapuló érzékenység, nyitottság kialakításával, az ok-okozati összefüggések feltárásával lehet természetet szerető, - ismerő és védő emberré formálni.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A kisebbeket előbb közvetlen környezetükkel ismertetjük meg, megfigyeljük az óvodánk udvarán levő fákat, virágokat, gyönyörködünk a sziklakertek változatos növényvilágában. A környező utcákban, parkokban tett rövidebb séták során megfigyeljük a természet szépségeit, színvilágát, jelenségeit, az időjárás hatását a növény és állatvilágra, az emberek öltözködésére. Megnevezzük a közeli utcákban közlekedő járműveket, elsajátítjuk a legegyszerűbb közlekedési szabályokat.

Igyekszünk gazdagítani az élősarkokat a természetben gyűjtött kincsekkel: termésekkel, levelekkel, bogyókkal, kavicsokkal, tollakkal stb. Ezeket később felhasználjuk a csoportszoba díszítésére, vagy közösen játékokat barkácsolunk belőlük. Szülők bevonásával képeket gyűjtünk az évszakokról, növényekről, állatokról, melyeket albumba rendezünk. Beszélgetünk a környezetben látható formákról, nagyságbeli, mennyiségi jellemzőkről.

A nagyobb gyermekek szűkebb környezetükön kívül megismerkednek az óvoda tágabb környezetével is. A Sóstói erdőbe, Állatparkba tett kirándulások során megtapasztalják az időjárás változásának hatását a növény és állatvilágra. A hosszabb, rövidebb séták, megfigyelések, természetbeli játékok után lehetőséget adunk a benti, nyugodt beszélgetésekre. Az ismeretek felszínre hozását, a tapasztalatok feldolgozását tudatosan szervezett játékokkal, tevékenységekkel, rövid videofilmek, képek, segítségével rögzítjük. Nagyobb önállósággal vesznek részt a gyűjtőmunkában és a termések hasznosításában. Rügyeztetünk ágakat, csíráztatunk magvakat, próbáljuk megláttatni az összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között. Felnőttek példaadása mellett bekapcsolódnak belső környezetük (természetsarok) és udvarrészük növényeinek gondozásába, a környezet esztétikájának megőrzésébe. „Madárbarát óvodaként” óvoda udvarán etetjük a madarakat, óvjuk fészkeiket. Óvodáskor végén a gyermekek megismerkednek városunk és megyénk nevezetességeivel, melyhez *"Úti –kalauz" óvodásainknak*" című útmutatónk nyújt segítséget. Hosszabb túrákat és kirándulásokat szervezünk a minden évszakban megújuló, tiszta levegőt árasztó Sóstói erdőbe, az Állatparkba, a Bújtosi- tavakhoz, a Tuzson János botanikus kertbe, valamint megyénk településeire (szabolcsi földvár, Tokaj). Felfedezzük az erdőben élő állatokat, bogarakat, gyönyörködünk a madarak hangjának sokszínűségében. Gazdagítjuk gyűjteményünket különböző termésekkel, csigaházzal, fakéreggel stb. Megismerjük az

emberek természetpusztító, csúfító és szépítő tevékenységét, megtanuljuk a természetvédelem alapjait is.

Az évszakok szépségének megfigyelése közben önállóan próbálják felfedezni az ok-okozati összefüggéseket az időjárás,- a környezetben történő változások,- az ember, állat, növény alkalmazkodása szempontjából. A gyermekek tevékenységét úgy szervezzük, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek látás, hallás, tapintás, mozgás által a tényekről, viszonyokról, matematikai műveletekről. Olyan helyzeteket teremtünk, melyek során játékos cselekvés közben szembesülnek problémaszituációkkal, ezek alkotó,- kreatív gondolkodásra serkentik őket.

A folyamatos megfigyelések, visszatérő látogatások hozzájárulnak a reális ismertek, tapasztalatok gazdagításához, rögzítéséhez. E közben lehetőség nyílik arra, hogy a gyerekek elmondhassák élményeiket, észrevételeiket, tapasztalataikat, megfigyeléseiket. A beszélgetések közben gazdagodik szókincsük, fejlődik kifejezőkészségük. A valós élményhelyzetek lehetővé teszi, hogy a gyerekek természetesen alkalmazzák a tanult viselkedési formákat.

A vizsgálódások segítik felelősségük, értékrendjük, holisztikus szemléletük alakulását. A séták, kirándulások jó lehetőséget adnak a gyalogos és járművön való közlekedés szabályainak gyakorlására, a kulturált magatartásformák kialakítására.

Az évszaknak megfelelően gondoskodnak a természetsarok gazdagításáról, a természet kincseinek elhelyezéséről. Folyamatosan gyűjtik és osztályozzák a különböző anyagokat, amit lehet, hasznosítanak. (barkácsolás, befőtt,- savanyúság, „zörejhangszerek” stb.) Egyszerű kísérleteket végeznek növényekkel, vízzel, levegővel és a talajjal.

Ellátogatunk más intézményekbe, óvodákba, iskolákba, művelődési házba, könyvtárba, múzeumba, piacra, boltokba. Megismertetjük őket a felnőttek munkájával, felkeresünk néhány munkahelyet.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy az udvaron illetve a kertben kerti munkát végezzenek, segítsenek a növények ültetésénél, gondozásánál, a termések betakarításánál (szelídgesztenye, dió, mogoró)

Közösen emlékezünk meg a környezetvédelmi jeles napokról, melyek speciális tartalmuknál fogva az öröm és élményszerzés mellett a természethez fűződő sokszínű viszony, "a környezetbarát magatartás" formálásában is meghatározó szerepet játszanak. A veszélyforrások, és azok környezetünkre gyakorolt káros hatásainak felismerése rádöbben a gyermekeket arra, hogy természeti erőforrásainkat védeni, óvni kell a pusztulástól.

Megismerkednek az évszakokhoz kapcsolódó népszokásokkal, néphagyományokkal. Ezek az ünnepek nemcsak színesítik, gazdagítják óvodai életüket, hanem megtanítják tisztelni múltunk értékeit, megismerik kultúránk jelentős eseményeit. Így alakul ki gyermekeinkben a pozitív érzelmi kötődés, ami a szülőföld szeretetében nyilvánul meg

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermek életkori sajátosságainak megfelelően képessé válik tájékozódni és eligazodni szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben.
- A gyermekek szívesen tartózkodnak a természetben, kialakul bennük a „természetbarát” viselkedés.
- A természet szeretete által erősödnek erkölcsi érzelmeik, ítélőképesség –

lelkiismeretesség, felelősségérzet – a természethez való pozitív viszony.

- Fogékonnyá válnak a szép iránt, felismerik és értékelik környezetük szépségeit, pozitívan fejlődik tenni akarásuk, a munkához való viszonyuk, nő feladattudatuk, kitartásuk.
- Tapasztalataik, ismereteik gazdagabbá válnak a közvetlen és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezetből szerzett tudással, a világkép, értékrend, kultúra elemeivel.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, a vizek élővilágát, képessé válnak azokat külső jegyeik és hasznosságuk alapján összehasonlítani.
- Ismerik a növények fejlődésének feltételeit, a környezetszennyezés ártalmait, hatását az élővilágra. Az elsajátított ismereteket tevékenységeikben alkalmazni tudják.
- Felismerik a növény és állatvilágban, az évszakokban történt változások hatásait.
- A testrészeket, az emberi test felépítésének megfelelően fel tudják sorolni. Igényesek testük tisztaságára, ápolására.
- Elsajátítják az alapvető közlekedési szabályokat, felismerik a közlekedési eszközöket, a közlekedés során tanúsított helyes magatartásformát.
- Felismerik és segítséggel megnevezik a napszakokat, a hét napjait, hónapokat, évszakokat, különbséget tesz azok között, megfogalmazza jellemzőiket, szépségeit, színeit, és mindezekben tud gyönyörködni.
- Megalapozódik kommunikációs készségük, a beszédhelyzeteknek megfelelő, jól érthető beszéd, nyelvi kultúra.
- Képessé válnak a környezetükről alkotott véleményük közlésére, egyéni képességeikhez mérten.
- Ismerik a környezettudatos viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához, az energiatakarékossághoz szükségesek.
- Munkájukkal aktívan részt vesznek környezetük szebbé tételében.
- Ismerik a néphagyományokat, a népi kultúra értékeit, formálódik nemzeti identitástudatuk.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok

- A közvetlen környezet megszerettetése érdekében az óvodapedagógusok betartatása érdekében, környezetvédő szakemberek segítségével választják ki az értékeket képviselő helyszíneket.
- Kirándulási projektek készülnek, amelyek alapján szervezett programok a gyermekek számára sokirányú tapasztalatszerzést, élményt, ismeretet jelentenek.
- Műveltség tartalmaknak megfelelően rendeződik a megtanítandó ismeret, különös tekintettel a sokoldalú tapasztalatszerzésre, a komplex feldolgozásra.
- Az élményfeldolgozás fázisában maradandó tárgyakat készítenek (album, élményrajzok)
- A gyermekek tapasztalati úton, felnőtt modell alapján, a környezetvédelem jeles napi programjai során tanulják a környezettel való együttélés – kapcsolódási lehetőségek formáit, a kulturált viselkedés módjait, környezettudatos gondolkodást.

- Megértik a környezeti problémák alapösszefüggéseit, életkornak, egyéni képességeiknek megfelelően tevékenyen részt vesznek a környezetvédő munkában.
- A gyermekekben kialakul a gyűjtőmunka és az értékek megőrzése iránti igény.
- A környezeti jelenségek mélyebb megismeréséért játékos kísérleteket, megfigyeléseket végeznek.
- A gyermekek tevékenységeiről, programjairól fotók, videofelvételek készülnek az élmények felidézéséhez.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

A tematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsá válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Cél:

- A bennünket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai tapasztalatok gazdagítása, a gyermek logikus gondolkodásának, problémafelismerő és megoldó képességének fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata:

- A játék, a környezetben való tevékenykedés során a spontán adódó matematikai helyzetek, összefüggések felismertetése, tapasztalataik gazdagítására.
- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- A gyermeket körülvevő környezeti valóság mennyiségi, térbeli viszonyainak, formáinak felfedeztetése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazása, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú képességfejlesztő játékok kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, sajátosságainak figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása. A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos elsajátíttatása

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek

A számfogalom előkészítése, megalapozása

A természettel való ismerkedés közben a kirándulások helyszínein a fák, a virágok, termések adják a matematikai tapasztalatokat. Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.

Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon lehetőség párosításra, számlálásra, a több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására. Fedezzék fel a rész-

egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során. Játékos szituációban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségtől függően a 6-10.-es számkörben mozogjon. Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

Tapasztalatszerzés a geometria körében.

Séta során fedezzék fel az épületeken a formák gazdagságát, szerezzenek ismereteket az utcák szélességéről, hosszúságáról, az épületek magasságáról. Figyeljék meg a rész-egész viszonyát. Érzékeljék a gömbölyű és szögletes formákat saját testükön, tárgyakon. Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből. Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról.

Tájékozódás a térben és síkban

Természetes környezetben való játék, közlekedés, mozgás, kerti munka során figyeljék meg a térirányokat, és ahhoz kapcsolódó névutókat. Azonosítsanak és különböztessenek meg irányokat (jobbra- balra, lent- fent, bent). Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria formákat, játsszanak sokat a tükörrel. Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is. Fedezzék fel, hogy az olyan sorozatokat, rendszereket, amelyek életükben is felfedezhetők. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Felfedezik és megismerik az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat, melyek a környezetükben rejlenek.
- Problémamegoldó készségük jó, számfogalmuk 10-es számkörben mozog.
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmait, hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb.
- Ismerik az irányokat és helyesen értelmezik feladatvégzésük során: jobbra-balra, előre-hátra, fent-lent. Helyesen használják a névutókat.
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Ismerik az alapvető síkformákat, mértani testeket, azokat képesek felismerni és megnevezni. (kocka, gömb, téglatest)
- Van tapasztalatuk a tükörképről, szimmetriáról. Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.

Verselés, mesélés

Cél:

- A kiválasztott irodalmi alkotásokkal tárjuk fel a külvilág és az emberi belső viszonylatainak feltárása, a lehetséges megfelelő viselkedésformák bemutatása.
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.

- A magyar kultúra értékeinek átörökítése, ismerkedés klasszikus, kortárs és más népek irodalmi alkotásaival.

Az óvodapedagógus feladata:

Igényesen megválasztott irodalmi alkotásokkal, a bábozás és dramatizálás eszközeivel a gyermekek szűkebb és tágabb természeti – társadalmi környezetéhez fűződő viszonyának, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének elősegítése.

A népi – népmesék népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei meséi segítségével a magyar nép ízes nyelvezetének bemutatása, a nemzeti identitástudat megalapozása.

A mindennapos mondókázás verselés, mesélés megszerettetése.

Változatos irodalmi élmények biztosításával, átélt előadásmóddal, az irodalmi nevelés eszközeivel a gyermekek pszichés beállítódásának pozitív alakítása, személyiségformálása.

Példamutató beszédével, helyes stílusával, változatos szóhasználatával olyan modell nyújtása, melyet a gyermekek szívesen utánoznak.

Személyes példaadással a gyerekek ösztönzése önálló előadásra, saját vers és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással való kombinálására.

Megfelelő gondoskodással segítse elő a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek anyanyelvi nevelését, képességfejlesztését

A feladatok megvalósításának feltételei:

Óvodánkban a mese- vers- dramatikus játéktevékenység környezetismereti nevelésünk szerves része. A természeti- társadalmi környezetünkhöz kapcsolódó témakörök, (évszakok, növények, állatok, természeti jelenségek, ünnepek stb.) komplex feldolgozását segítik azok a hangulatos versek, népköltészeti alkotások, melyek az anyanyelv közvetítésében mélyítik el a megszerzett ismereteket. Az irodalmi népművészeti alkotásokkal teremtjük meg a természet megbecsüléséhez, megóvásához elengedhetetlen érzelmi alapot, ezáltal hozzájárulunk a gyerekek környezetvédelmi neveléséhez, természetszerető, környezetbarát felnőtté válásához. Igyekszünk olyan művészi értékű irodalmi alkotásokból válogatni, melyek biztosítják az esztétikai élményszerzést, miközben érvényesül a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

Csoportjainkban igényesen kialakított mesesarkok találhatók, ahol színes mesekönyvek, bábok, fejmaszkok inspirálják a gyerekeket az irodalmi művek befogadására, élményeik sajátos megjelenítésére, saját vers és mesealkotásra.

A feladatok tartalmi megvalósítása:

Az óvodába érkező kisgyermek első igazi irodalmi élménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz, ritmikus, zenei hatású, játékos versekhez fűződik. A népi mondókákhoz kapcsolódó utánzó mozgások, játékok nagy élvezetet jelentenek számukra. Az óvodapedagógus test közelsége, a meghitt együttlétek biztonságot, pozitív érzelmi kötődést nyújtanak.

Az egyszerű állatmesék, láncmesék hangulatos előadásával fokozatosan szoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. Az élmények újbóli átélése érdekében többször, különböző módszerrel mesélünk el egy-egy mesét. Így alakul ki a gyermekben a

szereplő helyzetébe való beleélő - képesség, a cselekmény felelevenítésére irányuló igény. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával ismerkednek meg a gyermekek a bábokkal, melyek számát az évek során fokozatosan növeljük.

Változatos irodalmi élmények hatására egyre inkább kialakul a gyermekben a mese, vers iránti igény, szeretet. A mesének ezért különösen fontos szerepet szánunk a gyermekek erkölcsi, érzelmi, esztétikai, intellektuális nevelésében. A mesék segítségével neveljük a gyermekeket a szépség, jóság, igazság meglátására, gonoszság, hazugság, kapzsiság elítélésére. A meseszereplők jellemző tulajdonságainak alapján olyan közmondásokat, szólásokat keresünk, amelyekkel meg tudjuk erősíteni a mese vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját. A mese többszöri meghallgatása és az óvodapedagógus bábjátékának hatására a gyerekek képesek először segítséggel, majd önállóan is megjeleníteni az ismert meséket. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy az általuk kitalált történeteket, elmondják, vagy a már ismertek cselekményét tovább szövik és befejezzék.

Az új verseket a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódva választjuk meg. Ügyelünk a szavak pontos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra. Minden alkalmat megragadunk a kiolvasók, rigmusok, mondókák ismételtetésére, újak tanítására.

Bővítjük a készletet helyi népszokásainkhoz, hagyományainkhoz kapcsolódó mondókákkal, dúdolókkal, kikiáltókkal, csujjogatókkal, névcsőfolókkal. Ezek a rövid, humoros, tréfás hangulatú alkotások a gyermekek kedvencei közé tartoznak, szívesen mondogatják játék és egyéb tevékenység közben.

A nagyobbakat megismertetjük olyan közmondásokkal, szólásokkal, népi találós kérdésekkel, tréfás kifejezésekkel, melyeket környezetük gyakran hangoztat.

Felelevenítjük a néphagyomány jeles napjait, a népszokásokat, melyeknek nemcsak hallgatói, de tevékeny részesei is. Élvezettel gyakorolják az életkoruknak megfelelő ízes népi kifejezéseket, különleges, ismeretlen szavakat. Lelkesen készülnek a különböző ünnepekre, amelyekhez tevékenységeket is kapcsolunk. Hagyomány óvodánkban, hogy a jeles napokra dramatikus népi játékokkal készülünk, ezeket nagyobb gyerekek, felnőttek mutatják be a kisebbeknek (Lucázás, betlehemezés, farsangi állatalakoskodás, kiskegyezés, zöldág-járás, pünkösddőlés).

A nagyobbak mesetárába az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb meséken keresztül beépítjük a csodás elemeket tartalmazó tündérmeséket, a tréfásmeséket, verses-meséket, folytatásos meseregényeket. A gyermekek egyre jobban átérzik a mese cselekményét, fantáziájuk szabadon szárnyal. Képesek azonosulni a szereplők érzelmeivel, együtt izgulnak, örülnek, félnek, szomorkodnak stb.

A gyermekek szabad önkifejezésének kibontakozása érdekében nagy szerepet tulajdonítunk a dramatikus játékoknak. A szerepek kiválasztása önkéntes alapon történik. A gyermekek szerepbe való beleélését, az „átváltást” kellékek, fejmaszkok, jelmezek segítik. A történet megjelenítésével felszínre kerülnek a gyermek érzelmei, mely mozgulataiban, gesztusaiban, arckifejezéseiben mutatkoznak meg. Fejlődik kommunikációs és metakommunikációs képessége, produktív és reprodukív fantáziája, improvizáló készsége, társas kapcsolata.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen hallgatnak klasszikus és kortárs meséket, verseket, népköltészeti alkotásokat.
- Igénylik a mesehallgatást, megszilárdulnak a hozzáfűződő szokásaik.
- Megjegyeznek képességeikhez mérten minél több mondókát, verset, mozogjon mesét.
- Ismert mesék cselekményét szívesen jelenítik meg bábozás, dramatizálás során.
- Folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- A mesekönyvek képeit önállóan és hosszasan nézegetik, összefüggő beszéddel el tudják mondani a mese cselekményét egyéni sajátosságaikhoz mérten.
- Gondosan, megbecsüléssel kezelik a könyveket, felismerik, hogy a könyvek hasznos, érdekes olvasmányok.
- Környezetükkel megfelelően kommunikálnak, használják a nonverbális kommunikáció jelzéseit.
- Viselkedéskultúrájukba beépülnek az alapvető illemszabályok.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgásban, ábrázolásban önkifejező módon megjeleníteni.
- Ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermekeknek megtanítandó irodalmi anyag legalább 70 %-a magyar népmeséket, népi mondókákat, rigmusokat, közmondásokat tartalmaz.
- Az irodalmi anyag évszaknak, témaheteknek megfelelően egyéb tevékenységi formákhoz kapcsolódva komplexen jelenik meg.
- A csoportokban kialakított mesehallgatási szokások biztosítják a nyugodt, élményszerű előadást, melyhez hozzájárul az óvónő egyénisége, kifejezőkészsége, beleélőképessége, mimikája.
- A hangsúlyos, szép verselés érdekében az egyéni gyakorláson alapuló verstanulást részesítjük előnybe.
- A mese újbóli felelevenítéséhez, a szituációs játékok gyakori játszásához biztosítottak az „átváltozást” segítő kellékek, bábok, jelmezek, fejmaszkok.
- Drámajáték során alakulnak kommunikációs,- önkifejező,- improvizáló képességük, társas kapcsolataik.
- Helyi népszokásaink, hagyományaink megismerését humoros, tréfás hangulatú népköltészeti alkotások segítik.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Cél:

A gyermekek megfigyelő- ábrázoló- alakító képességének magasabb szintre emelése, hogy az óvodáskor végére változatos technikai eljárások alkalmazásával önállóan tudják élményüket, fantáziájukat képileg megformálni.

Az adottságok kibontakoztatása, alkotókedv fokozása, tér- forma- színeképzetük gazdagítása, igényük kialakítása az esztétikai élmények befogadására, önkifejezésre, környezetük formálására.

Az óvodapedagógus feladatai

A gyermekek alkotó tevékenységéhez szükséges feltételek megteremtése csoportban és a szabadban egyaránt.

Sajátíttassa el az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: ruha ujjának feltűrése, védőkötény használata, kézmosás...

A gyermek megismertetése a rajzolás, mintázás és kézimunka eszközeivel, különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival, népi és műalkotásokkal.

A hagyományos óvodai ábrázolás eszközeinek és technikájának használata mellett népi kismesterségek, hagyományörző technikák, eszközök megismertetése. (Falumúzeum)

Megfelelő motiválás hatására a gyermeki adottságok kibontakoztatása, a képességfejlődés megindítása, az alkotókedv fokozása, az esztétikai érzék fejlesztése.

Csoportos és egyéni élmények hatására a vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá tétele.

Bemutatja a gyermekek az életkorának és egyéni érdeklődésének megfelelő műalkotásokat, hazánk és városunk nevezetes épületeit, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit.

A gyermekek értékelő, önértékelő képességének alakítása.

Ábrázolás során különösen odafigyel a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelzéssel él a pszichológus felé. A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkal növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése:

Minden csoportszobában biztosítottunk egy olyan kézműves-sarkot, ahol a gyermek a nap folyamán bármikor, szabad választás alapján alkotó tevékenységbe kezdhet. A munka asztalnál a gyermekek kényelmesen elférnek, nem zavarják őket játszó társaik. Szülői segítséggel igyekszünk jó minőségű, praktikus, változatos ábrázoló tevékenységre inspiráló eszközöket, anyagokat biztosítani, melyek a gyermekek számára elérhető helyen vannak tárolva.

A spontán lehetőségek kihasználása mellett a rajzolás, mintázás, kézimunka kötetlen mikro - csoportos és egyéni fejlesztés keretein belül történik. A tevékenységhez elegendő időt biztosítunk, a gyermekek bármikor félretehetik munkájukat, hogy azt egy későbbi időpontban befejezhessék.

Az alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése:

Az óvodába kerülő kisgyermekek játszva ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Ebben az időszakban fontos feladatunk a szokások, szabályok rögzítése, a technikák alkalmazásának pontos bemutatása, gyakoroltatása. Megkezdődik az esztétikai érzékenység és értékelő képesség kialakulása. A gyermekeknek lehetőséget biztosítunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra.

Az önállóan firkálgató, festegető, gyurmázó gyerekekkel együtt éljük át a felfedezés, az alkotás, a színek, formák adta örömet, esztétikai élményt. A véletlenül valamire hasonlító formákat, színfoltokat, vonalakat próbáljuk megneveztetni, ötletek adásával biztatjuk őket a továbbfolytatásra.

Segítjük a gyermekek képalakító képességét a szórt elrendezéstől a képelemek, a részformák elemeinek egymáshoz rendelésével. A gyermekek tetszés szerint vesznek részt a plasztikai képalakításban. Megismerik az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb.

Az építés során megismerkedhetnek a különböző tárgyak formáival, alakzataival, tulajdonságaival.

Később a gyermekek alkotó-alakító tevékenységét újabb technikák megismertetésével bővítjük. Folyamatosan olyan élményekhez juttatjuk őket, amelyeket megfigyelések, tevékenységek, vizsgálatok alapján szerezhettek, elősegítve ezzel a környezetesztétikai érzékenység formálását. A képalakítás megjelenik festéssel, zsírkrétával, ceruzával, filctollal, pasztellkrétával, papírragasztással, agyagba, illetve homokba karcolással, nyomattal, metszettel, a természetes anyagok felhasználásával. Rajzaikban tükröződik az élmény, emberábrázolás, a környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése.

A plasztikai munkák során képessé válnak a formák tagolására. Különböző anyagok felhasználásával játékuhoz kellékeket, ünnepekre alkalmi ajándékokat készítenek.

A nagyobb gyermekeknél a fejlődés a részletgazdagságban, a készülő dolgok bonyolultságában, a gazdag technikai megoldásokban és a tervszerű készítésből mérhető le. A saját élményeken alapuló cselekményes témákban megjelennek a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolása is. Az alkotó tevékenység során egyre önállóbban, kitartóbban, elmélyültebben, kreatívabban készítik el munkáikat. A szenzomotoros koordináció fejlesztése érdekében olyan technikákkal ismerkednek meg, melyek gyakorlása közben rendeződik, finomodik a kismozgások képessége. pl. szövés, fonás, gyöngyfűzés,

A plasztikai munkákban megjelennek a többalakos alkotások. A munkafogásokat finomítjuk, apró kidolgozásra törekszünk. A térben létrehozunk „lebegő plasztikákat” papírból vágással, ragasztással, a természet elhullajtott kincseiből pedig fűzéssel.

Ötleteinkkel segítjük őket **játékok, bábok** és különböző kellékek készítésében. Ünnepekhez kapcsolódóan szívesen kedveskednek az általuk készített ajándéktárggyal szüleiknek, kisebb pajtásaiknak.

Hagyománnyá vált óvodánkban, hogy a jeles-napokhoz felhívásokhoz (egészségvédelem, környezetvédelem) kapcsolódó gyermekmunkákból kiállítást szervezünk, melyre meginvitáljuk a szülőket és a tanítókat is.

Kézműves-műhelyben és a Falumúzeumban lehetőséget biztosítunk arra, hogy megismerkedjenek a népművészet alkotásaival, gyakorolják a népi kismesterségeket.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Kéz és szemmozgásuk megfelelően koordinált.
- Ábrázoló tevékenységük során kitartóak, akár több napon keresztül is képesek munkálkodni. A képalkotásban egyéni módon, biztonsággal jelenítik meg ismereteiket, gondolataikat, szűkebb és tágabb környezetükből szerzett élményeiket, elképzeléseiket.
- Szülők, gyermekek, óvodapedagógusok Szülők, gyermekek, óvodapedagógusok A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása. Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket.
- Örömmel, önállóan tudnak választani a megismert és elsajátított vizuális technikák közül és a természet kincseit felhasználva tudják céljukat kreatívan megvalósítani.
- Szívesen barkácsolnak, ismerik a munkához szükséges eszközöket, a munkafogásokat.
- Saját elképzeléseik és egyszerű népművészeti motívumok alapján díszítenek tárgyakat, készítenek ajándékokat, kiegészítő játékokat.
- Képesek a kollektív munkára, egymás véleményét meghallgatva, elfogadva.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.

- Rácsodálkoznak a szép látványra, gyönyörködni tudnak benne.
- Beszélgetni tudnak az alkotásokról, megfogalmazzák értékítéletüket, elfogadják mások véleményét.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Plasztikai munkáik egyéniek, részletezőek.
- Esztétikai ízlésük fejlődik, tudnak ügyelni környezetük szépségére, aktívan részt vesznek annak alakításában.
- Bátran, szívesen és helyesen használják az ábrázolás eszközeit.

A fejlődés várható eredményéből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- Mennyiségben, méretben, minőségben megfelelő eszközök megléte mellett előnyben részesítjük a természetes anyagok felhasználását.
- Sokféle ábrázolási technikát ismernek meg, amit képességeikhez mérten szívesen alkalmaznak
- Környezetükben végzett megfigyelésekből, a témahetek tevékenységeiből adódó élményeiket, - egyéni adottságaikhoz mérten - rajzolás, festés során ki tudják fejezni.
- A gyermekeknek biztosítjuk, hogy a kialakult rendezési elv alapján munkájukat kirakhassák, illetve önállóan összegyűjtsék saját jellel ellátott dobozba, tároló-szekrénybe.
- A gyermekek alkalmanként belső indíttatásból készítenek ajándékot, meglepetéseket szeretteiknek, óvodánkba látogató vendégeknek, pajtásaiknak.
- A fejlesztőhatások révén elérjük, hogy a gyermekekben kialakul az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség, szívesen beszélgetnek és nyilvánítanak véleményt.
- Rendszeresen látogatjuk a képzőművészeti és nép kultúránk örökségeit bemutató kiállításokat, rendezvényeket, hogy a gyermekek felismerjék a művészi értéket.

Mozgás

Cél:

- A gyermekek természetes hely, és helyzetváltoztató mozgásának, pszichomotoros készségének és képességének formálása, fejlesztése, a differenciálás, élményszerűség, egyéni szükségletek képességek figyelembe vételével.
- A sokszínű változatos, örömteli mozgásos tevékenység, egészségfejlesztő testmozgás, kooperatív játékok alkalmazásával a mozgás megszerettetése, egészséges életvitelük megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata:

A gyermekek egyéni képességeihez igazodó, rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, mozgásos tevékenységek, kooperatív játékok tervezése, szervezése (napi tevékenységként.)

Sokszínű változatos, örömteli, érzelmi biztonságban zajló játékok, gyakorlási formák, fokozott terhelést biztosító mozgásfejlesztési lehetőségek megteremtésével, esetenként a zene segítségével, élménynyújtás, személyiségük fejlesztése. Különös tekintettel a kiemelt

figyelmet igénylő gyermekekre.

A különböző szervezeti formák alkalmazása elsősorban a szabadban, a gyermekek mozgásszükségletének kielégítésére.

A gyermekek egyéni fejlettségéhez, sajátosságaihoz igazodó, intenzív mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök biztosítása.

A testalkati deformitások megelőzésére, játékos, speciális gyakorlatok alkalmazása, a szervezett mozgásos tevékenység keretében,

A komplex testmozgások beépítése az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is a gyermekek személyiségének tudatos fejlesztése érdekében (pozitív énkép, önkontrol, szabálykövetés) A tevékenységek irányításánál és értékelésénél az egyéni fejlődési jellemzőinek figyelembe vétele.

Mozgás közben a hely- helyzetváltoztató és a pszichomotoros készségek, képességek és az az értelmi struktúrák (kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, vizuális memória, mennyiségi, formai tapasztalatok, percepció, testséma, dominancia, lateralitás) és szociális képességek (társas viselkedés, alkalmazkodás, önuralom, együttműködés) fejlesztése.

A mozgástevékenység szabályainak, szokásainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd azok fokozott betartatására nevelés.

Törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok, mindennapos frissítő mozgás, relaxáció, szabadidei játékos sporttevékenységek, zenés ritmikai mozgás és szabályjátékok széleskörű, komplex alkalmazására.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A mozgás a gyermekek számára életszükséglet, jelentős szerepet tölt be fejlődésükben. Különösen fontosnak tartjuk a mindennapi egészségfejlesztő és spontán adódó mozgás lehetőségeinek maximális kihasználását, hiszen a gyerekek többsége bérházakban él, ahol nincs lehetőségük mozgásigényük kielégítésére.

A mindennapi rendszeres egészségfejlesztő mozgást az irányított mozgásos tevékenység kiegészítéseként úgy szervezzük, hogy azt a gyermekek örömteli tevékenységként éljék át, változatosságánál, játékoságánál fogva és kedvezően hasson a pszichomotoros fejlődésükre. Olyan feltételeket teremtünk, amelyekben a gyermekek mozgásöröme, aktivitása kiteljesedik. A játékos tevékenységek során lehetőséget biztosítunk arra, hogy egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásformákat. Az eltérő nehézségű differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat végezhesen. Törekszünk arra, hogy a mozgásfejlesztés érdekében minél több alkalommal használjunk kézi-szert.

A szabad mozgásra, a mindennap kezdeményezett játékos mozgásra lehetőséget biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Lehetőleg a szabadban, biztosítjuk a mozgás lehetőségét, fontos élettani hatása, a levegő edzőhatása miatt. Az udvaron kezdeményezett mozgásos játékokba minden gyermek érdeklődésétől függően kapcsolódik be és a futás, kocogás mennyiségéről is szabadon dönthet. A szabadban kezdeményezett mozgásos verseny és ügyességi játékok, valamint dalos játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségletének kielégítését. Versenyjátékban a mozgásöröm áll a fókuszban nem a teljesítmény. Az érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák, játékok mellett mindennapos egészségfejlesztő mozgás kiegészítéseként ovi focit, sétákat, kirándulásokat is szervezünk.. A

közele parkokba, Bújtosi - tavakhoz, Sóstóra szervezett gyalogtúrák, kirándulások egyrészt elősegítik a gyermekek teher és állóképességének növelését, másrészt felejtethetetlen élményeket biztosítanak a természet változásainak megfigyelésében.

Heti egy- két alkalommal prevenciós láb és tartásjavító speciális mozgást is szervezünk.

A mozgásos játékok, mozgásos tevékenységek összeállítása

Az óvodáskor kezdetén a gyermekek játékában, mozgásában és irányított mozgásos tevékenységében a természetes nagymozgások, és a finommozgások fejlődésének segítése áll előtérben. A csoportszobában, a szabadban egyaránt biztosítjuk a lokomotoros, stabilitás, manipulatív mozgáskészségek kialakításához a mozgásos tapasztalatok szerzéséhez a mozgás begyakorlásához szükséges mozgásteret, eszközöket, időt. A gyerekek érdeklődésének felkeltése érdekében a gyakorlatokat játékos utánzómozgással végeztetjük, melyhez az óvodapedagógus adja a mintát.

A játékos gyakorlatokhoz az egészségfejlesztő mozgás a funkcionális mozgáskészségek kialakítása, fejlesztése, a fizikai aktivitás, érdeklődés felkeltés érdekében változatos kézi szereket biztosítunk (babzsák, bot, szalag, labda stb.) Eközben lehetőség nyílik a testrészek megismerésére, a testséma fejlesztésére. Az irányított mozgástevékenység során fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos együttmozgáshoz szükséges alapvető szabályokat, az alkalmazkodó készséget., tapasztalatot szereznek az irányokról, gyakorolják az egyenletes járást, futást, melyet később tárgyak megkerülésével nehezítünk sikerélmény biztosítása mellett.

Játékosan gyakorolhatják az egyszerű ugrásokat, ugrásgyakorlatokat előkészítő mozgásformákat, szökdeléseket, fel és lelépéseket, támaszugrások a talajon. A talajtorna elemei közül a test hossz tengelye körüli gurulással próbálkoznak.

A nagyobb gyermekek többségének mozgása egyre koordináltabbá, járásuk, futásuk egyre biztosabbá válik. A járás, futás közben alkalmazott – tempóhoz való igazodás az oldalt és hátrafelé járás, párokban járás – különböző nehézségű játékos gyakorlatok nehezebb feladatot jelentenek a gyermekeknek. Az akadályok, eszközök síkban, térben való mennyiségének, formájának, kiterjedésének, ritmusának, változtatásával bővülnek a végrehajtott mozgásformák is. A gyermekek az irányváltásokat már képesek korrigálni, a járások, futások közben gyakoroltatjuk a testfordulatokat. A testséma fejlesztésénél, az irányok megkülönböztetésénél már használjuk a „jobbra – balra” és a „jobb –bal” kifejezéseket.

A csúszást, kúszást, mászást emelt akadályokkal, fordulatokkal nehezítjük. A nagymozgások bővülnek különböző ugrásokkal, gurulóátfordulással, pontosabb szem-kéz, szem-láb, koordinációt igénylő gyakorlatokkal. Az ugrásgyakorlatok kiegészülnek az egy lábon, páros lábon történő ugrásokkal, a szökdelésekkel, a játékos helyből távolugró játékokkal. A dobásgyakorlatok során a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák hajításával, haránt-terpeszállásból végzik.

A stabilitási mozgásokat gurulások, átfordulások, dölések, esések az egyensúlyérzék fejlesztő különböző testhelyzet-változtatások, lendítések, körzések hajlítások, nyújtások, tolasok, húzások emelések, játékos végzése szolgálja. Figyelembe véve a gyermekek egyéni sajátosságait, képességeit, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylőkre.

A manipulatív mozgásokkal (gurítások, dobások elkapások, ütések, labdavezetések) és azok kombinációjával az élményszerűség, fizikai aktivitás, játékoság alkalmazása mellett, hatékonyan fejlesztjük a gyermekek személyiségét, finommotoros képességét.

A szabad mozgás és játék során megismert labdajátékok, ugróiskolák, kötéljátékok, népi dalos játékok, az udvaron rendelkezésünkre álló mozgásfejlesztő eszközök is a testi- lelki- szociális képességek fejlesztését szolgálják.

Az óvodáskor végén a gyermekek mozgása egyre összerendezettebbé válik. Természetes mozgáskészségük kifinomultabb, ritmusosabb lesz, megtalálják egyensúlyukat.. Nagy hangsúlyt fektetünk a az észlelés, az alaklítás, formaállandóság finommotoros készségek fejlesztésére az iskolába lépéshez szükséges pszichikus funkciók fejlődése érdekében. Az irányított mozgásos tevékenység során a futás feladataiban megjelenik a tempóváltás, (gyors – lassú futás) a belegyorsuló futás. A futó, fogó, ügyességi játékok szabályai bonyolultabbak lesznek, kooperatív játékként, a mozgás öröme az együttjátszás élménye jellemző. (Nincs a játékból kirekesztés.) Ezek a játékok fejlesztik együttműködési készségüket segítik önfegyelmük, kitartásuk, figyelmük megerősödését.

A szabadban történő mozgás, a mozgásos feladatokat lezáró relaxáció a gyermekek legkedveltebb tevékenysége közé tartozik.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek igénylik a mindennapos mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan végezzék.
- Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban, ugrásban folyamatosan bővülnek, mozgásuk összerendezetté, ritmusossá válik.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakul.
- A megismert kézi- szereket, tornaszereket funkciójuknak megfelelően, biztonsággal használják.
- Kialakul testsémájuk, ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni, vizuális memóriájuk, egyéni sajátosságukhoz mérten megfelelő.
- Erősödik szabálytudatuk, reális önértékelésük. Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Szeretnek futni, képesek 50 – 100 métert kocogni. Tudnak helyben labdát vezetni, célba dobni.
- Biztonságosan, bátran mozgó, jó fizikai állóképességű, teherbírású gyermekekké válnak.
- Képesek társaikhoz alkalmazkodni, korukhoz képest fejlett önuralommal rendelkeznek, toleránsak, segítőkészek, együttműködőek.
- Ismerik saját testi képességeik határát. (állóképesség, egyensúlyérzék, erő, ügyesség, veszélyfelismerés)
- A rendszeres nevelőmunka hatására minden csoportban kialakulnak a legkedvesebb mozgásjátékok, melyek alkalmazását maguk is kezdeményezhetik, sőt meg is szervezik.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermekek felszabadult, örömteli, mozgásos tevékenységéhez az intenzív mozgáshoz szükséges feltételek megléte.
- A gyermekek önkifejezésének gazdagítása változatos szervezeti keretek biztosításával.
- Pszichomotoros képességük tudatos fejlesztése mozgásos kooperatív játékok rendszeres

alkalmazásával.

- Többféle egyensúlyozó játék biztosítása a gyermekek koordináló képességének fejlesztéséhez. Játékos támaszgyakorlatok szervezése a különböző izomcsoportok erősítése érdekében.
- Szülők bevonása az intézmény szervezésében megrendezésre kerülő családi sportnapokba. Tehetséges gyermekek városi sportjátékokban való részvétele.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép, tiszta éneklésre való szoktatás, a zenei hallás, ritmusérzék, zenei emlékezet és zenei alkotókedv fejlesztése.
- A gyermekek esztétikai érzékének, mozgáskultúrájának formálása, a közös éneklés, a közös játék, tánc zenehallgatás útján a szülők bevonásával, zenei kultúrájuk fejlesztésével.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, gyermekjátékok - tánc a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

Az óvodapedagógus feladata:

- Megfelelő zenei légkör kialakítása, érzelmi motiváltság, differenciált szervezeti forma biztosítása
- Igényes zenei és a népi kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, gyermektánc, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az és az adott csoport a gyermekek képességszintjének megfelelően.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- A más népek dalainak, zenéjének és a kortárs művészeti alkotásoknak megismerése, közvetítése.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- A néphagyomány gazdag tárházából merített dalos játékok, mondókák, táncok segítségével néphagyományörzés, az ünnepekre való felkészülés.
- Igényes hangszerjátékkal a zenei fogékonyság megalapozása.
- Alkalmas zenehallgatási anyag megválasztásával, színes, hangulatos előadásmóddal zenei ízlésformálás.

Az óvodapedagógus példamutatóan vegyen részt a közös éneklésben, énekes játékban, táncban a néphagyományörzésben, maga is élvezze a tevékenységet.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelést kötetlen formában szervezzük. A zenei képességfejlesztő játékokat mikro

csoportos formában tartjuk, ahol a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve tudjuk fejlesztő munkánkat végezni.

Az énekes játékok kezdeményezésére lehetőséget biztosítunk a nap bármely időszakában, a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A zenehallgatás anyagát a témahét feladatainak, illetve a zenei tevékenységnek megfelelően választjuk ki. Különböző zenei előadásokon való részvétellel, művészvendégek meghívásával biztosítjuk azt a zenei élményt, melyet az élő zene varázsa nyújt.

A zenei nevelés tartalmi megvalósítása

A zenei nevelés erősen befolyásolja a gyermek képesség fejlődését, ezért nem mindegy, hogy az óvodában milyen zenei élményt nyújtunk. Meghatározónak tartjuk az óvodapedagógus zenei érzékenységet, kifinomultságát, zene iránti szeretetét. A zenei anyagot igényesen válogatjuk programunk témaheteinek és a zenei készségfejlesztés feladatainak megfelelően, figyelembe véve a gyerekek életkori sajátosságait, egyéni fejlődési ütemét.

Az óvodába lépő kisgyermek befogadásakor legfontosabbnak tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését. Az emocionális kapcsolat kialakítását segítjük az ölbéli játékokkal, höcöggetőkkel, lovagoltatókkal, tenyérjátékokkal, rövid tréfás mondókákkal. A játékos mozdulatok feloldják a gyermekben rejlő feszültséget, erősítik bizalmukat, pozitív hatást gyakorolva elősegítik az új környezet elfogadását.

A spontán dalolgatás és mondókázás alkalmával változatos módon érzékeltetjük az egyenletes lüktetést, illetve megteremtjük annak gyakorlási lehetőségét. A gyermekek játék közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg a zenei alapfogalmakat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Megfigyeltetjük a csendet, a környezet hangjait és a különböző hangszerek hangszínét. Felkeltjük érdeklődésüket a zenehallgatás iránt, arra törekszünk, hogy énekünkkel, hangszeres játékunkkal zenei élményt biztosítsunk.

Később a gyermekek zenei ismereteit népi mondókákkal, énekes játékokkal, gyermektáncsal, műdalokkal bővítjük. A dalok hangterjedelme 5-6 hangból áll. A játékok kiválóan fejlesztik a társas kapcsolatok alakulását, egymás elfogadását, tiszteletét, a pozitív érzelmek elmélyülését. A körjátékok közül már nehezebbeket is válogatunk, pl. szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékokat. A gyerekek minél többször énekelnek önállóan, kisebb csoportokban gyakorolják a halk-hangos, magas-mély hangok közötti különbséget, képesek azokat a térben érzékeltetni. Bemutatunk a gyermekeknek néhány népi ritmusjátékos hangszert, aminek használatával gyakorolják az egyenletes lüktetést, érzékeltetik a motívumhangsúlyt, a dalok és mondókák ritmusát. A gyermekek kérdés-felelet játék során képessé válnak változatos szövegek és ritmusmotívumok kitalálására. Mindennap lehetőséget biztosítunk arra, hogy a tevékenységekhez kapcsolódó zenei élményt nyújtsunk. Környezetük erősen eltérő zörejangjait képesek felismerni, annak távolságát, irányát megjelölni.

Az óvodáskor végén a gyermekek ismereteit tovább bővítjük helyi gyűjtésű mondókákkal, dalokkal, néphagyományokhoz kapcsolódó kikiáltókkal, csujtogatókkal, népi rigmusokkal, táncos játékokkal.

Ebben az életkorban már képesek bonyolultabb szabályokat kívánó játékokat játszani, (kapuzó, sorgyarapító, párcserélő) melyben különböző térformák jelennek meg. (kör,

duplakör, csigavonal, hullámvonal) Megtanulnak olyan egyszerű tánclépéseket, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak, s amelyek szebbé, összerendezettebbé teszik mozgásukat. Az énekes játékok segítségével fejlesztjük a gyermekek zenei képességeit, gondolkodásukat, emlékezetüket, képzeletüket. A hallás és ritmusérzék fejlesztése érdekében egyre több közösen végzett játékos feladatot iktatunk be, melyek kivitelezése pontos zenei ismeretet, koncentráló képességet, kreativitást igényel. A gyermekek hallásfejlődését kedvezően alakítjuk a megfelelő hangkészletű, hangterjedelmű és hangmagasságú dalokkal, valamint zenei játékokkal, azok sokszori ismételéseivel. A mondókák, dalok ritmusának hangoztatásával fejlesztjük a gyermekek ritmusérzékét, melyben megjelenik a szünet, szinkópa és a tizenhatod. A zenei fogalompárokat gyakran kapcsoljuk össze más zenei feladattal. Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek zenei alkotókedvének felébresztésére, önkifejező és improvizáló készségének kibontakoztatására. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán,- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A mondókák, dalok szövegei bővítik a gyerekek szókincsét, segítik a hangképzési, kiejtési pontatlanságok korrigálását.

Az énekes beszélgetések, mesék, mondókák megzenésítésére alkalmat ad az alkotás, az improvizálás élményének átélése.

A néphagyományok jeles napjait igyekszünk a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve feldolgozni, megőrizve ezzel nemzeti kultúránk értékeit.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek önállóan és örömmel kezdeményeznek dalos játékokat, élvezettel, irányítás nélkül is képesek azokat játszani.
- A gyermekek gátlások nélkül, egyedül is tudnak tisztán, helyes szövegkiejtéssel, egyéni képességeiknek megfelelően énekelni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, s ezt a különbséget képesek cselekvéssel, egyszerű játékos mozdulatokkal érzékeltetni.
- Képesek a dalokat, mondókákat előre meghatározott vagy egyéni ötletek alapján ritmusjátékos hangszerekkel kísélni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat. betartatása érdekében.
- Ráéreznek a beszéd és ének különbségére.
- A gyermekek felismerik a környezetükben hallható hangokat, képesek megkülönböztetni a hangszínek finom eltéréseit.
- Felfedezik a hangok szépségét és zenei harmóniáját.
- Képesek egyszerű tánclépések végzésére, esztétikus, kifejező mozgásra törekednek.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot improvizálni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Zenei képességeik biztos alapot jelentenek az iskola zenei neveléséhez.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- Egy nevelési évben a gyerekek egyre több dalos játékot és mondókát is megismerhetnek az ünnepkörök és a néphagyomány jeles napjainak anyagát is beleértve, a csoport a

gyermekek képességének megfelelően.

- A dalos játékokat témaheteknek, a tevékenységek komplexitásának figyelembe vételével tervezzük. Tervezésünkbe beépülnek lakóhelyünk hagyományai, népi játécai.
- A dalos játékokhoz fűződő játékokat úgy választjuk meg, hogy minél erősebb érzelmi hatással legyenek gyermekeink erkölcsi, esztétikai szociális érzelmeire.
- Mintaadó szerepünk, személyiségünk segíti a zenéhez kötődés kialakulását.
- Az óvodai nevelés teljes rendszerébe beépítjük a zenehallgatási lehetőségeket. (altatás, más tevékenységek kiegészítése, ünnepek, koncertek)
- Előadók, zenei csoportok, iskolás gyermekek meghívásával változatos, sokszínű zenei élményt biztosítunk, hogy minél több hangszerrel, emberi hangszínnel, népi tánckörökkel ismerkedjenek meg a gyerekek.
- Zeneileg tehetséges gyermekek részére – szülői igény alapján - hangszeres oktatást szervezünk. (furulya, gyermektánc - néptánc)

III.2.6.3. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.
- A munka legyen a gyermek szívesen és örömmel végzett játékos tevékenysége, melynek során megismeri környezetét, tapasztalatot szerez, fejlődnek erkölcsi tulajdonságai, pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

Az óvodapedagógus feladata:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, szervezése, a gyerekek életkori és egyéni képességeinek megfelelően.
- Megfelelő hely és elegendő idő, eszköz biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében.
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése. A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor.
- Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtás.
- Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről.
- Az együttműködés érzelmi élményének támogatása, baráti, egymást segítő kapcsolatainak erősítése, a közösségi igény formálása, saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére nevelés.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- A segítségnyújtás, a másokról való gondoskodás, felelősségérzet, kötelességteljesítés megalapozása, feladattudatának, önbizalmának, önértékelésének fejlesztése.
- Munkához való viszonyulásával, munkakedvével, igényességével példamutatás.

A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése és azok feltételének biztosítása.

Kezdetben az óvodapedagógus segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen munkálkodnak. A munka végzése közben – az óvodapedagógus céltudatos irányításával – a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek természeti és társadalmi környezetükről.

Gyermekeink elsősorban saját szükségleteik kielégítése miatt, de a közösségért is végeznek munkajellegű feladatokat, munkájuk eredményét ők és mások is egyaránt tapasztalják. E tevékenység magába foglalja az óvoda, a csoport és az egyén mindennapi életével kapcsolatos állandó, vagy alkalmoszerű munkákat.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek munkája mindig önkéntes, szabadon választott tevékenység legyen, melyet szívesen, örömmel végeznek. A munkajellegű tevékenység a felkínált lehetőségek közül, belső motiváció alapján választható és sohasem a gyerekre kényszerített feladat.

Az egyes munkafajták fokozatosan kerülnek bevezetésre. A gyermekek munka közben átélik annak szükségességét, szépségét, a célért vállalt erőfeszítés nehézségét. Vegyes csoportokban a munka megszervezése, a differenciált feladatadás még nagyobb tudatosságot igényel, hogy minden gyermek egyéni képességeihez mért terhelést kapjon. Értékelésünk mindig buzdító, megerősítő, hogy a gyermekben pozitív viszonyt alakítsunk ki a munkához. Minden korcsoportnál fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, a testápolást, öltözködést, étkezést, környezetgondozást, alkalmi megbízatásokat.

Az óvodába lépő kisgyermekek eleinte a felnőtt példaadása és segítsége mellett ismerkedik meg a saját személyükkel kapcsolatos feladatokkal, annak sorrendjével. Erejükhöz mértén részt vesznek a csoport rendbetételében, ártrendezésében, játék elrakásban. Figyelemmel kísérik a kertben és a csoportszobában található növények gondozását. Részt vesznek a virágültetésben, locsolásban, ősszel a termések és falevelek összegyűjtésében. Szívesen vállallnak és végeznek kisebb megbízatásokat.

A nagyobb gyermekeknél az - önkéntesség figyelembe vétele mellett - ismétlődő feladatok elvégzésére már év elején felelősöket választunk (öltöző, mosdó) rendjének ellenőrzése, a tevékenységekhez szükséges eszközök kiosztása, kenyér kínálása, stb. Aktívan részt vesznek a csoport esztétikus ártrendezésében, a játékok megigazításában, környezetük rendjének megőrzésében. Alkalmoszerű megbízatásokkal (pl. információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés stb.) erősítjük a gyermekek önállóságát, felelősségérzetét, kötelességtudatát.

A gyerekek örömmel segítenek a szobanövények locsolásában, az élősarok gondozásában, szívesen gyűjtik annak „kincseit”. Tevékenyen részt vesznek az udvar rendbetételében, programunk sajátosságaiból adódó munkajellegű tevékenységek egyre nagyobb szerepet kapnak az életükben. (szelektív hulladékgyűjtés, gereblyezés, sepregetés, növényápolás, locsolás, termések összegyűjtése, a halakról való gondoskodás stb.)

Óvodáskor végén a gyermekek önállóan, de önként vállallnak egyéni megbízatásokat. Esztétikusan megterítik az asztalokat, segítenek a tálalásban. (tízórai, uzsonna) étkezés után összehajtogatják a terítőket, letörlik az asztalokat, felsepregetik a morzsákat. E tevékenység jól fejleszti a gyerekek közösségi kapcsolatait, lehetővé válik általa a kitartás, a

felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása. A felelősök ügyelnek az udvar tisztaságára, figyelemmel kísérik, hogy minden játék a helyére került-e. Felnőtt segítségével részt vesznek – ebéd után – az öltöző és mosdó rendbetételében. Segítenek a játékok tisztításában, javításában, a bútorok letörölgetésében, az óvoda udvarának és környezetének szépítésében. A kerti szerszámokat önállóan használják, vigyázva maguk és társaik testi épségére. Figyelemmel kísérik a különböző növények fejlődését, tudják, hogy mikor, milyen feladatok ellátása fontos.

Az évszaknak megfelelően kialakított termézsarok növényeinek gondozásában nagyobb önállóságot biztosítunk, gyűjtőmunkájukkal gazdagítják a látnivalókat.

Szülők bevonásával részt vesznek egy közeli kert, tanya őszi vagy tavaszi aktuális munkálataiban (betakarítás, almaszedés, magvak ültetése, dugványozás stb.), ismerkednek a házkörül élő állatokkal, bekapcsolódnak azok gondozásába.

Télen gondoskodnak a madarokról, gondozzák az akváriumot. Ünnepekre ajándékokat, meglepetéseket készítenek a kisebbeknek és a felnőtteknek.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

A saját életvitelükkel kapcsolatos munkafolyamatokat, az önkiszolgáló tevékenységet önállóan, szükség szerint elvégzik.

- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.
- A rájuk bízott feladatot, munkát önállóan, felelősségteljesen, szívesen végzik.
- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére, igényükké válik a rend és tisztaság, a környezetvédelme.
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, miközben fejlődnek készségeik, képességeik.
- A közösen végzett munka által erősödnek társas és baráti kapcsolataik, képessé válnak a munkamegosztásra. Elismerik saját és mások munkájának eredményeit, értékeit és azt meg tudják fogalmazni.
- Munkavégzés során fejlődik erkölcsi magatartásuk. Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, hasznossága, értéke.
- Önbizalmuk, önértékelésük, énképük reálisan alakul a munkájuk értékelése során.
- Szeretnek meglepetést készíteni a társaiknak, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak felnőtteknek.
- Környezettudatosan viselkednek, a szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőben.
- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, a kert rendezésében. A virágokat nem tépik le, hagyják eredeti szépségükben.
- A környezetükben levő növények, állatok gondozásában örömmel vesznek részt. Megalapozódik a környezetbarát magatartásuk, az iskolába lépéshez szükséges képességek.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- Szívesen, önként végzik a munka jellegű tevékenységeket, melyet a társaik iránt érzett felelősségérzet és kötelességtudat környezetük rendje iránti igényesség motivál.
- A gyermekeknek lehetőségük van növényeket ültetni, gondozni, az udvaron található fák terméseit felhasználni.
- Az óvoda minden csoportjának van saját virágoskertje, sziklakertje.
- Rendszeres munkajellegű tevékenység eredményének hatására kialakul a munka iránti szeretet, tisztelet, megbecsülés, felismerik a munka, a környezetvédelem fontosságát, hasznát.
- A vegyes életszervezésű csoportokban modell értékűvé váló gyermekek bevonják kisebb társaikat a megbízatások elvégzésébe.
- Az óvodában kidolgozott a környezetszépítő munka tartalma.

III.2.7. Gyermekvédelem az óvodában

Integrált személyiségfejlesztés

Cél: Inkluzív pedagógia által a különböző korú és egyéni sajátosságokkal rendelkező gyermekek családi együttnevelésük során kapják meg adottságaikhoz mértén a legintenzívebb fejlesztést, az iskolába lépéshez szükséges pszichikus feltételek megalapozásához.

Esélyteremtés, játék, játékos tevékenységben megvalósuló tanulás és integrált ismeretfeldolgozás során a gyermek sokoldalú személyiségfejlődésének kibontakoztatása, tehetséggondozás, hátránycsökkentés.

Az óvodapedagógus feladata:

- A szülők meggyőzése a vegyes csoport létjogosultságáról, előnyeiről, a testvérgyermekek együttnevelésének értékeiről.
- Az óvodapedagógus ismerje a vegyes csoport, az integrált személyiségfejlesztés speciális pedagógiai módszertanát.
- A nevelőmunka feltételeinek megteremtése az „együtt és külön” elv érvényre juttatásának figyelembevételével, az összetartozási élmény erősítésével.
- A magatartási szokások erősítésével a társas kapcsolatok fejlesztése, érzelmi életük gazdagítása, a csoportban dolgozó felnőttek összehangolt munkája által.

Az integrált nevelésben rejlő lehetőségek megvalósítása

Inkluzión alapuló szemlélettel, változatos helyzetekben, beszélő környezetben a gyerekek tanuljanak meg alkalmazkodni, együttműködni, önmagukat érvényesíteni. A testvérgyermekek egymáshoz kötődésének erősítésével fokozzuk biztonságérzetüket. Később a testvérek zártabb világát nyitjuk más gyerekek és azonos életkorú társaik felé.

Az együtt tevékenykedés, a differenciált pedagógiai hatásokra, a közös élmények alapján

mindenki megtalálja személyiségének és temperamentumának megfelelő helyet a csoportban. (a tehetséges, a lelassult fejlődési ütemű, a szocializáció szempontjából éretlenebb, a speciális fejlesztést igénylő sajátos nevelési igényű gyermekek)

A családban egyedül nevelkedő gyermekek esetében a szülő megtapasztalhatja, hogy gyermeke hogyan viszonyul más korosztálybeli társaihoz.

Az óvodapedagógusok megfelelő szakmai igényességgel tervezik a nevelőmunkát. A gyermekek ismeretei, tapasztalatai megegyeznek a környező világról, csak a feldolgozás mélységében alkalmazkodunk az életkori és egyéni fejlettséghez, sajátosságokhoz. Biztonságot sugárzó felnőtt – gyermek – gyermek interakciós helyzeteket és olyan élményeket biztosítunk, amelyek megalapozzák a kiegyensúlyozott szociális tulajdonságokat, értékeket, magatartásformákat, egyúttal kielégülnek a gyermekek szükségletei.

Év elején a legnagyobb hangsúlyt a kíváncsi magatartási formák erősítésére, stabil szokásrendszer kialakítására fektetjük. Tudatosítjuk bennük a közösségi élethez és egyéni fejlődésükhöz szükséges elvárásokat. A terhelést a nagyobbak szintjéhez tervezzük, a feladatokat a gyermekek egyéni sajátosságainak, érési ütemének megfelelően differenciáltan adjuk. Személyre szabott értékeléssel, a pozitívumok megerősítésével, minden gyermek sikerélményben részesülhet. Az óvodapedagógusok tudatosan odafigyelnek arra, hogy az iskolába készülő gyermekek rendelkezzenek az iskolába lépéshez szükséges képességekkel

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek megfelelő önbizalommal, kooperációs és önkorrekciós készséggel rendelkeznek különböző élethelyzetekben.
- Igénylik a társakat, a kiegyensúlyozott kapcsolatokat, szociális magatartásmódjuk jellemzője a különbözőségek elfogadása, a segítőkészség, nyíltság, bizalom, türelem, szolidaritás.
- A cselekvés – beszéd – gondolkodás a teljesítő - képes tudás készsége által ismeret szerzésük, kommunikációs készségük eredményesebbé válik.
- Szabálytudatuk, siker és kudarc-tűrő készségük erősödik, a konfliktusokat, a felmerülő problémákat eredményesen tudják megoldani.
- Személyes kapcsolatokban képesek kifejezni mély érzelmeket, élményeket felidézni beszélgetés, metakommunikáció során.

A fejlődés várható eredményeiből, a tevékenység által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A csoportban a szocializációs tér természetes jelleg miatt családi légkör alakul ki, lerövidül a befogadás krízisidőszaka, felgyorsul a szokások kialakulása.
- Biztosított a gyermeki igényeket, szükségleteket kielégítő, a személyiség szabad kibontakoztatását segítő feltételrendszer, változatos tevékenység.
- A sokirányú együttműködésben a gyermekek jobban megtapasztalják egymás értékeit, felgyorsul a nagyok mintájának követése.
- A műveltség-tartalmak integrált feldolgozása, a speciális nevelési lehetőségek kihasználása által – a gyermekekben erősödik a belső motiváltság, hatékonyabbá válik a tanulás, a képességeik kibontakoztatása – sikeresebb az iskolakezdés.

- Rendelkeznek a megismerési és tudásvágy kielégítésére, kreatív gondolkodásra és tevékenységre ösztönző képességekkel, melyek segítik egészséges életvitelüket, iskolába való beilleszkedésüket.

Tanulási zavarok megelőzése, hátránycsökkentés

Cél:

- Az iskolába lépés belső pszichikus feltételeinek megteremtéséhez, a képességeket meghatározó funkciók fejlesztése, a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrése és megelőzése, esélyteremtés.
- Segítségnyújtás a kiemelt figyelmet igénylő, nehezen szocializálható gyermekek részére, egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztőfoglalkozások keretében.

Az óvodapedagógus fejlesztő feladatai:

- Inkluzív módszerek, játékos tevékenységek során, pozitív érzelmi kapcsolat kialakításával nyerve meg a fejlesztésre szoruló gyermekeket.
- Legyen képes a differenciálásra, együttformálni az érettebb gyermekeket a lemaradókkal.
- Az érintett gyermekek optimális fejlesztése érdekében kérje a fejlesztőpedagógus segítségét a lemaradás területeinek körvonalazásához, a fejlesztőmunkához. Súlyosabb esetekben igényelje szakemberek segítségét.

A fejlesztőpedagógus kompetenciaköre:

- Csak normál IQ- övezetbe tartozó, részképesség fejlesztést igénylő gyermekekkel foglalkozik.
- Diagnosztikus tevékenysége csak a képzésben elsajátított tesztek felvételére és értékelésére terjed ki.
- A diagnosztikus és terápiás kompetenciakörét meghaladó eseteket köteles speciális szakemberhez irányítani.
- Tevékenységét más szakemberekkel (óvodapedagógus, logopédus, pszichológus) összehangoltan végzi.
- Felelős a fejlesztő foglalkozások szakmai minőségéért.

A fejlesztőpedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus jelzése alapján a korrekciós fejlesztést igénylő gyermekek megfigyelése, képességeik felmérése, és az ehhez szükséges szülői jóváhagyás beszerzése.
- A megfigyelések és mérések értékelése. A kapott eredményeket összevetve az előző év eredményeivel és az egyes gyerekekről kapott szakértői vélemények, fejlesztési javaslatok figyelembevételére alapján az egyéni fejlesztőprogramok kidolgozása és ennek koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal.
- Egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztő foglalkozások megtartása.
- A fejlesztés folyamatos koordinálása a csoport óvodapedagógusaival, a támogató szakemberekkel, pszichológussal, logopédussal.

- A szülők rendszeres tájékoztatása gyermekük fejlődéséről: fogadóórák, félévente, illetve igény szerint.
Félévenként a gyermekek fejlődési ütemének rögzítése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A részképeség hiányos gyermekeknél a fejlesztő pedagógusaink közreműködésével külön szervezünk játékos felzárkóztató foglalkozásokat.

A nevelő – fejlesztő munka területei:

Térbeli tájékozódás, szókincsfejlesztés, nyelvi kifejezőkészség, motoros működés, látási,- hallási megkülönböztető képességek, gondolkodás.

A speciális fejlesztést igénylő gyerekek kiszűrésének módja:

A gyermek tevékenységének megfigyelése – elemzések – anamnézis, fejlődési napló tanulmányozása – családlátogatás tapasztalatainak értékelése – feljegyzés készítése a Fejlődési naplóba – gyermek aktuális fejlettségének, képességszintjének felmérése (DIFER-tanköteles korú iskolába készülő gyermekeknél.)

A fejlődést elősegítő lépések megtétele, esetén pedagógiai munkát segítő szakemberek bevonása..

- Egyénre szabott fejlesztési terv készítése, a fejlesztőpedagógus segítségével.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Egyénre szabott, folyamatos fejlesztőmunka során csökken, vagy megszűnik a gyermek egy-egy területen történő lemaradása.
- Fejlődnek mindazon képességek, pszichikus feltételek melyek az iskolába való átlépéshez, problémamentes beilleszkedéshez, a korai kudarcélmények elkerüléséhez nélkülözhetetlenek (beszédértésük, kommunikációs készségük, térorientációs és finommotoros készségük).
- A gyermekek egészséges önbizalmat kapnak, pozitív énképük erősödik, tanulási esélyegyenlőségük nő. Képesse válik változatos élethelyzetekhez alkalmazkodni, ismeri képességeinek határait.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Cél:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben váljon természetessé a gyermekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Az óvodapedagógus feladata:

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a

gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.

- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvodapedagógus vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát, a gyermekről készült szakvélemény, speciális szakemberek fejlesztési útmutatását a gyermekekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- Törekedjen arra, hogy a nem vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- Értesse meg és tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modell értékű, mint az övé.
- A gyermeket kiemelt figyelemben, gondoskodásban kell részesíteni.
- Nem adhat helyt, semmiféle előítélet kibontakozásának.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógy és fejlesztő pedagógia terén.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkel – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgáltatoktól.
- A megismert sérülés, lemaradás, fogyatékoság függvényében, szakmai kompetenciánk határain belül, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, negyedévenkénti értékelése.
- Az óvodáskor végére, a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is juttassa el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre: alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés.
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódását, beszédészlelés és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

Az óvoda Alapító Okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatás, a foglalkozásokhoz szükséges speciális nevelési terv, valamint speciális technikai eszközök, a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Befogadunk olyan gyermekeket, akiket a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján integráció formájában fejleszteni tudunk. Elsősorban enyhe értelmi és beszéd-fogyatékos, látássérült, a pszichés fejlődés zavara miatt akadályozott gyermekek kerülnek hozzánk, akiket szakemberek tanácsainak segítségével, egyéni képességeikhez mérten próbálunk eredményesen fejleszteni.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- a kognitív funkciók fejlesztése,
- alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése,

- manuális készség finommotoros készség fejlesztése,
- minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése és a grammatikai rendszer kiépítése,
- játéktevékenység alakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása,
- szociális készségek kialakítása, erősítése.

A speciális fejlesztést igénylő gyerekek elhelyezését körültekintéssel végezzük. vegyes vagy kisebb létszámú csoport az ideálisabb ahol nevelésük - a különbözőségek elfogadása, az eltérő képességek tolerálása, a sajátos nevelés jellegének hatására, eredményesebb. A csoportok szervezésénél arra törekszünk, hogy csak egy-két speciális pedagógiai támogatást vagy fokozott törődést igénylő gyerek kerüljön egy közösségbe. Így nem olyan nagy teher az elfogadás, a plusz munka. Tudatos, tervszerű munkát feltételez az óvodapedagógus részéről a nevelő – fejlesztő munkában a sérült és ép gyermekek közös tevékenységeinek, együttes élményeinek harmonizálása, az érdekek sérülése nélkül.

Fontosnak érezzük, hogy az integrációs nevelésre szoruló gyermekek szülei elfogadva gyermekük adottságait, különbözőségét, szorosan együttműködjenek az óvodapedagógusokkal. Szükség esetén biztosítsák, gyermekük részvételét azokon a fejlesztő foglalkozásokon, amit speciális szakemberek tartanak.(logopédus, pszichológus, pszichiáter, fejlesztőpedagógus)

Sikerkritériumok:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- Iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézményelvárásait a gyermekkel szemben.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

Más nemzetiségű gyermek nevelése

Azoknak az óvodánkba érkező, más nemzetiségű gyermekeknek a nevelése, akiknek a családja nem magyar állampolgárságú, munkavállalás, vagy tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszban van.

Alapelveink:

- A más nemzetiségű gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az egyéni bánásmód, esélyegyenlőség elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- A más nemzetiségű családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

Az óvodapedagógus feladatai:

Felkészülés a gyermek fogadására, felkészülés a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvételre.

Információk gyűjtése a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatban.

Az érkező gyermek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékként való bemutatása a többi gyermek számára.

A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbségekről szóló, életkornak megfelelő ismeretek bemutatása, figyelembe véve a gyermekek érdeklődési körét. (játék, mese, vers, ének, zene, tánc)

A más nemzetiségű gyermek nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, társadalmi integrálását, segíteni kell a magyar nyelv elsajátítását.

Sikerkritériumok:

- Szívesen jár óvodába, megőrzi önazonosságát, hozott értékrendjét.
- A gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát.
- Szívesen játszik társaival, képes együttműködésre, kooperációra. A csoporttársak is keresik a társaságát, elfogadják különbségét.
- Megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

III.2.8. Az óvodai élet megszervezése

Cél: Nyugodt derűs csoportléggkör, a közösségi élet a tevékenységek zavartalanságának biztosítása a szülői igények figyelembevételével.

Szülői kérésre minden nevelési évben indítunk homogén kiscsoportot, melynek kialakításakor figyelünk a nemek egészséges arányára, a szülői igények szakmailag mérlegelt kielégítésére. Arra törekszünk, hogy az óvodásévek alatt a szociális kapcsolatok, az érzelmi kötődések érdekében lehetőleg ugyanaz az óvónőpáros és dajka nevelje a gyermeket.

Heterogén – vegyes csoport szerkezetét úgy alakítjuk ki, hogy lehetőleg megfelelő – egyharmados arányba kerüljenek be a különböző életkorú gyermekek. Szülői kérésre együtt neveljük a testvérgyermekeket. A nevelő-fejlesztő munkánk során a csoport összetételéből adódó változatos élethelyzetekben rejlő lehetőségeket próbáljuk kihasználni (pl. kicsik-nagyok kapcsolatában egymásra való odafigyelés, segítségadás).

A csoport szerkezete a család felépítését mintázza, így a közös tevékenységek az összetartozási élményt még jobban erősítik, mint a homogén csoportokba. A csoportokat a mesékből, környezetünkben jól ismert állatnevekkel (szimbólumokkal) jelöljük.

Napirend, heti rend

Rugalmas napirendünk, heti rendünk biztosítja a gyermeki szükségletek kielégítéséhez a közös élményekre épülő tevékenységekhez szükséges időkeretet, amit a csoportban dolgozó óvodapedagógusok alakítanak ki a helyi adottságok, igények, lehetőségek, a gyermekek egyéni, életkori sajátosságainak figyelembevételével, a társ csoporttal egyeztetve.

A program pedagógiai szemléletéből adódóan a napirendben legtöbb időt a gyermekek fő tevékenysége a szabad játék kapja. A játék a tevékenységben megvalósuló tanulás, mozgás,

egyéb napi programok mellett vannak rendszeresen visszatérő, kötöttebb időhöz kapcsolódó tevékenységek (étkezés, pihenés, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység) melyek a gyermeknek érzelmi biztonságot jelentenek, és a gyermekek képességfejlődését segítik elő. A gyermeki szükségletek kielégítésében a gondozásnak kiemelt szerepe van.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával -, ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük.

Napirendünk a maga rugalmas változásaival, lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessek.

A szeptember 1-jétől május 31-éig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint, a gyermek biológiai (életkor, alvás, mozgásigény, ebéd rendszeres időpontja), társas szükségleteit szem előtt tartva alakítja ki az óvodapedagógus.

A program ajánlott napirendje

Időtartam	Tevékenység
06.30 – 12.00	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, egyéb szabadon választott tevékenység, beszélgető percek, tízórai, az óvodapedagógus által kezdeményezett (5-35 perces) tevékenység, séta, kirándulás, környezetvédelem. Mindennapos testnevelés. Egyéb programok.
12.00 – 13.00	Testápolási tevékenységek elvégzése ebéd készülődés a pihenéshez
13.00 – 15.30.	Csendes pihenő, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés testápolás, uzsonna
15.30 – 17.30	Játék a csoportban vagy a szabadban az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység

Mivel a nevelés nem zárul le május 31-én, ezért a nyári időszakra (június 01-től augusztus 31-ig) tartalmaz, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezett napirend szolgál. Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megtervezésénél lehetőséget ad a gyermeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadon élvezze, közben legyen lehetősége változatos tevékenységekre és közvetve képességeik fejlesztésére.

A tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat – vallás, etnikai, nemzeti – figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, egyéni

képességeit, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére differenciált pedagógiai eljárásokat, indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

A program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók a képességfejlesztési lehetőségek, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítania, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül.

Az óvodás gyermekek számára a kötetlenség a játékos foglalkozások a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, mely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Kötetlenségként éli meg a gyermek, azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéséhez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. A gyermekek együttműködő készségét feladattudatát egyre növekvő időtartalmú csoportos foglalkozások tervezésével szervezésével valósítjuk meg. Ez a tevékenységi forma megkívánja az óvodapedagógustól, hogy pedagógiai ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségletét, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciáltan előre tudjon tervezni. Tehát tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget, áttekintőképességet és kellő kreativitást igényel.

A tevékenységek közül az egészségfejlesztő testmozgás, irányított mozgásos tevékenységként mindennap megszervezésre kerül.

A fejlődés nyomon követése

A gyermek és körülményeinek megismerése már a beiratkozást követő elbeszélgetéssel, szükség esetén családlátogatással elkezdődik, majd folytatódik az óvodába kerülés előtti időszak feltárásával, anamnézis felvételével. A gyermek fejlődését Fejlődési naplóban rögzítjük, és követjük a befogadás pillanatától az iskolakezdésig. Megfigyeléseinket folyamatosan, félévente rögzítjük. Amennyiben a gyermek valamely szakszolgálat által készített szakvéleménnyel is rendelkezik, úgy ezt a dokumentumot is csatoljuk a gyermek anyagához.

Pedagógiai értékelés eddigi nevelőmunkánkról

A programbeválás tapasztalatait összegezve eredményeink és partnereink visszajelzései alapján megállapítható, hogy nevelőmunkánk hatékony, és eredményes.

Erősségeinkre építve minőségi szinten folytatjuk tovább nevelési stratégiánkat, amely segíti partnereink elvárásainak való megfelelést, a minőségi munkavégzést.

Erősségeink:

- Pedagógusaink elkötelezettek a program cél,- feladat,- és követelményrendszerének jó szinten történő megvalósítása iránt. Szakmai felkészültségük segíti a minőségi munkavégzést, az elvárásoknak való megfelelést.
- Nyitottságuk, új iránti fogékonyságuk, tenni akarásuk, továbbképzési igényük hozzájárul az innovatív nevelő-fejlesztő munkához, a sajátos és kiemelt nevelési célkitűzéseink eredményes megvalósításához (környezetvédelem, komplex egészségfejlesztő tevékenység néphagyományörzés, drámapedagógia).
- Intézményünk sajátosságát szimbólumokkal, jelképekkel hangsúlyozzuk.
- Programunkba olyan értékeket, sajátos elemeket, sikerkritériumokat építünk be, amelyek

segítik a hatékony nevelőmunkát, gyermeki aktivitást, az önmegvalósítást, a tanulás folyamatát. A fenntarthatóság pedagógiájának érvényesülését.

- Egyedi csoportnaplónk segíti a tudatos tervező – szervező és gyakorlati munkát.

A továbbfejlődés lehetőségei egy-egy területen

- A kapcsolatokban jobban érvényesüljön empátia, problémaérzékenység, eredményes konfliktuskezelés (gyermek, szülő).
- A színhelyintézménnyel és tagintézményeivel együttműködve program szellemében, a felállított sikerkritériumok alapján erősödjön a tartalmi munka színvonala, nevelőmunkánk elismertsége, óvodánk sajátos arculata.
- A tervező munkánkat célszerűbben segítő projektek, módszertani segédanyagok.
- Nevelőtestületünk minden tagja váljon felkészültebbé, elfogadóbbá a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési,- tanulási,- magatartási nehézséggel küzdő, speciális fejlesztést igénylő gyermekek hatékony kezelésére, a differenciáló pedagógiára. az esélyegyenlőségi programunk alapján a gyermekvédelmi feladatok eredményes megvalósítására.
- Minden csoportban legyen biztosított beintegrálhatóságuk feltétele. (továbbképzés,- önképzés,- szemléletformálás folyamatába a dajkák bevonása. /
- A szülő aktív bevonása a rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekbe.
- Meglévő értékeink megóvása mellett törekedjünk új, korszerű eszközök beszerzésére, udvarunk korszerűsítésére – a szervezett mozgáshoz – tartalmas szerepjátékokhoz szükséges eszközök biztosítására..
- Az „Örökös Zöld óvoda” cím megvédése céljából a kritériumoknak, elvárásoknak való megfelelés.
- Közös családi programok, egészség és környezetvédő akciók, jeles napok rendszerszerű szervezése (családi nap, animációs nap sportnap, virágos gondoskodás, Aranykörte napok)
- Kapcsolataink kiszélesítése azonos és más programmal működő hazai és külföldi óvodákkal.
- Óvodánk vonzáskörzetében működő iskolákkal fennálló változatos kapcsolattartási formák fenntartása, a zökkenőmentes átmenet elősegítés céljából. Bem J. tagintézményeivel a Jókai M., Kazinczy F. Gárdonyi Ált. Isk. Kodály Z. Zelk Z.

Kiemelkedő képességek fejlesztése, tehetséggondozás

Cél:

- A kiemelkedő képességű gyerek felismerése, egyéni képességeinek kibontakoztatása.
- A fejlesztést igénylő képességek erősítése.

Az óvodapedagógus feladata:

Alapos gyermekismeret birtokában a kiemelkedő képességre, tehetségre irányuló hajlamok felismerése (zene, irodalom, képzőművészet, sport terén).

Tudatos fejlesztő munkával a gyermekek képességeinek, érdeklődésének ápolása, differenciált fejlesztő foglalkozások formájában. Megmérettetésük – versenyre való felkészítésük – részvételük megszervezése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Tevékenységekben gazdag óvodai életben, gyermekismeret birtokában az önmegvalósítás kiteljesedésének biztosítása. A gyermekek viselkedésében és tevékenységében együttesen mutató kiemelkedő tulajdonságok ráirányítják figyelmünket a tehetségre irányuló hajlam felismerésére: átlagfeletti képesség, magas szintű kreativitás, feladat iránti elkötelezettség (kíváncsiság, érdeklődés, szorgalom, kitartás) Igyekszünk olyan tevékenységre serkentő óvodai légkört biztosítani, ahol a gyermekek egyéni képességeikhez mérten bontakoztathatják ki tehetségüket.

Figyelemmel kísérjük a vetélkedőkre, pályázatokra szóló felhívásokat, melyekbe bekapcsolódva biztosítjuk a lehetőségét gyermekeink megmérettetésének.

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás tanköteles korú gyermekek számára.

Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek

Szervezeti keretek: mikro csoportos forma

Megvalósítás: szülői támogatással

Tevékenységi forma:

- játékos ritmikai mozgás, – úszásoktatás – ovifoci
- néphagyomány – tánc
- zenei képességfejlesztés – furulya, zenevarázs
- vizuális nevelés – kézműves foglalkozások

A tevékenység által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- Ideális feltételeket teremtünk a tehetséggondozáshoz – a gyermeki alkotókedv, kreativitás kibontakoztatásához – a játék, a fokozatos tanulás, egyénre szabott folyamatos fejlesztőmunka során.
- Erősödik a gyermekek önbizalma, önállósága, tudatára ébrednek, hogy személyiségüknek milyen értékei vannak, miben tehetségesek.
- A tehetségre irányuló hajlam felismerésével, a szabad önkifejezést teremtő helyzeteket teremtünk.
- Eredményesen készítjük fel őket óvodaszintű, városi, esetleg országos versenyekre (zene, irodalom, képzőművészet, sport)
- A gyermekek a tehetséggel összefüggő területeken képességeik maximumát nyújtják, vállalják a megmérettetést.
- Megtanulják, képességeiket kamatoztatni, gazdagabb képzelettel, intellektuális készségekkel, egy-egy területen kimagasló teljesítménnyel rendelkeznek, ezáltal megnő tanulási esélyük.

III.2.9. Óvodánk ünnepei, hagyományai

Ünnepek, rendezvények

Az ünnepek megélésének és arra való felkészülésének nagy szerepe van a gyermekek érzelmvilágának fejlődése szempontjából.

Óvodánkban azokat az ünnepeket éljük át, melyek programunk szellemiségének megfelelnek és közel állnak a gyermekek érzelmvilágához. Ennek megfelelően a gyermeki ünnepek, hagyományörző ünnepek, környezetvédelmünk jeles napjai, és társadalmi ünnepeink közül Március 15. megünneplésére fektetünk nagyobb hangsúlyt.

A hagyományok ápolása, az ünnepre való előkészületek, együttjátás, együttműködés, tervezgetés, ajándékkészítés izgalmassá, örömtelivé teszik a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeiben is jelzi „varázsát”, vidám hangulatú, élményekben gazdag nap.

A környezetvédelmi jeles napokat maradandó élményű kirándulásokkal, természetvédelmi vetélkedőkkel, ügyességi játékok rendezésével, természeti környezetünk gazdagítását szolgáló programokkal tesszük emlékezetessé. A programokba lehetőségeinkhez mérten bevonjuk a szülőket is.

GYERMEKI ÜNNEPEK családi rendezvények	NÉPHAGYOMÁNYÖRZÉS NÉPSZOKÁSOK	KÖRNYEZETVÉDELMI JELES NAPJAI
Születés és névnapok	Mihály napi vásár szeptember 29.	Takarítási világnap szeptember 23.
Mikulás december 06.	Szüret október 15.	Állatok világnapja október 04.
Anyák napja május első hete	Lucázás december 13	Víz világnapja március 22.
Társadalmi ünnep Március 15.	Advent november 30. utáni első vasárnaptól a 4. vasárnapig	Föld napja április 22.
Gyermeknap június első hete	Karácsony december 24-25-26.	Madarak és fák napja május 13.
Évzáró, Családi nap (szülői igény szerint)	Farsang vízkeresztől hamvazó szerdáig	Környezetvédelmi világnap június 05.
	Zöldág járás Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltét követő vasárnap)	
	Májális május 01.	
	Pünkösöd húsvét utáni 50. nap	

III.2.10. Óvodánk kapcsolatrendszere

Alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Szeretnénk gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet.

Óvoda – család

Cél: Együttműködő, bizalomra épülő partneri kapcsolat kialakítása a hatékony nevelés érdekében.

Az óvodapedagógus feladata:

- Adjon tájékoztatást az óvoda nevelési programjáról, a gyermekekkel szemben támasztott követelményekről, elvárásokról.
 - A gyermekek egyéni fejlődéséről - megfelelő pedagógiai tapintattal - folyamatosan konzultáljon a szülőkkel.
- A szülőkkel nyílt, őszinte kapcsolat kialakítása.

A feladat tartalmi megvalósítása

Óvodánkban arra törekszünk, hogy a szülők meglegedésére a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük és fejlesszük a gyermeket.

Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés. Elvünk, hogy a jó kapcsolat semmi mással nem pótolható.

Igyekszünk az együttműködés formáit körültekintően megszervezni, mely az információk áramlását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni.

Célunk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.

A kapcsolattartás formái:

Beíratás: az első személyes kapcsolat felvétele. - Anyás beszoktatás. - napi kapcsolattartás - összevont és csoportszülői értekezletek - családlátogatások - a család nevelési szokásainak, életkörülményeinek megismerése - egyéni beszélgetések az aktualitásnak megfelelően előzetes időpont egyeztetés után.

Nyílt nap szervezése, - fogadóóra - közös ünnepek - az iskolába készülő gyermekek búcsúztatása - közös kirándulások. Munkajellegű tevékenységek szervezése (almaszedés, kukoricatörés, szőlő szüret, gyűjtő munka).

Ismerkedés megyénk nevezetességeivel, tájaival, az ott élő emberek kultúrájával. Közös programok, gyermekműsorok, sportvetélkedők, gyermeknap, családi nap, Aranykörte napok.

A tevékenység tartalmából meghatározott sikerkritériumok:

- A család és az óvoda együttműködése sikeres. Az óvoda nyitott a család felé.
- A partneri kapcsolatra bizalom, segítőkészség, intervenció gyakorlat, egymás iránti érdeklődés, empátia jellemző.

- A szülő bízik az ott dolgozó felnőttekben, tudja, hogy gyermeke jó helyen van.
- A szülő mindig kellő módon és időben, hitelesen tájékozódik a gyermekről és az őt érintő programokról.
- Az elégedettségüket illetve elégedetlenségüket kérdőívek kitöltésével véleményezik.
- A szülő szívesen vesz részt az óvoda rendezvényein, közös programjain.

Óvoda – iskola

Cél: az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

A feladat tartalmi megvalósítása

Az óvoda – iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje szándékunkat, törekvéseinket, a gyermek sikeres beilleszkedése a zökkenőmentes átmenet biztosítása céljából.

Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő és megtartó kapcsolatokat alakítottunk ki.

A kapcsolattartás formái:

Kölcsönös látogatások, tapasztalatcserék, szakmai előadások, fórumok.

Iskolai meghívásra az óvodapedagógusok részvétele az első osztályosok egy-egy óráján, megfigyelik volt óvodásaink beilleszkedésének alakulását.

Kötetlen beszélgetés a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, az esetleges problémák megoldásáról.

Tanítónők részvételével összevont szülői értekezletet tartunk, melynek keretében a szülők tájékoztatást kapnak az iskolák egyéni arculatáról, sajátosságairól, megismerkedhetnek a leendő első osztályos tanítónőkkel.

A tanítónők meglátogatják óvodánkban a leendő első osztályos gyerekeket, játék, kötetlen beszélgetés formájában személyesen ismerkednek velük.

Szülők tájékoztatása az iskolai beíratás formájáról, az iskolák által szervezett nyílt tanítási napokról.

Közös rendezvények, játékok, ünnepek szervezése, közös sportversenyek (Karácsonyi műsor, rajzkiállítás, mesemondó-verseny)

Partnereink köre

Programunknak megfelelően határoztuk meg közvetett és közvetlen partnereinket, akiknek körét évente egyszer felülvizsgáljuk, s partnerlistánkban dokumentáljuk.

Célunk, hogy társadalmi és helyi igényeknek megfelelő szolgáltatást nyújtsunk, mely folyamatos önértékelésen alapuló minőségfejlesztési tevékenységre épül.

Programunk sajátosságaiból adódik, hogy igyekszünk szorosabb kapcsolatot kialakítani városunk környezetvédelmi szervezeteivel, (Felső - Tisza Alapítvány, ÖKO szervezetek,.), akik hozzáértésükkel, tájékozottságukkal, gyakorlati útmutatásaikkal segítik szakmai munkánkat, környezetvédő tevékenységünket.

összehangolása által nő a gyermekek tanulási esélyegyenlősége.

A tevékenység tartalmából meghatározott sikerkritériumok:

Kölcsönös nyitottság, bizalom, nevelőpartneri viszony, egyenrangúság érvényesül a pedagógiai tevékenységben – egymás munkájának megbecsülése által.

Tervszerű folyamatos kapcsolattartás van az intézmények között.

Változatos programok, látogatások biztosítják a közös élményeket, a tapasztalatcserét a gyermekek és a pedagógusok számára egyaránt.

A gyermekek felfedezik a két életforma azonosságait és különbségeit, érdeklődővé, elfogadóvá válnak az iskola iránt.

A sikeres együttműködés elősegíti a problémamentes beilleszkedést, a nevelési feladatok összehangolása által nő a gyermekek tanulási esélyegyenlősége.

Pedagógiai Szakszolgálat Intézményei

Pedagógiai Szakszolgálat – Szakértői Bizottság

A kapcsolattartás formái:

A nevelési hátrányokkal, beilleszkedési és tanulási zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztéséhez szakmai segítség kérése, nyújtása.

Pedagógus szakvéleménye alapján az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat intézményében, vagy az óvodai környezetben pszichológiai vizsgálat végzése.

A gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megállapításához, a megfelelő iskolatípus kiválasztásához szakvélemény kérése.

A súlyosan beszédhibás gyermekek fejlesztése logopédus segítségével (heti 5 órában)

A sajátos nevelési igényű gyerekek esetében szakvélemény kérése a Szakértői Bizottságtól.

Egészségügyi szervek

A gyermekek egészséges fejlődésének folyamatos vizsgálatát, ellenőrzését az óvoda orvosa, védőnője, fogorvosa látja el. Az egészségfejlesztési feladatokat együttműködési megállapodás rögzíti.

A kapcsolattartás formái:

Évente egy alkalommal minden csoportban orvosi vizsgálat elvégzése, az egészségügyi problémákkal küzdő gyermekek szakorvosi rendelésre történő beutalása.

Tanköteles korú gyermekek részére iskola alkalmassági vizsgálat. Nagycsoportokban látás,- hallásvizsgálat. Évente egy alkalommal fogászati szűrés.

Bemutatóval egybekötött tájékoztató előadások, felvilágosítómunka a gyermekek és szüleik számára.

Gyermekevédelmi intézmények

A családok szociális hátterének, problémáinak ismeretében – együttműködési megállapodás keretében - kérjük a Gyermekjóléti Szolgálat valamint a Szociális Osztály segítségét. Különösen azokra a gyermekekre figyelünk tudatosabban, akiknek családi helyzete, életkörülményei hátrányosan érintik, vagy veszélyeztetik fejlődésüket.

Pedagógiai Szakmai Szolgáltatás intézményei

A kapcsolattartás formái:

Óvodapedagógusok továbbképzése - szakmai napok, rendezvények szervezése, szakmai tanácsadás, szakértés,

Fenntartó

Kapcsolatunk hivatalos, a problémák megoldását az együttműködés jellemzi.

A kapcsolattartás formái:

Kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, óvodavezető éves munkatervi beszámolója, nevelőmunka értékelése, városi szintű vezetői értekezletek, előadások, továbbképzések szervezése

Közművelődési intézmények

Nevelési feladataink sokoldalú, színes megvalósítása érdekében a város közművelődési intézményeivel folyamatos kapcsolattartásra törekszünk. A felkínált programokból igyekszünk úgy válogatni, hogy azok az óvoda pedagógiai elveivel, értékközvetítésével, tartalmával összeegyeztethetők legyenek, segítse elő a nevelési feladataink eredményes megoldását.

A kapcsolattartás formái:

Könyvtárlátogatás, gyermekfoglalkozásokkal egybekötve (Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár) kiállítások, programok megtekintése, (Jósa András Múzeum, Múzeumfalu, Kölyökvár, Mustárház), gyermekelőadásokon való részvétel.

Kapcsolattartás a társintézményekkel az Szervezeti és Működési Szabályzatban és az éves munkatervben meghatározott keretek és tartalom szerint történik.

Kapcsolattartás külhoni magyar óvodával

Kapcsolattartás formái

Külhoni magyar óvodával kapcsolattartás kezdeményezése, kapcsolattartási terv készítése.



III.3.

KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

VÁROSMAJORI TAGINTÉZMÉNY

GYERMEKKERT TAGINTÉZMÉNY

BENCZÚR TÉRI TAGINTÉZMÉNY

III.3.1. Helyzetelemzés

Az óvoda neve: **Búzaszem Nyugati Óvoda
Városmajori Tagintézmény**

Címe: 4400 Nyíregyháza, Városmajor u. 1.

Telefonszáma: 06-42/512-946

Fax: 06-42/512-946

Email címe: varosmajoriovi@gmail.com

OM azonosító 033101

Az óvoda neve: **Búzaszem Nyugati Óvoda
Gyermekkert Tagintézmény**

Címe: 4400 Nyíregyháza, Tőke u. 3.

Telefonszáma: 06-42/512-942

Fax: 06-42/512-942

Email címe: gyermekkertovinyhz@gmail.com

OM azonosító 033101

Az óvoda neve: **Búzaszem Nyugati Óvoda
Benczúr Téri Tagintézmény**

Címe: 4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 20.

Telefonszáma: 06-42/512-943

Fax: 06-42/512-943

Email címe: benczurteriovi@gmail.com

OM azonosító 033101

III.3.1.1. A Városmajori Tagintézmény bemutatkozása

Intézményünk Nyíregyháza, Városmajor u.1. sz. alatt, a városközpont közelében, mellékutcában található. Óvodánk 1961-ben épült, majd 1971-ben bővítették, így most két épületrészben 6 csoportban neveljük a gyermekeket. Szomszédságunkban két általános iskola is található

(Gárdonyi Géza Általános Iskola és az Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola) amely segíti a partnerkapcsolatok működését, erősítését.

Családias jellegű intézmény vagyunk, ahová barátságos hangulata miatt szívesen hozzák a gyermekeket már több generáció óta. Csoportszobáink tágasak, kényelmesek, gazdagon felszereltek készség-, képességfejlesztő és egyéb játékeszközökkel. Tornaszobánk változatos mozgásfejlesztő játékokkal rendelkezik amelyek, jól illeszkednek a gyermekek képességeihez, fejlesztő hatásuk maximális, ezáltal is ösztönözzük a gyerekeket a mozgásra.

Óvodánkban van kézműves műhely is, ahol a gyermekek esztétikai fogékonyságát, manuális készségét, látásmódját, a képzőművészet iránti érdeklődését igyekszünk fejleszteni.

Az épülethez szép, parkosított udvar tartozik, amely szerves része az óvodai életnek. Minden csoportunk rendelkezik saját udvarrészszel, amelyeken környezetbarát kombinált mászó állványok nyújtanak lehetőséget a változatos játékokra. A játszóterületek biztonságosak (gumilapos burkolattal vannak ellátva), elegendő tér áll rendelkezésre a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Esztétikus babakházak, fából készült árnyékolók, valamint lombos fák adnak árnyékot az önfeledt játékhoz.

2012-ben udvarunk műfüves focipályával gazdagodott, így még változatosabb lehetőséget tudunk biztosítani a sokrétű mozgásfejlesztésre, az egészséges életmód kialakítására. Intézményünkben igényes, magas szakmai színvonalú munkával neveljük és fejlesztjük a ránk bízott gyermekeket, melynek megvalósulását, munkájukat lelkiismeretesen végző dajkák segítik.

Nevelőtestületünk Pedagógiai Programja a Komplex Prevenció Óvodai Program adaptálásával készült, mely szerint a mozgás, a játék a változatos tevékenységek, az egyéni bánásmód biztosítja az örömteli óvodás éveket a gyerekek számára. Programunk a mozgásra épít, elsődleges célja: a mozgás megszerettetése, mozgásfejlesztés, az egészséges életmód kialakítása, s ezáltal a képességek – készségek fejlesztése.

Óvodánk 2014 novemberében elnyerte a „Zöld Óvoda” címet.

Programunk beváltotta a szakmai elképzelésünket, megvalósítása azt igazolta, hogy szakmai célkitűzéseinket a gyakorlatban eredményesen tudjuk megvalósítani

III.3.1.2. A Gyermekkert Tagintézmény bemutatkozása

Óvodánk 1970-ben épült. Pavilonszerű elhelyezkedésben van négy csoportszoba a hozzájuk kapcsolódó szociális helyiségekkel. Intézményünk 100 férőhelyes négy csoporttal működik. Csoportszervezésünk elve a homogenitás, de időnként előfordul a részben osztottság. A gyermeklétszám a fennállásunk óta magas.

Intézményünkben ellátjuk az SNI gyermekek integrált nevelését is.

Rendelkezünk saját főzőkonyhával, ahol a Cívis Hungast Kft biztosítja az egészséges táplálkozásnak megfelelő étrendet. Az óvoda épületét 2014 nyarán egy energetikai pályázat keretén belül felújították, így már egy korszerű, energiatakarékos épületben látjuk el feladatunkat. Szerencsés a helyzetünk, mivel a városközpontban, mellékutcában vagyunk megtalálhatóak így a forgalom és az ezzel járó kellemetlen szennyeződések nem érintik közvetlenül az intézményt. A csoportszobák tágasak, világosak, a hozzájuk kapcsolódó szociális helyiségek esztétikusak. Minden csoport saját udvarrészsel rendelkezik, melyeken környezetbarát, mozgásra inspiráló játékeszközök vannak. Az udvaron homokos, füves, térkő burkolattal és gumilappal borított játszóterületek biztosítják a változatos mozgáslehetőségeket. Közvetlen szomszédunkban a Katica bölcsőde és a Bem József általános iskola Kazinczy Ferenc tagintézménye található, ami kedvezően hat a partnerkapcsolatunkra.

A belső és külső környezet kialakítását, a gyermekek játékeszközeinek beszerzését, bővítését, főleg önkormányzati forrásból, alapítványi, szülői, pályázati támogatásból, igyekszünk megvalósítani. Nagy hangsúlyt fektetünk a környezetvédelemre, a környezettudatos szemléletmód formálására. 2013-ban először, 2017-ben másodszor, 2021-be harmadszor nyertük el a ZÖLD ÓVODA címet. Igyekszünk ennek szellemében végezni munkánkat és megfelelni a követelményeknek.

A Helyi Pedagógiai Programunk a Komplex Prevenciós Óvodai Program adaptálásával készült, ami a mozgásfejlesztésre, a gyermekek alapvető mozgásigényére, a játékre építve megfelelő motiváció révén szolgálja a képességek, készségek fejlődését. Az óvoda sajátos arculatát tükrözi a Pedagógiai programunkban kitűzött cél és feladat, az ezek eléréséhez vezető út, vagyis a mozgás kiemelkedő szerepe, a gyermektisztelet, az egyéni képességfejlesztés, a tanulási formák szervezettsége, partnerközpontú működés. Nevelőtestületünk igyekszik a sok éves szakmai tapasztalat mellett folyamatos önképzéssel megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak. Nyitottak vagyunk a partneri elvárások, a szülői igények iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenképp felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg. Arra törekszünk, hogy az óvodánkban sokat és jól játszó gyerekekből nyitott, érdeklődő iskolás és majdan alkotó, tevékeny emberek váljanak.

III.3.1.3. A Benczúr Téri Tagintézmény bemutatkozása

A Benczúr téri óvoda épülete eredetileg 1907-ben Pisszer János tervezése alapján épült, a Jármű család tulajdona volt. 1953 óta óvodaként működik. Helyileg a város szívében található. Patinás épület, könnyen megközelíthető. Karnyújtásnyira vannak a város kulturális értékei (múzeum, színház, szobrok, épületek) és az élő természet.

Az épületet a 2008-2009-es nevelési évben részben felújították, majd 2019-ben megújult az épület tetőszerkezete, valamint a tálaló konyhát, egy foglalkoztató helyiséget és egy új műhelyt alakítottak ki.

Az óvoda épületében 4 kis alapterületű csoportszoba található (30 m² – 35 m² – 40 m²). Galéria kialakításával igyekeztünk a belső teret megnövelni, a zsúfoltságot csökkenteni.

Tágas teraszunk nem csak éke, hanem hasznos tere a különböző **mozgástevékenységeknek, rendezvényeknek.**

Óvodánk udvara lombos fákkal, örökzöld növényekkel díszített. Az ott található játékok az EU-s szabványnak megfelelően, természetes anyagból készültek, melyek minden évszakban jól szolgálják gyermekeink mozgásigényének kielégítését, az örömteli udvari játékot.

Óvodánkban a Komplex Prevenciós Program szerint neveljük a gyermekeket. Célunk az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a nevelés minden területén változatos tevékenységi formák biztosításával, tudatos környezetalkotással, a **szabad mozgástevékenység, a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése.** A gyermekek alapvető tevékenységére **a játékra** helyezzük a hangsúlyt, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben, a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével.

6 felsőfokú, 2 főiskolai végzettségű óvodapedagógus, 4 dajka, 1 karbantartó-udvaros és 1 pedagógiai asszisztens dolgozik. Óvodapedagógusaink gyermekszeretők, szakmai képzettségük korszerű, önképzésük és továbbképzésük folyamatos. Testületünk önálló gondolkodású, ötletgazdag, tenni akaró emberekből áll. Az óvónők munkáját, a gyermekek napi életét szakképzett, tapasztalt dajkák és pedagógiai asszisztens segíti.

Óvodánk 2015-ben nyerte el először a Zöld Óvoda címet, majd 2018-ban és 2021-ben újra, célunk az Örökös Zöld Óvoda cím elérése. Igyekszünk mindennapi tevékenységünket ebben a szellemben végezni és óvodásainkat a fenntarthatóságra nevelni.

Óvodánk alapítványa a Benczúr Téri Mese kert Alapítvány

Alapítványunk székhelye: 4400 Nyíregyháza, Czuczor Gergely u. 13. 1/16.

Alapítványunk célja: az óvodás korú gyermekek testi, lelki, szellemi fejlődését elősegítő programok és ehhez tartozó eszközök finanszírozása, rendelkezésre bocsátása.

Bevételi forrásaink: az adó 1%, szülői felajánlások, pályázatok.

Óvodánkban melegítőkonyha üzemel, melyet október 1-től a Cívis Hungast Kft. tart fenn. A melegítőkonyha az óvoda udvarán, külön épületben működik.

Óvodánkba a gyermekek többsége a város különböző területeiről jön, ami az épület központi elhelyezkedéséből is adódik.

Fontos számunkra a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

III.3.2. Nevelőmunkánkról

Óvodakép

Az óvodás korú gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család.

Óvodánk a gyermekek személyiségének fejlesztését, készségeik, képességeik kibontakoztatását, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéséhez szükséges személyiségjegyek fejlesztését valósítja meg, a családi nevelés kiegészítőjeként, a gyermekek 3. életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének feltételeit.

Gyermekekép

Gyermekeközpontú, szeretetteljes, befogadó környezetben olyan gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdagok, tudnak örülni, felfedezni, csodálkozni. Olyan óvodások nevelése, akiknek pozitív tulajdonságait erősítve, meglévő hátrányait csökkentve, viselkedési normáit fejlesztve megfelelnek szűkebb és tágabb társadalmi elvárásoknak.

Programunk alapelvei:

1. A gyermekeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermek nevelése a család joga és kötelessége, melyben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
2. A gyermek személyiségéből, egyéni képességeiből kiindulva olyan szeretetteljes és érzelem gazdag óvodai légkört teremtünk, amelyben a gyermeket elfogadás, tisztelet, megbecsülés, szeretet övezi. Biztosítjuk a feltételt az egészséges öntudat kibontakoztatásához és az önmegvalósítás lehetőségéhez. Előtérbe helyezzük a szabad és szervezett mozgást, szabad játékot.
3. A mai társadalmi környezetben minden gyermeknek szüksége van arra, hogy képességeit a leoptimálisabb szinten alkalmazni tudja, és képességei lassúbb fejlődése miatt későbbi életében ne kerüljön hátrányos helyzetbe.
4. Nyugodt, családias, biztonságot nyújtó légkörben megteremtjük a feltételt az egyéni bánásmód, a sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez, képességük fejlesztéséhez.
5. Az egyenlő hozzáférés biztosításával az egyéni értékek kibontakoztatása programunk gyermekeközpontúságát jelképezi.
6. Óvodai nevelésünk az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul. A hátrányos megkülönböztetés minden formáját elutasítjuk, nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
7. Óvodánk valamennyi dolgozója tiszteli, szereti és megbecsüli a fejlődő személyiséget, elfogadja a különbözőségeket.

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodás gyermekek testi, lelki és szellemi szükségleteinek kielégítése.

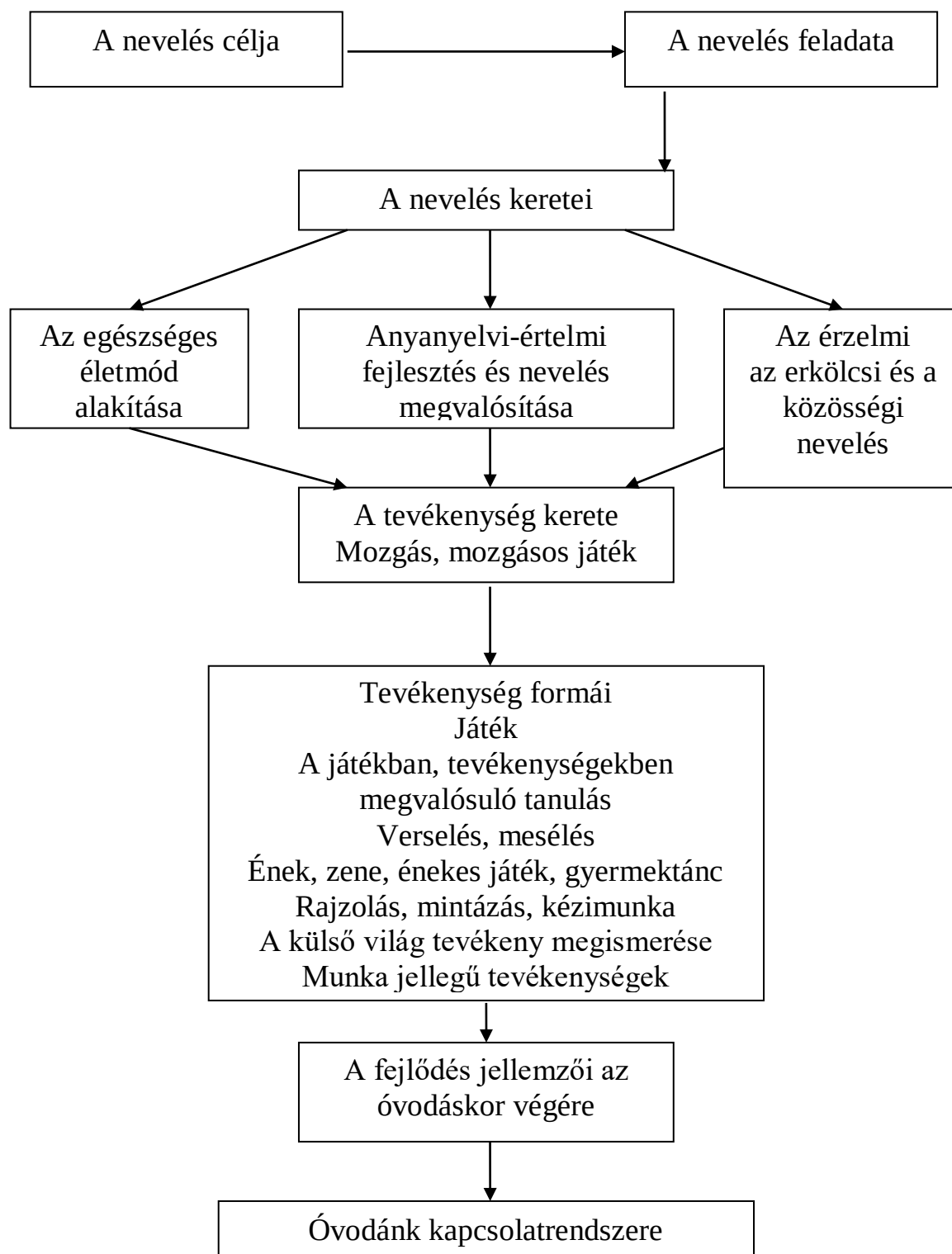
- *Az egészséges életmód alakítása.*
- *Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása.*
- *Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.*

Az óvodás gyermek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével:

- Testi- lelki- szociális- értelmi-érettség kialakítása mozgáson, játékon keresztül.
- Pozitív személyiségjegyek alakítása, szokás és normarendszer megalapozása, érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés hatékonyságának növelése.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő, sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, integrált nevelése, esélyegyenlőségük biztosítása.
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása.
- A migráns gyermekek interkulturális nevelése.
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges kompetenciák kialakítása.

Arra törekszünk, hogy óvodánk a társadalmi és helyi igényeknek megfelelő szolgáltatást nyújtson. Ennek érdekében folyamatos, önértékelésre törekszünk. Céljaink elérése érdekében fontosnak tartjuk a szakmai fejlődést, az önképzést, a szakmai továbbképzéseken való részvételt.

III.3.2.1. Nevelési gyakorlatunk rendszer ábrája



III.3.3. Az egészséges életmód alakítása

Feladataink:

- A testi-lelki egészség alapvető feltételeinek biztosítása a gyermek komfortérzetének kielégítésére.
- A gyermekek életkorának megfelelő optimális óvodai életritmus kialakítása. Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés szokásainak alakítása.
- A gyermekek egészségének védelme, óvása, edzettségének megőrzése, biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

Az óvodába történő felvétel után a gyermekek megismerésére, testi szükségleteinek feltárására helyezzük a hangsúlyt. A gyermekek gondozásakor megértő, meghitt viszonyt teremtünk, tapintatosan, közeledünk hozzájuk. A testápolási teendők sorrendjét az egészségügyi szokások pontos menetét, a csoportban dolgozó dajka nénikkel együtt végezzük az azonos gyakoroltatás miatt. A fokozatosság betartásával biztosítjuk a gyermekek számára az önálló testápolás, öltözködés lehetőségét.

A napi háromszori étkezést azonos időpontban, három órás időközökre elosztva, kulturált körülmények között végzik óvodásaink. A tízórai és az uzsonna folyamatos, az ebéd kötött időtartamú, de figyelembe vesszük a gyerekek tempóját, egyéni szükségleteit.

Az öltözködésnél a rétegességet, a cipőnél a lábboltozat egészségét szolgáló lábbelit hangsúlyozzuk a szülők körében. Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink ruházata tiszta, praktikus legyen.

A nyugodt pihenéshez optimális feltételeket (szellőzés, csend, nyugalom) teremtünk. Mesével, altatózenével csendesítjük le, nyugtatjuk meg a gyermekeket. A különböző alvásigényeket figyelembe vesszük, nem erőltetjük.

Az óvodai élet nélkülözhetetlen elemének tartjuk a mindennapi szabad mozgást. Sokféle mozgásfejlesztő eszközzel – csoportban, tornaszobában, udvaron – biztosítjuk a különböző mozgáselemek gyakorlásának lehetőségét. Szervezett mozgásos tevékenységekkel a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését végezzük. A napi prevenciók fejlesztő tornákkal segítünk a hanyag testtartás, a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermekek lábtartását javítjuk.

A gyermekek edzettségét a rendszeres szabadban való tartózkodással is biztosítjuk (kivéve ködös, zuhogó eső, erősen szeles időjárás). A füves, gumilappal borított udvarrészeken, multifunkcionális műfüves focipályán végzett labdajátékokkal, futásokkal, testnevelési játékokkal fejlesztjük a gyermekek rugalmasságát, állóképességét.

Nyáron a zuhanyzóknak, az udvarra kitett kádakban éreztetjük a víz edző hatását.

Az óvodában a beteg gyermekeket elkülönítjük, míg a szülő az értesítést követően megérkezik. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, szakszerű fertőtlenítéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, saját eszközök (törölköző, fésű, ágynemű) használatával próbáljuk elkerülni.

A gyermekek életkoruknak megfelelően tapasztalatot szereznek az őket körülvevő társadalmi és természeti környezetből. Az élmények, tapasztalatok fokozzák a természet megbecsülésének és szeretetének érzését, környezettudatos magatartás megalapozását.

Megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, preventív és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek, amikor azt szükségesnek érzik.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- A zsebkendőt önállóan használják.
- Esztétikusan megterítenek, vigyáznak az asztal rendjére, tisztaságára.
- Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést.
- Önállóan tudnak szedni az ételből, önteni a folyadékból, eldöntve, hogy mennyit tudnak fogyasztani.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhájukat ki- és begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Kialakul bennük a tiszta, esztétikus környezet igénye, vigyáznak arra.
- Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés okát, mikéntjét.
- Érzékelik a természetben végezhető sporttevékenységek, túrák, edzések jótékony hatását szervezetük fejlődésére, egészségük megővására.

III.3.4 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot, állandó értékrendet nyújtó, szeretetteljes, családi légkört megteremtése a beilleszkedési szakasztól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, valamint a gyermek és az óvoda alkalmazottai pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok alakítása érdekében.
- A gyermekeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet megismertetése, a szülőföldhöz, családhoz való kötődés megalapozása, a nemzeti identitástudat, hazaszeretet mélyítése.
- A gyermeki szemlélet alakítása, formálása annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Fontosnak tartjuk és megteremtjük a biztonságot nyújtó, derűs, családi légkört. Már a beilleszkedési szakaszban tapintatos figyelemmel törekszünk arra, hogy a gyermekeket kedvező hatások ériék. Játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját. A nehezen beilleszkedő gyermekeket mondókával, dallal, ölbeli játékkal nyugtatjuk meg, bátoritanabbakat odafigyeléssel, bátorítással segítjük az előrelépésben, örülünk apró sikereiknek. Barátságos, érzelmi támaszt nyújtó környezetet alakítunk ki, ahol a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesülnek. Közös élményekkel, sokszínű tevékenységekkel biztosítjuk a gyermekek együttműködését, formáljuk egymáshoz való viszonyukat. A gyermekek pozitív kapcsolatainak alakulását azzal segítjük, ha csoportjukban jól érzik magukat. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását a gyermekközösséggel közösen végezzük. Az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük, egyéni sajátosságaik figyelembe vételével. A felnőtt-gyermek kapcsolatában fontos feladatunk, hogy megértsük a gyermek érzelmeit. A gyermekek tevékenységéhez szabadságot biztosítunk pontos határok megjelölésével. Elvárásainkat röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazzuk meg, lehetőséget adunk a javításhoz. A kapcsolat erősítése érdekében minden gyermek számára biztosítjuk a „személyes percek”-et, ahol lehetőség nyílik a saját érzések elmondására, mások érzéseinek meghallgatására, elfogadására. A közös élményekre épülő tevékenységekkel, a közösen

végzett munka örömeivel, a közös együttlétekekkel erősítjük az együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, önzetlenség, figyelmesség tulajdonságokat. Fejlesztjük akaratukat, önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat. Példamutatással, bátorítással, türelemmel fejlesztjük a gyermekek viselkedéskultúráját, valamint elősegítjük a szokás-, és normarendszer megalapozását. Önkifejező törekvéseiknek teret engedünk, én tudatuk pozitív alakulását elősegítjük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, csoportjukhoz, a felnőttekhez
- Ragaszkodásukat az érzelmeikben, szavaikban és tetteikben is kifejezik.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása. Figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- Kérés nélkül is segítenek egymásnak, szívesen dolgoznak a közösségért.
- Meghallgatják egymást és a felnőtteket.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- Elismerik saját hibájukat, a konfliktus helyzetekben tudnak egyeztetni.
- Tudnak kezdeményezni, a tevékenységeket türelmesen befejezik.
- Tudják és fogadják el, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Tudatosodjon bennük a szülőföld és a haza szeretete.

III.3.5 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelést az egész nap folyamán megvalósuló, minden tevékenységet átszövő folyamatnak tekintjük, melyben a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára építünk. A gyermekek életkorának megfelelő, különböző tevékenységek és élethelyzetek biztosításával teremtyük meg a szellemi fejlődés feltételeit.

Feladataink:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.
- A kultúra átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ez által bővüljenek megismerő kognitív képességei (egyre pontosabb valóság-hű észlelés, emlékezet, figyelemösszpontosításra való képesség, valósághoz közeli képzeleti működés, problémamegoldó és kreatív gondolkodás, alkotóképesség).
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Beszédük jól érthető mondataikban jelenjenek meg a főnevek, igék, melléknevek, számnevek.
- Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal beszéljenek.
- Egre pontosabb, valóság-hűbb az észlelés.
- Figyelemösszpontosításra való képesség.
- Valósághoz közeli képzeleti működés.
- Reprodukív emlékezet.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás, alkotóképesség.
- Alakuló fogalmi gondolkodás fejlődése a jellemző.
- A migráns gyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.

III.3.6. Az óvodai élet tevékenységi formái

Mozgás, mozgásfejlesztés

Játék

A játékban, tevékenységekben megvalósuló tanulás

Verselés - mesélés

Ének, zene, énekes játék, gyermek tánc

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A külső világ tevékeny megismerése

Munka jellegű tevékenységek

Mozgás, mozgásfejlesztés

Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagy mozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal. Kedvezően befolyásolja a szociális és értelmi képességek alakulását, elősegíti az egész személyiség fejlődését. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Feladataink:

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarat tényezőinek fejlesztése úgy, hogy gyermekeink szabad mozgásvágyát megőrizzük.
- A 3-7 éves korban tervezhető mozgásos játékok, mozgásos tevékenységek összeállítása a gyermek mozgásszükségleteinek kielégítése.

A mozgásfejlesztés elvei:

- Elfogadjuk az egyéni eltéréseket, és mindent megteszünk azért, hogy a gyermek képességei optimálisan fejlődjenek.
- Megfelelő játékos élethelyzetben, tevékenységben fejlesztjük a képességeket.
- A fejlesztés eredményessége érdekében figyelembe vesszük a gyermekek motiváltságát, aktivitását, a differenciálás lehetőségét.
- Erőfeszítésre, szorgalomra, önállóságra serkentjük óvodásainkat. A próbálkozás, gyakorlás, korrekció közben elért apró sikereket stabilizáljuk, és újabb teljesítményre ösztönözzük.

A mozgásfejlesztés fő területei:

- A testnevelés és a mindennapos torna
- A szabad játék

A testnevelés feladatainak megvalósításához a gyermekek mozgásos tevékenységét, mozgásos játékát, a mozgástér kialakítását, az eszközök kiválasztását mindig a gyermekek általános fejlettségéhez, a fejlődés üteméhez igazodva tervezzük meg. A mozgás kivitelezését segítő utasításokat a feladatvégzés alatt többször ismételjük. Az ellenőrzés, értékelés során megerősítést kapnak a gyermekek.

A 3-4 és 4-5 évesek csoportjában a mindennapos tornán túl heti 1, a 6-7 évesek csoportjában heti 2 kötelező foglalkozást tartunk, mivel a spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.

A mindennapi tornára naponta legalább kétszer, jó idő esetén, az udvaron, egyébként a csoportszobában, illetve a tornaszobában kerül sor. A játékot, a játékoságot alapvető eszközként alkalmazzuk. A mindennapos torna anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlat ismétlésével. A játékot képességükhöz mérten és a foglalkozások anyagához igazítva választjuk ki. Törekszünk a mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban:

Óvodánkban megfelelő mozgásteret, helyszínt, alkalmat, időt biztosítunk, hogy a gyermekek szabadon próbálhassák ki a különböző mozgásformákat. A csoportszobák méretei lehetővé teszik, hogy a különböző mobil, mozgásösztönző szereket bevigyük és ott a gyermekek, használják. Mozgásformák gyakorlására az udvaron is lehetőséget biztosítunk ugyanezeknek az eszközöknek a kivitelével, továbbá az udvarra telepített változatos mozgáslehetőségre inspiráló játékok segítségével.

A játékkal fejlesztjük a gyermek mozgását, segítjük új mozgásformák kialakulását, gyakorlását, ismert mozgások tökéletesítését, fejlesztjük kézügyességét. A változatos mozgással ügyesebbé tesszük a gyermeket, növeljük önállóságát, kitartását, hozzáértését, a társra figyelmet. A mozgásos játékok tevékenységek feladatok rendszeres alkalmazásával fejlesztjük erőnlétüket, állóképességüket, melyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességének egészséges fejlődését. Lehetőséget biztosítunk a veszélyhelyzetek felismerésére, annak kiküszöbölésére, mellyel kiegyensúlyozott, félelemmentes közérzetet biztosítunk.

Nagymozgások fejlesztő eszközei:

Bújásra, mászásra, kúszásra, gurulásra a gyermekek érdeklődésének megfelelően különböző eszközöket kínálunk. (Greiswald szer, Wesco elemek, alagutak, tornaszőnyegek, body-roll hengerek, padok, bordásfalak stb.).

Szem-kéz koordináció fejlesztéséhez:

Különböző méretű, súlyú labdákat, homokozó eszközöket, kézi szereket, köteleket, stb., valamint ugróiskolákat használunk.

A vesztibuláris rendszer ingerlése ennek a korosztálynak (3-7-ig) alapigénye. Erre rendelkezésre állnak a tölcsérek, forgók, hinták, kötélletrák, háló, mind a csoportszobákban, mind a tornaszobákban, mind az udvaron.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Mozgáskedvük, mozgásigényük, életvitelük részévé válik.
- Kialakul testsémájuk, testtudatuk, szem- kéz , szem- láb koordinációjuk.
- Tudnak tájékozódni téri helyzetekben, ismerik a téri irányokat.
- Mozgásukat irányítani és helyzetben tartani tudják, tempóját szabályozzák.
- Kialakul a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúlyuk.
- Finommotorikájuk fejlettsége révén felkészülnek az írás-tanuláshoz.
- Érzékelésük, észlelésük fejlettsége révén kialakul alaklátsái, formaállandósági észlelésük.

- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Egészséges versenyszellemük kialakul, alkalmazzák a csapatjáték szabályait.
- Mozgásuk harmonikus, összerendezett, növekszik teljesítőkéességük, teherbíró és ellenálló képességük.

III.3.6.1. Játék

A gyermek legfontosabb tevékenységének a játékot tekintjük, hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyermek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását. A játékra jellemző az izgatottság és az öröm érzése, kísérője a jó hangulat és a könnyedség. A játéknak és a tanulásnak is a gyermek tevékenységi vágya, természetes kíváncsisága, az önállóságra törekvés szándéka az alapja, erre épül a játékba integrált tanulás.

Célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.

Feladataink:

- A játék feltételeinek biztosítása.
- Az óvónő modellértékű módszereinek alkalmazása.
- A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajta tartalmának gazdagítása.
- A beszédképesség fejlesztése játék közben.

A játék feltételeinek biztosítása:

Biztonságos, nyugodt légkört teremtünk, ahol a gyermek játékigényének megfelelően szabadon választhat és dönthet. A gyermek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük, hogy az adott korcsoport gyermekei mit szeretnek játszani, illetve mivel szeretnek foglalatostkodni. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat hozunk létre.

Arra törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a játékidő. A reggel kialakuló játéktevékenység folyamatát csak az étkezések, az önkiszolgáló tevékenységek, és a pihenés szakítja meg. Figyelünk a több napon át tartó játékokra, biztosítjuk annak feltételeit, a csoportszobákban és az udvaron egyaránt.

Olyan esztétikus, tiszta és könnyen elérhető anyagokat, játékeszközöket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, kedvet csinálnak a játékhoz. Együtt gyarapítjuk a „kincsesláda” tartalmát a különböző játékfajtákhoz szükséges kellékekkel.

A játék tartalmának gazdagítása érdekében úgy szervezzük a gyermekek napirendjét, hogy minél több élményhez jussanak a nap folyamán. Élményszerző sétákon, kirándulásokon olyan tapasztalatokat szerezhetnek a gyerekek, amelyhez érzelmileg is kötődnek és tovább él gondolkodásukban, megmozgatja képzeletüket.

Az óvodapedagógus modellértékű módszereinek alkalmazása:

Arra törekszünk, hogy hagyjuk a gyermekeket cselekedni, de ha szükség van rá modellnyújtó játszótársak legyünk, a gyermek játékát figyelemmel kísérjük, ötleteket adunk, ha durvaság adódik, tapintatosan segítjük a probléma megoldását, szükség és igény szerinti együtt játékkal, támogató, serkentő, ösztönző magatartással.

Szemléletünk jellemzői, hogy elsősorban a jót látjuk meg minden gyermekben, a játék során is mindig a pozitív megnyilvánulásaira építünk. Óvodásaink képességeinek kibontakoztatását minden eszközzel biztosítjuk, éppen ezért minden apró sikerének, fejlődésének örülünk.

Indirekt módon ösztönözzük őket a választott tevékenységek megismétlésére és az újrapróbálkozásra.

A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajtáknak gazdagítása.

A *gyakorlójáték* során lehetőséget adunk, hogy önállóan próbálkozzanak a játékeszközök rendezgetésével szőnyegen, asztalon és az udvaron, hogy alkalmuk legyen újabb ötletek kitalálására. A finommozgások elemeit különféle változatokban próbálhassák ki, gyakorolhassák, még biztosabban bánjanak az összerakható, szétszedhető játékokkal. Eközben fejlődnek érzékszerveik: gyakorolják a látást, hallást, tapintást, mozgásuk összerendezetté válik. A hangok ismételtetése pozitív élményeket vált ki, ami elősegíti a beszédképességük fejlődését.

A manipulációs gyakorlójáték fejlesztési lehetőségei:

A gyermekek ismerkednek a körülöttük lévő világgal – a tárgyakkal, anyagok tulajdonságaival, (felület, szín, forma, nagyság), szem-kéz koordinációját – a tépés, öntögetés, a testséma fejlesztését – a tárgyakhoz való viszony, a percepciót- ugyanolyan szempont szerinti rakosgatás, vizuális ritmus fejleszti.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték, amikor valamilyen szerepet vállalnak a gyerekek. Megteremtjük azokat a lehetőségeket, amelyekben kijátszhatják pozitív és negatív élményeiket. A gyerekek játékát figyelemmel kísérve, a szituációtól függően bekapcsolódunk és segítjük a „mintha” helyzetek alakulását.

A *szerepjáték* lényegi sajátossága az utánzás. Mivel a gyermekek mindig azt utánozzák, amelyek érzelmileg fontosabbak számukra, ezért ügyelünk arra, hogy mi felnőttek mintát adjunk. Figyelünk a játék törvényszerűségére, amelyek más szabályokat is állítanak. A szerepjátékban a gyermekek élethelyzeteket alkotnak újra. Ehhez számos eszközre van szükség. Éppen ezért kialakítjuk azt az igényt, hogy alkalmasszerűen a gyermekek maguk is készítsenek a játékhoz szükséges eszközöket. Olyan anyagokat gyűjtünk ehhez a tevékenységhez, amelyekből egyszerűen, könnyedén barkácsolhatnak kiegészítő kellékeket és a dramatizáláshoz szükséges eszközöket.

A szerepjáték fejlesztési lehetőségei:

Szociális tanulás, erkölcsi értékek, együttélés szabályainak elsajátítása. Fejlődik képzeletük, alkalmazkodóképességük, önuralmuk, empátia- és kommunikációs képességük, toleranciájuk.

Lehetőséget adunk az esztétikai élményt nyújtó irodalmi alkotások eljátszására, saját, vagy irodalmi élmények feldolgozására játékos formában, kötött, vagy kötetlen szituációs játékban. Többszöri ismétléssel megismertetjük a mese hőseinek tetteit, hangját, mozdulatait. Alkalmat adunk, hogy a gyerekek saját elgondolásaik alapján játszhatják el az önként kiválasztott darabot. Mindezek feltétele az érzelmileg megalapozott élményhátér, a megfelelő kelléktár. Érdeklődést felkeltő bábjátékkal kedvet ébresztünk a gyermekekben a *bábozáshoz*. Lehetőséget biztosítunk ahhoz, hogy a látottakat ők maguk is eljátszhassák, ezzel is segítve az önkifejezést, önmegvalósítást. Alkalmat adunk a kedvenc bábok mozgatásának gyakorlására is, ahol maga a mozgás jelent vizuális élményt a gyermekeknek.

A dramatizálás, bábozás fejlesztési lehetőségei:

A gyermekek emlékezetének, képzeletének, tapasztalatainak, mozgás és kommunikatív készségének fejlesztése.

A szabályjáték fejlesztési lehetőségei:

A szabályjáték játszása közben formáljuk a gyermekek szabálytudatának alakulását, kitartását, kudarcűrész erősítését, az indulatok fékezését. A mozgásos, a verbális és értelemfejlesztő játékokkal elősegítjük a gondolkodás fejlesztésében a memória, a kombinációs készség, a figyelem, az analízálás, szintetizálás folyamatát, a fogalmakkal való műveletek alakulását.

A gyermekeket az alkotás öröme ösztönzi a konstruálásra, ezért elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb építőelemeket, amelyek segítségével képesek elmélyülten játszani és sikerélményhez jutni.

Az építő-konstruáló játékfejlesztési lehetőségei:

Kreativitás, megfigyelő képesség, egyensúlyérzék, szem-kéz koordináció, rész és egész viszonyának megtapasztalása, türelem, percepció, térészlelés, formák, színek fogalmának megismerése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek szabályokat betartani, a növekvő feszültség és megnyugvás állandó változásai között.
- Készek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyeket élményeik alapján ábrázolnak és a szerepek, eszközök kiválasztását is önállóan tudják végezni.
- Ismert meséket szívesen báboznak és dramatizálnak.
- Esetenként barkácsolást kezdeményeznek, amit felhasználnak más játékokban is.
- Egyéni ötletek alapján képesek olyan építményeket létrehozni, amelyek egyre pontosabbak és kombináltabbak.
- A gyakorlójáték csak a konstruáló és szerepjáték elemeként jelenik meg.
- Igényüké válik a társakkal való együttműködés is.

III.3.6.2. A játékban, tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon valósul meg. A kezdeményezett és szervezett tevékenységeket a játékból indítjuk, játékidőben végezzük. A gyermekek érdeklődését figyelembe véve mikro csoportos formában végezzük az ismeretek bővítését, az egyéni képességfejlesztést.

Feladataink:

- A tanulást támogató környezet megteremtésével a gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak megalapozása, képességeinek fejlesztése.
- Jártasságainak, készségeinek és képességeinek kialakítása és fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- A kultúra átadás hatásrendszerében – a nevelési módszerek segítségével – a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, oly módon, hogy azon keresztül fejlődjenek megismerő, kognitív képességei.
- Eljuttatni a gyermekeket az érzelmileg motivált cselekvő gondolkodási szintre a fogalmi gondolkodás szintjére.
- A felfedezés lehetőségének biztosításával kreativitásuk erősítése.

Az óvodánkban lehetséges tanulási formák:

- Az utánzásos tanulás, a minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- Játékos, cselekvéses tanulás.

Óvodánkban a tevékenységaktivitás elvére építve foglalkozunk a gyermekekkel. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal, kóstolja meg, pl. a gyümölcsöt stb.

A kíváncsi, cselekvő együttműködést az erre való beállítottságot használjuk fel az ismeretnyújtáskor. A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, ezért nem szabunk merev időbeli határokat. Minden gyermek a saját képességeinek fejlettségi szintjén érhet el eredményeket, teljesítheti a kimeneti elvárásokat.

Nevelőmunkánk és az ehhez kapcsolódó képességfejlesztő tendencia azt kívánja, hogy a tevékenységek láncolatában ne csupán a végeredmény legyen a fontos, hanem az, hogy a gyermekek az eredményhez hogyan jutnak el. Az önállóság, az erkölcsi, akarat tulajdonságuk éppen úgy, mint a képességek, akkor kapnak lehetőséget a fejlődéshez, ha a tanulási folyamatban létrejön a bizalomra, megértésre épülő kapcsolat az óvodapedagógus és a gyermek között.

Biztosítjuk azt a légkört, amelyben a gyermek minél természetesebben, szorongások nélkül és érdeklődéssel fejti ki tevékenységét.

A szervezett tevékenységek alapelve (ének-zene, testnevelés) a játékoság, az élményt adó oldott légkörben való cselekvés. 5-6-7 évesek esetében követelménynek tartjuk a csoporthelyzetben kialakult önfegyelmet, szándékos figyelmet, kitartást, feladattudatot, feladattartást.

Kötetlen mikro csoportos, egyéni fejlődésre, fejlesztésre koncentráló tanulási tevékenységet szervezünk a gyermekek számára azonos anyaggal, egyénre szabott módszerekkel (mozgásos, logikai fejlesztő játékok segítségével).

A *tanulási nehézséggel* rendelkező gyermekek korai kiszűrésével, egyéni, differenciált fejlesztésével, valamint szükség szerint szakemberhez való irányításával biztosítjuk az esélyek kiegyenlítetttségét, a sikeres iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek kialakítását.

A *kiemelkedő képességekkel* rendelkező gyermekek számára biztosítjuk tehetségük kibontakozását, egyéni fejlesztéssel, a differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazásával, értékeik pozitív megerősítésével.

Az irányított megismerési folyamat időkeretei:

3-4 évesek	10-15 perc
4-5 évesek	20-25 perc
5-6-7 évesek	30 perc

Az irányított megismerés módszerei:

Tapasztaltatás, érzékeltetés, bemutatás, szemléltetés, magyarázat, beszélgetés, elbeszélés, didaktikus játék, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, ismétlés, mérés.

3-4 éves korban:

A sokoldalú érzékeltetés, tapasztaltatás, bemutatás, ismétlés, gyakorlás, értékelés, mérés dominál.

4-5 éves korban:

Bővülnek a módszerek a bemutatással, magyarázattal, didaktikus játékkal.

5-6-7 éves korban:

Elbeszéléssel, leírással.

Alapelvek a tevékenységek értékeléséhez:

Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, kimunkálása, ehhez szervezzük a tevékenységeket, amelyek értékelésénél alapulv:

- Differenciált, a gyermek önmagához mért fejlődése.
- Reális értékelés.
- Pozitív megerősítés.

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás tanköteles korú gyermekek számára.

Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek

Szervezeti keretek: mikro csoportos forma

Megvalósítás: szülői támogatással

Tevékenységi forma:

- Játékos mozgás, Ovifoci
- Úszásoktatás
- Néphagyomány – néptánc
- Vizuális nevelés – kézműves foglalkozások
- Nyelvi nevelés
- Sakk

Verselés, mesélés

Feladataink:

A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása, csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. Művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét. A népmesékkel, a népi hagyományokat felelevenítő mondókákkal, rigmusokkal, a magyarság történetét feldolgozó mondavilág elemeivel, meséivel.

- A mesélés, verselés tevékenységgel az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédkészséget alakítjuk.
- A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, a nyelv hangzásával, dallamosságával, mondatszerkesztésével segítjük a biztonságos önkifejezés megalapozását, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtását és az irodalmi érdeklődés felkeltését.
- Az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl, a változatos (verselés, mesélés, bábjáték, dramatizálás, szituációs játék, helyzetjátékok, mimetikus játékok) tevékenységeken keresztül a valós élet szerepköreinek elsajátítását játékos formában végezzük.

A mesélés, verselés tevékenység a gyermeki igénynek megfelelően spontán, vagy szervezett és tervezett módon jelenik meg az óvodai életünkben. Mindkét formában helytel és idővel ideális körülményeket teremtünk.

Folyamatismertetés

3-4 éves korban:

- Mondókák, egyszerű mondókamesék.
- Hőcögtetők, simogatók, tapsoltatók, hintáztatók, vigasztalók.
- Rövid, rögtönzött történeteket halmozó láncmesék.
- Dramatizálás, állatok hangjának utánzása.
- Egyszerű állatokról szóló népmesék és műmesék.

Elemenként kezeljük az ismétléseket, alliterációkat. A meséhez a hétköznapi élettől eltérő, különös beszéddallam tartozik, ami utánózható. A kicsik dramatizáló játéka kimerül egy-egy szerep kiválasztásában, az ehhez szükséges kellékek felvételében, egy-egy jellemző mozzanat eljátszásában.

4-5 éves korban:

- Egyszerűbb, de több versszakos mondókák
- Állatokról szóló népmesék, egyszerűbb szerkezetű műmesék.
- Rövidebb ismétlésekkel, refrénnel tagolt, vidám, pattogó ritmusváltó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versek.
- A versek témái között az évszakváltás, a gyermekek, felnőttek világa jelenik meg.

A mesék életre keltésében megfelelő a dramatizáló játék, ami nem a cselekmény végigjátszását jelenti, hanem az egyes szereplő kiválasztását, a felöltözést és a szerepnek megfelelő viselkedést.

5-6-7 éves korban:

- a mondókák köréből, a változatos kiszámolók, menetelők, vonulósdi, szoknyafogó;
- mozgásos játékot kísérő kiszámolók, ugrók;
- találós kérdések, mulattató mondókák, beugratók, felelgetők, csúfolók, szólások, mondások;
- bonyodalmas, tréfás állat- és tündérmesék a népmesék és műmesék köréből;
- műmesék, folytatásos elbeszélések, történetek;
- több versszakos, természetről, állatokról, családról, gyermekekről szóló érzelmi töltésű, vagy humoros rímelő versek;
- dramatizálásnál a kelléktár a gyermekek ötleteinek felhasználásával készül és bővül: a résztvevők a szerepeket egymás között felosztják, saját, vagy társuk viselkedését kommentálják.

A mesélés, verselés tevékenység során kiemelt szerepet kap a kommunikációs készség fejlesztése. Elsősorban a magyar népi illetve műalkotásokból választunk, ezentúl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakulnak az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédképességnek az alapjai.
- Várják, kéri a mesemondást. Maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében.
- Beépülnek a magyar népmesei szófordulatok a passzív/ aktív szókincsükbe.
- Használják a metakommunikatív jelzéseket, a környezetükben élőkkal jól kommunikálnak.
- Fejlődik gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük, beszédképességük, beszédkedvük, erősödik erkölcsi tudatuk.
- Kialakul beszédfigyelmük.
- A dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan használják, a szerepeket önállóan osztják fel maguk között, a történeteket játékaikba is beleszővik.
- A bábok, eszközök, díszletek elkészítésében aktívan vesznek részt.
- A dramatikus, szituációs játékokban önálló, kreatív ötleteiket alkalmazzák.
- Önállóan mondanak hosszabb, több versszakos verseket, megjelenik a versek hangsúlyozása.
- Képesek önálló mesemondásra, azt többnyire szöveghűen adják elő.
- Képesek megkezdett történet, mese folytatására: saját fantáziájukkal kiegészítve azt.
- Képesek saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással történő kifejezésére.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Feladataink:

A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Fő területei:

- hallásfejlesztés
- ritmusérzék fejlesztés
- mozgásfejlesztés

A hallásfejlesztés elsődleges területének az éneklési készség, tiszta, szép éneklés fejlesztését tartjuk.

Részfeladataink:

- A magas és mély hang különbségének érzékeltetése.
- Halk és hangos közötti különbség érzékeltetése.
- Hangszínek felismertetése.
- Belsőhallás fejlesztése.

A gyermekek **ritmusérzékét** fejlesztjük az egyes részterületek gyakorlásával.

- Egyenletes lüktetéssel.
- Mondókák és dalok ritmusának gyakorlásával.
- Az egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolásával.
- Tempóérzékeltetéssel.
- Gyermekhangszerekkel.

Mozgásfejlesztés: a zenéhez kapcsolódó mozgást a közös játék érzelmi töltésére építjük.

Használjuk a néphagyomány gazdag, változatos mozgásanyagát. Az egyenletes szép járással, utánozó mozdulatokkal, a dalos játékok mozgássoraival megalapozzuk a későbbi tánclépéseket. Megismertetjük a gyermekekkel a magyar népdalkincs népi játékkincs egy-egy szép változatát, kortárs művészeti alkotásokból is merítünk (pl. Gryllus Vilmos zenéi).

Megszerettetjük a népzene. A népszokásokból annyit merítünk, amennyi a „kisvilágukba” belefér és nem kelt zavart bennük (Lucázás, Betlehemezés, Pünkösödölés stb.).

A zenei anyag összeállításának szempontjait elsősorban az életkori sajátosságokat figyelembe véve határozzuk meg.

A korosztálynak összeállított zenei anyaggal szembeni követelmény az érzelmi közelség, hangterjedelem, hangközlések, a ritmus kombinációk és a mozgásanyag megfelelősége.

Zenei anyag korcsoportonként

3-4 éves korban	4-5 éves korban	5-6-7 éves korban
Dalok megoszlása: s-m 3-4 l-s-m 3-4 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2 d-l, -s, 1 6-8 ölbéli játék, mondókák	Dalok megoszlása: s-m 2-3 l-s-m 2-3 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2-3 d-l, -s, 1-2 m-r-d-l, 1	Dalok megoszlása: s-m 2 l-s-m (fá) 2 s-m-d (lá) 1-2 m-r-d 1-2 s-m-r-d-(fá) 2-4 l-s-f-m-r-d 6-8 m-s-d-l, (fi) 2 m-r-d-l, -s, 2-3 r-d-l, -s, 2
Mozgás: Álló helyzet, kéz-láb mozgás, körforma, áll, indul, játékos és utánozó mozdulatok	Mozgás: Kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps, utánozómozgás, improvizált egyenletes mozdulatok	Mozgás: Bonyolultabb játék, párcsere, hidas, kapus, sorgyarapító, ugró, egyszerű tánclépések, improvizált mozdulatok ritmus kifejezéséhez

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képesé válnak a zenei élmények befogadására.
- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- Zenei ízlésük a művek egyre szélesebb körű megismerésével az igényesség felé halad.
- Képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangmagasságban, tempótartással énekelnek.
- Képesek zenei fogalmak, fogalom-párok megkülönböztetésére, felismerésére, megnevezésére.
- Felismernek hangszereket, ritmushangszerek, azokat formájuk/ hangjuk alapján tudják azonosítani: furulya, metallofon, triangulum, cintányér, dob, zongora, csengő.
- Ritmusérzékük kialakul, az egyenletes löktetés automatizálttá válik, amelyet tapssal, járással és ezek kombinációjával is ki tudnak fejezni.
- Ismernek egyszerű ritmus és dallammotívumokat, képesek azokat visszaadni.
- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.
- Képesek zenei improvizációra (ritmus - dallam - szöveg).
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- Szülőföldhöz való kötődésük, hazaszeretetük kialakul.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Feladataink:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek térforma- szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása, a nemzeti szimbólumokkal való megismertetése.

A gyermeki alkotó – alakító tevékenység feltételeinek megteremtése:

A tevékenység gyakorlásához megfelelő méretű és minőségű eszközöket biztosítunk. A kiválasztásnál szem előtt tartjuk a praktikumot, a célszerűséget és az esztétikumot. Fontosnak tartjuk, hogy a csoportszobában megfelelő hely legyen az alkotó-alakító tevékenységekhez. A gyermekek kényelmesen elférjenek az asztalnál, a játszó gyermekek ne zavarják őket. Nyugodt légkörben tudjanak bekapcsolódni a tevékenységbe, ahol elegendő idejük van az alkotáshoz. Az eszközöknek állandó helye van, ahol a gyermekek elérik. Megtanítjuk a különböző eszközök biztonságos használatát. A mindennapi szabad játékban biztosítjuk a különböző technikákhoz szükséges feltételeket.

A 3-4 éves gyermekeknek biztosítjuk, hogy játékosan ismerkedjenek meg az anyagokkal és a különböző technikákkal. Elindítjuk az esztétikai érzékenységet, és az értékelő-képesség kialakulását. Együtt gyönyörködünk saját és mások alkotásaiban. A tevékenységet a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendeljük. Ezek nem különülnek el egymástól. Lehetőséget adunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő technikák kipróbálásához – festés, zsírkrétával, ragasztással, agyagba, homokba karcolással, nyomattal.

4-5 éves korban továbbra is kiemelkedő a pozitív érzelmi hozzáállás erősítése, a technikák gyakorlása, tökéletesítése. Megjelenik a gipszöntés, a gipszmunkák festése, a térbeli ábrázolás, makett-munkák, bábok stb. készítése. Az eszköztár bővül a vastag ceruzák használatával, a különböző papíryananyagok megismerésével, a különböző vastagságú ecsetek használatával. Az egyéni képalakítás fejlesztési iránya, a forma, a nagyság, a háttér alakítása.

5-6-7 éves korban: a technikák tovább bővülnek- viaszozás, márványozás, festés különböző anyagokon, textilbatikolás. Kiemeljük a varrást és az ollóval történő vágást, amely ebben az életkorban nagy szerepet kap.

Új eszközként megjelenik a vékony, háromszögletű grafit, színes és fekete-fehér ceruzák használata, a színezések. Ebben az életkorban a technikákat egyre önállóan alkalmazzák. Megjelennek a különböző formájú, irányú vonalak alkalmazása. A technikák összekapcsolása révén egyre aprólékosabb, precízebb, nagyobb odafigyelést igénylő munkák kerülnek megvalósításra.

A népművészettel és annak használati tárgyaival – kancsók, vázák, kosarak, tálak, terítők – a hagyományos ünnepek alkalmával találkoznak a gyermekek. A népművészettel való ismeret bővítését segítik az agyagozó munkák, a szövés, a fonás, a körmözés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A rajzolás, a mintázás, a kézimunka kedves örömteli tevékenységgé, fantáziájuk, kreativitásuk kifejezési eszközévé válik.
- Tökéletesedik önkifejezésük.
- Tudnak apróbb mozdulatokat kívánó feladatokat elvégezni.
- Ismerik az alábbi eszközöket (gyurma, ceruza, ecset stb.), és ezeket biztonsággal használják térben és síkban egyaránt.
- Ismerik az ábrázolás anyagait (papírok, textilek, pamutok stb.) és azokat biztonsággal önállóan választják és használják.
- Megismerkednek a népművészettel, népi használati eszközökkel, kézműves technikákkal, népi motívumokkal.
- Meg tudják fogalmazni, hogy nekik mi tetszik, mi szép.

A külső világ tevékeny megismerése

A gyermeki megismerés alapja ebben a korban a folyamatos észlelés, érzékelés, tapasztalás, cselekvés.

Feladataink:

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti- emberi- családi- tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása, a szülőföldre való kötődés megalapozása, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményének biztosításával. A gyermekeket először a közvetlen környezetükkel ismertetjük meg, megfigyeljük az óvodánk udvarán lévő fákat, virágokat stb.. A környező utcákban tett rövid séták során megfigyeljük az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit, az időjárás változását, annak hatását az öltözködésünkre. Igyekszünk gazdagítani az élsarkunkat, az élményszerzés során gyűjtött termésekkel, levelekkel, bogyókkal, kavicsokkal.

Felfedeztetjük, megismertetjük a gyermekekkel az apróbb bogarakat (katica, méhecske, bodobács), csigákat, madarakat. Sétát, kirándulást teszünk a sóstói állatparkba, a bujtosi

tóhoz, a botanikus kertbe, ahol természetes környezetben megismerhetjük a vadállatokat, vadon élő állatokat, növényeket, virágokat. Az erdőben tett séták során megfigyeljük az évszakok szépségét, a színek árnyalatát, az erdő szépségét, a környezet esetleges szennyeződését (víz- föld-levegő).

Megtapasztaljuk az időjárás változásainak hatását az öltözködésünkre, a madarak, fák életére. Folyamatosan gyűjtjük a természet kincseit, amit lehet, felhasználunk belőle (befőtt, savanyúság, lekvár, gyümölcssaláta). Ágakat hajtatunk, növényeket csíráztatunk, megfigyelve így a fejlődéshez szükséges feltételeket.

Egyszerű kísérleteket végzünk a növényekkel, állatokkal, vízzel, levegővel.

Közösen emlékezünk meg az Állatok (október 4.), a Víz (március 20.) és a Föld (április 22.) világnapjáról. Ezekre folyamatosan készülünk és hozzárendeljük a többi tevékenységformát is. Minden jelenséget, állatot, növényt természetes környezetében figyelünk meg. Összehasonlításokat végezhetnek közvetlen tapasztalatokat, ismereteket szerezhetnek a gyerekek.

Ellátogatunk az iskolába, művelődési házba, múzeumba, vasútállomásra, piacra, boltokba.

Megismertetjük őket a felnőttek munkájával.

Közlekedéssel kapcsolatos ismereteiket bővítjük, hogy sok információjuk legyen a szárazföldi, légi közlekedésről. Ismereteiket rendszerezzük. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy kiskertünkben kerti munkát végezhesenek, segíthessenek a növények ültetésénél, gondozásánál. A mikro csoportos tapasztalatszerzés lehetővé teszi, hogy beszéljünk a környezetünkben látható, felfedezhető formák nagyságbeli, mennyiségbeli jellemzőiről.

Környezettudatos magatartásunk közvetítésével törekszünk az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedésének, környezetvédő, természetszerető személyiségének kialakítására, megalapozására. A ZÖLD óvoda cím elnyerésével még fokozottabban igyekszünk a nevelésünk folyamán a környezettudatos szemléletmód formálására, környezetünk védelmére. Tiszteljük környezetüket, és bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt okoznának benne. Feladattervünket a munkaterv tartalmazza.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.

A szókincs, a szókészlet bővítését a gyermekek tapasztalatai, élményei szolgálják. A mikro csoportos séták lehetőséget adnak a gyermek-óvónő, a gyermek-dajka személyes beszélgetésére. Minden gyermekre oda tudunk figyelni, kérdéseire, megnyilvánulásaira, észrevételeire azonnal tudunk reagálni. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a csoportok osszák meg egymással a tapasztalataikat, összefüggően tudják elmondani gondolataikat, érzelmeiket, észrevételeiket. A séták során gyakoroljuk a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást. Megfigyelések alkalmával lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

Feladataink:

- Környezetünk mennyiségi, formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása, alkalmazása a tevékenységekben, játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Pozitív viszonyok kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.
- Mennyiségi és formai összefüggések témakörei:
 - A halmazok képzése, összehasonlítása, szétválogatása, bontása részhalmazokra, sorba-rendezése; összemérése becsléssel, párosítással, másolással.

- Mennyiségek összemérése: magasság, hosszúság, tömeg, mérések; űrtartalom, terület, szélesség, vastagság, bőség.
- Kis számok összkép alapján: sorszámok, tapasztalatok darabszám változásairól.
- Tevékenységek tükörrel.
- Tájékozódás a térben.
- Tájékozódás az egyszerű síkban ábrázolt világban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek tudják a lakcímüket, a szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket, idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismerik környezetük növényeit és azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség- nagyság- forma-szín szerint.
- Azonosítani tudnak síkbeli és térbeli alakzatokat, alapvető mértani testeket, képesek minta utáni másolásra.
- Megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, értik a névutókat.
- Kialakul a beszédhelyzetekhez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd.

III.3.6.3. Munka jellegű tevékenységek

Feladataink:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése és azok feltételének biztosítása.

A gyermekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek saját személyük, illetve a csoport érdekében maguk végezzenek olyan munkát, amelyre képesek. Kezdetben segítséggel, később teljesen önállóan, végzik ezeket a tevékenységeket. Ügyelünk arra, hogy tevékenységünk mintaértékű legyen a gyermekek számára. Értékelésünk mindig buzdító, megerősítő, konkrét, reális a gyermekeknek saját magukhoz mérten fejlesztő legyen. Minden gyermeknél fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, testápolást, öltözködést, étkezést, környezetgondozást.

A 3-4 éves gyermekek figyelemmel kísérik a kiskertünk és csoportszobánk gondozását. Tavasszal segítenek a virágos kertek kialakításában, ősszel a falevelek összegyűjtésében. A gyermekek rendszeresen részt vesznek a játékok összeszedésében, elrakásában, a csoport rendbetételében, alkalmi átrendezésében.

A 4-5 éves gyermekek együtt végzik az alkalmi, illetve ismétlődő munkákat. Segítenek a szobanövények locsolásában, az élősarok ápolásában, szívesen gyűjtik, bővítik annak

kincseit. Tevékenyen részt vesznek az udvar gondozásában. Apróbb megbízatásokat szívesen vállalnak, a kért eszközöket behozzák, kiviszik, üzenetet adnak át. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy mi magunk is példát mutassunk a gyermekeknek.

5-6-7 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amelyet önállóan végeznek. Esztétikusan terítenek meg, étkezés után segítenek az asztal leszedésében, a terítő összehajtogatásában, a pihenéshez szükséges feltételek megteremtésében. A gyakori dicséret, elismerés hatására szívesen vállalnak alkalmyszerű munkákat. Segítenek a csoportszoba díszítésében, a játékok tisztításában, javításában. Tevékenyen részt vesznek a vitamin- és gyümölcssaláta készítésében. Az élősarkok gondozásában nagyobb önállóságot biztosítunk, ültetnek virágokat, magvakat, azokat gondozzák, gyűjtenek terméseket, leveleket stb.. A kiskertben nekik megfelelő szerszámokkal önállóan dolgoznak. Ősszel segítenek a levél összegereblyezésében, a virághagymák felszedésében, homokozó szélének leseprésében, gumilapok tisztántartásában. Télen gondoskodnak a madarokról, irányításunkkal madáreleséget készítenek és részt vesznek a madáretetésben.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények gondozásában.
- Örömmel segítik a társainak.
- Szeretnek meglepetést készíteni szüleiknek.

III.3.7. Az óvoda gyermekvédelmi tevékenysége

A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységeket a 2003. LXI. Köznevelési törvényben meghatározottak szerint végezzük.

Feladataink:

Feltárni azokat a körülményeket, amely a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják. Az óvodai kereteknek megfelelően minden segítséget (tájékoztatás, fórum, hirdetőtábla stb.) megadni a hátrányok csökkentéséhez, és lehetőségeink szerint kompenzálni azokat.

A különböző igényeknek, az elvárásoknak a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek figyelembevételével a HH, HHH gyermekek fokozott óvásával, esélyegyenlőségük biztosításával, egyéni bánásmóddal illetve differenciáltan, egyéni fejlesztéssel teszünk eleget.

Elveink:

A gyermek mindenek felett álló érdekeinek képviselője, óvása, biztosítása, a családi nevelés kiegészítése. Együttműködő kapcsolat kialakítása azokkal a családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak. A titoktartási kötelezettség megtartása minden családot érintő kérdésben érvényesül. Gyakorlatunkban a gyermek családi körülményeinek figyelemmel kísérése fejlődésének követésével együttesen történik. A szülő nyitottsága, vagy zártsága határozza meg a probléma közös megoldását. Amennyiben a szülői együttműködésen túl szükséges valamilyen külső segítség igénybevétele, akkor azt az óvodavezető közösen kezdeményezi a szülővel. A fentiek valamennyi csoportban, valamennyi óvodapedagógusnak családkezelési feladata.

Befogadó óvodai nevelés által hátránykompenzálás, az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára. Együttműködések kialakítása azokkal a szolgáltatókkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el.

A jelzőrendszer folyamata:

- A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, a feladatok koordinálása (egyéni eset megbeszélések révén), a gyermekvédelmi szempontból szükséges nyilvántartások vezetése, adatszolgáltatás a tagintézmény vezetőjének, aki szükség szerint jelzi a Gyermekjóléti Szolgálat, vagy a jegyző felé.
A folyamatot végzik: óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős, tagintézmény vezető, óvodavezető.
- Környezettanulmányok, szakvélemények készítése a szakhatóságok felkérésére. Kapcsolattartás az önkormányzat szociális irodájával, az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal. Családsegítő Központtal.
Végzi: tagintézmény vezető és gyermekvédelmi felelős.
- Pedagógiai munka koordinálása a gyermekvédelmi esetekben, valamennyi csoportban.
Végzi: gyermekvédelmi felelős, tagintézmény vezető

- Óvodánk körzetében a halmozottan hátrányos helyzetű 3 éves és az 5. életévet betöltött, de óvodába nem járó gyermek felkutatása, illetve hosszabb ideig igazolatlan hiányzása esetén környezettanulmány végzése. A három sikertelen felszólítás után a tagintézmény vezető a jegyző felé jelenti a hiányzást.
Végzi: óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős
- A gyermekvédelmi felelős nyilvántartásba veszi a gyermeket az alábbi szempontok alapján:
 - Súlyos anyagi nehézséghez kapcsolódó elhanyagoló nevelés;
 - Elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás;
 - Súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség.

A gyermekvédelmi felelős minden évben egy alkalommal beszámol munkájáról a nevelőtestületnek, az ügyek intézéséről a tagintézmény vezetőjét, és az óvoda vezetőjét folyamatosan tájékoztatja.

Feladat	Felelős/határidő	Aláírási jogkör	Intézkedési jogkör	Megjegyzés/összegzés
A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, szűrés	Csoportban dolgozó óvónők Évente 09.15.			
A gyermekvédelmi nyilvántartások összesítése, értékelése, adatszolgáltatás az óvodavezetőnek	Gyermekvédelmi felelős Félévente /tanévnyitó, tanévzáró/			
Környezettanulmányok, szakvélemények készítése szakhatóság felkérésére.	óvodapedagógus alkalomszerűen	Tagintézmény vezető Óvodavezető	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az önkormányzat szociális irodájával	Tagintézmény vezető	Tagintézmény vezető Óvodavezető	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal	óvodapedagógus	Tagintézmény vezető Óvodavezető	Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	
Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal	Gyermekvédelmi felelős	Tagintézmény vezető Óvodavezető	Családsegítő szolgálat	

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.

A nevelési év folyamán a szülő által jelzett érzelmi vagy anyagi okok miatti hátrányt a csoportban dolgozó óvónő családlátogatáson vagy egyéni beszélgetések során megismerik és a szükséges intézkedést (fejlesztési terv, étkezési kedvezmény), megtervezik vagy továbbítják a tagintézmény vezető felé.

- Nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkörben sokszínű játéklehetőségek, beszélgetések, drámapedagógiai foglalkozások segítségével, a felnőttekkel és a csoporttársakkal való érzelmi kapcsolatukat tapintatosan erősítjük.
- Az anyagi okok miatti hátrány esetén tájékoztatjuk a szülőt az étkezési támogatás lehetőségeiről (önkormányzati támogatás)

Inkluzív nevelés:

Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése

Célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése befogadó környezet megteremtésével.

Alapelveink:

A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.

Fejlesztés területei:

- Az értelmi funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagy mozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.

Olyan sajátos nevelési igényű gyermek integrálását tudjuk biztosítani, akinek fejlesztéséhez megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusunk van. Pl.: tanulási zavarok preventív pedagógusa, fejlesztő pedagógus. Ezeknek a pedagógusoknak a szakképesítése lehetővé teszi, hogy felvállaljuk azoknak a gyermekeknek a kiszűrését, fejlesztését, akik a tanulóhoz szükséges részképesség zavarral rendelkeznek (dyslexia, disgraphia, diskalkulia, hiperaktivitás). Enyhe értelmi fogyatékosok, magatartászavarosok, megkésett beszédfejlődésűek, hallássérültek fejlesztése külső szakemberek segítségével történik.

A fejlődés várható jellemzői:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket.
- A bemeneti méréshez képest a fejlődés kimutatható.

Feladataink:

A gyermekekben olyan különbözőséget elfogadó viselkedés, magatartás alakítása, ahol érvényesül a tolerancia, türelem, figyelmesség, segítőkészség.

Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateritást, téri tájékozódás, beszédészlelés, megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének érdekében az óvodapedagógusok ismereteinek bővítése. (fejlesztőpedagógia, gyógypedagógia)

Tudatosítani a dajkák személyének fontosságát: példamutató bánásmód, magatartás, kommunikáció.

Figyelembe kell venni a gyermek terhelhetőségét, mindig annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Migráns gyermekek óvodai nevelése

Alapelveink:

A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.

Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladataink:

Az érkező gyermek empátiás fogadása, érzelmi biztonságának megteremtése.

A magyar gyermekek megismertetése az ő kultúrájukkal, szokásaikkal stb.

A migráns gyermek segítése játékon keresztül a magyar nyelv elsajátításában.

A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen jár óvodába
- Örömmel játszik társaival
- Megérti a magyar szavak jelentését, tömondatokban kifejezi magát.

Tehetséggondozás

A tehetséges gyermekek felismerése, egyéni képességeinek kibontakoztatása.

Feladataink:

Tudatos fejlesztő munkával a gyermekek képességeinek, érdeklődésének ápolása, differenciált foglalkoztatás formájában. Megmérettetésük – versenyre való felkészítésük-megszervezése.

A fejlődés várható jellemzői:

- Erősödik a gyermekek önbizalma, önállósága, tudatára ébrednek, hogy személyiségüknek milyen értékei vannak, miben tehetségesek.
- Megtanulják képességeiket kamatoztatni, gazdagabb képzelettel, intellektuális készségekkel, egy-egy területen kimagasló teljesítménnyel rendelkeznek, ezáltal megnő tanulási esélyük.

III.3.8. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a nevelő munka középpontjában a gyermek áll.

Óvodánk csoportszerkezete

A szülői igények és a szakmai tapasztalataink alapján a nevelőtestületünk elsősorban a homogén, illetve szükség esetén a heterogén csoportok szervezése mellett döntött. A negyedik óvodai évet azoknak a gyermekeknek szervezzük, akik fejlettségük révén az iskolai életet nem tudják megkezdeni.

Az óvodapedagógus személyisége meghatározó a gyermekek számára, jelenléte fontos feltétele az óvodai nevelésnek, kulcsszereplő.

Kiemelkedő kulcskompetenciái: szakmai elkötelezettség, felelősség vállalás, tudatosság, kezdeményező készség, pontosság, megbízhatóság, innovatív szemlélet, példaértékű kommunikáció. Az óvodai élet időtartamában óvodapedagógus foglalkozik a gyerekekkel.

Szokás-szabályrendszer

A jól kidolgozott szokás-szabályrendszer biztonságérzetet ad gyermeknek és felnőtteknek egyaránt. Erősíti a két óvodapedagógus és dajka közötti összhangot, egyező nevelő hatás megteremtését eredményezi.

A szokás –szabályrendszer alapja: a csoport fejlettségi szintje, a feladatok és tevékenységek rendszere.

A gyermekek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-30 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A szokás-szabályrendszer követi a napirendet, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

Tartalmi elemei mindazok az elvárások, amelyek az egészséges életmód, a társas kapcsolatok, a játék, a tanulás területén szokásként, szabályként jelennek meg az óvodai életben.

Napirend

06.30 – 10.00	Közös gyülekezés, szabad játék, játékba integrált fejlesztés, folyamatos tízórai, tevékenységekben megvalósuló tanulás, mindennapos testnevelés.
10.00 – 12.00	Testápolási teendők elvégzése, öltözködés, udvari játék, szabad játék
12.00 – 13.00	Ebéd, testápolási teendők, készülődés a pihenéshez.
13.00 – 15.30	Mindennapi mese, pihenés, testápolási teendők, uzsonna.
15.30 – 17.30	Szabad játék, mozgásfejlesztés, szabadon választott tevékenységek.

Heti rend

	Kötött	Kötetlen
Kiscsoport	Testnevelés - egyszer Mindennapos testnevelés	Játékba integrált fejlesztés Ének, zene, énekes játék, gyermek tánc Verselés-mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése
Középső csoport	Testnevelés – egyszer Ének, zene, énekes játék- gyermek tánc - egyszer Mindennapos testnevelés	Játékba integrált fejlesztés Verselés - mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése
Nagycsoport	Testnevelés – kétszer Ének, zene, énekes játék, gyermek tánc- egyszer Mindennapos testnevelés	Verselés - mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Játékba integrált fejlesztés Külső világ tevékeny megismerése – matematika-körny megismerése

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.

Az iskolába lépés feltétele a gyermek testi értelmi és szociális fejlettsége.

Az egészséges életmód kialakulását tekintve

- Önállóan végezzék (a személyük körüli) tisztálkodási, öltözködési feladatokat szükség szerinti segítségadással.
- Erősödő egészségük, mozgáskészségük, testi képességeik fejlődését eredményezze.
- Tapasztalataik révén alakuljon ki igényük az egészséges életmódra, a testápolásra és az egészségmegőrzés szokásai iránt.

Testi fejlődést tekintve:

- Eljutnak az első alakváltáshoz, mozgásuk összerendezetté válik.
- Képesek legyenek viselkedésüket, testi szükségleteiket irányítani.

Értelmi fejlesztés, nevelést tekintve:

- Anyanyelvi készségük révén legyenek képesek gondolataik, érzelmeik kifejezésére, a folyamatos beszédre. Értsék és használják a kommunikatív jeleket.

- Tudják végig hallgatni egymást.
- Alakuljon ki képességük a részekre bontásra és az általánosításra fogalmi szinten.
- Alakuljon ki a szándékos figyelem és az emlékezés.
- Kreativitásuk érvényesüljön minden kifejezési formában.

Szocializáltságot tekintve:

- Legyenek képesek kapcsolatot teremteni gyermek és felnőtt viszonylatában.
- Tudjanak szabályokhoz alkalmazkodni.
- Rendelkezzenek megfelelő önbizalommal, erkölcsi, érzelmi, akarat tulajdonságokkal, a különbözőség iránti tolerancia képességével.

A gyermekek fejlettségét egyéni mérőlapon vezetik a csoport óvodapedagógusai, az óvodába érkezéstől az iskolába távozásig. A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek anamnézisének, mozgás fejlettségét, testséma fejlettségét, téri tájékozódását, értelmi fejlettségét, finommotoros koordinációját, nyelvi kifejezőképességét, szociális fejlettségét és érettségét rögzíti. A gyermekek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk. A fejlettségmérő lapok bemeneti, kimeneti méréseket tartalmaznak, melléklet a rajzfejlettséghez szükséges emberrajz.

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentációi:

- Anamnézis
- Fejlettség mérő lapok
- Egyéni fejlesztési tervek
- Tájékozódás a nagycsoportos óvodások képesség- és készség-szintjéről (Amit az óvónőnek észre kell venni című könyvből)
- Tankötelezettséget megállapító óvodai szakvélemény
- Egészségügyi törzskönyv

A fejlettség mérő lapok bemeneti és kimeneti méréseket tartalmaznak, melléklet a rajzfejlettséghez szükséges ember rajz.

A nevelésben a tervezett fejlesztő hatások mérhetővé váltak, a vizsgálatok bizonyítják, hogy a mozgásra és játékokra épített egyénre szabott fejlesztések eredményesek.

A pedagógiai munka dokumentációi

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja
- Pedagógiai program éves munkaterv
- Felvételi előjegyzési napló
- Csoportszintű pedagógiai dokumentumok: csoportnapló, felvételi és mulasztási napló, ütemtervek, projektek, egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentuma, fejlettségmérő lapok, fejlesztési tervek, tehetséggondozási tervek

III.3.9. Óvodai ünnepeink rendje, tartalma

Őszi ünnepkör:

- **Szüreti multság** csoportonként (szőlőpréselés, mustkóstolás, népzenehallgatás, tánc).
- **Őszi gyümölcsök**, termések kóstolása, termésbábok készítése.

Téli ünnepkör:

- **Mikulás** – dalokkal, versekkel fogadjuk. (a mikulás szerepét egy-egy szülő vállalja, aki ajándékokkal kedveskedik a gyermekeknek). Az óvodapedagógusok mesedramatizálása, bábjátéka teszi örömtelibbé ezt a napot.
- **Karácsony** (közös a gyermekekkel karácsonyi díszeket, ajándéktárgyakat készítünk). Betlehemes játék.
- **Farsang** (egész napos jelmezes multságot szervezünk, az önként jelentkezők mókás ügyességi játékokban mérhetik össze tudásukat).

Tavaszi ünnepkör:

- **Március 15**
Az ünnepelés csoportonként történik. A megemlékező műsorokat a gyermekek által ismert versekből és az ünnep tartalmának megfelelő mesékből állítjuk össze. Elsétálunk a Kossuth, Petőfi szobrokhoz, ahol virágokat és a gyermek által készített zászlókat helyezzük el.
- **Húsvét** előtt a gyermekekkel közösen nagytakarítást végzünk a csoportszobában. Az óvodát a tavasz és a húsvét jelképeivel díszítjük, változatos technikákkal hímes tojást festünk, a fiúkkal locsolóverset tanítunk, akik a hagyományainkhoz híven meglöcsölik a lányokat.
- **Májális** – az óvoda udvarán májusfát állítunk, játszóházat szervezünk.
- **Anyák napja** – rövid köszöntővel, műsorral és saját készítésű ajándékokkal köszöntik az édesanyjukat, nagymamákat az óvoda minden csoportjában.
- **Gyermeknap** – családi nap
Ezt a napot a szülőkkel, hozzátartozókkal közösen ünnepeljük. Gyermeknapunkra a felnőttek és a gyermekek egyaránt műsorral készülnek. Kézműves foglalkozások, játékos sportvetélkedők, meghívott vendégek műsorai színesítik programunkat.
- **Születésnapok, névnapok**
- **Évzáró ünnepély**
A nevelési év során megismert versekkel, dalokkal, körjátékokkal búcsúznak az óvodától az iskolába menő nagycsoportosok.

III.3.10. Az óvoda kapcsolatrendszere

Óvoda és a család kapcsolata:

Óvodakezdés segítése

A jelentkezéskor lehetőséget biztosítunk az óvodai életbe való betekintésbe, szakmai munkánk megismerésére. A beíratás után (augusztus utolsó hetében) szülői értekezletet szervezünk, ahol megismertetjük házirendünket, bemutatjuk a csoportok óvodapedagógusait, dajkáit. Elmondjuk, hogy az óvodakezdést hogyan segítjük, segíthetjük a szülőkkel (a beilleszkedési szakasz ideje, rendje, módja), minden felmerülő kérdésükre igyekszünk megnyugtató választ adni.

A beilleszkedési szakasz rendje, módja:

- Szeretetteljes légkörben fogadjuk a gyermekeket, hogy a szülőtől való elválás egyre zökkenő mentesebbé váljon.
- Segítjük az óvodai élettel való ismerkedést, az óvodai élet rendszerének megismerését, a szokás és szabályrendszer gyakorlását.

Visszaszoktatás (folyamatosan)

- A 4-5 és 6-7 éves korú gyermekek részére visszaszoktatással kezdődik a nevelési év, a biztonságot nyújtó légkör megalapozása érdekében.
- Fontos szerepet kap az egymás iránti érdeklődés, a csoporttársak várása, a nyári szünetről visszatérő gyermekek fogadása.

Szülők tájékoztatása

- Évente háromszor minden csoport szülői értekezletet szervez.
- Havonta, illetve szükség szerint fogadóórát tart (szülőkkel egyeztetett időpontban) minden óvodapedagógus.
- Az 5-6-7 éves gyermekek szüleinek nyílt napot tartanak a csoport óvodapedagógusai (március 2 nap).
- A gyermekköltözőben kihelyezett faliújságon a napi, heti aktualitásokat közli a témáért felelős óvodapedagógus.
- Az óvodát, a gyermekcsoportot érintő eseményekről a Szülői Szervezet tagja tájékoztatja a szülőket faliújságon, megbeszélésen.
- A csoportok kirándulásait, színház és bábműsor látogatásait (a költségek miatt) a Szülői Szervezettel közösen tervezzük szeptemberben.
- Az óvoda weboldala.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Formái változatosak, a személyes kapcsolattól (szülői értekezlet, fogadó órák, nyílt napok, stb...) a különböző rendezvényekig (családi nap, egészségnap stb...).

Gyermek – óvoda alkalmazottai kapcsolata:

A felnőtthez fűződő viszony nyújtja az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Az óvodapedagógus első számú modell, példakép a társas viselkedés alakulásában. Az óvodapedagógus és a munkáját segítő dajka feladata a közvetlen érzelmi kapcsolat megteremtésén, a példaadáson kívül, a csoport közös életének megszervezése, a szokás- és szabályrendszernek a gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó kialakítása.

Gyermek – gyermek kapcsolata:

A gyermekközösségbe való beilleszkedést egyéni bánásmóddal az egyéni kapcsolatok szélesítésével kívánjuk ösztönözni. A gyermek-gyermek viszonylatban egymás megismerésére, a toleranciára, a különbözőség megismerésére és elfogadására irányul nevelésünk. Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, egymás segítségét, vagyis az értelmes szeretetet.

Óvoda – iskola kapcsolata:

Az iskolákkal való kapcsolattartás a hagyományok alapján alakult ki. A kapcsolatra a rendszeresség és a folyamatosság a jellemző.

Kazinczy Ferenc Általános Iskola

- Nyílt napok szervezése, kölcsönös látogatása.
- Mikulás ünnepség az iskolában a 6-7 évesek meghívásával.
- Játékos sportverseny az iskolában.
- Télbúcsúztató

Gárdonyi Géza Általános Iskola

- Nyílt napok szervezése, kölcsönös látogatása.
- Mikulás ünnepség az iskolában a 6-7 évesek meghívásával.
- Játékos sportverseny az iskolában.
- Szakmai megbeszélések (tanítónők – óvónők)
- Rajzverseny, versmondó verseny
- Egészségnap

Óvoda – bölcsőde kapcsolata:

A bölcsődéből érkező gyermekek számára érzelmi biztonság nyújtása.

Óvoda – egészségügyi szervek kapcsolata:

A gyermekek egészséges fejlődésének biztosítása, nyomon követése.

Óvoda – Pedagógiai Szakszolgálat kapcsolata:

Hatékony együttműködés nevelési céljaink, feladataink eredményesebbé tétele érdekében, a gyermekek személyiség fejlődésének elősegítése.

Tagóvodák közötti kapcsolattartás:

Az intézmények sajátos arculatának megismerése, megtartása, továbbfejlesztése. Újszerű pedagógiai módszerek átadásának lehetővé tételével az egymástól való tanulás, tapasztalatszerzés, szakmai viták, pedagógiai elemző munka biztosítása.

Kapcsolattartás a fenntartóval:

Tartalmas, együttműködő, eredményes munkakapcsolat kialakítása.

Lehetőség szerint törekszünk a külhoni magyar óvodákkal való kapcsolat kiépítésére.

III.3.11. A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgás igényt kielégítő eszközök	Trambulin, futó biciklik, billenő lépegető, gördeszka, füles labda, egyensúlyozó deszka, rugós deszka, különböző hinták, body-roll, bújó alagút, tornapadok, zsámolyok, karikák, labdák, tornabotok, mozgásfejlesztő készlet, Greiswald tornaszer, stb.
Ének, zene, énekes játékok eszközei	Dob, triangulum, cintányér, botok, kockák, harangok, furulya, stb.
Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	Speciális fejlesztő játékok, mesekönyvek, ismeretterjesztő könyvek, társasjátékok, bábok, mese kazetták, diafilmek, CD-, DVD lejátszók, projektor, laptop.
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	Speciális fejlesztő játékok, ismeretterjesztő könyvek, társasjátékok, memória játék, építő játék, dominó, puzzle, barkácsoló, ábrázoló tevékenység eszközei.
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	Különböző vastagságú ceruzák, zsírkréták, többfajta festék, különböző vastagságú pemzli, különböző papírlapok, anyagok, olló, stb.
A természeti – emberi – tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	Ismeretterjesztő könyvek, diaképek, CD-k, laptop, projektor, növények, stb.
Munkajellegű tevékenységek eszközei	Gyermekméretű takarító eszközök, kerti szerszámok, stb.

A program eredményességét erősítő eszközök:

- Egész alakot láttató tükör: testséma fejlesztés, én tudat alakítása
- Lateritást jelző szalag: a kéz, később a test jobb- bal oldalának megkülönböztetését segíti a csuklón lévő gumipánt
- Fejlesztő játékok: részképesség fejlesztést szolgáló eszközök

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS LAP

Intézmény OM - azonosítója: 033101	Készítette a nevelőtestület: Szalainé Benyusz Klára Intézményvezető Ph
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások	
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a 259/2020. I. határozatszámon a nevelőtestület elfogadta: Fabuné Tóth Anikó nevelőtestület nevében	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított: Rozgonyiné Májer Annamária szakmai munkaközösség -vezető
Az Nkt 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot az óvoda vezetője a 319/2022. határozatszámon jóváhagyta intézményvezető	
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak a szülői közösség képviselőjében	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.buzaszemovoda.hu	Érvényes: A kihirdetés napjától 2022. 10. 01 visszavonásig
Verziószám: 3/2022. (ahányadik módosítása a programnak)	Iktatószám: 319/2022.I. Készült: 1 eredeti példány

Legitimációs záradék

- 1.) **Készítette:** a Búzaszem Nyugati Óvoda nevelőtestülete
Nyíregyháza, 2022.szeptember 28.

Szalaiiné Benyusz Klára
intézményvezető

Ph

- 2.) A Búzaszem Nyugati Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) szakmai munkaközösség.
Nyíregyháza, 2022.szeptember 28.

.....
Rozgonyiné Májer Annamária
munkaközösségvezető

- 3.) A Búzaszem Nyugati Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**
Nyíregyháza, 2022. szeptember 29.

.....
a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

- 4.) A Búzaszem Nyugati Óvoda módosított pedagógiai programjáról a - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta.**
Nyíregyháza, 2022. augusztus 31.

.....
a szülői közösség nevében

- 5.) Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) – döntési hatáskörében 319/2022. I. számú határozatával **elfogadta**.

Nyíregyháza, 2022.szeptember 28.

.....
a nevelőtestület nevében

- 6.) Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda vezetője magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében JÓVÁHAGYTA**.

Nyíregyháza, 2022.szeptember 28.

.....
intézményvezető